

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

178940

N. RĂDULESCU-NIGER

Romanul Căsniciei

(Moravuri contimporane)

EDIȚIUNEA II

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA ȘI FONDERIA DE LITERE THOMA BASILESCU

29, CALEA VICTORIEI, 29.

1898

Prețul 4 lei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

N=1135/R.T./15 Dec. 898

N. RĂDULESCU-NIGER

ROMANUL CĂSNICIEI

(MORAVURI CONTIMPORANE)

Biblioteca Centrală Universitară Bucureşti

BUCURESCI

TIPOGRAFIA ŞI FONDERIA DE LITERE THOMA BASILESCU

29, CALEA VICTORIEI, 29.

1898

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

178940

DE ACELAȘ AUTOR:

Jertfă și Gelozie, 1 volum.
Kiajna-Dómna, dramă în 5 acte, (în colaborare cu N. Țincu).
Căpitanul Ropotă.
Cititorĭ, scriitorĭ și criticĭ, conferință.
Manolake Costaki Epureanu «
Rustice— vol. I, poezĭi.
Rustice— vol. II, nuvele.
Rustice— vol. III, nuvele și poezĭi.

IN PREGĂTIRE:

Victor Cosmin, roman.

VA APARE IN MAIŬ:

A cuĭ e vina? roman.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

PARTEA ÎNTÂEA

I

— Neapărat, aşa e, cum îţĭ spun eŭ...

— Adică e aşa, fiind-că vezĭ tu aşa...

Cel maĭ nalt la statură, se ridică, aşvîrli ţigara şi începu să se plimbe prin cameră foarte turburat.

— Nu înţeleg pentru ce te'ĭ fi iritând până într'atâta, dragă Tiberie? i se adresă cel-l-alt, maĭ scund puţin, maĭ bălan, de-o fire maĭ liniştită.

— De ce, Florescule? Pentru că susţiĭ în aşa chip un lucru, în cât se pare că pretinzĭ să vedem numaĭ ca tine, şi alt-fel, nu!

— Dimpotrivă, rĕspunse Sergiu Florescu, c'un zîmbet ironic. Eŭ numaĭ îmĭ arăt părerea proprie, fără s'o impuiŭ; acéstă părere însă e trasă din observaţiunĭ amănunţite asupra mediuluĭ nostru social. Saŭ maĭ bine, rezum, dragă Tiberie, o mare culegere de părerĭ care daŭ părereĭ mele caracterul de generalitate bine sta-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

bilită —de aprópe generalitate, — ca să mĕ maĭ apropiiŭ de tine. Tu însă nu'ţi daĭ osteneala să pĕtrunzĭ adevĕrul; tu parĭ a avea ideĭ preconcepute, fórte optimiste, şi de aceea nu cădem la înţelegere. Tu vezĭ Societatea cum ar trebui să fie, iar nu cum este... Aşĭ voi şi eŭ s'o vĕd ca tine, şi pe femee, ajunsă acolo, însă printr'un alt sistem de educaţiune şi de instrucţiune, cu alt soiŭ de bărbaţĭ de cât cum suntem noĭ. Până atunci însă voiŭ urma s'o vĕd cum este şi ca atare s'o judec. Iţi vine greŭ să primeştĭ asemenea vederĭ căci s'ar părea că ele lovesc într'un ideal al tĕŭ... Dimpotrivă, idealul acesta, care, o repet, e şi al meŭ, nu póte fi lovit prin aceea că starea de azĭ a femeeĭ faţă cu bărbatul, în căsnicie, este fórte tristă... Dimpotrivă, recunoscênd acésta, ni se face dor şi maĭ mult de acel ideal şi par'că un îndemn tainic ne duce la hotărîrea de a lupta cu puterĭ îndoite pentru ajungerea până la el...

Tiberie Levreanu, maĭ liniştit, ascultase cu multă luare aminte cuvintele luĭ Florescu... Vedea că iera aşa, şi totuşĭ par'că nu sĕ putea mlădia să întăriască adevĕrul acesta

— Căcĭ, la urma urmeĭ, ce susţin eŭ ca fiind astăzĭ? continuă Florescu, dacă vĕzu că Tiberie tot maĭ sta nehotărît. Susţin că: afară de fórte micĭ excepţiunĭ, — fireştĭ de alt-fel, — femeea, în genere, fie că are bărbat bun, fie că'l are rĕŭ, fie că ea începe bine vieaţa socială, — ajunge prin a se molipsi de relele mediuluĭ în care trăeşte şi sfîrşeşte ca tóte semenele eĭ care aŭ ispitit-o şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

aŭ corupt o. Şi la acéstă corupere, pe lângă duşmaniĭ din afară, contribue duşmaniĭ din lăuntru: cochetăria, dorinţa d'a plăcea şi celor străinĭ, luxul, care face dintr'însa o păpuşă, şi vanitatea. Iar deprinderea încoronează opera. Eĭ, ce zicĭ, Tiberie?

— Ce să zic, Florescule, pare că aĭ dreptate: aşa se arată lucrurile.

— In sfîrşit, cu orĭ câtă rezervă, aĭ admis concluziunea. Caută acum şi studiază, prin tine însuţĭ, şi te convinge singur tu. Experienţa costă cam scump, nu-ĭ vorbă, dar în sfîrşit!.. Aşa de pildă, de ce nu ne-am însura fie-care? Şi tu, şi eŭ?

— Imĭ cunoştĭ firea. Voiŭ să iubesc şi să fiŭ iubit... Numaĭ aşa m'aşĭ apropia de o femee şi aşĭ voi să mi-o apropiŭ.

— Amorul!... Ce înseamnă însă amor, Tiberie puiule? Ia haĭ să ne dăm seamă de el. Vreĭ? zise Florescu.

— Amorul e poezia vieţeĭ, e farmecul plăcereĭ,—e plăcerea înnobilată, ca să zic aşa, răspunse Levreanu.

— Prea bine, lucrul fiind poetizat. Tot ce e poezie însă, nu e realitate. Să ridicăm vĕlul curat care o acopere..... Ce e amorul? E trebuinţa firească a apropiereĭ sexurilor, cerută de-o vîrstă anume. Vreĭ mecanismul fisiologic şi psihologic al acesteĭ apropierĭ? Bine; în el stă definiţiunea exactă a ceea ce numim amor. Intre florĭ şi animalele inferióre e cu totul simplă; între animalele înzestrate cu óre-care inteligenţă, apropierea se începe cu óre-care viclenie, căcĭ vine

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

chestiunea de a sĕ şi plăcea unele pe altele. Intre oamenĭ, trebue decorurĭ anume, ca reprezintaţiunea acésta a unuĭ act firesc, să ne apară nouĕ înşi-ne ca ceva frumos, cu deosăbire frumos. Prima viclenie a acesteĭ apropierĭ e figura, exteriorul, ceea ce a şi născut vorba că: *nu-ĭ frumos, ce e frumos, e frumos ce 'mĭ place mie.* Din acéstă plăcere de-o parte şi de alta, se naşte poşta cu întreaga serie de viclenĭĭ şi amăgirĭ, care face farmecul acesteĭ apropierĭ; farmec cu atât maĭ mare, cu cât se pot pune la mijloc niscareva pĭedecĭ care întârzie satisfacerea dorinţeĭ, saŭ, maĭ drept, a trebuinţeĭ. Tînĕrul oftează, ştiind către ce tinde; tînĕra oftează mânată de instinct. Va să zică, amorul e o învăpăiere a minţeĭ subt suflarea fierbinte a poşteĭ fireştĭ. Dupĕ ce se sfîrşeşte apropierea, dupĕ ce s'a făcut căsătoria, văpaia se stinge. Rĕmâne numaĭ firea să se satisfacă în chip liniştit, ca în orĭ ce altă trebuinţă a vieţeĭ. Dacă 'ţĭ daĭ şémă dar de mecanismul acesta, ajungĭ să vezĭ în căsnicie o tovărăşie a douĭ, pentru urmarea neamuluĭ. Omul a căutat să dea actuluĭ acestuia firesc, comerţuluĭ acestuia fizic, o sancţiune morală cu anume datoriĭ reciproce; nu cer atunci bărbatuluĭ şi femeieĭ de cât stimă unul de altul şi prietenie curată unul pentru altul. Aste douĕ dac'ar fi, ar fi şi un principiŭ respectat al familieĭ; dar nu pot să fie, cât timp noĭ, bărbaţiĭ, vom căuta în femee numaĭ o unealtă de plăcerĭ rafinate; şi cât timp ele, femeile, s'or supune acesteĭ tiraniĭ bărbăteştĭ, — ce trece peste

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pretenţiunile fireĭ, — subt îmboldul pofteĭ de lux, din pornirea vicleană a vanităţeĭ şi a cochetărieĭ. Maĭ voieştĭ dar amorul ca un îndemn la însoţire?

— Îţĭ spun drept că mĕ puĭ pe gândurĭ cu teoriile tale...

— Teoriĭ! — In sfîrşit, să ne însurăm, Tiberie. Ne cunóştem pe noĭ înşi-ne, aşa e? Ca ómenĭ, suntem amêndouĭ cu defecte, de acelea însă care nu stricĕ altora, şi cu însuşirĭ care pot aduce óre-care folóse societăţeĭ. Cu noĭ ar putea să fie fericite soţiile ce ne-am alege. Uite, încep eŭ experienţa, pe pielea mea, cum s'ar zice; şi o încep cu totul la voea întêmplăreĭ. Dispun de avere: va să zică am o părticică din nervul universal. Eĭ, uite, acuma când vom ieşi împreună din casă, cea d'întâĭ fată ce vom întâlni, şi care sămĭ placă dupĕ înfăţişare, fac ce fac şi o să ajung s'o iaŭ. Tu o să maĭ aştepţĭ până când o să poţĭ să jocĭ comedia simţimêntuluĭ. După un timp, o s'avem de luptat, şi eŭ şi tu, în casele nóstre, cu fatala înrîurire a mediuluĭ, — date fiind de maĭ 'nainte instrucţia şi maĭ ales educaţia fetelor nóstre, care par într'adins crescute aşa, în cât să înceapă c'o unitate şi să sfîrşiască cu zecimile... şi maĭ departe. Eĭ, ce zicĭ?

— Va să mĕ gândesc, întru cât mĕ priveşte, rĕspunse Levreanu, oftând adânc.

— Eŭ, de fel. Haide, ieşim? Care mi-o plăcea, îţĭ repet, mĕ ţiŭ dupĕ ea şi s'a sfîrşit...

— Glumeştĭ, Florescule?

— Nicĭ o dată póte n'am hotărît un lucru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cu mai multă seriozitate, rĕspunse Florescu şi 'şĭ aprinse o ţigară, pregătindu-se de plecat.

Levreanu îl însoţi mai mult mecaniceşte: cele spuse de prietenul sĕŭ îl sguduiseră şi acum suferia.

Să fi fost óre adevĕrul?

II

Sergiu Florescu avusese în tatăl sĕŭ un amic bun sfătuitor.

Acest tată căutase a face din fiu-sĕŭ un om cu adevĕrat folositor societăţeĭ, silindu-l să se înnalţe prin meritele sale propriĭ şi să nu se bizue pe avere de cât ca pe un mijloc mai uşor de viaţă.

Îĭ pusese în cumpĕnă ce e rĕŭ şi ce e bine; îl făcuse să guste din tóte, la timp şi cu cumpĕtare, subt o priveghere seriósă, dar care să nu pară că ar impune şi că ar supune; îl formase cu încetul bărbat, fără să-ĭ lase timp să viseze şi să se amăgiască, fără să-l dea prilej să priviască în urmă cu ochĭ amărâţĭ, iar înainte fără încredere şi fără nicĭ un ideal. Iĭ dase gust pentru frumos şi util şi pentru tot ce se póte produce pe cale cinstită.

Se ocupase într'adevĕr ca să scótă ceva bun şi izbutise; iar ochiĭ ĭ se închiseseră de vecĭ cu mulţumirea că munca-ĭ nu era să rĕmâie zădărnicită în urma luĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sergiu Florescu după ce rămase singur, urmâ aceeaşi viaţă, lucrând conştiincios în cariera-i de advocat, după cum lucrase în cea de magistrat.

O singură afecţiune putuse avea din cariera-i de magistrat: pe Levreanu, în care găsise o totală lipsă de calcul şi de interes, o deplină curăţie de simţimênte.

In societate Levreanu avea o purtare căreea nimic nu i se putea imputa. Cu sine singur, şi apoi cu Florescu, după împrietenire, iera şi rămânea omul visurilor: minte uşor de aprins, entusiasm dăinuitor, capabil de ură mare şi de iubire fără margini. In felul de-a vorbi, de-a se adresa cui-va, era ceva drăgălaş, ceva femeesc, însă fără cea mai mică afectare.

Se cunoştea că o inimă de femee condusese paşii acestui tênĕr pe calea vieţei.

Muma lui, în adevĕr, de şi suferise, respectase însă pe acela ce-o făcuse să sufere, respectându-se şi pe dênsa. Căutase a'l creştè pe Tiberie al ei, în deplină neştiinţă de lume, socotind că prin acésta îl va feri de tóte; căutase a'l pĕtrunde numai de frumosul moral şi a 'şi 'l păstra ascuns ca pe un giuvaer de cel mai mare preţ.

Crescut în casă, fără să cunóscă alt loc de jucat de cât curtea şi altă plimbare de cât cu mumă-sa; învĕţat acasă până la bacalaureat, Tiberie cu greŭ mai putea să 'şi schimbe firea delicată, curată, dulce,—după primii paşi în lume.

Fără multă avere, el nu căutâ să se pregă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tiască pentru îmbrăţişarea uneĭ carierĭ productive: ci se lăsă vocaţiuneĭ.

Pentru cariera de profesor avea o deosebită tragere de inimă şi o viitóre catedră de istorie şi filosofie îĭ zîmbia de departe, pe când făcea acasă cursurile de lyceŭ.

Visul i se împlinise: acum era profesor de istorie şi de filosofie; simpatia elevilor şi plăcerea profesorilor de-a'l avea coleg.

Cu Sergiu Florescu se împrieteni repede. Acesta 'l introduse într'o lume maĭ pozitivă, însă cu încetul, fără să'l înspăimênte şi să'l desguste de dênsa.

Apoĭ începu cu el o luptă ascunsă pentru a'ĭ da, tot pe nesimţite, un spirit maĭ practic, fără să ĭ falşifice firea. Voia să'l pregătiască în sfîrşit, pentru viaţa reală, cu aplicaţiune la viaţa casnică, în spre care 'l vedea pornit.

Convorbirea lor, la care am fost faţă, era rezultatul a multor asalturĭ date de Florescu, de la un timp încóce.

Şi avusese de luptat cu tótă logica unuĭ profesor moral de filozofie şi de morală.

Acum însă lovitura părea să fi pornit pe Tiberie Levreanu pe adevĕrata cale aşa cum o vedea Florescu.

Dacă Tiberie ar maĭ fi avut pe mumă-sa, pentru Florescu n'ar fi fost nicĭ acum o victorie; dar Tiberie rĕmăsese numaĭ subt înrîurirea prietenuluĭ sĕŭ, la care prânzia tot-d'auna, cu care maĭ pretutindea se afla.

Amêndouĭ, cu ţigările aprinse, fără nic o ocu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pație pentru câte-va ore, de óre-ce era Duminecă, o porniră pe jos cu ideea d'a se plimba pe calea Victoriei, a coborâ Bulevardul spre Cișmegiŭ și, dupĕ câte-va momente de odihnă acolo..., vĕzênd și făcênd, să hotărască o nouĕ direcțiune.

Tiberie tot mai socotia ca glumă planul lui Sergiu d'a găsi chiar în acea zi o nevastă, la întêmplare.

Bunul Dumnezeŭ a înzestrat n'a înzestrat lumea cu ceva, dar cu ispititorul neam femeesc, prea peste póte.

Unde e chip să facĭ zece pași pe vre-una din stradele mai principale ale Bucureștilor, cam pe unde 's magazinurile de «Mode», orĭ prin locurile de plimbare, și să nu întâlnești cel puțin câte-o femee de pas?

Unde mai pui pe cele de prin trăsurĭ și tramwaiurĭ?

Te dor vinele gâtuluĭ, séra, dupĕ o plimbare de douĕ, treĭ ore pe asemenea strade, căcĭ, de l trebue să onorezĭ cel puțin. pe 75% cu câte-o privire!...

Inchipuiți-vĕ acum ce îndelung exercițiŭ de schimbarea capuluĭ la drépta și la stânga, în tot acest timp!

Te-atrag, bată-le norocul de femeĭ, te-atrag... și, vrênd ne-vrênd, cată să te uiți la ele; mai ales că Bucureștiĭ se pot făli cu frumusețea fizică a mareĭ majorități a copilelor sale.

Numaĭ nu toți se mărginesc la rolul de ob-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

servatorĭ, fie şi de admiratorĭ aĭ frumuseţilor dintr'un muzeŭ, orĭ dintr'o galerie de tablourĭ...

In privirea multora e şi scânteia dorinţeĭ, e şi intenţiunea d'a fi luaţĭ în sémă de cutare şi cutare femee, cum că aŭ plăcut o...

Şi acea femee luând sémă şi cutăruia, şi cutăruia, se simte măgulită. A născut dorinţĭ în cutare, va să zică a plăcut, ca să fi plăcut, e frumósă dar, e bine gătită...

Şi eat-o tot-deauna «*sur le qui vive*» ca să placă, să fie găsită frumósă şi bine gătită...

Ce-ĭ maĭ rĕmâne până să alunece... cu, saŭ fără patinele desgustuluĭ de casa eĭ? Un pierde-vreme spilcuit, care să-ĭ cânte leturghia amoruluĭ şi 'n zi de lucru, şi'n zi de sĕrbătóre !...

Iar comedia între douĕ persóne, jucată o-dată, femeea urmează cele-l-alte reprezentaţiunĭ ale aceleiaşĭ comedĭĭ, cu acelaşĭ actor, orĭ cu altul, după cererea generală a cocóneĭ *Deprinderea*, care face lege.

III

Coboraŭ Bulevardul pe lângă «*Sărindar*». In dreptul porţeĭ, iată o dómnă în doliŭ mic şi o tînĕră fată, care, subt vĕlul alb de pe faţă, părea de-o drăgălăşie neaseménată...

Avea ochĭ marĭ albastri, şi pentru-că tocmaĭ rîdea, o gură mică şi dinţĭ fórte frumoşĭ...

Eată ce putură amêndouĭ prietenĭĭ să vadă în scurtul moment al trecereĭ pe lângă ele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Asta e,—zise Sergiu Florescu.—Câte am întâlnit, aĭ vĕzut şi tu, nu m'aŭ atras dintr'o dată... Staĭ aci şi aşteaptă-mĕ.

— Eĭ, cum? O să te ducĭ să le vorbeştĭ? zise Tiberiu, surprins.

Sergiu nu maĭ aşteptase să audă tot; se şi luase după ele.

— Dómnă, se adresâ bĕtrâneĭ, salutând foarte respectuos... un moment, vĕ rog...

Femeea se opri mirată. Copila sĕ uitâ la el cu luare aminte, printre gene, părînd că se uită în jos, orĭ aiurea.

— Dómnă, începu Sergiu, mĕ numesc Sergiu Florescu... avocat şi locuesc pe strada Romană, No. 200...

Dómna îl privi ciudat... aşteptând.

— Doresc să cunosc şi adresa D-v...

— Adresa mea...? Nu vĕ parę că asemenea dorinţă, locul şi modul cum o exprimaţĭ, sînt cam ciudate?

Şi vru să înnainteze...

Sergiu porni alăturea...

— O! da, ba fórte ciudate încă. Apoĭ şopti încet: doresc a vĕ vorbi în interesul D-şóreĭ, spre fericirea mea şi-a d-sale...

Dómna îl privi lung, oprindu-se.

— Domnule Florescule,—căcĭ îmĭ place a crede că un nume real mi-aţĭ spus, mi-aţĭ dat adresa D-v şi e destul... Vĕ salut...

Florescu rĕspunse cu multă curtenie salutulŭĭ şi, după ce lăsâ pe cele douĕ femeĭ să se de-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

părteze puțin, făcu semn unuĭ muscal să se apropie.

Muscalul îĭ făcea cu ochiul de câte-va momente. Trase repede, foarte mândru că d. Florescu îĭ făcea luĭ onórea.

— Ascultă, Ivane, cum te cheamă...

— Tocmaĭ Ivan, sărut mâna, cuconaș Florescu.

— Aĭ vĕzut pe D-na aceea cu D-șóra?

Muscalul clipi, zîmbind ciudat.

— Să'mĭ afii unde șed, dar d-lor să nu ia séma la asta, — m'aĭ auzit? și vin-o acasă la mine, pe la șépte, să regulăm socotéla.

— Sărut mâna cuconaș; las pe mine.

Și muscalul o porni repede.

Din locul unde rĕmăsese, Tiberiu privise cu surprindere la manevrele luĭ Sergiu și când acesta se apropiâ de el,

— Bine, Sergiu, nu eștĭ în mințile tale? îĭ zise.

— Ba o să'țĭ arăt că sînt. Peste o lună și jumĕtate, cel maĭ târziŭ, trebuie să fiŭ bărbatul D-șóreĭ... «treĭ stele».

— Ia fugĭ încolo, prietene!

— Oare când o să mĕ cunoștĭ tu așa cum sînt Tiberie? Incep experiența în laboratoriul social... și nimic maĭ mult.

Tiberiu tăcu.

— Dómna a fost fórte surprinsă, precum se și cădea, D-șóra, foarte pricepĕtoare, precum mĕ și așteptam. Numaĭ cu asta greșesc amân-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

două, căci şi d-şóra şi d-na cred poate că eŭ mai de mult le-am luat seama. Mare lucru, frate Tiberiu, dacă în astă séră chiar, nu se vor ocupa amândouĕ de mine. Se poate ca ele să nu fi auzit de mine încă, dar vor găsi, de sigur, pe cine-va care să mĕ cunóscă şi să le facă să mĕ viseze în nóptea asta.

— Şi ce aĭ de gând să facĭ?

— De îndată ce le voiŭ cunóşte adresa diseară, mâine mĕ şi înfiinţez la domiciliul d-lor... Şi'ţĭ maĭ repet, orĭ ce impresie 'mĭ-o face interiorul şi persónele, — căsătoria se va face... Afară numaĭ dac'aşĭ admite cazul să nu fiŭ plăcut de D-şóra cea cu ochiĭ frumoşĭ albaştri.

— Mĕ Florescule, mĕ, te jocĭ cu focul îmĭ pare; o să cazĭ înnamorat de ochiĭ frumoşĭ, pe carĭ prea-ĭ găseştĭ de-odată frumoşĭ.

— Eŭ, înnamorat? Aĭ şi uitat presemne ce cred eŭ despre aşa numitul amor? Că o să ţiŭ la nevasta mea, e o chestiune care face parte dintr'o altă ordine de ideĭ.

— S'admitem, — fiind-că tu le întîmpinĭ pe tóte cu sânge rece, — că veĭ suferi soarta maĭ tuturor însuraţilor, — zise Tiberiu. Cum o să te porţĭ?

— Ca să nu ajung s'o sufer, voiŭ întrebuinţa tot arsenalul puterilor mele fizice, intelectuale şi morale. Iar dacă nu voiŭ da de excepţiunea, ce aşĭ merita-o de alt-fel, — voiŭ face ca toţĭ experimentatorii după ce-aŭ sfîrşit c'o lucrare: aşează fie-care obiect la locul sĕŭ, aruncă materiile netrebuincioase şi rĕmâne cu ce-a dobândit din experienţa făcută.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tu eşti un Solomon modern, rîse Tiberiu.

— Fie-care poate fi un Solomon, pentru sine cel puţin, dacă nu şi pentru alţii: eŭ m'am deprins a cunoaşte viaţa de timpuriŭ.

IV

Sergiu aflâ în seara aceea de la muscal că Doamna Adela Merişoreanu, vĕduva unuĭ colonel, locuia în strada Popa-Tatu No. 175, într'o casă curăţică şi că, această proprietate, iera şi singura zestre a D-şóreĭ Emilia Merişoreanu.

Foarte surprinse de faptul în sine, D-na Merişoreanu şi fiica eĭ veniseră a-casă, sbuciumate şi una şi alta de gânduri ce nu 'şi le împărtăşiaŭ.

Emilia, o blondă adorabilă, 'şi-a terminat pensionul de-un an abea şi are şapte-spre-zece anĭ împliniţĭ.

Naltă, cu forme minunat de bine modelate de cel maĭ maestru sculptor, natura, — a căreea daltă e capriţiul, — Emilia sĕ ştie frumoasă, e sigură că produce senzaţie şi e mulţumită, dar nu caută să se impue, să «pozeze»; nicĭ în ea însăşĭ nu se simte mândră.

Vanitatea pare să n'o fi atins cu aripile eĭ de aur şi cu parfumul ce îmbată al unor năluciri ambiţioase.

N'avea un aer tocmaĭ voios, fiind-că iera zilnic preocupată de viitor. Sé ştiea fără multă avere şi sĕ vedea, în anume momente de gândire, tova-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

răşa unuĭ om care lupta din greŭ pentru a face faţă nevoilor vieţeĭ. Se vedea şi pe dînsa muncind cu dor de casă..., în luptă însă c'o mulţime de nemulţămirĭ care par'că o obosiaŭ... Atuncĭ oşta lung...

Pe cât putuse, D-na Merişoreanu o pregătise pentru vieaţa modestă de familie, căutând să'ĭ înlăture visurile pe care le ştia primejdioase, pentru maĭ târziŭ. Căutase s'o încredinţeze că un bărbat bun sărac se poate maĭ uşor găsi de cât un bărbat bun bogat; că omul trebuie să se gândiască la ce sĕ poate, nu la ce s'ar putea, orĭ la ce-ar trebui să se poată.

In tainĕ însă, pe ascuns de fie-sa, visa grozav să afle un bărbat bogat, fie şi puţin maĭ în vîrstă, pe care să'l atragă marea frumuseţe a fie-si.

De aceea când Sergiu Florescu i se înfăţişase aşa, pe neaşteptate, îĭ trecuse ca un junghiŭ prin inimă: să fi fost norocul, începutul ivireĭ visuluĭ eĭ? şi venise acasă foarte turburată, de speranţă, dar maĭ mult de temere, de oare-ce prea se întîmplase lucrul în chip neobicĭnuit.

Avea ea cunoştinţĭ bune în societatea mare, — dar de Sergiu Florescu, avocat, nu auzise par'că.. Pe nicăiurea apoĭ nu'l întîlnise până în ziua aceea..

Pe cine să cerceteze despre Florescu? — A! stăĭ, pe maiorul care «o face pe avocatu»....

Şi trimise pe servitoarea la d-nul maior în retragere Sandonescu, de profesiune avocat, fără diplomă, dar foarte diplomat de fire, isteţ şi bun descurcător de daraverĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

—Pe sabia lui Cuza!..., jura el, — practica, nu teoria!, — când vedea teorie multă și practica redusă la zero.

Și avea dreptate, maiorul; cu practica lui, de câte ori nu înfundase pe frumoșii vorbitori, cari știeau să înoade vorbă de vorbă, dar care intrau foarte cu sfială pe la notariat!

In timp ce d-na Merișoreanu aștepta pe vechiul prieten al răposatului colonel, Emilia singură, de'naintea pianului care-i rîdea în umbră de i se vedea întreaga dentură albă; — Emilia, se gândia cu stăruință nevrută, la ce putea să însemne oprirea în stradă și ciudata prezintare a d-lui Sergiu Florescu?

De sigur că în dorul ei fusese. In ce chip îndrăsneț și neobicinuit, însă! Cine să fie acest domn Sergiu Florescu, avocat?

Ca înfățișare, plăcut. De-o creștere alésă, par'că.

Și cum o privise de scurt, dar pătrunzător!

S'o fi văḑut el de mai de mult? Ea nu'i luase seama.

Trebuia s'o fi mai văḑut; prea e ciudat, ca de la cea dintâia întîlnire, și aproape la moment, să se declare ast-fel... Căci, în sfîrșit, în ce scop iera, prezintarea cu adresă cu tot?

Sĕ simți înfiorată la ideea că poate iera pe calea d'a începe noua viață la care se gândia necontenit.

Iera bogat însă?

Avocat... Câți avocați o duc greŭ de tot...

După figură însă părea om deosebit ca inteligență.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Poate că și ĭera într'adevĕr...

O! dac'ar fi...

Și'n întunerecul care începea să acopere fiecare obiect, Emilia se cufunda din ce în ce pe gânduri, din ce în ce lăsând sbor mai larg închipuirei...

Și par'că începu să se vadă mirésă, în haina albă presărată numai cu bobocĭ albĭ de trandafirĭ.

Prin prejurul sĕŭ ĭera zgomot: ea, sĕ simția fericită. Și pe dînsul, chiar pe dînsul îl vedea în haina négră și elegantă a uneĭ asemenea ceremoniĭ, vesel, fórte plăcut, spunîndu-ĭ nuștiŭ ce cuvinte care-ĭ făceaŭ bine, care-o umpleaŭ de fiorĭ plăcuțĭ..

Și ĭată cupeul că trage la scară.. și'n el că se urcă ea cu nașa... Parcă o cunoștea, și parcă nu...

Și iacă biserica luminată frumos în acele liniștite ceasurĭ de seară..

Și lume... și lume, o așteaptă...

Și eatăl pe dînsul c'o întîmpină c'un prea frumos buchet de florĭ albe, și c'o duce la altar...

Aude murmure...

Ce frumoasă e Emilia! ziceaŭ cunoscuțiĭ...

Admirabil de frumósă e mireasa!... ziceaŭ celĭ străinĭ...

Și ea trecea adînc mișcată, în timp ce glasurile coruluĭ umpleaŭ biserica de sunete armonióse care'ĭ măriaŭ emoțiunea...

Ceremonia începe... Par' c'aude cetaniile într'un zîzîit monoton, întrerupt de sbucnirile de glas ale coruluĭ...

Se vede în lanțul vesel ce înconjóră sfânta

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

masă, în timp ce mănuchiurĭ de florĭ sbóră în toate direcţiunile...

Un mănuchiŭ o loveşte în obraz... mirele rîde cu hohot...

Emilia se deşteaptă din visarea eĭ...

Nuştiŭ cine rîdea cu hohot, în adevĕr...

Uşa salonuluĭ se deschise şi mumă-sa intrâ cu maiorul Sandonescu.

— Ce, aicĭ ieraĭ tu Emilio? Mĕ miram unde te ghemuiseşĭ... Aĭ dormit bine încaĭ, somnoróso?

Emilia zîmbi fără să rĕspundă, şi dupĕ ce salutâ pe maĭorul, ieşi.

Maiorul Sandonescu e tipul omuluĭ a căruia figură şĭ înfăţişare, în întregul sĕŭ, îţĭ arată pe omul care nu însemnează nimic.

E o uniformitate de gesturĭ, de atitudine, de zîmbet, de privire..

Nu ţi-aĭ putea închipui pe acest om să pótă plînge, să se pótă necăji, să pótă arăta entusiasm, să pótă zîmbi alt-fel, să fie o clipă măcar altul de cât cum ţi s'a înfăţişat.

Şi după ce 'ĭ-aĭ aflat trecutul, că a fost militar şi profesiunea de avocat, în prezent, o să te mirĭ din toate puterile tale, cum a putut fi militar, cum poate fi avocat şi cum poate trăi de pe urma acesteĭ meseriĭ.

Şi însă acest om atît de banal, numaĭ să fi simţit că plutia prin aer vr'un oare care interes din care putea să profite şi el, şi o schimbare neaşteptată se opera într'o clipă în toată înfăţişarea ce nu zisese absolut nimic maĭ înainte.

Iera un om de care nu te puteaĭ servi, că

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prieten, fără să nu fi deslegat punga. Vorba și bacșișul! Iar dacă l'aĭ fi avut dușman, trebuia să fiĭ sigur că nu scapĭ de vr'o lovitură de a luĭ.

Figura care nu zicea nimic, în aparență, observa, știa și zicea multe sub masca luĭ încremenită.

Cariera de militar nu făcuse pentru el; în aceasta de avocat umbla pe tĕrâmul cel maĭ potrivit fireĭ luĭ, — dovadă că se înbogățise.

— Eĭ, la ce m'aĭ chemat, cucónă Adeluțo, începu vorba maiorul, cu glasul blând și miorlăitor, dupĕ ce șezu.

— O să'țĭ spun, o să'țĭ spun... Spune'mĭ d-ta însă maĭ înainte, ce face Lucreția? cum maĭ petrecĭ D-ta? Ce maĭ dregĭ?

— Lucreția, drăguța tati, cu muzica și cu pictura eĭ... Ce să facă alt? Tocmaĭ voia să vie și ea, în astă-séră, să'șĭ vadă pe Emilia, dar am oprit-o eŭ. In chemarea d-tale, cocónă Adeluțo, bănuisem vr'o nevoe de consultație, vr'o daraveră în sfîrșit, și...

Și maiorul, sîsîĭ pe nas, ca un gâscan...

— Aĭ bănuit cum și este, maiorule și,—uite, și uite,—ĭĭ spuse întîmplarea de ierĭ de peste zi.

— Mĕ rog, da cum îl cheamă, nu 'mi-aĭ spus, — zise Maiorul cu intonație nouĕ. Schimbarea începuse.

— Mi s'a recomandat Sergiu Florescu...

Ochiĭ maioruluĭ lucirĕ; nasul ĭĭ sîsîĭ fórte semnificativ.

— Hm... îl cunosc... e confrate cu mine. Excelent avocat. Hm... Hm... Sss...! Sss...!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eĭ, ce crezĭ d-ta maiorule? e tînĕr bine crescut, de familie, cu avere?

— He, he.. Şi nasul sîsîĭ cu putere. Bogat... de ăĭ bogaţĭ... Familie bună, creştere bună... om superior... — Şi iarăşĭ şi iarăşĭ sîsîĭ...

D-na Merişoreanu îngălbenea şi roşia... Oare era cu putinţă aşa noroc?

— Atuncĭ, dupĕ calităţile ce mi le spuseşĭ, crezĭ de sigur şi D-ta, maiorule, că...

— Cred că Floresculuĭ ĭ-a plăcut Emilia. Şi fiind-că dênsul merge tot-d'auna drept la ţintă, puţin păsându-ĭ de cum e obiceiul să se facă, de aceea v'a intâmpinat şi vi s'a şi prezintat. Eŭ mĕ prind că ştie deja şi unde şedeţĭ şi că mâine o să-l vedeţĭ la vizită.

— Crezĭ? zise Adela cu tremur în glas.

Apoĭ, după ce'şĭ stăpâni emoţiunea:

— Oare n'ar fi bine, maiorule, să-ĭ facĭ mâine dimineaţă o vizită, şi, dacă'l cunoştĭ d'aprópe, să'l cercetezĭ? Ba chiar să'l şi îndemnĭ? şi, lasă.. Ştiĭ d-ta: osteneala să rĕsplăteşte tot-deauna.

Ochiĭ maioruluĭ sticliră. Sîsîĭ cu putere; rĕspunse însă cu aierul blând numĕrul unu:

— Hm! între prietenĭ, îndatorirea e o datorie de onóre şi de conştiinţă...

Sîsîĭ... ca şi cum Onórea şi Conştiinţa l'ar fi privit cu ironie şi cu dispreţ.

— Va să zică te ducĭ la Florescu? îl întrebă d-na Merişoreanu, spre deplina eĭ încredinţare şi spre statornicirea lucruluĭ.

— Da, mĕ duc mâine dimineaţă, ca pentru a-ĭ propune o afacere... Inţelegĭ d-ta...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Maiorul sîsîi, clipind cu înțeles, apoĭ, plecâ.

Pe când umbla pe stradă, cu capul între umerĭ, sĕ gândia:

— Ce îndatorire ar fi pentru Merișoreanca! ar scăpa de sărăcie. Nu înțeleg însă pe Florescu... Oare n'o fi numaĭ o nălucire a cucónelĭ? N'o fi din partea Floresculuĭ numaĭ un capriț̦iŭ de coconaș bogat care vrea să petrécă? Vom vedea noĭ, mâine, la... «inspecț̦ia generală»...

V

Casa luĭ Florescu e din cele marĭ și din greŭ clădită, fără multă grijă de înfățișare exterióră, solidă însă, bine împărț̦ită înlăuntru și bogat mobilată.

In dosul caseĭ are o grădină mare, plină de arborĭ și de umbră, cu aleele bine întreț̦inute, semănată icĭ și colo cu băncĭ și cu mese albe de tablă.

Din sofrageria mare, te poț̦ĭ coborâ în grădină pe treĭ ușĭ-ferestre, lungĭ și largĭ, care daŭ lumină multă încăpereĭ.

In timpul vereĭ câte-trele ușile staŭ deschise, așa că, aflându-te la masă, aĭ în faț̦ă un frumos decor; iar până la tine póte în voe să pătrundă baterea de vînt ușóră și plăcută.

De-o parte a sofrageriei vine o cameră de sfătuire și apoĭ biuroul; de cea-l'altă parte un fumător-divan, apoĭ salonașul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

O sală fórte spaţiósă, luminată pe sus, desparte aceste încăperĭ de camerile de dormit şi de salonul fórte mare cu vederea în stradă.

Când intri în tóte aceste încăperĭ ţi se pare că pătrunzĭ într'o altă lume.

Orânduială, mobile,—tóte 'ţĭ vorbesc de alte timpurĭ.

Actualul proprietar n'a schimbat nimic, n'a adăogat nimic.

In biuroul luĭ dóră, câte-o statuetă, orĭ câte un tablóŭ printre care îţĭ arată, cu mândrie, pe unele făcute de artiştiĭ noştri.

Incolo, aceleaşĭ dulapurĭ 'nalte acoper păreţiĭ, tóte de stejar sculptat şi cu atâta măestrie, că pe unele locurĭ lemnul nu pare lemn, ci dantelă; aceleaşĭ cărţĭ legate într'un singur fel de piele, învechită de timp; aceleaşĭ jîlţurĭ grele sculptate şi îmbrăcate cu pluş trainic de o colóre galbenă bronzată; acelaş biuroŭ mare c'o enormă blană de urs alb în care se înfundaŭ piciórele în timpul ierneĭ.

— Ştiĭ că tu împărăţeştĭ aicea? îĭ zicea une orĭ Tiberiu Levreanu.

— Cu drept că 'mpĕrăţesc: am linişte şi fórte puţine dorinţĭ. Mĕ mărginesc la ce se póte avea şi nu visez imposbilul.

A doua zi dupĕ originala'ĭ prezentare D-neĭ Merişoreanu, Sergiu, dis-de-dimineţă sculat ieşi pe terata caseĭ în grădină şi acolo începu să se gândiască la viitorul pas..

— Prea multă cuminţie la vîrsta mea, prea multă singurătate în casă, nu sunt potrivite. Fără

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nicĭ o încredere în femeĭ voiŭ să încep viaţa c'o femee, — îşĭ zicea,— fie măcar ca să pot arăta luĭ Tiberiu cât mi's de adevĕrate, de nestrămutate, de fatale, vederile, credinţile.

Cam pe la ceasurile nouĕ feciorul 'ĭ-aduse o cartă.

— Sandonescu, maior în retragere, avocat... ceti Sergiu. A! bine. Pofteşte-l aci. Vr'o daraveră, de sigur, gândi. Eacă un om care 'şi-a făcut o poziţiune bună, din nimic, dupĕ cum din nimic a făcut şi Dumnezeŭ lumea. Ce vulpoiŭ!

Maiorul intrâ, bun, blajin, dulce ca o baclava şi gata să ardă şi să îmbălsămeze că un con de rĕşină.

— A! ce frumos e aci! strigâ. Şezu apoĭ şi rĕmase o clipă în extazul admiraţiuneĭ, care nu era în realitate de cât observaţiune şi invidie.

— N'aĭ venit nici odată pe la mine, domnule maior?

— Nu maĭ port sabie, d-le Florescule.

— Mĕ iartă, uitasem că aĭ schimbat-o pe un Cod...

— A! nu tocmaĭ pe un Cod, D-le Florescule, ci numaĭ pe câte-va biete cunoştinţĭ care mĕ fac să trăiesc de aḑĭ pe mâine, liber.... Sabia prea te pleacă mult unor... înţelegeţĭ D-v., D-le Florescule.

Şi aci maiorul sîsîi cu înţeles din eloquentul sĕŭ nas roşcat.

— In tóte ale vieţeĭ, scumpe Domnule coleg, cată să ne supunem unor... regulĭ disciplinare... Când nu disciplineĭ impusă, a unuĭ anume corp

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

social, totuşi disciplineĭ libere a conştiinţeĭ nóstre propriĭ...

Ex-Maiorul sîsîi.....

Să fi fost o morală la adresa luĭ?

— Şi aşa, precum mĕ întrebaraţĭ, ca să vĕ rĕspund, — nu, n'am venit încă pe la d-vs.... ca amic la amic, de oare ce nu aţĭ bine-voit nicĭ odată să mĕ onoraţi c'o de aproape prietenie.....

Stiţĭ.... «bună ziua, mulţumim d-tale» nu prea îndreptăţeşte la asta.

— Foarte lămurit, lucrul: n'a fost nimic care să prilejuiască prietinia. Dar, fiind-c'aţĭ venit, fiţĭ bine venit domnule coleg... Ia spuneţi'mĭ vĕ rog, ce poftiţĭ să luaţĭ? Cafea cu lapte? ciocolată? Eată havane. Vĕ rog.... fiţĭ ca în casă de prieten.

— A! mulţămim.... mulţămim.... O ciocolată atuncĭ.

— Radule! strigă Sergiu.

Feciorul veni respectuos.... însă aruncă o repede privire cercetătoare asupra maioruluĭ în retragere.

După o strîmbătură uşoară din nas, se vedea că feciorului nu-ĭ plăcuse mutra maioruluĭ.

Maiorul luà séma,—antipatiile se presimt,— şi sîsîi, ca şi cum ar fi vrut să 'şĭ zică: «ce'mĭ pasă!«

— Un ceaiŭ pentru mine, limpede ca lacrima; — o ciocolată pentru domnul, colegul meŭ, cum ştiĭ face tu, — în lege!

Radu se plecâ şi ieşi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ei, acum desleagă sacul amice, — o luă Sergiu pe un ton mai familiar. Să ne închipuim prietini vechi şi sa lăsăm de-o parte ceremoniosul, pe care 'l pot suporta în momentele dintâi, cu toate că nu 'l îndreptăţesc nici atunci. Deci, s'auzim.

— In adevĕr, domnule Florescule, precum aĭ putut bănui, despre o daraverĕ e vorba.... dar nu băneascĕ.

— Atunci dă'mi voea să nu'ţi primesc termenul: «*daraverĕ*», care, din însăşi alcătuirea luĭ, arată numaĭ ceva privitor la banĭ.

— Când vĕ spuneam că nu ştiŭ Codul... zise maiorul c'o vulpească modestie, zîmbind şi sîsîind. S'o botezăm atunci, de pildă, afacere de «resort» intim.

— Minunat, rîse Florescu.... vĕd cu plăcere că, din potrivă, cunoştĭ toate «resorturile» Coduluĭ. Ia să vedem afacerea.

— Domnule Florescule..., începu maiorul, subliniindu'şĭ aproape fie-care vorbă cu câte-o sîsîială înceată,—mĕ simt foarte la ne-îndemână.... de oare-ce e din rarele mele afecerĭ de felul acesta.... Căsătoriĭ am desfăcut.... dar căsătoriĭ n'am făcut des.

— A ! e vorba de vr'o căsătorie? Şi 'n gînd îşĭ zise: din parte-le să fi venind? Prea ar fi degrabă... Dar, în sfîrşit!...

— Sînteţi pentru, orĭ contra căsătorieĭ, în principiŭ? întrebă maiorul.

— De sigur că aĭ vr'o propunere, nu-ĭ aşa? Te rog să ajungem cât maĭ curând la ţintă.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

În materie de căsătorie şi de alegere a femeeĭ, diplomaţia, pentru mine, înseamnă cel maĭ de regretat timp pĭerdut. 'Ţĭ-a vorbit cine-va de mine? Sînt plăcut pe unde-va?

— Uite un civil care calcă milităreşte,— gândi maiorul sîsîind. Apoĭ grăi: Da, domnule Florescule, sunteţĭ plăcut, dorit...

— Şi cele-lalte,.... Scurt îţĭ rĕspund şi eŭ, domnule Şandonescule. Dacă aĭ fi venit ierĭ, tot la ora acésta, te-aşĭ fi întrebat şi cine e persoana, dovadă că ieram în stare să primesc la moment propunerea d-tale. Azĭ e prea târziŭ şi nu maĭ voiesc să aflu cine mĕ place, cine mĕ doreşte.... şi cele-l-alte. Deja 'mĭ-am ales pe viitoarea... şi dacă dispuĭ de timp, pot să'ţĭ istorisesc în ce chip şi unde....

— Nu sînt curios de felul meŭ, Domnule Florescule, însă iaŭ această dorinţă a D-vs. ca semn de prietenie pentru mine şi cu plăcere v'ascult.

Florescu, îĭ arătâ vederile sale şi-ĭ făcu istoricul prinsoareĭ cu prietinul sĕŭ Tiberiu. Iar când ajunse le întîlnirea întîmplătoare de pe bulevard, maiorul sîsîi cu mulţumire: va să zică iera să câştige ceva, de oare-ce Florescu refuzare orĭ-ce altă propunere de căsătorie, numaĭ pentru că alesese deja pe Emilia Merişoreanu.

— Şi sînteţĭ cu totul hotărît să luaţĭ pe D-şóra Merişoreanu?

— Afară numaĭ dacă n'o voi cu nicĭ un preţ dînsa... Va fi atuncĭ un caz de forţă majoră....,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

domnule ex-major, şi voiŭ urma mai departe, la întîmplare, cu alegerea mea.

Maiorul sîsîi puternic.

Îi trecuse în acea ciipă prin minte o idee machiavelică.

— Cum adecă, stărui maiorul asupra acesteĭ declaraţiunĭ, dacă de pildă n'ar voi fata, n'aţĭ mai pune niciŭ o stăruinţă?

— Firește că nu. E şi o chestiune de amor propriu.

— Dar în caz de-ar voi fata, de-ar fi pentru ea şi familie, o scăpare, — însă nu ar înfăţişa destule dovezĭ de bună creştere, orĭ ar avea deprinderĭ nu tocmaĭ... de! cum să zic....

— Asupra acestuĭ punct, trebuia să te fi întărit din espunerea mea de motive, ca să zic aşa. Nimic nu mĕ va putea opri, de cât neprimirea D-şóreĭ în chestie. De aceea azĭ mĕ şi duc să fac vizită mameĭ, de oare ce ştiŭ în ce loc şed...

— Imĭ daţĭ voie să vĕ arăt şi eŭ părerea mea asupra punctuluĭ de-a vĕ duce înşi-vĕ la D-na Merişoreanu?

— Poftim, de ce nu.

— Împuterniciţi-mĕ cu permisiúnea D-v. d'a mĕ duce să rînduesc eŭ lucrul... zise maiorul c'un sîsîit ce trăgea a milogeală...

— Bun! îşĭ zise Florescu; vrea să câştige din asta, dacă n'a câştigat din cea-l'altă... Fie, i se adresă apoĭ...: te înputernicesc.

Ex-maiorul sîsîi a mare mulţumire; iar dupĕ câte-va momente porni zicându'şĭ:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— De ce adecă numaĭ de cât fată de colonel mort, şi nu de maior în viaţă?

— Prea multă bătae de cap cu însurătoarea, chiar şi când e la întîmplare, gîndi Florescu după pornirea maiorului «Sisiilă», după cum îl şi botează dînsul.

VI

Intr'un mic pavilion îmbrăcat cu hameiŭ, Emilia Merişoreanu stă cu o carte în mână, însă departe d'a ceti.

Mumă-sa nu 'i-a spus nimic încă, dar ea bănuieşte că s'a pus ceva la cale, în legătură cu întîmplarea de alaltă-ieri.

Când zări pe maior viind iar, — şi a doua-zi chiar după convorbirea ce avusese cu mumă-sa, — fu cuprinsă de curiozitatea d'a afla cele ce se ţeseaŭ.

Sĕ strecură ca o pisicuţă în odaea mume-si, despărţită de salon printr'o uşă în cadrul căreea se odihnia un scrin cu dulap cu geamurĭ d'asupra, — şi se încordă să poată bine auzi.

— Eĭ, cum stă lucrul? întrebă cu glas slab D-na Merişoreanu fórte emoţionată.

— Cum să stea? începu maiorul cu glas blajin. Incurcătură, alt cum să-ĭ zicĭ? şi sîsîi a necaz. Uite, după întîlnire, a pus un birjar de v'a urmărit pân'acasă. Aicĭ, pe cine o fi cercetat birjarul, nuştiŭ. A cules însă nişte informaţiunĭ atât de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

defavorabile, mai ales d-tale, în cât el a dedus din ele, niște aprecieri fórte puțin favorabile Emilieĭ...

Pricepi d-ta... El e învĕțat și se bazează pe legea atavismuluĭ...

D-na Merișoreanu avea pĕcate îngropate în negura trecutuluĭ. Ex-maiorul găsise prilejul să i le amintească, din rèutate firească. Ea îngălbeni subt argintul pĕruluĭ tras în șuvițe peste vîrfuĭ urechilor... și lacrimĭ i se iviră în ochĭ...

Ce-aveaŭ pĕcatele eĭ, cu nevinovăția vieței fiicei sale? se gândise ea.

De cea-l-altă parte, Emilia nu auzia de cât frânturĭ de vorbe și nu mai putea de necaz în curiozitatea eĭ fórte aprinsă.

— Cine óre a putut să mĕ batjocorèscă pe mine și pe fiică-mea? zise ea cu durere... Să-ĭ plătiască Dumnezeŭ! De sigur că vecina de-alăturĭ pentru că am refuzat pe fecioru-sĕŭ când 'mĭ-a cerut pe Emilia. Cum era s'o daŭ unuĭ stricat care vine din-spre ziuă acasă, cu lăutarĭ după el? In sfîrșit, ea o fi, orĭ alt-cine-va, m'a făcut să pierd pentru fie-mea o partidă excelentă... Dar bine, d-ta n'aĭ putut să'l încredințezĭ că ne cunoștĭ și că suntem vrednice de tótă luarea aminte și de tótă stima? Orĭ cum, prea ușurel e și d-luĭ, dacă dă ascultare temeinică unor bârfiturĭ culese de-un birjar...

— De! dragă cucónă, întâlnirile la întêmplare cam așa róde pot da... Și pe urmă, după cât l'am înțeles, nu tocmaĭ dorul de însurătóre îl îndemnase la asemenea vênătóre de stradă... ci obicinuința,—pricepĭ d-ta.—Cuconașiĭ ăștia, pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

că sunt bogaţi, cred că aŭ dreptul de-a fi obraznicĭ şi de-a confunda, pe stradă, necinstea cu onestitatea, care, de alt-mintrelea, nu prea se deosebesc ca chestiune de aparenţă.

— Atuncĭ e un mişel..., strigâ d-na Merişoreanu, fórte revoltată şi se ridicâ...

— Pĕcat, de alt-fel, căcĭ e un băiat încântător. Mi l'am câştigat prieten şi o să trag folóse de pe urma luĭ, ca avocat...

— Apoĭ aşa vĕ împrieteniţĭ d-v. bărbaţiĭ... şi nu e de mirare, pentru că sunteţĭ tot o apă, cu toţiĭ.

— A! cuconiţă, cuconiţă,—zise maiorul sîsiind, iertător şi prietenos ca înfăţişare, — fiĭ maĭ îngăduitóre faţă cu mine... Iar privitor la Emilia, lasă, nu'ţi pierde curagiul,—că tot eŭ voiŭ căuta să-ĭ găsesc o partidă bună.)

Dupĕ douĕ, treĭ clipe maiorul plecâ, mulţumit, iar d-na Merişoreanu se lăsâ într'un fotoliŭ şi isbucni în plîns înnăbuşit.

Când intrâ Emilia, încet, încet şi o vĕzu plîngênd, rĕmase pe prag mută de surprindere şi apoĭ neliniştită.

In nedumerirea eĭ, o singură idee se ivi maĭ lămurită: presemne fusese luată drept alta de către tînĕrul acela... Incă o speranţă apusă!... Pentru ce însă, maĭ mult de cât altă dată, mumă-sa i se arăta atât de lovită, de vremĕ ce o găsia plîngênd?

Innaintâ încet şi-o întrebâ c'un glas plin de duioşie:

— Ce ai, mamă dragă?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Apoĭ trase un scaun şi se aşezâ lângă dênsa.

D-na Merişoreanu îşĭ luă încet batista de la ochĭ.

— Am pierdut un proces, dragă Emilio, rĕspunse ea cu prezenţă de spirit, un proces din care trăgeam nădejde să 'ţĭ pot face o poziţie bună... Eacă de ce m'aĭ găsit plîngênd.

— Un proces? Nu ştiam ca aveaĭ vr'un proces, zise Emilia nu tocmaĭ încredinţată.

Cât p'aci era să întrebe dacă nu cum-va era la mijloc întêmplarea cu tînĕrul ce li se recomandase.

Insă ruşinea îĭ opri îndemnul.

— Pentru ce te-aşĭ preocupa cu lucrurĭ ce nu se potrivesc vîrsteĭ tale? îĭ rĕspunse muma, ridicându-se şi înnăbuşindu-şĭ un oftat...

Emilia rĕmase cu bănuiala că mumă-sa cercetase despre tînĕr şi că tînĕrul nu voise să se însóre, fiind că o confundase cu alta...

Ideea că n'a fost plăcută nu 'ĭ trecu prin minte.

Dar pentru ce mumă-sa plînsese la primirea vesteĭ?

Acésta o lăsa nedumerită şi o preocupa mereŭ.

Prin maior se petrecuse acésta, de la maior trebuia aflat.

Cum? deschidênd vorbă prieteneĭ sale Lucreţia, fiica maioruluĭ.

Rĕmânea chestiunea de timp şi prilejul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

VII

— Tu 'mĭ parĭ preocupat de ceva noŭ ivit în existența ta, Tiberie? Vĕd eŭ bine, orĭ mi se pare numaĭ? zise Florescu trăgênd în piept cu putere o mare cătime de fum din țigară.

Tiberie Levreanu sta lungit pe o canapea c'o havană între dinți, cu sprincenile apropiate subt apăsarea a cine știe căruĭ gând stăruitor.

Era sub séră, a patra zi de la întêmplarea de pe bulevard. Fumaŭ în așteptarea meseĭ.

— Sunt, în adevĕr, preocupat de ceva noŭ, saŭ maĭ bine de ceva dorit și care pare a fi pe cale de a se apropia.

— Tu nu dorești de cât un lucru, — ce? nu știŭ eŭ? Să iubești. Nu cum-va?...

— Ba da, Sergiu... Tu aĭ vĕzut-o întâiŭ pe D-șóra Merișoreanu și te-aĭ adresat mume-si; aĭ vrut s'o ieĭ, și din considerațiunile că ea nu te-a vrut, dupĕ cum 'ți-a spus ierĭ maiorul, nu aĭ putut-o lua; mie însă 'mĭ-a rĕmas la inimă, mĕ preocupă mereŭ, mĕ atrage și mĕ face să doresc s'o vĕd... Tu eștĭ în căutarea alteea, ca să te țiĭ de cuvênt; eŭ caut să mĕ apropiŭ de ea. Tu n'aĭ vrut să lucrezĭ prin tine, dupĕ cum ar fi trebuit, așa precum și începușeși; eŭ vreaŭ să o cunosc și să ajung a fi iubit de dênsa. Iți zic decĭ, și eŭ Sergiu: orĭ ea, orĭ alta de fel! Nu'ți poțĭ închipui câtă bucurie am simțit, când mi-aĭ povestit rĕspunsul adus de maiorul... Rĕmâneam

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

eŭ c'o speranță. Vezĭ, Sergiu, că nu tóte femeile se potrivesc? D-șóra Emilia Merișoreanu e fată de simțimênt... A luat ca o necuviință modul cum te-aĭ înfățișat lor pe stradă, ca unor femeĭ de stradă... O ambițiósă, o cochetă, te-ar fi primit și așa, atrasă de banĭ tĕĭ, de poziținea ta. La asemenea tacâm de femeĭ necuviința ta, trecea drept noroc pentru ea și drept originalitate din parte'ți. Vezĭ?... Emilia îmĭ trebuie mie ca să pot fi fericit.

— Dragă Tiberie, cată dar să fiĭ fericit precum înțelegĭ tu și cu cine crezĭ că te póte face fericit. Eŭ n'o să încerc de astă dată să te desamăgesc.

— Cum s'ajung însă până la ea?

— Se zice, prietene, că amorul e fórte bogat în mijlóce, în născocirĭ de tot felul... Orĭ, dacă vreĭ, să punem pe maiorul și...

— A! nu, nu vreaŭ așa... Nu vreaŭ să fiŭ primit ca un străin...

— Atuncĭ maĭ așteaptă... Cu cât dorința o să se maĭ înfierbînteze, cu atât puterea sa născocitóre o să găsească maĭ de grabă formula apropiereĭ. Lăsând asta însă, eŭ trebue să caut pentru mine. Haide, mergĭ diseară la teatru? Timpul promite a fi frumos; o seară de grădină adună multă lume.

— Haide. Ce putem căuta maĭ de petrecere de cât asta?

Iera o séră din acelea în care 'ți-e drag să trăieștĭ.

Senin, răcoare potrivită, aier curat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Luna, în creştere, imprăştia o plăcută lumină de-un galben şters.

Lumea dorită de-asemenea timp, umplea Calea Victorieĭ şi sĕ revĕrsa prin grădinĭ. Acolo muzicele militare orĭ tarafurile de lăutarĭ, desfătaŭ inimile, cu-ale lor felurite cântece:

La fosta Stavri era o trupă de operetă franceză, care juca în aceea seară «*Muschetarĭĭ la mônăstire*».

Grădina erea o mare de capete, mare liniştită ale căreea valurĭ părea că încremeniseră icĭ colo cu spuma albă pe frunte, către stalurile întâĭ.

Sergiu şi Tiberie nu maĭ găsiră staluri şi fură nevoiţĭ să ia duoă locurĭ într'o lojă.

Abia se aşezară la locurile lor, şi-ĭ sosiră din urmă o dómnă fórte venerabilă şi-o domnişóră fórte frumósă.

Iar la oare-care distanţă, în urma lor, se încondeiâ statura maioruluĭ Sandonescu, care urmări cu privirea pe cele duoă femeĭ, până se aşezară în aceeaşĭ lojă cu tinerĭĭ.

Astfel, îĭ vĕzu pe amânduoĭ cum se ridicară repede şi cum oferiră locurile din fund acestor cucóne.

— Ne iertaţĭ, domnilor, că vĕ supĕrăm zise bĕtrâna mĕsurându-ĭ pe-amînduoĭ cu o privire furişă. Nu maĭ ieraŭ însă alte locurĭ.

— A! nicĭ o supărare, dómnă zise Sergiu.... Dimpotrivă, ne pricinuiţĭ plăcere... O vecinătate ca asta e de-un farmec deosebit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Și privi cu înțeles la D-șóra care tocmaĭ îl măsura, la rîndul eĭ, c'o privire curioasă.

Privirile li sĕ 'ntîlnirĕ, sĕ înfruntară una pe alta cu liniște, și tot-o-dată se lăsară 'n jos.

D șóra iera o brună cu pielița trandafirie și albă, semĕnată cu acel pufușor delicat care dă figureĭ un caracter particular de frăgezime și de lustru.

Ochiĭ îĭ eraŭ potrivit de marĭ, codațĭ, cu gene lungĭ negre și lucióse, eĭ însișĭ negri și plinĭ de-un foc a căruia văpae părea strînsă într'un ungher depărtat și ascuns, de unde ajungea la suprafață numaĭ o resfrângere discretă. Acésta însă impresiona și maĭ mult.

Când rîdea, cele duoă șiruri de dinți, strînșĭ unul lângă altul, micĭ, albĭ și strĕlucitorĭ, contrastând cu roșeața accentuată a buzelor, măriaŭ farmecul straniŭ al acesteĭ fete.

Iera foarte atrăgătóre, și însă nu avea acel semn vĕdit al nevinovățieĭ, al duioșieĭ, care șéde așa de bine fragedeĭ tinereți.

La dînsa par'că se întrezăria pasiunea, dar și calculul.

Părea că știe să pĕtrundă și să spuie un a devĕr cu cruzime, cât și să 'șĭ păstreze ascunsă cu totul gândirea ce nu 'șĭ-o voia ghicită.

In ea ieraŭ tărie de stăpânitoare și slăbiciuniĭ de femee

Cam așa o judecâ Florescu în timpul primuluĭ act. Luĭ Tiberiu nu-ĭ făcu impresiune prea mare; gândul îĭ iera la Emilia Merișoreanu.

Dacă D-șóra aceasta nu observa prea mult

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe tinerĭ, în schimb bĕtrâna părea că dă multă atenţiune, maĭ ales luĭ. Florescu, aşa că, dupĕ stîrşirea actuluĭ, ea deschise întâiŭ vorba.

— Bravo! bunĭ actorĭ, franţujiĭ ăştia... maĭ ales tenorul.... Ştiĭ, artist, nu glumă. De muzică nu maĭ vorbim încaĭ...

— In adevĕr Dómnă, părţĭ din muzica opereteĭ acesteea sînt scrise cu inspiraţiune şi cu condeiŭ de maestru. In privinţa artiştilor, despre toţĭ, fără excepţie, am putea zice că meritĕ tótă lauda.... D-şóreĭ cum îĭ par?

In timp ce Florescu se întorsese către fată, Tiberiu se sculâ şi porni să se plimbe.

D-şóra, cu aier de cunoscĕtoare, rĕspunse că tenorul în anume note i se părusе cu glas insuficient şi că acolo prea întindea córda vocală, silind nota.

Tutorora le găsi greşelĭ de amănunţime, aprecierĭ carĭ puteaŭ fi drepte, însă care, nuştiŭ cum, îĭ dădeaŭ eĭ un aier de pedantă.

Convorbirea se începu din noŭ, dupĕ câte-va clipe, prin recomandarea persoanelor.

— Florescu, avocat.

— D-na Zănătescu, d-şóra Lucreţia Sandonescu.

— Sandonescu! esclamâ Florescu.... A! dar cunosc pe d-nul maior... sîntem prietenĭ.

— A! d-v sînteţĭ va să zică d-nul Serghie Florescu din strada Romană?.. zise bĕtrâna cu foarte multă deferenţă.

Apoĭ adaose, ca pentru a'l face maĭ cunoscut nepoate-si: d-nul Florescu, dragă Lucreţică; e

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de neam, e fórte bun avocat şi se bucură de o reputaţie cum n'o aŭ mulţi de-o vîrstă cu D-luĭ.

— Dómnă, vĕ cer iertare, căcĭ teamă 'mĭ e să nu'mĭ exageraţĭ meritele personale.

Lucreţia Sandonescu observâ pe furiş şi cu aceeaşĭ deferenţă, pe Florescu.

Numele şi poziţiunea tînĕruluĭ îĭ eraŭ cunoscute din spusele lumeĭ.

— Da ştiĭ că are frumósă fată maiorul, gândi Florescu. Şi nicĭ nu 'mĭ-a pomenit măcar... Adecă, nicĭ nu se potrivea; s'ar fi părut că 'mĭ-o propune.

In timpul acesta Tiberiu se plimba împrejurul stalurilor.

Eacă'l de-o dată faţă 'n faţă cu maiorul. Se cunoşteaŭ. Işĭ dădură mâna.

— Bună seara, domnule maior.

— A! Bună séra, domnule Levrene. Caut, frate, pe fiică-mea şi pe soră-mea, că le-am trimis înainte la teatru.

— N'am onórea să le cunosc, rĕspunse Tiberiu.

— Mi s'a spus la casă că o dómnă bĕtrână şi una tînĕră aŭ luat locurĭ într'o lojă cu douĭ tinerĭ, căcĭ nu maĭ eraŭ bilete de stal.

— A! n'or fi cum-va persónele din chiar loja nóstră? Uite-o... E Florescu acolo..

— Mĕ duceam să le caut... Dacă-ĭ aşa, la revedere.

Tiberiu trecu în despărţirea meselor.

Salutâ icĭ o ceată de prietenĭ cari ocupaŭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

două mese alăturate, salută mai dincolo... în mai multe locuri...

La o masă se aflaŭ două femei și un elev al lui din clasa VII-a.

Elevul îl salută ridicându-se; el răspunse și privi...

Se făcu roș de-odată și par'că nu putu să mai înainteze.

Recunoscu pe D-șóra Merișoreanu, cu privirea ei curată și dulce, cu chipul ei plin de nevinovăție și de sinceritate, recunoscu pe D-na Merișoreanu, cu toate că o vĕḑuse numai două, trei clipe.

Trecu, vorbi ceva așa, în silă, c'un prieten și se întórse iarăși pe lângă masă, de partea ceal-l-altă, ca să se ducă la locul lui.

Par'că zări pe elev vorbindu-le și uitîndu-se la el de două trei ori, în scurte intervaluri

Par'că zări privirea Emilieĭ urmărindu'l... și încurcat, ajunse la lojă: acolo găsi convorbire fórte însufleţită între maior, bătrîna și Florescu.

Lucreția Sandonescu sta mai în rezervă. Sĕ vedea că afectează acéstă rezervă, ca să nu i se zică poate că de la prima vedere era prea comunicativă.

Maiorul se ridică să plece și să lase locul lui Tiberiu,

El însă voia să fie mai de-o parte, de aceea făcu schimb cu biletul maioruluĭ. Astfel se apropiă de despărțirea meselor.

De la el, până la masa cu pricina, iera o așa de mică distanță, în cât persoanele s'ar fi putut înțelege din ochi...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

VIII

In aceeaşĭ sérà, dupĕ ieşirea de la teatru, Florescu, luând la braţ pe Tiberiu, îĭ şopti, când încă nu se depărtaseră bine de familia Sandonescu :

— O iaŭ pe D-şóra Lucreţia, care mĕ va voi, de sigur. Pare a fi maĭ puţin sentimentală de cât D-şóra Merişoreanu. In sfîrşit, atât eŭ cât şi tu, mi se pare c'am nemerit câte-o fiinţă care se potriveşte cu fie-care din noĭ, dupĕ aparenţe. Ia să vedem ? n'om putea să intrăm în excepţie şi s'o ducem cu obraz curat până la urmă ? zi amin...

— Amin, zise cu credinţă Tiberiu. Ştiĭ că iera în grădină şi D-şóra Merişoreanu ?

— Va să zică eştĭ pe deplin mulţumit de seara asta ? Mĕ bucur. Tu te mulţumeştĭ foarte greŭ, când e inima în joc.

Hotărît să vadă lucrul isprăvindu-se maĭ degrabă, de a doua zi chiar Florescu pofti la masa de seară pe maiorul.

Acesta alergâ, fórte blajin, fórte liniştit sîsîind, —însă fórte turburat în el: de sigur că iera să se hotărască sórta Lucreţieĭ luĭ. Calculase el bine, adusese el aşa lucrurile în cât să aibă aparenţa că întâmplarea le-a rînduit; acum póte că venise momentul să culeagă ródele.

Câtă grijă îĭ dăduse fata asta a luĭ! O rĕsfăţase peste mĕsură, de aceea putea s'o împace cu multă greutate!..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acuma însă Florescu îi era pe plac. Innaintea minței i se întindea perspectiva atrăgătoare a unei vieți de sgomot, de lux, de belșug în tóte, alăturea c'un om care-i mulțumia vanitatea, cu numele lui; amorul propriu, cu înfățișarea lui; dorințele, cu averea lui.

Și tată-sĕu îi dăduse doar speranțe temeinice.

In timp ce maiorul dar sĕ ducea cu nădejde și cu teamă însă la Florescu, Lucreția rĕmânea a-casă cu închipuirea în jocul luminos al iluziunilor.

— Ce onóre pentru mine! zise maiorul c'o mângâietoare sîsîeală din nas, dupĕ ce intrâ și vĕzu cordiala primire ce-i făcu Florescu.

— Amice, trebuie să mulțumești D-șóreï d-tale pentru onórea ce zicï că'ți fac.

— Fiiceï mele? întrebâ maiorul sîsîind repede de vr'o treï patru orï, fórte emoționat,—el, așa de greoiŭ la emoțiunï.

Vedea că Florescu mergea drept la țintă. Ce om prețios, iera Florescu ăsta! Cu dînsul nu'ți puteaï pierde vremea în ocoluri și prefăcătoriï de rigoare.

— Da, maiorule, fiiceï d-tale. D-șóra Lucreția mi-a plăcut și dacă'ți amintești chipul meŭ d'a vedea și d'a face, în materie de căsătorie, apoï, n'avem de cât să ne gândim la nuntă. Domnule maior, dacă D-șóra Sandonescu mĕ place, pregătește-o pentru a'mï deveni soție. E scurt și cuprinzător.

Maiorul se ridică clipind des din ochï și sîsîind: isbutise.

Emoțiunea îl strîngea de nas și-ï astupa gâtul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Intinse mânile amânduoă luĭ Florescu şi-ĭ zise:

— Fiica mea 'mĭ-a vorbit de D-v. cum nu 'mĭ-a vorbit de nimenĭ pân'acum. Inţelegerea între d-vs şi ea s'a făcut din ochĭ, ca pe-o cale preursită. Propunerea ce-ĭ facĭ va fi şi o onóre şi o plăcere pentru dînsa. De-acésta sînt sigur.

— Atuncĭ.... pe mâine séră mĕ invit la d-ta la masă şi 'n urma convorbireĭ ce 'mĭ voiŭ permite să am cu D-şóra, după masă, între două cântece la piano, vom hotărî séra logodneĭ. Eŭ plec totdeauna cu Fulgerul, de când e în fiinţă pe la noĭ.

— Cu nespusă mulţumire d-le Florescule, pe mâine séră.

— Atuncĭ dar, la masă maiorule, ca să cioc-nim întru cele viitóre.

D-şóra Lucreţia Sandonescu primi vestea cu oare-care rezervă, în aparenţă, căcĭ aşa ştiea dînsa că şade bine uneĭ fete; — însă cu o bucurie ne maĭ spusă în adâncul eĭ.

Maiorul nu'şĭ maĭ da osteneala în acele momente să fie psicholog; d'aceea sĕ mirâ de puţina bucurie a fie-si.

— Ce? nu'ţĭ prea pare bine, Lucreţio? Te vĕd nu tocmaĭ mulţumită.

— Ba da, rĕspunse ea, plecând ochiĭ, ceea ce iera iarăşĭ de neapărată trebuinţă, — sunt fórte mulţumită.

— E ruşinósă, mitica,—lămuri bĕtrâna.

Schimbarea inelelor se făcu fără nicĭ o ce-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

remonie, într'o séră, după masă, de față fiind numaĭ Levreanu.

Florescu, putuse rĕmânea singur cu Lucreția, prin îngrijirea maioruluĭ, și într'o scurtă convorbire de maĭ apropiată cunoștință, Florescu se desvĕluise feteĭ cu multă finețe și cu mult spirit.

— Vedeți dar, D-șóră, sfîrși el, ce doresc eŭ să'mĭ dea căsătoria și ce pot eŭ aduce, de partea mea, în acéstă tovărășie a două ființi deștepte, culte, pricepĕtóre de drepturile și datoriile lor. Eŭ nu pot admite căsnicia ca o asociație de exploatare a unor sentimente ce nu pot exista, nicĭ ca un câmp de luptă în care trebuie neapărat să fie douĭ dușmanĭ, un biruit și un biruitor. Dacă vederile mele vĕ pot oferi, D-șóră, o garanție sigură de-a vĕ găsi mulțumirea vieței, alăturea cu omul ce le-a meditat și adoptat,— atunci nu ne rĕmâne de cât să fim sinceri și c'un moment maĭ 'nainte să ne primim reciproc, orĭ să ne refuzăm.

— Imĭ place sinceritatea, d-le Florescule, și primesc vederile d-tale pe atât întru cât le pot înțelege acum; maĭ târziŭ, când le voiŭ pricepe în totul, voiŭ căuta să puiŭ armonie între dênsele și ale mele. In tot cazul, căsnicia nu póte fi subt disciplină militărească. Un tĕrâm de micĭ concesiunĭ mutuale, care să nu vatăme întru nimic armonia generală, cred că póte intra în vederile d-tale.

— Neapărat, D-șóră, neapărat... Și acum putem iscăli contractul nostru prin schimbarea inelelor în fața celor de aprópe aĭ noștri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ast-fel se făcu logodna; iar pregătirile de nuntă începură de chiar a doua-zi.

Când Lucreția Sandonescu dădu vizită d-neĭ Merișoreanu și acésta află de logodna eĭ cu Florescu, par'că-ĭ trecu prin minte, ca o licărire ciudată, ideea că maiorul jucase un rol aci.

Nu-ĭ spusese chiar el că 'și-l câștigase prieten și că o să tragă folóse de pe urma luĭ, ca avocat?

Ca avocat!...

Uite că trăsese folosul cel maĭ mare, ca părinte...

Un necaz adânc pe maiorul o cuprinse, și acest necaz se resfrânse și asupra Lucreției. Din acel moment simți o răceală pentru ea, o depărtare de ea care o făcură să-ĭ zică Lucreției:

— Numaĭ să dea D-zeŭ să fiĭ fericită cu dênsul, căcĭ e din ceĭ schimbătorĭ, d-luĭ, și dacă are avere, averea nu dă tot-d'auna și fericirea...

Tonul cu care d-na Merișoreanu pronunță cuvintele acestea, deșteptară atențiunea Lucreției și o făcură să bănuiască de invidióșă pe d-na Merișoreanu. Acésta o mirâ de alt-mintrelea, fiind-că se deprinsese să vadă într'ênsa aprópe o mamă, atât era de legată de Emilia eĭ.

Rămânênd singure ele, — Emilia și Lucreția,— acésta spuse prieteneĭ sale în ce chip făcuse cunoștința luĭ Florescu și ce originalității de caracter găsise în el.

— Ceva curios să'ți spun și eŭ, Lucreție, zise Emilia; să nu crezĭ însă c'ar fi o născocire pen-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tru cine ştie ce scop.... Uite cum s'a întêmplat lucrul...

Şi-ĭ povesti întêlnirea cu un domn, care li s'a recomandat, aşa fără nicĭ o pregătire, Sergiu Florescu, avocat... strada Romană....; că le-a cerut adresa; că mumă-sa 'ĭ-a arătat mirare pentru felul acesta ciudat de prezintare şi c'a voit să plece; că Florescu a oprit-o şi nu ştiŭ ce 'ĭ-a şoptit, la care mumă-sa a rĕspuns că-ĭ cunóşte adresa şi că era destul...

Dupĕ aceea, că s'aŭ depărtat şi că pe urmă n'aŭ maĭ ştiut nimic despre el.

Apoĭ îĭ spuse şi de vizitele maioruluĭ.

— Ceea ce rĕmâne neînţeles pentru mine, urmâ Emilia, e lucrul acesta că am găsit pe mama plîngênd, după plecarea tatăluĭ tĕŭ... Eŭ am bănuit Lucreţio, că mama bizuindu-se pe vr'o promisiune a d-luĭ Florescu, a trimes pe d. maior la dênsul să-ĭ cerceteze intenţiunile, faţă de mine, de sigur. Şi iarăşĭ daŭ cu gândul că dacă d. Florescu a renunţat la mine, cauza e că m'a confundat cu cine-va care-ĭ plăcuse... In sfîrşit, a fost ceva, nelămurit pentru mine, ştiut de mama, de sigur, şi de care nu vrea să mĕ puie în cunoştinţă.

Lucreţia o ascultase cu luare aminte încordată, şi se încredinţâ că Emilia era sinceră. Iĭ povestise acestea fără nicĭ un gând ascuns de învinuire pentru dênsa.

— In adevĕr, Emilio, ceva trebue să fie... Te pot încredinţa însă că Florescu nu e capabil de asemenea fapte de băeţaş, care se jócă d'a amo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

rul pe uliți.... Eŭ bănuesc lucrul în alt fel, zise Lucreția după o clipă de gândire. Florescu e legat fórte strîns cu tînĕrul care'l însoția când v'a întêmpinat. Să nu vĕ fi vorbit pentru Levreanu, care e sfios din fire, care o fi înamorat de tine, Emilio?

Emilia se roși. Prin inimă o străbătură fiorĭ.— Levreanu! Era numele tînĕrului care trecuse pe lângă masa lor, la grădină, — nume ce li'l spusese, eĭ și mume-si, vĕrul eĭ, studentul...

Dacă se adeveria cele închipuite de Lucreția?

Oare n'o privise Levreanu încurcat, sfios, însă cu niște ochĭ în care strălucia un foc ciudat? Nu venise apoĭ într'un stal aprópe de masa lor?

— Aĭ crede? rĕspunse ea, după un scurt timp în care le cugetase tóte acestea.

— Lasă că lămuresc eŭ și 'țĭ spun... Știĭ c'ar fi frumos, Emilio, să te logodeștĭ și tu cu Levreanu și să facem nunțile odată? A! de-o fi așa, să știĭ că puiŭ în mișcare repede, repede, resorturile inimilor nóstre... Ce potrivire ar fi, Emilio! Levreanu și tu, ființĭ sentimentale; eŭ și Florescu, de calcul... Să vezĭ ce-am vorbit cu dênsul... Să vezĭ ce fel de contract am făcut amêndouĭ...

Si-ĭ povesti convorbirea înainte-mergĕtóre logodneĭ.

Când se despărțiră, Emilia rĕmase c'o speranță dulce...

Levreanu îĭ făcuse o impresiune puternică în séra de la grădină.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

IX

Când maiorul veni acasă, Lucreţia nu se întorsese încă de la d-na Merişoreanu.

Se plimba prin grădiniţă sîsîind şi gândindu-se, plin de curiozitate, la primirea ce 'i vor fi făcut Lucreţiei muma şi fata, după ce-i vor fi aflat de logodnă.

— De s'ar întórce mai curând,— îşi tot zicea.

Mişcările lui vădiaŭ grijă...

De sigur că Merişoreanca o fi vĕzut apropierea dintre refuzul lui Florescu d'a-i lua fiica şi hotărârea pe neaşteptate d'a lua pe Lucreţia lui.

O fi căutat óre să facă şi pe Lucreţia să vadă şi să bănuiască ce rol jucase tată-sĕŭ?

La urma urmei neliniştea i se mai potoli, căci îşi zise:

— Ei, şi dacă-i va fi arătat acésta? Lucreţia e destul de deştéptă ca să'şi treacă interesul ei înaintea interesului Emilieĭ, ori cât de prietenă 'i-este. Vorba e, am asigurat-o eŭ pe dênsa?

Maiorul, în viaţa lui nu iubise pe nimeni, în viaţa lui n'avusese slăbiciune de nimeni; prinsese însă o dragoste ne mai spusă de fie-sa.

Cu cât se măria fata şi se arăta mai deştéptă, cu atât şala că avea un asemenea copil, îl lega mai mult de Lucreţia.

In cele din urmă, o voinţă a ei ajunsese un ordin pentru el.

Ast-fel se putea lămuri că maiorul nu avea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai nimic când își părăsise sabia și că acum putea să se puie între ómenii bogați.

Muncise zi și nópte; își trudise mintea în toate felurile ca să plănuiască tot soiul de daraveri din care să scótă și necontenit să scótă bani și norocul nu-i întorsese nici odată fața.

Iar acum, ca o corónă a muncei lui de toate momentele, găsise să dea fie-si și un bărbat ca Florescu.

O știea pe Lucreția: iera de inimă și putea să'l certe că răpise pe Florescu Emiliei, ca să i'l dea ei. Insă ce-i păsa? Putea fi mai mult de cât o supĕrare de-o clipă?

Eat-o, în sfîrșit, pe Lucreția.

Cătă lung și cu drag la dînsa, de când se coborî din trăsură și până ajunse în dreptul grădinei,— apoi sĕ făcu a rupe niște frunze uscate la niște arbori.

Lucreția cugetase în drumul până acasă.

Judecând dupĕ cele spuse de Emilia, dar mai mult dupĕ chipul și tonul cu care-i vorbise Merișoreanca, de sigur că tată-sĕŭ jucase un rol în afacerea acésta.

Iera încredințată că Florescu în scopul unei căsătorii se adresase D-nei Merișoreanu; de și într'un chip ciudat, dar sĕ potrivia cu originalitățile caracterului lui.

Tatăl sĕŭ, ca vechiŭ prieten al casei, fusese chemat de D-na Merișoreanu și, de sigur, chiar însărcinat cu demersuri pe lângă Florescu, iar el putuse schimba lucrul...

Cum? ce fel? Aceasta doria să știe.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

De îndată ce intră în grădină, salută pe maior, fórte seriósă, şi'l poſti c'un gest s'o urmeze într'un mic pavilion de fier împrejmuit şi acoperit cu pânză grósă gălbue.

— Tată, începu ea, şezând, te rog să'mĭ spuĭ toată istoria cu Florescu şi cu D-na Merişoreanu, — însă aşa cum 'ţi-aĭ spune-o D-tale însuţi. Te rog să nu laşĭ nimica, căcĭ o să te ghicesc din cauza mareĭ luărĭ aminte cu care-o să te ascult.

Maiorul nu zise nicĭ o vorbă; o privi, sîsîĭ de duoă treĭ orĭ şi-ĭ spuse tot: de la prinsórea luĭ Florescu, — tăcîndu-ĭ teoria preursiteĭ căderĭ a femeieĭ în genere, — şi până în séra de la grădină, cînd combinase tot, în înţelegere numaĭ cu sora luĭ, D-na văduvă Zănătescu.

— Îmĭ plăcúse Florescu şi'l voiam pentru tine, — sfîrşi maiorul.

— Tată, zise Lucreţia cu glas autoritar, trebuie să te împacĭ cu d-na Merişoreanu, şi pentru asta să te ducĭ la dînsa şi s'o vesteştĭ că aĭ găsit un tînĕr minunat pentru Emilia.

— Un tînĕr? pe cine?

— Nu uita că's fată d-tale şi că mĕ pot pricepe şi eŭ la combinaţiunĭ. Tînĕrul e domnul Tiberiu, nedespărţitul luĭ Florescu.

— Dar cum şi când te-aĭ gândit la dînsul? întrebă maiorul, sîsîind cu surprindere deplină.

Lucreţia nu rĕspunse şi urmă:

— O să-ĭ spuĭ aşa însă D-neĭ Merişoreanu: Levreanu móre dupĕ Emilia d-tale. Cu tóte astea să laşĭ timp Emilieĭ să'l placă şi să'l iu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

beasca, și să-ĭ daĭ prilej pentru asta, fără să'ĭ spuĭ că i l'aĭ preursit. Iar prilejul o să fie timpul logodneĭ Lucreției mele, de-aceea vĕ și invit pe D-ta și pe Emilia, să veniți cât maĭ des pe la noĭ, unde o să găsiți pe Levreanu. — Înțelegĭ, tată, urmă Lucreția după o clipă, că datorăm Emilieĭ compensarea asta, maĭ ales că vĕd o potrivire de caracter între Emilia și Tiberiu.

Maiorul sîsîi de treĭ orĭ privind-o cu admirație: par'că atuncĭ făcea deplina cunoștință a fie-si.

— Va să zică ne-am înțeles, tată?

— Da, Lucreție. Intre tine însă și Florescu, nu e óre potrivire de caracter?

— Eŭ cred că da. Insă ómeniĭ ca mine și ca el aŭ nevoie de maĭ mult timp ca să se pótă bine cunóște, — și acesta e cazul nostru....

X

E o ḑi maĭ mult noroasă.

Dómna Merișoreanu face dulceață de zarzăre verzĭ și tot priveghiându-ĭ legarea, sĕ gândește că în curând o să îngrijiască de duoĭ și o să'și petreacă timpul cu duoĭ...

Ce bun băeat s'arăta Tiberiu Levreanu, logodnicul Emilieĭ!...

Până la ea ajungeaŭ sunetele armonióse ale pianuluĭ; le asculta adesea, căutând în spre salon, și par'că pĕtrundea cu privirea în dulcea intimi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tate dintre Emilia şi el, căci zîmbia c'un uşor oftat de mulţumire.

Emilia cânta.

Degetele îi alergaŭ cu mare îndemânare şi cu multă simţire pe clapele pianuluĭ, — iar ochiĭ eĭ sĕ pierdeaŭ câte o clipă, duoă, afară, în largul cerului, ca apoĭ să revină şi să se piardă plinĭ de iubire şi de mulţumire, în ochiĭ aprinşĭ aĭ luĭ Tiberiu, cari pândiaŭ pe-aĭ eĭ.

Işi zîmbiaŭ atuncĭ cuprinşi de fiorĭ, iar notele bucăţeĭ muzicale rĕspundeaŭ stăreĭ sufleteştĭ a celor duoĭ înnamoraţi: sĕ făceaŭ din ce în ce maĭ slabe, maĭ dulcĭ, maĭ mângâióse şi sĕ pĭerdiaŭ ca un suspin de mulţămire într'o adiere de sĕră.

Când Tiberiu se apropia pe nesimţite de Emilia, mânat de o pornire momentană de care nu'şĭ da seama, şi o săruta şoptindu-ĭ: cât 'mĭ eştĭ de dragă! — notele păreaŭ că rĕspund acesteĭ isbucnirĭ printr'un *alegro* rĕsunător şi pasionat, care le iuţia bătăile inimeĭ şi le aprindea flacărĭ în toată fiinţa.

Apoĭ, el îĭ petrecea un braţ pe după mijloc şi ea i se lăsa încetişor la pept, cuprinzându'ĭ grumajiĭ cu braţele.

Buzele li se uniaŭ într'un sărutat lung şi aprins; şi aşa înlănţuiţĭ, stăteaŭ momente întregĭ, ascultându-şi bătăile inimeĭ şi visând, visând fără să'şĭ spuie vr'un cuvînt.

Ceva neexplicabil o făcea apoi să se smulgă din braţele luĭ şi să alerge iarăşĭ la piano, pe clapele căruia părea că 'şĭ descarcă un fel de greutate ciudată care-ĭ apăsa fiinţa întreagă. Sunetele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pianului păreau atunci că-i alină un dor ascuns, o senzaţiune necunoscută ce-o turbura şi-o aprindea pe când se afla în braţele lui Tiberie.

Une ori intra D-na Merişoreanu, încét, cu zîmbetul pe buze...

— Vĕ turbur? şoptia ea, c'o mişcare de-a se întórce înnapoi.

— Nu, rĕspundea el.

— Nu! nu! striga Emilia şi alerga cu mulţumire lângă dînsa.

Venirea mume-si par'că-i făcea bine, o mai reda ei.

Ieraŭ fórte plăcute şi dorite momentele petrecute numai cu Tiberiu, dar ele aruncaŭ în sufletu-i nelinişte, turnaŭ în corpu-i fierbinţeli şi turburări ciudate.

Alte-ori, braţ la braţ, se plimbaŭ prin grădină şi rînduiaŭ cum să fie curtea şi grădina pe viitor; ce pomi să puie şi ce anume flori.

Prea ieraŭ mulţi salcâmi.

Dacă în locu-le ar fi pomi rodnici, ar fi şi mai folositor, şi mai frumos, căci salcâmii crescuseră în voea lor, nalţi şi disproporţionaţi.

Chioşcul trebuia schimbat, căci sĕ 'nvechise şi hameiul pus de mult, îmbĕtrânise prea tare şi se rărise.

Locul de-alături pe urmă, zicea Tiberiu, trebuia cumpĕrat ca să mai măriască grădina şi să poată preface alt-fel bucătăria şi magazia..

Imbunătăţiri născociaŭ pe tótă ziua; Tiberiu cu tot spiritul lui de economie casnică, adopta tot, căci avea un mic capital de-oparte, şi-i plă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cea să'şĭ vadă căsnicia viitoare cât maĭ plăcută şi maĭ în bĭelşug.

D-na Merişoreanu, consultată une-orĭ, aproba planurile ginereluĭ sĕŭ, fără discuţie, şi supunea pe-ale fieĭ-sale unor observaţiunĭ amănunţite cât şi la modificărĭ totale, zicându-ĭ:

—Tiberiu sĕ vede om de casă.. Lasă'l pe dînsul drăguţă, să rînduiască... şi să facă.

Emilia zîmbia, mulţumită, şi-ĭ lua mâinele într'ale eĭ ca semn că va fi în totul de-o părere cu el.

Lungĭ îĭ păreaŭ ceasurile când Tiberiu lipsia, dus la cursurile luĭ.

Şi cu cât drag îl primia, şi cu câtă plăcere primia micile bucheţele ce-ĭ aducea în fie-care zi!..

Astfel treceaŭ zilele, treceaŭ... Sfîrşitul anuluĭ şcolar s'apropia; s'apropia ziua cununieĭ lor şi a plecăreĭ pe timp de douĕ lunĭ în călătorie de nuntă.

Sĕ vedeaŭ rar cu alde Lucreţia şi Florescu; eĭ se mulţumiaŭ cu dulcea lor singurătate.

—Heĭ, frate Tiberiu, îĭ zicea Sergiu, prea liniştită apă vreĭ să'ţĭ fie căsnicia, dupĕ cum vĕd c'o începĭ de la logodnă. O să mĕ uiţĭ de tot...

— Frate Sergiu, dă'mĭ voie să înţeleg viaţa tot dupĕ cum o pot înţelege eŭ. 'Mi-am găsit idealul... Voiŭ să alcătuiesc cu el o lume a mea deosebită; şi aşĭ fi într'adevĕr fericit să ne putem tot-deauna ajunge: eŭ, eĭ, şi ea, mie. Ţie'ţĭ place sgomotul, — mie liniştea; tu aĭ cu ce să ducĭ o vĭaţă de petrecerĭ şi de mulţumire a tuturor fantaziilor; —eŭ o să am cu ce să mĭ mulţumesc micĭ plăcerĭ şi dorinţĭ. Fiĭ sigur

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

c'o să ne vedem, — nu prea des, dar cu plăcere, și atunci numai între noi patru, la tine ori la mine. Pentru tine o să fie o variațiune, plăcută, pentru mine o să fie continuarea liniștitelor mele deprinderi, într'o petrecere de câte-va ore lângă prietenul meu și soția lui. Asta-i vieața care'mi place.

Sergiu zîmbi și primi.

De ce iera să încerce să-i spuie că nimic nu ține o vecie și că viața are nevoie de schimbări continue, pentru că însă'și dînsa e schimbare continuă?

— Lasă'l să vie de la sine, prin treceri nesimțite care n'o să'l înspăimînte nici n'o să'l îngrijească.

El, la viitórea-i nevastă se arăta ne-regulat, căutând s'o deprindă cu lipsiri neașteptate, pe care le explica prin afaceri neașteptate propriĭ profesiuneĭ.

Sta de vorbă cu dînsa, ca și cum ar fi fost la vizită; să «tachinaŭ» ca niște prietenĭ cu ironiĭ de spirit; adese ea cânta la piano iar el se gândea la ce avea de făcut a doua-zi ori în seara aceea; își orânduiaŭ itinerariul viitoareĭ călătoriĭ de nuntă și ce anume părți din Europa vor vizita pe fie-care an; discutaŭ în ce chip vor ține casă deschisă; se gândiaŭ, în fine, la o mulțime de amănunte ale vieței exterioare.

Nici un cuvînt de iubire, nici o privire care s'arate simțimîntul de atracțiune al unuia către cel-l-alt.

La despărțire ca și la revedere, el îĭ săruta mâna; ea, cu prietenie și familiaritate îĭ ura ducere și întoarcere bună.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lucreția simția că par'că mai iera ceva în acest fel de prietenie, ceva neînțeles și necunoscut... Avea în mod instinctiv noțiunea cum că starea acésta iera necompletă. Avea câte-o senzațiune de plăcere dulce, la vederea și la apropierea lui de dînsa; însă el, cu purtarea lui de salon, de-o politețe aleasă, îi mărginea la primul fior acea senzațiune nouĕ.

Intr'o seară, dînsa cânta.

Sĕ apropiase ziua cununiei, care iera să se facă cu vr'o lună înnainte de-a lui Levreanu cu Emilia.

O lampă de pe-o mĕsuță, arunca o lumină foarte vie spre Lucreția, așa că în profil formele ei rĕsăriaŭ, din obscuritatea salonului, în relieſuri pline de grație.

Gâtul ei alb, capul care sĕ legăna dupĕ ritmul muzical al bucăței ce executa, mâinele ei, care la câte-o ridicare în sus foarte grațioasă, strĕluciaŭ în lumina lampei, — îl făcură pe Sergiu să se gândiască la faptul că prin căsătorie dobândia dreptul de-a'și apropia această făptură atât de frumoasă.

Și pentru întâia oară... simți ca un îndemn plăcut d'a se alipi de dînsa, de-a se bucura de putința d'a o cuprinde în brațe și d'a o săruta.

Făr'a se mai pune să'și analizeze această pornire, se apropiâ încet de Lucreția, sĕ aplecâ asupra-i, o cuprinse ușor și o sărutâ pe obraz.

Ea, surprinsă, plăcut înfiorată însă, cătâ la el, roșind:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— 'Ţi-am plăcut cum am cântat? îl întrebâ c'un zîmbet fermecător.

— Îmi place, da. Cânţi cu pornire, ai cunoştinţa deplină a arteĭ, şi eştĭ apoĭ nespus de drăgălaşă.

— Crezĭ? răspunse ea, cu ochĭ galeşĭ, şi se răsuci pe scăunel, ca să 'l priviască în faţă. Îĭ făcea fórte bine complimentul auzit de la el... Iera deplin mulţumită: să vede că acésta lipsia stăreĭ de maĭ nainte.

Din acea séră, el şi Lucreţia căutaŭ să fie maĭ mult timp singurĭ, şi nu rare orĭ îşĭ petreceaŭ timpul în sărutărĭ şi 'n strînsurĭ în braţe.

Sergiu sĕ lăsa, fără să se discute pe sine, farmeculuĭ noŭ al acesteĭ revederĭ, şi-ĭ părea că Lucreţia iera cu mult maĭ frumósă, din ce în ce.

Nu maĭ lipsia de la logodnica luĭ şi aştepta cu nerăbdare ceasul când să poată pleca cu eà în călătorie.

XI

1890, Maiŭ 15, Marsilia.

Dragă Emilio,

„Prima scrisoare, după cinci-spre-zece zile de la plecarea noastră din ţară, 'ţi-o scriŭ de pe terrata otelului «Roubion», din Marsilia.

„Sîntem după masă şi bem acum cafeaua.

„Sergiu citeşte «Figaro» şi fumează; eŭ îţi scriŭ ţie, şi mĭ arunc ochiĭ pe nemărginirea mărĕ, ca şi cum caut să mĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prind frazele de pe valurile care vin, vin, vin mereŭ şi se sfărîmă de bolovanii de sub terrață.

„O! ce o frumusețe de nedescris!

„N'am vĕzut încă marea așa de luminoasă şi dintr'o dzițiune așa de pitorească, cum o vĕd după terrața asta.

„Toată coasta, de la Bulevardul Prado şi pînă aci, e-o imensă grădină semĕnată cu castelurĭ, care par a fi suspendate, cu stîncĭ micĭ pe care cresce muşchiul şi cu micĭ adîncăturĭ în care cresc cactuşiĭ şi o mulțime de alte plante şi florĭ.

„Tot ce mĕ farmecă însă şi mĕ face melancolică, — fără să fiŭ tristă căcĭ sînt foarte fericită, din potrivă, — e sgomotul ăsta neîntrerupt al mărel, — muzică ciudată c'un singur ritm; — apoĭ, un nu ştiŭ ce plăcut şi dulce picură din seninul cerului, pluteşte pe nemărginirea de safir şi de smarald, şi 'ți vine în uşoara batere de vînt.

„Nicĭ odată, Emilio, cu firea mea, nu m'am simțit așa de stăpânită de frumusețea marelŭ Naturĭ...

„Ba Sergiu mĕ şi «tachinează» puțin, numindu-mĕ drăgălaşă muză Provensală...

„Tare 'mĭ-e teamă că sunt întru cât-va inspirată, acum când îți scriŭ.

„Tu vrĕĭ să ştiĭ multe de la mine, nu'ĭ așa?

„Să las dar poezia şi să încep... de la Pesta, căcĭ în acest oraş ne-am oprit două zile.

„Ce ciudat să te vedĭ singură c'un bărbat, într'acceaşĭ cameră, şi el să'ți ajute să te desbraci!

„Tu mĕ ştiĭ cât sunt de îndrăzneață.

„Uite, atunci mĕ ascunsciŭ subt plapomă, sfioasă şi chiar înfricoşată, — mai ales că nu icra alt pat în cameră.

„Închipueşte'ți!

„Parcă'l vĕd pe Sergiu că se apropiă emoționat... Dar cĭ, cum socoteşti că ieram?

„Şiretul! Mĕ întrebă dacă-ĭ daŭ voe să se culce... Şi el ştia bine că nu puteam să'l refuz!..

„Bietul băeat! Ce? icra să se culce pe canapeaua cea mică pe care o cuprinsesem cu hăinele noastre?

„'Mĭ-a explicat el pe urmă că odată cu două paturĭ nu se află pe la Ungurĭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Hotul! A doua zi am văzut una cu două paturi chiar alături...

„Însă de ce iera să mai luăm şi noi una la fel, de vreme ce trebuia să purcedem?

„La Veneţia, la otelul San-Marco, am luat o odae cu două, dar fiind-că nu iera canapea, am fost nevoiţi să punem hainele pe unul din paturi, aşa că pentru culcare rămânea tot unul. Vezi dar că odăile cu două paturi nu sunt de nicăi un folos în călătoria de nuntă.

„Veneţia e un oraş frumos, în Maiŭ.

„Închipueşte'ţi, dragă Emilio, un oraş pe-ale căruia strade în loc sa umbli cu trăsuri, te plimbi cu gondole... Ce bine! Scapi de praf.

„Canalurile nu prea sunt curate; dar Canalul-Grande, cu palaturile vechi de piatră, înnegrite de timp, martore ale multor veacuri din urmă, e unul din cele mai frumoase pentru plimbat.

„Insula San-Giorgio, din faţa pieţei San-Marco, e o grădină drăgălaşă; Lido, — un admirabil loc de petrecere la trecerea din lagune în largul Adriaticei...

„Am vizitat palatul Dogilor, care 'mi-a făcut impresiunea unui mic oraş vârît între două cimitire groaznice. — La mijloc sălĭ de toată frumuseţea pline cu tablouri, — minunĭ ale paletei, — jos, tăinuitele în care zăceaŭ o parte din condamnaţii inchiziţiei, — sus, «i piombi», închisorĭ sub acoperemântul de plumb al palatului, în care zăceaŭ altă parte de condamnaţi.

„Jos marea în flux, intra în tainiţi şi condamnaţii stăteaŭ în apă până la brâŭ, cât ţinea fluxul, şi aceasta în fie-care zi, — sus, în «i piombi» condamnaţii se coceaŭ când soarele, în toată puterea lui, înfierbînta groaznicul acoperemînt de plumb.

„Mĕ înfioram de spaimă şi mĕ strîngeam lângă Sergiu, când conducătorul ne explica.

„Biserica San-Marco e o minune în întregul ei, alcătuită pe dinlăuntru numaĭ din mozaic.

„Am admirat-o cu entusiasm; şi când aşĭ sta să'ţi spun tot, în amĕnunte, apoĭ mi-ar trebui coale întregĭ.

„Maĭ bine să le vezĭ tu singură, şi să simţi prin tine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Insă ca să veniţi în Iunie prin Veneţia, nu e timpul. Tocmai asta vorbiam cu Sergiu. Veneţia trebue vizitată ori primăvara, ori toamna.

„Şi cată ce-am mai vorbit cu Sergiu:

„De la Marsilia ne urcăm la Paris, stăm cât om sta, acolo, şi prin Iunie, pe la sfîrşit, după o plimbare prin Germania, venim în Elveţia.

„Voiţi să ne întîlnim unde-va, în astă ţară frumoasă, cu iarna pe munţi şi cu vara la poalele lor?

„Aştept răspunsul tău la Paris, la Otelul „des Etrangers“, la care o să tragem.

„In Veneţia Sergiu al meu 'mi-a făcut un dar de preţ: un inel care a costat două mii de lei.

„La Paris o să 'mi completeze gâteaua întreagă, la giuvaergiii din Palais Royal.

„Din Veneţia, am trecut prin Menton, prin Monaco, prin Nissa, Cannes, Toulon. Prin toate aceste oraşe ale Mediterranei am avut ce să admir.

„Din toate Sergiu 'mi-a luat câte ceva frumos ori drăgălaş, ca amintire.

„Cât trebuie să fie la mine Sergiu, ca să caute să 'mi mulţămiască ori ce dorinţi, şi adese ori să ghicească, să meargă înaintea unei dorinţe ce-aşi avea!

„E plin de atenţiuni delicate; are pentru toate ocaziunile cuvinte potrivite şi complimente pentru mine, care, îmi mulţumesc un simţimînt ascuns al meu.

„Şi că văd că pe zi ce merge mi se face mai drag...

„O! cât e de bine să fii măritată!

„Eu cred că toţi bărbaţii trebue să fie aşa faţă cu nevestele lor.

„Atunci nu 'mi explic de fel cum de se ajunge la traiu-rău, după cum aud, la divorţuri, după câte am văzut, şi la câte alte lucruri de care afli vorbindu-se prin lume.

„El, dar că nu mai isprăvesc. — Sergiu, mă întreabă dacă mai am, căci vrea să vizităm «Chateau d'If,» în care a fost închis Monte-Christo... Abatele Faria... 'ţi-aduci aminte de romanul lui Alexandru Dumas-Tatăl?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Să mĕ plimb cu barca pe mare... Uite... par'că mĕ trec fiorĭ... Aşĭ! dar nu-ĭ arăt luĭ Sergiu că mi-ĭ cam frică.

„Te sărut de mĭĭ de orĭ.

„Din partea luĭ Sergiu, ţie şi luĭ Tiberiu al tĕŭ, complimente.“

„La revedere“

„Amica ta

Lucreţia Florescu“.

P. S.—*„Vezĭ cum iscălesc? Lucreţia Florescu! ce mândrie! Cît sînt de fericită!“*

XII

Scrisoarea aceasta produse o viuĕ impresiune asupra Emilieĭ, când o ceti cu mumă-sa.

Fără să priceapă, pentru ce anume, simţi însă că i se aprind obrajiĭ când ceti partea privitoare la prima nópte din Pesta.

— Ia-te uită ce scrie, nebuna! zise D-na Merişoreanu... Orĭ cum, bine că le spune pe de parte,— zise maĭ apoĭ după ce bucata fu sfîrşită.—Să nu arăţĭ scrisórea asta luĭ Tiberiu, o sfătuĭ pe urmă, pe Emilia. Lucreţia îţĭ scrie de darurile ce 'ĭ-a făcut bărbatu-sĕŭ şi nu trebuie să vadă Tiberiu, căcĭ o să se simtă stînjenit, băeatul. Luĭ nu-ĭ dă mâna ca luĭ Florescu şi tu, Emilio mamă, nicĭ nu trebuie să-ĭ pretinzĭ vr'o dată, nicĭ să jindueştĭ la podoabe d'astea, că nu ele fac fericirea uneĭ femeĭ.

— A! cum aĭ putea crede, mamă, c'o să pretind!.. zise Emilia. Eŭ îl iubesc pe Tiberiu pentru el, nu pentru ca să 'mĭ dea giuvaerurĭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tu vedĭ: cât a putut, a făcut, bietul Tiberiu... Ce inel frumos 'ţĭ-a dat de logodnă!

— 'Mĭ-a făcut plăcere, într'adevĕr, pentru că mi l'a dat el; dar de la altcine-va, mamă, zĕŭ dacă 'mĭ-ar fi adus vr'o mulţumire... D-ta m'aĭ crescut cu gusturĭ simple.

— De, mamă dragă, te-am crescut cum am socotit că trebuie, ca să poţĭ fi femee cum să cade, la casa ta. Dumnezeŭ 'ţĭ-a dat un băeat cu minte şi de treabă;—de-acuma, rĕmâne la tine să 'ţĭ înţelegĭ datoriile tale şi să duceţĭ casă bună amânduoĭ... Că mult maĭ e bine când e înţelegere în casa omuluĭ, drăguţa mameĭ, şi când 'ţĭ-e dragă casa ta, bărbatul şi copiiĭ!...

Şi D-na Merişoreanu oftă, afundându'şĭ privirile în trecutul depărtat, în care par' c'ar fi mustrat-o vr'o părere de rĕŭ ascunsă...

— Aşa iera şi visul meŭ, mamă, şi mulţumită întîmplăreĭ, e pe cale de împlinire. Şi zi... să nu arăt luĭ Tiberiu, scrisoarea?

— Nu, Emilio, n'o arăta. Ascunde-o, ba chiar rupe-o...

— Cum să-ĭ spun însă de dorinţa lor de-a ne întîlni în Elveţia?...

— Să te înţelegĭ cu el frumuşel ca să vĕ duceţĭ acolo şi t'eĭ înţelege cu Lucreţia pe urmă unde să vĕ întîlniţĭ!

— Bine, mamă.

Promisese mume-si, şi cu toate astea, par'că nu ştiŭ ce îndemn ascuns o făcea să nu se simtă la îndemână căcĭ ascundea ceva de Tiberiu.

Îĭ spuse în cele din urmă atât, că 'ĭ-a scris Lu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

creţia şi că dorul luĭ Florescu era d'a se întîlni în Elveţia, eĭ câte-patru.

— Dragă Emilio, îĭ rĕspunse Tiberiu, să'mĭ spuĭ cu sinceritate, dacă simţĭ nevoea să te aflĭ cu prietenĭ? Ca să fim cu tovarăşĭ de drum şi de petrecere, însemnéză să ne răpim nouĕ înşine din plăcerea d'a fi tot timpul unul lângă altul, cât şi să ne împărţim cu alţiĭ impresiunile. Când avem cu noĭ lumea iubireĭ nóstre, nu e maĭ bine să gustăm singurĭ primele impresiunĭ ale însoţireĭ şi ale călătorieĭ împreună?... Când ne ajungem nouĕ înşine, pentru ce să alergăm la prietenia şi tovărăşia altora, — orĭ cât de bunĭ prietenĭ ne-ar fi, — ca şi cum cu eĭ ne-am împlini ceva ce ne-ar lipsi? Nu-ĭ aşa?

— Aşa-ĭ, Tiberiu, aşa-ĭ... Nu ne lipseşte nimic, de oare-ce în iubirea nóstră găsim tot, îĭ rĕspunse Emilia şi-ĭ strînse mâinile cu dragoste, plecându'şĭ capul pe umĕrul luĭ.

Sĕ simţia, într'adevĕr, fórte fericită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

PARTEA A DOUA

I

Ninge mărunt și des, parte măzărică, parte fulgi.

Trăsurile trec și lasă dungi negre în pătura albă și lipicioasă de pe strade.

Dungile se întretaie și se amestecă sub necurmatul du-te vino al nenumăratelor trăsuri, ca iarăși să se acopere de îndată ce se mai răresc trăsurile.

E cea dîntâi zăpadă, acum în întâiele zile ale lui Noembrie.

Iarna se arăta cu perspectiva atrăgătoare a «*Fives-o'clook*»-urilor între cinci și șapte după prânz, a ceaiurilor «*causantes*», seara de la 9 până pe la 12; a seratelor cu muzică și a balurilor cu pretențiune.

Bucuria cofetarilor și a modistelor, a croitorilor «*de dame*» și a florarilor.

Bucuria și plăcerea încântătoarelor doamne casnice care sunt gata să ia la fie-care ceas câte o linguriță de petreceri, ca să nu moară de urât de cel puțin zece ori pe zi!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

E-așa de mare monotonie în casa, vecînic aceeași, cu bărbatul vecînic același, — cu... dumneaeĭ vecînic aceeași!

La casa luĭ Sergiu Florescu din strada Romană, curg trăsurile, între patru și cincĭ.

D-na și D-nul Florescu, întorșĭ în țară din călătoria de nuntă, de abia de-o lună, aŭ terminat cu vizitele, aŭ fost primiți pretutindenea în chipul celĭ maĭ măgulitor, și astăzi, nouĕ Noembrie, ziua lor de primire, daŭ primul «*Five-o'clook*», vestit tuturor cunoștințelor.

Lucreția Florescu e de-o frumusețe strălucitoare pe care nicĭ un nor n'a turburat-o încă.

De-o înfățișare aristocratică deplină, foarte stăpână pe mișcărĭ, de-o feluritate neasemĕnată de grațiĭ în chipul de-a primi pe fie-care, Lucreția pare a fi într'un rol bine știut, bine studiat, și pe o scenă pe care siguranța cea mare de sine 'ĭ-a hotărât de maĭ înainte succesul.

Adevĕrul e că se simte nu se poate maĭ fericită: a călătorit cu Sergiu al eĭ aproape patru lunĭ; acesta 'ĭ-a arătat lumea și pe nesimțite 'ĭ-a făcut o educație potrivită avereĭ lor și relațiunilor ce aveaŭ să găsiască în țară; 'ĭ-a făcut toate capriţiile împodobind-o ca pe un «galantar» de giuvaergiŭ, cu giuvaerurile cele maĭ scumpe și maĭ de gust;—cum nu iera să se simtă cea maĭ fericită, maĭ ales când vĕzuse și primirea ce-ĭ făcuse toată aristocrația Bucureștilor?

Admirația cu care o întîmpinase ceata întregă a bărbaților, o măgulise și-ĭ dăduse siguranța de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sine; invidia ce putuse ceti în ochiĭ femeilor, o asigurase de triumful sĕŭ asupra dînselor a tuturor.

Să facă din casa eĭ acum un câmp de întrecere în arta de-a plăcea, un salon dorit şi căutat în care să'şĭ dea întîlnire tot ce e maĭ elegant, maĭ de spirit, şi în care ea să fie centrul care mişcă şi conduce, care atrage şi reţine! Ce vis!

Voia să strălucească şi să domine.

Sergiu nu iera din fire gelos; îl socotia cam vanitos, putea dar să fie mulţămit de succesele soţieĭ luĭ, care se răsfrîngeaŭ şi asupra luĭ oare cum.

De aceea într'o lună de zile, c'o pricepere deosebită, îşĭ completase personalul de serviciŭ, dăduse fie-căruia atribuţiunĭ bine hotărîte, orânduise salonul şi camerele de primit cu totul după gustul eĭ, preste tot locul adăogând, scoţênd, împlinind.

Sergiu îĭ lăsa rolul de conducĕtoare şi zîmbia pe sub mustăţĭ de hărnicia aceasta ne-astêmpĕrată.

O înţelegea în tot ce gândia, după tot ce făcea şi după presupusele sfaturĭ ce-ĭ cerea, de care în realitate, vedea el că dênsa nu prea ţinea seamă, fiind-că toate le avea deja hotărâte, în gândul eĭ.

N'o contraria în nimic, pentru a-ĭ lăsa ne-ştirbit farmecul acestor prime ceasurĭ de emoţiunĭ şi de speranţe vanitoase, în care de o cam dată nu vedea nicĭ un rĕŭ, educaţiunea eĭ fiind de-aşa.

Cu deprinderea luĭ de lume însă, cu fineţea spiritului sĕŭ, iera sigur să poată opri, la vreme,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

unele pornirĭ ale soţieĭ luĭ, care ar lua în viitor un drum greşit poate....

Orĭ cum, prevedea în soţia luĭ un adversar vrednic de dînsul.

Lucreţia, în primul avînt al succeselor eĭ, nu observa pe Sergiu, şi aci ĭera de partea eĭ o inferioritate. Sergiu din potrivă, nu avea să se ocupe de cât de convenienţe, putea prin urmare să 'şĭ observe soţia ca s'o cunoască pe deplin, şi superioritatea situaţiuneĭ ĭera de partea luĭ, de o cam dată.

In salonul cel vast, redingotele bărbaţilor şi gătelile femeeştĭ pentru vizită, ĭeraŭ în necurmată atingere ; grupurĭ-grupurĭ, domniĭ şi doamnele schimbaŭ vorbe asupra timpuluĭ, asupra teatruluĭ, — orĭ şoptiaŭ «intimi inter intimos», de «*cancanurile*» ultimeĭ săptămânĭ.

Aşa zisul Teatru de varietăţĭ de la Hugo, cu celebrităţile luĭ din picior uşor ridicătoare, cu cupletele lor pline de echivocităţĭ obscene, sînt de obiceiŭ subiectul de convorbire al lumeĭ noastre «marĭ».

Doamne foarte tinere simt o plăcere rafinată în a îngâna printre dinţĭ acele cuplete... şi maĭ în a imita mişcările celebrităţilor, când sînt numaĭ dumnealor între dumnealor.

Doamna Căpşunescu, o brună plină de vino 'ncoace, care deja numĕră la pasivul sĕŭ douĕ aventurĭ foarte... duioase, vorbeşte cu multă însufleţire....

— Conviŭ' că Ardège e frumoasă, că e pro-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vocătoare, însă nu înțeleg adorațiunea pentru dînsa! Asemenea femeĭ nu se adoră;—și, se zice despre Aronescu, judecătorul, că moare după ea...

— O! da, 'ĭ-a depus la picioare pân'acum foarte multe bilete de-o mie și foarte multe «bijuteriĭ»..., esclamă D-na Panaridopol, o nobilă vlăstară aristocratică, foarte urgisită de Venus.

— «Bijuteriĭ»!— și noĭ le ducem dorul, murmură cu ciudă D-na Zapariadi, la urechea D-neĭ Badrazinò....

— Sînteți foarte aspre, «Doamnele mele», cu bĭata Ardège care înțelege, la rîndu-ĭ, adorațiunea, în felul eĭ, zise D-nul Bilavari, fost Ministru.

— Eŭ nu mĕ unesc cu D-nul Bilavari, zise un tînĕr foarte spilcuit, de profesiunea cea maĭ liberă, un anume Corinopschi, rĕsfățatul coconetuluĭ.

— «*Jeune homme*», rĕspunse Bilavari c'o ironică amabilitate, faceți profesiune de credință, saŭ credință fără nicĭ o profesiune? Am să mĕ adresez micuțeĭ și cochetelĭ germane «*Freulein*» Vilhelmina, ca să lămurească chestiunea.

— A! Domnule Bilavari, interveni bruna D-nă Căpșunescu, voițĭ să coborîți pe D-nul Corinopschi la gusturĭ fórte de rĕŭ gust....

— Dómnă, adevĕrul e că mĕ duc și eŭ la teatrul de Varietățĭ ca orĭ care alt muritor, și atunci numaĭ ca să însoțesc pe unele din cunoștințele mele... D-nul Bilavari face în zadar chestiune de cabinet...

— Dómnelor, ce trebue să fac óre ca să merit iertarea Domniilor-Vóstre pentru acuzațiunĭ ne-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

drepte la adresa tînĕruluĭ nostru nevinovat? zise Bilavari, cu acelaşĭ ironic zîmbet, însă c'un accent fórte izbutit de pocăinţă.

— Să ne spuĭ o poveste veche care «să aibă aierul» d'a fi nouĕ, de ierĭ, de azĭ.... zise D-na Căpşunescu.

— «Dómnele mele», sînteţi tóte fórte încântătóre, şi e fericit acela care póte să vĕ reţie lângă dînsul cel puţin zece minute... rĕspunse Bilavari mângâind c'o privire galeşă pe D-na Căpşunescu.

D-na Căpşunescu izbucni într'un hohot de rîs rĕsunător, cristalin şi luă braţul D-luĭ Corinopschi:

— Aşĭ voi să beaŭ un pahar cu apă...

— A! D-nă... să... Dar eată ceaiul...

Atuncĭ, pe uşele marĭ ale salonuluĭ, intraŭ treĭ feciorĭ cu frac, cu mânuşĭ albe, —cu tavele pline cu ceştĭ în care aburia ceaiul parfumat...

Ceaiul sĕ lua p'în mână, fără nicĭ o invitaţie deosebită din partea gazdeĭ.

O tavă dacă sĕ golia, intra alt fecior cu altă tavă.

D-na Florescu,—cu un costum de casă simplu dar fórte elegant şi bine potrivit, în cât punea în reliefurĭ statuare formele sale de cea maĭ artistică înfăţişare, — sĕ făcea în cincĭ, în zece, în o sută, ca fie-care să aibă un cuvînt, un zîmbet.

Sergiu se mira în cugetul sĕŭ de-o aşa de repede obicĭnuinţă cu lumea, de-atâta cumpănire şi şi neobosélă.

O urma cu privirĭ de mulţămire şi nu numaĭ odată fiorĭ de mândrie îĭ încălzirĕ inima.

— Aşa-ĭ că e ceva de admirat, de adorat, îĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

şopti maiorul Sandonescu la ureche, căci şi el o urmăria cu priviri de mulţămire vanitósă.

Şi maiorul clipi repede şi sîsîi îndesat.

— E perfectă, îi rĕspunse Florescu şi-i strînse mâna.

— Par'că-i o regină, hai?—(sîsîeală admirativă ridicată la a şasea putere).

— Da ce te-ai făcut, dragă socrule, de nu te-ai mai arătat p'aci?

— Ce să mĕ fac Sergiu dragă; uite am căzut la patima vînătórei de când nu mai am pe Lucreţia acasă.... Trebuia o precumpănire.... Şi sîsîi într'un chip melancolic. Mâine o să ai vînat próspĕt, bun...

— Mulţumesc, — a! eacă Ministrul dreptăţei pămênteşti....

Domnul Tetevanu, un bĕtrân care pare vecînic tînĕr la chip ca şi'n politică, — sĕ înfăţişa c'un aier anume făurit de înalt personagiŭ al Statului, împărţind strîngeri de mână distrate, zîmbete protectoare şi părînd că nu vrea să se opriască de cât la graniţa ţĕrei, după ce-o trece în aceeaşi poziţiune de înalt personagiŭ, prin tóte camerele.

Noroc că-i ieşi înainte Florescu. Atitudinea Ministrului sĕ schimbă. Scuturâ voinicește mâinele luĭ Florescu.

— Viŭ de la Consiliŭ acum, şi am ţinut să prezint omagiile mele D-neĭ Florescu, să schimb cu plăcere câte-va cuvinte cu D-ta, scumpul meŭ prieten, şi să mĕ duc acasă pentru a'mĭ regula hârtiile căci mâine diminéţă lucrez cu Regele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Mulțumesc Domnule Tetevanu... E și D-na Tetevanu aci...

— A! e și D-na mea aci... Cu atât mai bine; voiŭ avea plăcerea să pot sta mai mult atunci...

După ce lăsâ pe Ministru lângă Lucreția, Florescu sĕ îndreptâ către un grup în care îĭ atrăsese luarea aminte un tînĕr avocat, coleg al luĭ din baroŭ.

Maiorul Sandonescu îl opri puțin în cale.

— Ăsta e Ministrul de Justiție? îl întrebâ c'o sîsîeală plină de mirare.

— Da, socrule dragă, ăsta. Acuma a intrat și el, cu noua formațiune ministerială. E un burtă-verde îmbogățit, cu pretențiunĭ de politician consumat.

Maiorul sîsîĭ a dispreț.

Se plimba maiorul prin salóne de colo până colo, fórte dispus să se plece înaltelor personagiĭ, măgulit foc dacă acestea îl onoraŭ c'o vorbă orĭ c'o strîngere de mână. Dacă salutul luĭ și așteptarea d'a fi luat în seamă rĕmâneaŭ zadarnice, trecea înnainte cu clipirĭ din ochĭ și cu sîsîelĭ ad-hoc.

— Ce mai facĭ Andrievicĭ dragă? întîmpinâ Florescu pe tînĕrul către care se îndreptase. Bine, — să nu te mai vĕd d'atâta vreme? Destul că Tiberiu m'a lăsat, fiind-că nu'l pot face și omul salónelor; tu însă, — ce dracul!

— Sînt fórte ocupat, Sergiu dragă, și apoĭ... e primul tĕŭ «*Five-o'clook*»...

— A! nu înțeleg așa lucrul... Nu numaĭ la asemenea încurcăturĭ în care abia dacă poți spune cincĭ vorbe unuĭ prieten; ci a-casă la vizită mai lungă, la masă... etc...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Bine, bine, las' că viŭ. Iți spun drept că mĕ intimidează nevastă-ta...

— Eĭ, așĭ! O! e copil bun când e cu intimiĭ. In lumea mare trebue să «pozezi», să impuĭ... Ce? Nu știĭ?

— Atuncĭ mâine mĕ invit la «*dejun*» la tine, zise Andrievicĭ.

— Eĭ, vezi? Așa te înțeleg. Bea'ți ceaiul în pace... Uite Primul-President al Curțiĭ de Casație. Mĕ duc să'l întîmpin.

Maiorul cum zări pe Primul-Prezident cătâ să se afle pe aprópe și se ivi așa, în cât Florescu trebui să'l prezinte...

Maiorul rĕmase mulțumit, dupĕ ce Prezidentul trecu înainte.

Numaĭ un lucru nu'l mulțumia în adâncul adânculuĭ sĕŭ:

Lucreția nicĭ par'că'l vĕzuse... Ce Dumnezeŭ! Nicĭ o clipă pentru dînsul?

O vĕzu trecênd zîmbitóre, plină de un farmec nespus, la brațul Ministruluĭ Dreptățeĭ care nu știŭ ce-ĭ tot îndruga, și o simțire de jale îĭ îngreuiâ inima. De ce nu'l lua și pe dênsul așa, măcar odată?

Sîsîĭ puternic... și plecâ.

II

D-na Merișoreanu împletește cu iglița la o acoperitóre de canapea.

Chipul eĭ e liniștit, blând, senin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Din când în când se oprește din împletit și își ațintă privirī înduioșate, pline de iubire, la Emilia eī care citește.

Pe figura Emilieī, tot atât de senină și de liniștită, trec numaī semnele impresiunilor ce-ī dă cetitul, — zîmbirī, pe buzele eī fragede, ușóre încreturī de sprîncene, — rĕsfrângerī de lumină și de umbră pe fondul unuī tabloŭ frumos care înfățișează mulțumirea deplină.

E camera de lucru a Emilieī alăturea cu biuroul de lucru a luī Tiberie Levreanu.

Intr'un colț e pianul, lângă dînsul un gherghef în care e începută o față de paravan; între două ferestre un biuroŭ micuț... fórte simplu, de lemn de stejar sculptat, c'un rînd de sertare d'asupra.

La biuroul acesta Emilia prescrie cursul ce face Tiberie la lyceŭ, ca să servéscă maī târziŭ pentru un manual școlar.

E o ocupațiune fórte plăcută și instructivă pentru dînsa; iar ca dulce rĕsplată sînt sărutările cu care o surprinde Tiberiu, pe furiș.

Cum se maī sperie, une-orī, când e cufundată cu totul în lucru, dar ce bine-ī fac sărutările acelea!

O canapea mică, o mĕsuță cu oglindă împlinesc mobilarea camereī acesteea, atât de dragă eī.

De câte orī, când Tiberie cetește, pregătindu'și lecțiunile la biuroul luī, ea, de dincoace, se rĕstórnă puțin pe spatele scaunuluī și-ī aruncă privirī tainice ale iubireī foarte ferbinte ce-o are pentru dînsul.

Ceva nespus de plăcut o face să'l caute, să'l vadă, să-ī zîmbească, fără să'l distragă de la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ocupațiune.—Și, când îl vede c'a sfîrșit și că se îndreptează spre dînsa cu rîsul pe gură, cu brațele întinse,—o ia cu fiorî calzî care-i împrăștie în făptura întrégă o mulțămire de-un farmec negrăit.

Sînt fericiți câte treî: el și dînsa, și muma eî care adoră pe Tiberie.

Sunt momente când Emilia pare cuprinsă de-o vagă neliniște că ar putea să-i fie vr'o dată turburată fericirea asta ce face parte nedeslipită din ființa eî.

Dar când caută bine în adâncul sufletuluî eî, când cercetează felul de viață ce duc, ea și Tiberie, când sĕ gândește la caracterul cel cu totul bun al luî Tiberie, sĕ întreabă: de unde ar putea să se iviască rĕul turburător?

De nicăiurea, — și siguranța-i sĕ întórce deplină și statornică.

In adevĕr, viața ce-o duceaŭ era simplă, dar dulce.

Nu știeaŭ cum trece timpul. Singura nerăbdare a eî și-a luî Tiberie, iera să treacă orele luî de clasă, pentru ca prânzul și séra să-i întruniască în căsuța lor cea plină de mulțumire.

Sĕ întorseseră în Septembrie din călătoria lor de nuntă.

Acésta fusese pentru dînsa o fermecătóre deșteptare la viața de femee, la viața în duoî.

Dulcea trăsură de unire între dînșiî iera iubirea, în afară de care nu maî exista nimic alt ceva, petru eî.

Vizitaseră Italia: tóte câte le vĕzuseră, prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iubirea lor vĕzuseră şi prin acéstă iubire 'şĭ le explicaseră.

Pe nicăiurea nu căutaŭ să se puie în iveală. Să treacă neobservaţi, ca nişte umbre care sĕ pierd în prea multa lumină a mişcărei generale, iera fireasca lor dorinţă, tot-deauna împlinită, în tot timpul călătorieĭ.

La Roma, Tiberie îĭ dărui un inel mic dar fórte frumuşel. Ce sărbătóre a fost pentru dînsa!

La Milano, din galeriile «Vittorio Emmanuele» îĭ cumpĕră o brăţară, împotriva voinţeĭ eĭ, cu tóte că nu costase mult.

Pe dînsa o impresiona fórte puţin valórea obiectuluĭ: puţin, gingăşia luĭ, şi mult, nespus de mult dragostea şi mulţumirea cu care i'l oferia iubitul eĭ Tiberie.

Cea maĭ desăvîrşită surprindere şi plăcere 'i-o făcu însă în Veneţia, când 'i-aduse într'o zi o brobódă fórte frumósă pentru d-na Merişoreanu.

Sĕ întorseseră în ţară deplin legaţĭ, deplin cunoscându-se, statorniciţĭ în adâncurile inimilor lor pentr'o vieaţă fără cea maĭ mică neînţelegere.

Maĭ ales Emilia jurase în cugetul eĭ, să se lase cu totul dupĕ conducerea luĭ Tiberie, în chipul cum înţelegea el vieaţa,—de óre-ce aşa o va înţelege şi dênsa, trăind din experienţa şi din deprinderile luĭ.

Sĕ duceaŭ la Teatru, de când sĕ deschisese stagiunea, orĭ la câte un concert; tóte cele-l-alte serĭ le petreceaŭ a-casă.

Şi maĭ fericită iera Emilia de fericirea ce-o vedea la mumă-sa, maĭ ales că-ĭ arăta,— ca nicĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

odată în viaţa ei de copilă,—o iubire şi o îngrijire de ea şi de Tiberie, care o uimeaŭ.

O singură cunoştiinţă îşi făcuseră Emilia şi Tiberie.

Peste drum de dînşii, îşi cumpĕraseră o căsuţă, din munca lor de câţi-va anĭ, D-nul şi D-na Goronescu.

Sĕ plăcuseră de cum avuseseră prilejul să se cunóscă, şi Duminecele sĕ întâlniaŭ orĭ la eĭ orĭ la vecinĭ, între patru şi şase după prânz.

D-na Goronescu, la vîrsta eĭ de treĭ-zecĭ de anĭ, iera o femee plăcută.

Brună, cu ochĭ plinĭ de bunătate şi de sinceritate, te făcea numaĭ de cât prietenul eĭ.

D-nul Goronescu, brun şi el, părea maĭ rece puţin, după înfăţişare, însă dacă-i plăceaĭ şi te pĕtrundea bine ca om bun, te câştiga.

Duceaŭ de 10 anĭ o vĭaţă retrasă cu totul; aveaŭ duoĭ copiĭ, un băeat şi o fată, şi de creşterea lor sĕ ocupaŭ c'o nespusă îngrijire de tóte zilele.

In afară de casa lor nu iera pentru dênşiĭ plăcere.

Iar într'o zi, când D-na Goronescu se afla singură cu Emilia,—îĭ spuse că nicĭ o umbră de supărare nu fusese între ea şi Andreĭ, bărbatu-sĕŭ.

Cu familia acésta, Emilia şi Tiberie îşi propuseseră să petreacă adese orĭ, în viitor.

Iera o fórte mare potrivire între felul lor de traiŭ.

Emilia lăsâ cartea şi privi la ceas.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Mamico, nu'ți pare că Tiberie întârziază astăzi puțin? întrebă ea ridicându-se și venind lângă D-na Merișoreanu.

— In adevĕr; a trecut peste cinci... zise muma. Să știi, Emilio, că o să vie cu vr'o «surpriză» de-a lui.

— Mamă, zise Emilia, ce-așĭ face eŭ ca viața asta a nóstră să nu se schimbe nicĭ odată de cum e...?

— Da de ce vorba asta, drăguță? Par'c'aĭ avea vr'o temere?

— Nu, întru cât ne privește. Cetiiŭ însă în cartea asta, ca un fel de principiŭ al firelĭ lucrurilor că: nimic nu ține, că tóte se schimbă, și Balzac îl aplică la viața în duoĭ. Am lăsat cetirea tocmaĭ la pagina în care el experimentează și arată evoluțiunea nesimțită a acesteĭ schimbărĭ în viața acestor duoĭ... Oare să fie adevĕrat principiul luĭ până într'atăta în cât excepțiunea nicĭ să nu se numere?

— Eŭ cred în excepțiune, draga mameĭ, când mĕ uit la voĭ.

— Vezĭ D-ta, mamă, eŭ nu înțeleg de ce și cum s'ar putea produce schimbarea asta la noĭ? Balzac aplică principiul luĭ, însă în viața acelor duoĭ iera o deosebire oare-care de gusturĭ încă de la începutul viețeĭ lor conjugale; femeea doar cât sĕ supusese deprinderilor bărbatuluĭ eĭ..... Intre mine și Tiberie deosebirea asta nicĭ de cum nu există.

— Eĭ, nu maĭ lăsa și tu să te înrîuriască filosofia autorilor ăstora. Petrece dacă 'țĭ place

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cu dînșiĭ, — însă vezi'ți de fericirea ta, fără să cauți potrivirĭ între viața altora și a ta.

— O! dar așa fac și eŭ, mamă!

Se auzi sunând.

— E Tiberie, strigâ Emilia și alergâ cu bătae de inimă, cu drag, cu zîmbetul pe buze.

Iera Tiberie în adevĕr cu brațele pline cu pachete: mĕrunțișurĭ pentru masă și prăjiturĭ.

— Așa-ĭ că am întârziat? zise el zîmbind. M'am întîlnit cu Sergiu și m'a ținut de vorbă, ca să se rĕzbune fiind-că nu ne ducem pe la dînsul de fel...

D-na Merișoreanu îl descărcâ repede de sarcină, iar Tiberie sĕ aninâ de gâtul Emilieĭ. O gamă armoniósă de sărutărĭ începu cu *do* și sĕ opri la *si*.

— De ce-am merge la Lucreția, dragă Tiberie? In salonul eĭ, în tóte încăperile alea marĭ ale eĭ, mĕ simt stînjinită; pe urmă și aerul chipuluĭ eĭ s'a schimbat. Mi sĕ pare că vorbește prea de sus, nu știŭ cum. Uite ce bine ne e nouĕ aicĭ! Nu-ĭ așa?

Și o nouĕ gamă începu de la *si* și se coborî până la *do*.

— Aĭ dreptate, Emilico... Pentru caracterele nóstre face liniștea. Ca plăcerĭ, teatrul și concertul, unde cu tótă grămădirea de lume, poțĭ să guștĭ arta și să trăiești în douĭ din impresiunile momentuluĭ, în douĕ staluri, care par o lume deosebită și cu totul de oparte. Nu-ĭ așa? In salóne, sĕ schimbă lucrul. Aĭ tĕŭ poțĭ să fiĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prea puțin, orĭ de loc; trebuie să te împărțeștĭ celor-l-alțĭ, să aĭ atențiunĭ peste atențiunĭ pentru tot soiul de mutre și să nu poțĭ petrece de cât într'un șir de amețelĭ: a danțuluĭ, a luminelĭ, a muziceĭ ușóre orĭ năbădăioase, a sgomotuluĭ de glasurĭ, a neîntrecutelor maimuțăriĭ omenești care sĕ cheamă în limba convențională: «*la haute science du savoir-vivre*». Ca să trăiești, în sfîrșit, în lumea mare, trebuie să vorbești nu ce cugeți, dar ce le-ar măguli urechea la toțĭ. Vezĭ dar, dragă Emilio, cât trebuie să știĭ de bine să mințĭ; iar acel «*savoir-vivre*», devine curat «înnalta știință de-a părea ce nu eștĭ, și de-a minți cât maĭ cu eleganță și cu chipul cât maĭ senin posibil». Așa-că, vezĭ tu, Emilio? La urma urmeĭ, ajungĭ tu singur să crezĭ că eștĭ așa cum parĭ și să'țĭ crezĭ tu singur minciunele. A te înșela pe tine însuțĭ cu propriile tale minciunĭ ajunge a fi culmea ăstuĭ «savoir-vivre» infam!

— Dragul meŭ Tiberică! răspunse la tótă acéstă critică Emilia, și-ĭ șopti la ureche c'o căldură nespusă: îmĭ eștĭ drag, îmĭ eștĭ drag, — așa voiŭ să trăim!

In privazul ușeĭ se ivi cu taină figura bună și blândă a D-neĭ Merișoreanu.

— Porumbeilor mameĭ nu lĭ-ĭ foame? întrebâ ea cu glas dulce desmĭerdător.

Tiberiu și Emilia se ridicară, sĕ luară de mijloc și ieșiră pe ușă, trecînd înainte.

D-na Merișoreanu închise ușa și privi pe urmă-le înduioșată:

— Dómne, nu le schimba vieața, Dómne...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Un nor îi întunecă repede chipul: gândul îi sburase c'o repeziciune de fulger în depărtatul eî trecut...

Se înfiorâ şi oftâ...

— Cine ştie, îşî zise, şi porni după copiî.

III

Sînt orele zece de dimineaţă.

D-na Lucreţia Florescu, în camera sa de gătit, fórte elegant mobilată, într'o atmosferă parfumată şi caldă, se piaptănă în faţa uneî oglinzî fórte mare ce-î răsfrînge fiinţa întreagă.

Capotul, colóre «hélyotrope», cu dantele fine de Bruxella, dupĕ ce-î strînge uşor bustul, cade drept în faţă-î, iar de'nnapoi în sute de creţurî care se sfîrşesc în códa lungă şi îndantelată.

Ce frumos pĕr negru cu reflecte albăstriî, în bătaea unuî mănuchiŭ de raze ce despart odaea în două, ca o «eşarpă» de aur!

O pulbere fină îşî danţează miile de părticele în acéstă lumină, care nu se sfieşte să pĕtrundă în cameră şi să surprindă în acest fermecător «néglijé», pe frumósa Dómnă.

Obrazul eî fraged şi trandafiriŭ, ochiî eî marî negri, catifelaţî, cari arată o dulce moleşală sufletească, buzele eî d'un roş firesc fórte atrăgător, luminate d'un zîmbet, sînii sĕî, carî prin capotul desfăcut la pept, se ivesc sfioşî, învăluiţî în cămaşa de batistă fină, — alcătuiesc în luciul liniştit al

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

oglindeĭ o icónă ce farmecă ochiĭ şi aprinde închipuirea.

Ce gânduri îĭ vor fi străbătînd mintea în vreme ce pare că s'admiră, în vreme ce'şĭ orînduieşte acea bogăţie de pĕr care-ĭ îmbracă umeriĭ şi spatele ca o hlamidă regală?

O uşă se deschide încet...

Privirea eĭ sĕ indréptă furiş în spre dinsa.

E Sergiu.

Calcă în vîrful degetelor pe covorul gros şi moale, se opreşte ca să admire acea superbă făptură ce iera a luĭ, zîmbeşte şi s'apropie de dînsa.

Ea-ĭ rîde, prin oglindă, fără să se întórcă, şi urmează a'şĭ strînge pĕrul, cu braţele în sus, albe, grase, lăsate goale de mânecele ce alunecaseră în jos.

— Eştĭ încântătóre Lucreţio, îĭ zice el.

— O ştiŭ, rĕspunde dênsa c'un rîs cochet. 'Mĭ-ajuţĭ, Sergiu dragă, să'mĭ pot fixa grozăvia ásta de pĕr care mi-a obosit braţele?

— Mĕ maĭ întrebĭ?

Şi Sergiu se suci şi sĕ învîrti după comandele eĭ, îndrăznind să puie câte-un sărut uşor când pe braţe, când pe mână, când pe ceafa cea albă şi ispititoare.

— Eĭ, vezĭ că nu eştĭ cuminte? îĭ tot zicea dînsa, înfiorându-se la fie-care atingere caldă a gureĭ luĭ. — Adăoga apoĭ c'un zîmbet poznaş: sărută maĭ bine, Sergiu, ce Dumnezeŭ!

După ce isprăvi de orânduit, îĭ sări de gât şi el o ridică în braţe ca pe-un copil.

— Sergiu, îĭ zise ea după ce i sĕ strecură uşor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

din braţe, nu 'mi-aĭ plăcut ierĭ, la serata D-neĭ Bilavari, — ştiĭ tu?

Şi ea luă un aier serios de imputare.

— De ce, Lucreţio? zise Sergiu, nedumerit..

— Spune drept, Sergiu, — e maĭ frumósă ca mine D-na Bilavari?

Florescu începu a rîde: se dumerise.

— Înţeleg, rĕutăcioaso ce eşti... Aĭ tot vĕzut-o pe lângă mine şi 'ţi-aĭ închipuit vr'o anume preferinţă...

Îĭ sărută mâinele cu drag.

— Hm... te rog, rĕspunde'mĭ la întrebare: e maĭ frumósă ca mine? întrebă din noŭ, cu alintare de copil.

Sergiu o duse înaintea oglindeĭ, şi privind în luciul eĭ, peste umerĭĭ Lucreţieĭ, îĭ zise.

— Uită te şi rĕspunde singură, fermecătoareo ce eştĭ! Care ţi s'ar putea potrivi în amănuntele figureĭ ca şi în înfăţişarea întreagă a fiinţeĭ tale? Spune!

— Vezĭ-că am auzit o şóptă, înnapoea mea, pe când dam mâna cu D-na Bilavari: «e maĭ simpatică frumuseţea D-neĭ Bilavarĭ». De ce Sergiu? fiind-că D-na Bilavari e blondă, orĭ pentru că ea e tînĕră şi Bilavari prea bĕtrân pentru dînsa?...

Lucreţia pronunţă cu sarcasm chiar, c'o uşóră tremurătură de buze, — cuvintele din urmă.

— Dragă Lucreţio, îĭ zise Sergiu, luând-o la braţ şi plimbând-o prin cameră: nu-ĭ maĭ frumósă femee de cât aceea care place bărbatuluĭ eĭ şi e iubită de dînsul...

— Va să zică tot mĕ iubeşti? zise Lucreţia

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

așezându-se pe dormitoare, într'o adorabilă atitudine de moleșală și de mulțumire, cu ochiĭ pĭerduțĭ în ochiĭ luĭ Sergiu.

— Dacă tot te iubesc? Nu cum-va aĭ crezut vr'o clipă că te-așĭ fi iubind maĭ puțin?

— 'Mĭ-o spuĭ maĭ puțin, în tot cazul, mult ocupatule ce eștĭ!..

Se auzi sunând dup'o clipă, și, pe când Sergiu voia să-ĭ petreacă brațul pe după talie, — intră fata din casă.

— Cuconiță, a venit croitorul... cu modele...

— A! da, zise ea ridicându-se, pentru rochia de bal... Pentru balul D-neĭ Tetevanu adaose către Sergiu, ca explicație,

— Atuncĭ te las, Lucreție. Discuțiunĭ în materie de rochĭ, sînt obositóre pentru mine.

Se auzi din noŭ sunând.

— Trebue să fie vre un client, adaose Sergiu și sărutâ gura rumenă a soțieĭ luĭ.

— E Domnul Andrievicĭ, spuse fata din casă, care luase informație, la ușă, de la fecior.

— Ah! nu'l pot suferi pe prietenul ăsta al tĕŭ, pe Andrievicĭ, zise Lucreția. Maĭ figură de ghiață, nicĭ n'am vĕzut.

— Și ce bun caracter e, zise Sergiu.

— O fi venit iar pentru «dejun»... zise Lucreția cu nemulțumire. Să nu'l oprești Sergiŭ, te rog...

— Afară numaĭ de nu 'mĭ-o spune curat că pentru masă a venit.

— De o fi să rĕmâĭe, vestește-mĕ.

— Bine.

Sergiŭ ieși...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Chiamă pe croitor, Mariţo.

Dupĕ ce slujnica ieşi, Lucreţia se aşezâ într'un fotoliŭ, cam în faţa oglindeĭ şi'şĭ zise, privindu-se:

—Ciudat! să nu pot impresiona pe Andrievicĭ... E de ghiaţă, de ghiaţă, şi e nespus de frumos. Păcat!

— Cuconiţă, zise fata, intrând cu croitorul, a venit D-nu maior şi întrébă dacă póte să te vadă.

— Tata? zi-ĭ să vie, zi-ĭ se vie.

— Domnúle Vitzman, te rog fiĭ bun şi aşteaptă în salonaş vr'o zece minute...

Evreul sĕ înclinâ şi ieşi.

Dupĕ câte-va momente intrâ maiorul, foarte elegant îmbrăcat, ca scos din cutie.

Lucreţia îĭ sări de gât cu multă pornire şi'l sărutâ de maĭ multe orĭ.

Maiorul sîsîĭ de vr'o duoă treĭ orĭ a multă nedumerire şi chiar uimire.

Primire de felul acesteea nu maĭ întîmpinase de la întórcerea fie-si.

— Ce bine-aĭ făcut c'aĭ venit. Să rămâĭ la «*dejun*» la noĭ; nu-ĭ aşa?

— Rĕmâiŭ, drăguţă, rĕmâiŭ, maĭ ales că dispoziţiunea ta veselă mĕ reţine cea dintâia...

— Are Sergiu la masă un prieten pe care nu'l pot mistui şi venirea D-tale, tată dragă, e foarte nemerită; o să am cu cine vorbi maĭ intim, în vreme ce Sergiu o vorbi ce-o vrea cu D-nul Andrievicĭ al Domniel-luĭ.

— Andrievicĭ? Îl cunosc. E cel maĭ mare ştrengar, care-a dat duoăzecĭ şi cincĭ la sută luĭ Sergiu al tĕŭ când iera flăcăŭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Da? E ştrengar? întrebâ Lucreţia uimită.

— A! primejdios, drăguţa mea, primejdios. Mai nimeni din ceĭ însuraţi, cari vor să'şi păstreze nevestele, să le ferească de ispită,— nu'l mai primesc prin casă...

— Pe Andrievicĭ, tată? Pe Andrievicĭ? A! — şi Lucreţia începu să rîdă cam nervos. — Mai om de ghiaţă nu mi s'a dat să vĕd încă, — sfîrşi dînsa, — fórte intrigată însă.

— De ghiaţă? Nu 'i-aĭ luat bine séma drăguţă. Nu'l ştiŭ eŭ? E un temperament de foc... Dar să'l lăsăm, fiind-că 'ţi-ĭ aşa antipatic; şi apoĭ, fata mea, nicĭ nu ştiŭ de ce 'ţi-ar putea fi simpatic, — sfîrşi maiorul sîsîind.

Lucreţia se ridică şi se duse la oglindă, chip în neştire par'că, pentru a'şi mai aşeza capotul pe dînsa.

După privirĭ se vedea însă că e iritată. Nările îĭ tremuraŭ mai mult ca de obiceiŭ.

Bătu din picior şi sună repede.

Maiorul se uita prin casă.

— Să vie croitorul, porunci ea cu asprime.

Atunci maiorul o privi lung şi sîsîi a nedumerire.

— Tată, trecĭ te rog în biuroul luĭ Sergiu, căcĭ am de vorbit cu croitorul, îĭ grăi cu tótul schimbată.

Maiorul ieşi, cu mult mai nedumerit de tonul cuvintelor eĭ.

— Se vede atunci că într'adins o face faţă cu mine,—îşĭ zise Lucreţia c'o mişcare ciudată din cap.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

IV

Sunt opt ore de diminéță.

Ziua abia pětrunde cu luminile-ĭ cenușiĭ printre geamurile acoperite de florile gerului.

Tiberiu e la biuroul sĕŭ; revede niște note, așteptând cafeaua, înainte d'a porni la școlă pentru cele treĭ ore de clasă.

Eată că drăgălașa Emilia, vioae, cu zîmbetul pe buze, cu un capot simplu pe ea, se arătâ pe prag:

— Viĭ, Tiberie? îl întrebâ ea. Am pregătit cafeluța.

— Viŭ.

Îĭ petrecu brațul pe după mijloc și amêndouĭ intrară în mica lor sofragerie.

— Mama nu vine să bea cafeaua cu noĭ; 'ĭ-am dus-o în odaea eĭ. Să ședem unul lângă altul, singureĭ, dragă Tiberică.

— Pentru ce te ostenești tu atâta, Emilio?

— Dar e o plăcere, Tiberie dragă...

— Știŭ, puișor, însă nu ar fi nevoe să te scoli tu așa de diminéță. Nu vezi că servitórea stă?..

— St... tacĭ... dragă Tiberie. Ce? o să'ți facă ea cafeaua maĭ bine?

— Eĭ, haĭ să ne împăcăm...

Cu câtă dragoste, cu câtă simplitate se sărutară!

După ce porni Tiberie, Emilia îșĭ chemâ servitórea și împreună cu dênsa începu să scuture,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să șteargă tóte mărunțișurile de praf și să așeze tot, în casă.

Pe urmă, în câte-va momente se îmbrăcâ; orândui la bucătărie ale prânzuluĭ; se îngriji de mumă-sa care era puțin indispusă, și alergâ la piano să învețe niște bucățĭ nouĕ ce-ĭ adusese Tiberie.

Séra iera să-ĭ ceară Tiberie al eĭ să-ĭ cânte ceva și dênsa voia să-ĭ cânte din ce-ĭ adusese el.

Pe la ceasurile zece salonașul eĭ de lucru strĕlucia de curățenie, de aier împrospĕtat și de lumina sóreluĭ care se grăbia să intre prin câte trele ferestrele, cu drag.

Plîngeaŭ și rîdeaŭ clapele pianuluĭ subt degetele eĭ îndemânatece; iar simțirile eĭ se armonizaŭ în totul cu simțirile ce strĕbătuse inima poetuluĭ-compozitor din momentele inspirațiuneĭ sale.

Ieraŭ aprópe unspre-zece când servitórea 'ĭ-aduse un bilet parfumat de la D-na Florescu.

Emilia îl desfăcu, mirată, și ceti:

«*Dragă Emilio,*

«*Bine, se poate atâta uitare și părăsire din parte'ți? Asta n'o mai înțeleg. Florescu să plîngc de bărbatu-tĕŭ, eŭ mĕ plîng de tine, și cu mai multă dreptate, fiind-că prietenia noastră, a femeilor, e cu mult mai trainică de cât a bărbaților, când în adevĕr prietenie există între două femeĭ.*

«*Te aștept azĭ, după prânz, ca să facem și o plimbare la șosea, mai ales că timpul promite o zi de iarnă minunată.*

«*Răspunde'mĭ, ca să viĭ eŭ să te iaŭ, dacă nu poțĭ tu veni până la mine.*

«*A ta:*

Lucreția».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia îĭ rĕspunse la moment că Tiberie, ne avênd curs dup'améză, va dispune de ziua aceea. Voind el să mérgă la şosea, dênşii amêndouĭ vor putea-o insoţi.

După masă, Tiberie cetia, aşezat pe un scăunaş, în dreptul dormitóreĭ pe care Emilia se culcase. Făceaŭ haz de o nuvelă dintr'o revistă şi din când în când îşĭ trimiteaŭ câte-o privire dulce, când li se vesti venirea d-neĭ şi d-luĭ Florescu.

— Eată-ne în sfârşit noĭ la voĭ, dacă voĭ neaţĭ uitat, în pusnicia asta a vóstră,—zise Florescu.

— Lasă! sunt supĕrată pe tine, Emilio, imputâ Lucreţia, Emilieĭ..., însă o sărutâ cu dragoste.

— De ce ne condamnaţĭ, luâ vorba Tiberie, dacă ne-ajungem nouĕ înşi-ne cu viaţa în douĭ ce o ducem, de-oparte şi mulţămiţĭ?...

— Ásta-ĭ limbagiul celuĭ maĭ grozav egoism, rîse Lucreţia. Bine, înţeleg ne-ducerea vóstră în lumea salónelor, dar în casa unor prietenĭ buni şi vechĭ?

— Pentru aceste şi alte multe motive, vĕ somăm, în numele legeĭ firéştĭ a iubireĭ nóstre uniĭ de alţiĭ, să ne însoţiţĭ la şosea astăzĭ. Am venit cu landoul.

— Să nu le zădărnicim dorinţa, zise Tiberie, însă cu óre-care nemulţămire în privirĭ şi'n accent.

— Bine, zise Emllia; mĕ duc să mĕ îmbrac.

— Te însoţesc, se grăbi să zică Lucreţia.

Ieşiră amêndouĕ.

— Mĕ Tiberie, îţĭ maĭ aducĭ aminte de-o óre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care zi memorabilă când am pornit amênduoĭ dupĕ vînătóre de mirese, — adică eŭ, maĭ drept vorbind? zise Florescu.

— A! da, rĕspunse Tiberie. Cum însă îţĭ veni în minte? Eŭ o uitasem.

— 'Mi-a venit în minte, trecêndu'ţĭ pragul caseĭ. Mi se pare că e un veac d'atuncea, aşa schimbare a adus în viaţa nóstră. Mĕ crezĭ de 'ţĭ-oiŭ spune, Tiberie? Sunt înnamorat de nevastămea şi am început să fiŭ cam gelos şi chiar nemulţumit de succesele eĭ în lumea salónelor. Am purces însă pe calea asta, am deprins-o cu aşa viaţă deschisă şi acum nu maĭ pot întórce şurupul, de fricĕ să nu crape temelia caseĭ.

— In adevĕr că te-aĭ schimbat fórte mult, Sergiule, dacă e aşa cum mi te spovedeştĭ. Cum rĕmâne atuncĭ o bună parte din acea frumósă teorie a ta?

— Uite, mĕ, Tiberie, ce să zic!... Deprinderea e practica cea mare de care nu ne dăm seama înainte de-a o fi avut. Şi însă, dacă aĭ vrea tu, ursuzule, mi s'ar schimba viaţa. De ce nu viĭ cu nevastă-ta pe la mine cât maĭ des? Iţĭ promit că orĭ de câte orĭ o să mĕ vesteştĭ că viĭ, nu o să fie nimenea, aşa că, noĭ între noĭ o să petrecem. Numaĭ aşa Lucreţia o să înceapă a pricepe şi a se obicinui cu farmecul vieţeĭ liniştite a intimităţeĭ dintre prietenĭ puţinĭ şi bunĭ.

— Crezĭ, Sergiule, crezĭ? Eŭ nu maĭ cred în teoriile tale, zĕŭ nu.

— Nu, Tiberie; vorbim serios. Viaţa de lume m'a obosit. Eŭ nu mĕ maĭ prind singur cu ne-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

vastă-mea; iar când mĕ vĕd, nóptea târziŭ, în odaea nóstră, şi ea şi eŭ suntem rupţi de oboseală şi căutăm somnul... Mai nicĭ nu ne vine să schimbăm câte-o vorbă, să ne comunicăm impresiunile orĭ să ne cercetăm pulsul iubireĭ... Ia să întrebĭ pe Emilia ta dacă nu cum-va Lucreţia 'ĭ-a spus că şi ea o fi simţind asemenea oboseală; dacă nu cum-va renunţă la sgomot şi petrecerĭ sterpe, de teama ca să nu mĕ indispue pe mine? Cine ştie; Lucreţia crede póte că unde eŭ am fost deprins cu viaţa asta, ea trebue să urmeze aşa pentru a 'mĭ face mie hatâr.

— Curios lucru, la tine, Sergiule... De ce nu te lămureştĭ singur tu cu nevasta?... Intre mine şi Emilia nu există nicĭ un gând neîmpărtăşit.

— Nu; lasă cum îţĭ spun eŭ. Cercetéză prin Emilia ta adevĕrul şi, te rog, în puterea vecheĭ nóstre prieteniĭ, vino cât de des la noĭ; fiĭ parte integrantă din viaţa nóstră casnică. Voĭ o să fiţĭ o pildă bună pentru Lucreţia. Şi, apoĭ, nu pricepĭ, mĕ Tiberie, că dacă n'aşĭ iubi-o 'ĭ-aşĭ pune neted chestiunea şi un hotar vieţeĭ ce ducem? Când iubim însă, suntem fórte adese orĭ sfioşĭ, de teamă să nu lovim în afecţiunea nóstră.

— Nu te maĭ cunosc, Sergiule, nu... In sfîrşit, vĕzînd şi făcînd. Tăcere, căcĭ vin.

Amânduoă intrară.

Câtă deosebire!

Ce aier nevinovat, ce simplitate de mişcărĭ, ce găteală severă care o prindea de minune, la Emilia; ce lux, ce frumuseţe provocătóre, ce privirĭ sigure şi căutătóre de admiraţie, la Lucreţia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Una iera iubirea; cea-l-altă pasiunea: una iera a caseĭ; cea-l-altă a succeselor de'n afară.

Porniră la şosea.

Pe Calea Victorieĭ năvăliseră nişte adevĕrate valurĭ ale unuĭ potop de ómenĭ, pornite din toate colţurile Bucureştilor. Trotuarele gemeaŭ.

Trăsurile de piaţă şi de casă sĕ urmaŭ şi se întreceaŭ, în sgomotul cel maĭ asurzitor, subt plóea razelor unuĭ sóre ca de primăvară.

La şosea, trăsurile, pe patru rinduri, ameninţaŭ să ajungă la şase rînduri, aşa se îngrămădeaŭ pe stânga, în mers încet, în timp ce pe drépta alergaŭ în fuga mare spre rondul al duoilea.

Lângă bufet muzica militară cânta chip; unde se maĭ lămuriaŭ însă accentele eĭ din duruiturile fără sfîrşit ale trăsurilor!

Din când în când numaĭ, când pe drépta maĭ înceta góna, se înnălţa spre cerul albastru luminos, notele rĕsboinice ale-vre unuĭ marş orĭ notele săltăreţe ale vre-unuĭ valţ.

Pe când landoul Floresculuĭ se opria la rondul al duoilea în capĕtul din spre Băneasa, o trăsură de piaţă cu cel maĭ straşnic muscal pe capră, se opria şi ea cam alăturea, c'un bot de cal maĭ în urmă.

In acéstă birjă ieraŭ duoĭ tinerĭ, unul blond, de-o frumuseţe care bătea la ochĭ, cel-l-alt aprópe ócheş, cu pieliţa albă însă şi curată, nu frumos, dar plăcut, maĭ ales prin chipul cu care se înfăţişa şi vorbia, când voia să placă.

In îmbrăcăminte, în felul de a'şi purta mustăţile şi bărbile, de-a'şi ţine bastónele, de-a privi şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de-a se mişca, iera o îngrijire specială, un studiŭ anume.

Numaĭ de cât îţĭ dedeaĭ séamă că aceştĭ douĭ tineriĭ fac parte din acel neam de oameniĭ cariĭ, de şi aŭ póte o ocupaţiune din care să trăiască, însă principala ocupaţiune le este de-a petrece, de-a «*trăi*».

Pentrŭ dînşiĭ nu există nicĭ un principiŭ de morală şi de onóre, morala şi onórea fiind ultimul lucru de care sĕ îngrijesc. Destul să nu aibă a face cu parchetul, destul să treacă uşor şi elegant, cu mânuşi în mână şi cu «*trabuco*» orĭ «*havane*» în gură, pe lângă óre-care articole din cod.

— «*Ma foi*» zise ócheşul, nicĭ n'am vĕzut vr'o dată o blondă maĭ adorabilă. Zicĭ că n'o cunoştĭ, Andrievicĭ?

— Nu; n'am vĕzut-o pe la Florescu, însă pe individul îl cunosc, — e un prieten din tinereţe al luĭ Florescu, un profesor, — sfîrşi acesta c'un ton dispreţuitor pentru profesiunea luĭ Levreanu. Nu l'am vĕzut nicĭ pe dînsul pe la Florescu; sĕ vede că duce vieaţă de burghez sentimental la adăpostul Larilor şi Penaţilor,

— A! e adorabilă, «*Je te le dis, sa femme*».. M'a fermecat, «*parôle d'honneur!*»

— Prea idealică figură, «mon-cher». Lapte covăsit.,. Pe când «femeea» luĭ Florescu, a! «*voilà une Vénus*»! «*C'est la passion, c'est la beauté*» în tótă «eclosiunea»...

A! dac'aşĭ isbuti să...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ce ? aĭ şi *«vouat-o»* căderei, Don-Juan neobosit ?

— O ! da, *«cher Zaritoniano»*, am şi început *«la véritable comédie du sentiment»*. Am luat-o pe córda vecînic *«vibrantă»*, *«mon-cher»* : mĕ fac ghiaţă, mĕ fac că n'o bag în seamă, *«tu comprends, n'est-ce pas»* ? şi nu mĕ înşel dacă 'ţĭ-oiŭ spune că am intrigat-o deja... *«C'est une question de temps»* şi de împrejurărĭ, fiind-că, orĭ cum e sită nouĕ, *«comme on dit»*, în casa luĭ Florescu.

— *«Mon-cher, Je t'en prie»* fă-mĕ cunoscut cu Florescu şi cu individul în chestie... *«La femme»* îmĭ place la nebunie... *«Mon dieu de la miséricorde!»* ce frumuseţe castă şi fermecătoare !

Trăsurile uruiaŭ necurmat şi acoperiaŭ cu sgomotul lor accentul cam ridicat une-orĭ al convorbireĭ celor duoĭ reprezintanţĭ aĭ *«fashionabilului»* bucureştean.

Andrievicĭ făcu semn birjarului şi-ĭ şopti cum să tragă birja, iar când fură în dreptul landouluĭ salutară fórte cu eleganţă.

Florescu rĕspunse cât maĭ prietenesţe, de órece Andrievicĭ îĭ iera prieten intim.

D-na Florescu avu o contracţiune nervósă a buzelor şi rĕspunse, abia înclinând capul.

Emilia şi Tiberiu nu sĕ crezură obligaţĭ să răspundă. Regulele de *«etichetă»* nu se număraŭ în obiceiurile lor.

Florescu adresând luĭ Andrievicĭ o întrebare, maĭ mult banală, acesta sări iute, jos. — Zaritoneanu îl urmâ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Prezintarea se făcu.

Tiberiu fu fórte rece şi nu le întinse mâna.

Tinerii sărutară însă mănuşile amânduror dómnelor.

V

Scena înfăţişează un biuroŭ-salonaş fórte bine mobilat şi plin cu aşa numitele «bibelourĭ».

Intr'o parte a încăpereĭ e biuroul de lemn negru, sculptat, împodobit cu cărţĭ de Drept şi cu scórţe albastre pline cu hârtiĭ; în cea-l-altă parte, o masă, în faţa uneĭ canapele şi şease scăunaşe bronzate.

Aquarele şi picturĭ împodobesc pereţiĭ.

Un raft de stejar cu maĭ multe despărţiturĭ alcătue biblioteca tînĕruluĭ domn avocat Andrievicĭ.

Încăperea comunică într'o parte cu camera de culcare, în alta cu sofrageria şi 'n a treea cu sala de intrare: apartament de flăcăŭ, într'o aripă a caseĭ; în cea-l-altă aripă locueşte proprietarul.

Sînt zece ore şi jumătate.

Andrievicĭ cercetează nişte acte de divorţ; amicul Zaritoneanu citeşte «*Figaro*», lungit pe canapea şi cu picĭórele în sus pe spatele canapeleĭ.

— Eată un caz în care femeea are dreptate, zice de-odată Andrievicĭ, de obiceiŭ ele aŭ totdeauna, fără s'o aibă.

— Şi ce pretext îl dă ea ca dreptate? întreabă Zaritoneanu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

—A! «*non par éxemple*», nu e un pretext. Ea iera cinstită...

—Adecă neispitită de nimenĭ... vr'o arhi-slută, de sigur.

— «*Au contraire*» prea nostimă. «*Mais laisse moi donc terminer*». Dómna iera cinstită...

— «*C'est un «rara avis», alors*», o monstruozitate a natureĭ...

— «*Tais-toi, à la fin des fins, sacripant!*» Dómna iera cinstită şi a prins, în «*flagrant*» delict, pe dumnealuĭ, cu bona... D-na iera în leuzie...

— «*A la bonneheure!*» atuncĭ e scuzabil, sărmanul bărbat...

— Nu, nu e scuzabil...

— «*C'est toi qui fait la loi de l'honnêtteté*» Asta-ĭ frumos! Eĭ, bravo!

— Dupĕ lege.. — «*marquis de Sottenville!*»

— Lege! Lege!

— In sfirşit, D-na are dreptate: dovezile o spun, martoriĭ o vor confirma şi...

— Divorţul o să se pronunţe.. «*Ça y est*»...

—Eŭ însă o să-ĭ impac, strigâ Andrievici,— şi sĕ ridicâ.

— «*Dis donc*» Andrievicĭ, lasă procesul la dracul şi tribunaluluĭ. Ce ne facem noĭ, «*par éxemple*» cu frumósele nóstre virtuţĭ «*qui ont l'air d'être invulnérables*»

—A! e maĭ greŭ pentru tine, «*mon pauvre ami*». Burgheza ta e din ale puţine care vĕd în bărbat idealul şi'n casa lor lumea lor întreagă de gândirĭ şi de datoriĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— «*Qu'est-ce que tu me chantes là, animal?*» Nu cum-va crezi în aparenţe?... «*Autre fois on disait:* nu vĕ încredeţi aparenţelor. Eŭ mĕ fac forte să zic: «*ne vous fiez pas au fond des choses*».... Fondul, «*mon cher, l'avocat*», variază mai de grabă de cât aparenţele, fiind că o idee a timpului de azi, «*soit convaincu*», nu mai e ideea potrivită epocei de mâine. Imprejurările modifică totul...

— Bine, tu încércă mai departe. In casa lui Levreanu te desfid însă să poţi strĕbate...

— De-o cam dată, «*j'admets ça*». Până atunci însă rĕmâne casa lui Florescu, «*qui ne se doute pas le moins du monde*» de predisposiţiunile «*femeei*» lui...

— Aï vĕzut cu ce ochi mĕ întîmpină?

— «*Fat! — tu deviens fat!*»

— Ba nu zĕŭ... Momentul psichologic «*est plus proche*» de cât ţi 'nchipueşti.

— «*En ce cas*» te invidiez. «*C'est une femme comme il faut, ta dulcinée*».

— Inţelege vieaţa «*mon cher*»... Un duet, cât de frumos, oboseşte, dacă ţine mult şi nu se transformă în terţet, quartet... «*que sais-je*»? şi dacă nu se pierde apoi în cor general!...

— «*Très bien! Très bien*». Eşti forte în «*comparaisóne*».

Un fecior intră şi vesti pe maiorul Sandonescu.

— Maiorul? «*Que va tu faire avec cet animal là?...*»

— Imi strîng mijlócele de luptă, «*mon cher tête de linotte!*» Nu e tătăl D-neï Florescu?...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— A! *«grédin, je comprends!»*...
— Ei, vezi, cum eşti?... Aşa da...
— Să intre D-nul maior.

După câte-va clipe maiorul Sisiilă apăru, mieros la glas, dulceag la privire,— zahăr în tótă infăţişarea.

— *«Mon cher ex-commandant Major»*, începu Andrievici, *«je suis encombré»* de procese. Am unul de divorţ între soţii Perăţeanu....

— Ce spui? Perăţenii se despart? şi ex maiorul sisii a mirare.

— *«C'est comme je vous le dis»*... se despart... adică vor să se despartă. Ce mi-am zis: maiorul e om de chichiţe; să 'l rog să ia procesul. D-na Perăţeanu, care cere divorţul, e cea cu zestrea şi plăteşte bine. D-nul Perăţeanu ar plăti întreit, din tótă sărăcia lui, *«pour une réconciliation»*,— mĕ înţelegi. Las priceperei D-tale, *«mon cher major et colega»* să-i impaci ori să-i desfaci... Prima infăţişare e mâine. Azi te poţi prezinta la D-na Perăţeanu care se află la mumă-sa cu copiii. Poftim adresa.

Maiorul sisii de trei ori, in trei feluri, care răspundeaŭ la trei situaţii: mulţumirei către Andrievici, posibilităţei d'a lua bani şi de la soţ, siguranţei că va exploata bine pe soţie.

— Mulţumesc stimate domnule Andrievici şi, la ocaziune, te voiŭ îndatora din tóte puterile mele.

— *«Je vous tiens sur le mot, mon cher ami»*, căci póte o să am şi eŭ mai târziŭ a'ţi cere un serviciŭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tot atât de «*faisabil*» de sigur, ca și acesta ce primesc de la D-ta...., și sisii ad-hoc.

— O! «*certainement, certainement*» domnule maior. — Stai cu noi la «*dejun*» nu-i așa?

— Nu pot; te rog să mĕ scuzi. Sînt invitat la ginere-meŭ, d'aséră.

— Atunci nu te mai reținŭ. Iar de succes cred c'o să'mi comunici. «*Apropòs*» de mine, că nu iaŭ procesul, — le veĭ spune soților că lipsesc din București; căci, s'aŭ adresat amêndouĭ la mine.

— La revedere...

— Complimente luĭ Florescu...

— O să viĭ la serata de Joia viitóre, a fie-mi?

— Sper că vom veni, eŭ și amicul meŭ Zaritoneanu.

Maiorul se inclină și ieși...

— Eŭ tot nu vĕd ce bine póte să 'ți facă maiorul în chestia cu fie-sa, zise Zaritoneanu, după plecarea maioruluĭ.

— «*C'est mon secret, mon vieux*». Ba încă póte o să ne ajute p'amênduoĭ. Ce zici însă că nu m'a invitat D-na Florescu pentru joia viitóre la serată? Auz?

— «*C'est à toi*» să 'mĭ-o spuĭ, boerule.

— Nu se póte să nu mĕ invite.... Aștept până mâine, și poimâine mĕ înființez la «*dejun*» la Florescu.

Feciorul venind să-ĭ poftiască la masă, aduse scrisorĭ și ziare.

— «*Tiens! voilà l'invitation.*» Nicĭ nu se putea alt-fel!... Ba mĕ prind că ea singură a scris adresa... Uite, privește... e de mână femeească.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— «*Ho-là*». Mergî prea departe cu închipuirea, «*toi, le présomptueux*!»

— «*En fin, mon vieux renard*», Joi o să încerc primul atac...

— Ah! dac'ar fi şi a mea Julietă!

— «*Pauvre* **Roméo!**» «*Mais enfin, tu va te contenter du rhum et eau!...*»

— «*Fischtre! ôtez l'eau!*»

VI

Despre Andrievicî se ştia cel puţin că e avocat, că nu prea pledează, dar că are avere şi că'şî petrece viaţa bêndu-şi-o adese orî cu vadra plăcerilor.

Il vedeaî la club, pururea jucând şi pierzênd, aruncând paraua cu sânge rece; ducêndu-se, dupĕ ce a pierdut tot, să'şî înnece «devena» în şampania «*frappée*»...

Il vedeaî la curse, adese orî alergând el însuşî pe calul vre unuî prieten, cu «cazaca» de jockeŭ, — orî «pariând» sume bune pe caiî cu maî puţină «şansă», nădăjduind că se va întîmpla vr'o nenorocire celuî ursit de toţî ca învingĕtor, pentru a-î veni luî partea mare de câştig. Asta nu însemna că nu «paria» cu sume proporţional maî micî şi pentru ceî-l-alţî caî cu renume.

Il vedeaî la teatru în loja clubuluî orî în stalul I-iŭ, de nimic ocupându se de cât de lumea din lojî. Iar când nimica vrednic de atenţiunea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

luĭ nu-ĭ înfăţişa acéstă lume, de cea de pe scenă rar se interesa şi fugea la club.

Il vedeaĭ nelipsit de la tóte petrecerile, pretutindenea temut de bărbaţĭ şi peste tot locul poftit de cucóne, cărora fără dînsul le-ar fi lipsit ceva: când se afla Andrievicĭ în vr'un salon, nu se putea să nu se isce în séra aceea micĭ scene de gelozie cu sfişieriĭ ironice, crude chiar, între unele «obicĭnuite» cu atenţiunile D-luĭ Andrievicĭ, — scene petrecute în «surdină», pe care el le ştia, le spiona chiar şi de care rîdea de se strîmba.

Din acéstă vieaţă şi'ntr'o asemenea atmosferă trăia necurmat şi tînĕrul Zaritoneanu.

Acesta avea tóte patimile luĭ Andrievicĭ, fără să aibă averea luĭ.

Cum trăia, nimenĭ nu ştia; de unde sĕ îmbrăca, unde şi cu ce mânca, — nimenĭ nu'şĭ putea da seama.

Vr'o profesiune, nu-ĭ cunoştea nimenĭ.

Dacă întrebase vre-unul câte-o dată, pe Andrievicĭ, asupra acestor puncte nelămurite din viaţa tînĕruluĭ sĕŭ prietin, — acesta le rĕspunsese:

— «*Il mange son patrimoine, parbleu!... que voulez-vous qu'il fasse!*»

Acest patrimoniŭ în realitate, consta dintr'o casă mititică, pe lângă biserica Silivestru.

Prindea de pe dînsa atât cât il ţineaŭ pe an bacşişurile date pe la club şi petrecerĭ.

Existenţa luĭ rĕmânea pentru toţĭ o enigmă...

Circula şi o şoptă oare-care, însă nu în chip prea pronunţat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lumea nu voia să supere pe Andrievicĭ, care iera «*bon enfant*» pentru toţĭ şi ţinea prea mult la Zaritoneanu.

— «*Poisson!*» ziceaŭ unii în taina convorbirilor intime.

Dupĕ cercetărĭ anume, nu putuseră însă descoperi ceva.

Adevĕrul, până la un punct, iera că Zaritoneanu trăia de pe urma luĭ Andrievicĭ şi materialmente.

Dacă am admite că o căptuşală de haină simte tóte tresăriturile corpuluĭ căruia iĭ ţine de cald, şi că fără căptuşală haina nu poate fi; dacă am admite că prin acea căptuşeală nu crece nicĭ un defect fizic, căcĭ e aşa croită în cât să pótă ascunde tot; prin comparaţiune am putea zice ultimul cuvint despre Zaritoneanu.

El iera căptuşala haineĭ luĭ Andrievicĭ, căcĭ ştia tóte ale prietenuluĭ sĕŭ, căcĭ nu trăda nimic din defectele luĭ sufleteştĭ şi ţinea de cald luĭ Andrievicĭ.

Acéstă prietenie începuse întîmplător, la Paris unde Andrievicĭ făcea Dreptul şi unde Zaritoneanu nu'l maĭ sfirşia, dupĕ ce trecuse pe la medicină ca un călător de care nu sĕ lipeşte nimica frumos şi util.

Ca maĭ vechiŭ, Zaritoneanu îl introdusese pe Andrievicĭ în acel strĕlucit «*Demi-monde*» parisian, care nu poate fi priceput de cât la Paris; iĭ adusese servicii reale în acea vieaţă de «expediente», într'un timp când Andrievicĭ avea părinţĭ şi părinţiĭ o pungă fórte strînsă de şi fórte plină; şi, d'atunci rĕmăsese intre eĭ acea trebuinţă d'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

fi unul lângă altul, ca un ce necomplet care se póte completa printr'un al duoilea element.

După «dejun» Zaritoneanu lăsâ pe Andrievicĭ să se ducă la tribunal, căcĭ avusese bună-voinţă să primiască a susţine un proces, maĭ mult din prietenie de cât din căştig, — şi dînsul o luâ pe jos, cu havana între dinţĭ.

Nu făcu zece paşĭ de la casa prietenuluĭ sĕŭ şi eacă un cupeŭ, care venea din urmă, sĕ opri în dreptul luĭ.

O dómnă cu vĕl negru des pe faţă, întredeschise uşa şi-ĭ făcu semn să s'apropie.

El îşĭ luâ la moment aierul cel maĭ dulce cu putinţă; în priviriĭ par'că-ĭ strălucĭ dragostea şi s'apropiâ repede de tot...

— Viĭ acasă? îl întrebâ un glas care nu maĭ avea rĕsunetul tinereţeĭ.

— Acasă şi veniam, rĕspunse dînsul şi intrâ în cupeŭ. — Cupeŭl porni, iar gura Dómneĭ s'apropiâ şi sărutâ cu foc obrazul tînĕruluĭ Domn.

— Aséră te-am aşteptat în zadar, Gogule... îĭ grăi Dómna, ridicându'şĭ vĕlul până d'asupra nasuluĭ.

— Am întârziat până dinspre ziuă cu Andrievicĭ la club şi am dormit la el vr'o treĭ ore. «*Pense donc*».

— O să-ţĭ ruinezĭ sănătatea, Gogule, şi nu vreĭ să m'asculţĭ... grăi dómna c'un interes vĕdit, c'o grijă părintească.

— Poţĭ să te împotriveşti curentuluĭ deprinderilor vechĭ? «*C'est plus fort que moi*».

— Aĭ pierdut la Club?..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Da; opt mii de lei «*sur parôle*». A l dar o să mĕ «*ratrapez*» diséră...

— Cum diséră ?.. Eŭ credeam că 'mĭ-o sacrificĭ mie séra asta...

— «*Impossible chère Elisa*» Ce? o să las să mĕ «*devaliseze*» fără să le arăt imediat că'mĭ am şi eŭ norocul?

D-na oftă şi tăcu o clipă.

Gogu Zaritoneanu îĭ luâ mâna.

— «*Liza chérie, ne te fâche pas*», te rog... Séra de mâĭne o să fie a ta întrégă, «*je te le jure sur mon honneur!*»

— S'aŭ cam răriť, dragă Gogule, serile fericite ce mi le daĭ...

— «*Quelle idée, voyons!*» Din potrivă, eŭ aşĭ vrea să ţi le daŭ pe tóte... «*Mais, dis-donc, Elise*» sĕ póte? Ar trebui să abdic de la orĭ-ce pretenţiune «*d'homme du monde*»... şi la asta nu renunţ de cât odată cu vieaţa... «*Tu connais mes principes, là de-sus!*»

D-na îşĭ acoperi din noŭ faţa şi tăcu. Iar'că innăbuşia un oftat.

Cupeul intră după cât-va timp într'o curte mare, în fundul căreea, spre drépta, se ridica o clădire impunătóre ca mărime.

Sĕ vedea a fi veche, cu zidurile fórte gróse, însă modernizată ca stil în înfăţişarea de'nnafară.

Cupeul sĕ opri sub o «marchiză» sprijinită pe douĭ stilpĭ de fier, între carĭ, până la jumătatea înnălţimeĭ lor, spaţiul iera cuprins de ochiurĭ de geam colorat, ca şi acoperĕmîntul «marchizeĭ».

Uşa enormă de ştejar masiv sculptat cu ca-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pete de leŭ şi cu florĭ, — se deschise imediat ce Gogu sună.

O sală, luminată pe sus, mare şi numaĭ tablourĭ p'ìntre multele cuiere de pe pereţĭ, c'o enormă perdea de pluş vişiniŭ închis, cu draperiĭ cu ciucurĭ auriţĭ, — ţi se înfăţişează aşa în cât să'ţĭ dea ideea de bogăţie şi de gust din alte timpurĭ.

Dupĕ ce Gogu 'ĭ-ajută Dómneĭ să se desbrace, fără să lase pe fecior, să ĭ ajute, — intră cu ea într'un salon mic fórte zîmbitor, îmbrăcat cu stofă albastră, luminat de sóre.

Aci te simţiaĭ bine par'că, maĭ a-casă la tine.

D-na Eliza Budorovicĭ e o femee înaltă, cu înfăţişare elegantă.

Se vedea dupĕ chip că a fost o frumuseţe în vremea eĭ.

Acum putea să aĭbă cincĭ-zecĭ de anĭ, bob numĕraţĭ, cu tóte că nu i-ĭ dădeaĭ de la prima ochire.

Ochiĭ albaştri, marĭ, une-orĭ cu o privire rece metalică; blânzĭ când mulţămirea i-ĭ lumina.

Vĕduvă de vr'o cincìsprezece anĭ, nu sĕ maĭ remăritase şi nicĭ nu avea în gând vr'un amor târziŭ. Dar într'o vară, la Aix les-Bains, unde se dusese de plăcere, întîlni pe Gogu Zaritoneanu, care cu ştiinţa luĭ de-a înlănţui, o făcu să'şĭ amintiască de cea maĭ fragetă tinereţe.

D'atuncĭ, prinse o pasiunc nebună de el, — iubire târzie şi iertătoare, — care sĕ mulţămea cu ce sĕ putea să fie.

D-na Budorovicĭ, de treĭ patru orĭ milionară şi fără copiĭ, îşĭ dădu inima şi punga pe mâna

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ştrengarului care le primi, pe cea dintâiŭ sub beneficiŭ de inventariŭ, pe cea d'a duoa fără nicĭ o rezervă.

Dupĕ un an însă nu maĭ ajungea venitul şi una din moşiĭ fu vîndută.

Atuncĭ D-na Budorovicĭ, amenințată cu strășnicie de nişte rude care aveaŭ drept la moştenire, pe urmă şi ochiĭ prudenţeĭ maĭ deschizându-i-se, puse un frâŭ cheltuitorului, dându-ĭ cu măsură punga iar inima cu aceeaşĭ pornire adâncă.

Pentru această iubire renunţase de la inceput la orĭ ce alte petrecerĭ din lumea salónelor. Odată ce s'ar fi ivit cu Gogu pretutindenea, 'şĭ-ar fi creat eĭ gelozĭĭ şi o poziţiune ciudată faţă cu lumea, iar luĭ Gogu ironiĭ din partea tuturor, şi acésta, l'ar fi supus ridicolului.

Asemenea stare de lucrurĭ ar fi adus în cele de pe urmă ruperea relaţiunilor lor, ceea ce ar fi fost mórtea pentru dînsa.

Gogu, cu o senitate de suflet de nicĭ un scrupul turburată, juca comedia amoruluĭ şi primia plata rolului sĕŭ de artist.

Însă un cuget noŭ l'apăsa de-o vreme: cum să'şĭ treacă luĭ tótă averea eĭ?

VII

— Ştiĭ ce stinjenită o să fiŭ, Tiberie dragă? grăi Emilia, prinzindu'şi la pept un mănuchiŭ mic de liliac amestecat cu micşunele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi iera de-o nespusă drăgălăşie cu rochia ei simplă, de un trandafiriu şters fórte plăcut.

Par'că iera o fetiţă care-a sfîrşit pensionul şi'şi făcea cea dintâia intrare în lume.

Lui Tiberie îi bătea mai tare inima de câte ori o privea. Par'că'l rodea nuş'ce nelinişte ascunsă, la ideea că fermecătórea lui tovarăşă iera să fie pradă atâtor priviri nesăţioase şi obraznice!

— De ce să fii stînjinită, îi zise D-na Merişorénu. N'o să fie Tiberie lângă tine? Şi-apoi Lucreţia te-a asigurat c'o să fie puţină lume.

— Mamă dragă, frumósă fată mai ai, — rosti Tiberie, furând Emilieĭ o sărutare dulce, dulce de tot.

— Nu ţi se pare ţie? zise Emilia c'o adorabilă privire de dragoste. Rochia asta trebue să fie de vină.

— Nu, Emilio; iubirea ta pentru mine, dragostea ta de casă te fac aşa de fermecătóre, îi zise Tiberie...

— Să'ţi spuiu drept, Tiberie, mai mult par'că n'aşi merge... De ce i-ai promis Lucreţieĭ?

— Nu iera chip de scăpare; s'ar fi supărat Florescu.

— În sfîrşit să mergem dacă e césul.

— Să mergem, Emilia mea iubită, să mergem.

Atunci intră servitórea

— A venit cupeul de la d-nu Florescu să vĕ ia pe D-vs...

— Biata Lucreţia! Vezi cât ţine să vĕ duceţi la serata ei? zise d-na Merişoreanu, care sĕ bu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cura în adâncul ei că să ducea și Emilia ei la o petrecere în lumea mare.

Plecară.

— Te rog, Tiberie, să nu mă lași de fel singură, mai ales că eu n'o să danțez... zise Emilia.

— N'o să danțezi? întrebâ Tiberie. De ce, Emilio?

— Vrei să'ți spuiu adevĕrul? rĕspunse ea c'un glas care tremura ușor... Nu vréu să mă cuprindă de mijloc un braț străin. Dacă s'ar putea să danțez numai cu tine, da; însă buna cuviință nu iartă. Așa, mai bine nu danțez. Trebue să prevenim pe Lucreția.

— Bine, dar motivul? întrebâ Tiberie care de almintrelea iera fórte mulțămit de hotărîrea Emiliei.

— O să'l găsesc eu, nu te teme.

Ajunseră.

Casa întrégă iera numai lumină. Nimeni însă nu sosise, césurile fiind abia opt.

— Într'adins v'am trimis cupeul, ca să veniți mai de vreme, îi zise Lucreția îmbrățișând-o. Ah ce drăguță ești, Emilio! o să faci furori... Vii să fii de față la gătéla mea?

Amânduoă femeile trecură în camera de gătit a Lucreției.

— Ce frică 'mi iera că n'o să veniți, și ce bucurie simt că vĕ vĕd!... zise Florescu lui Tiberie, trecînd în biuroŭ, cu dînsul de braț. Pe viața mea, voi sînteți nota absoluteĭ seninătăți, în viața mea prea plină de sbucium.

— La bucuria ta, dragă Sergiule, îți măr-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

turisesc că nu pot răspunde întocmaĭ: noĭ o să ne simțim străinĭ în lumea ta.

— Dar eștĭ de un egoism înspăimîntător, mĕ Tiberie! strigă Florescu..

— Nu egoismul vorbește în mine și mĕ face să lucrez precum lucrez: ci frica de lumea ta, Sergiule, care rîmnește la bunul altuia și caută să i-l fure... Să nu crezĭ că teoriile tale de odinióră le-am uitat. Ieram ca copilul care se póte feri de foc, înconștient însă. Cu teoriile tale 'mĭ-aĭ rupt vĕlul nevinovățieĭ și 'mĭ-aĭ dat conștiința primejdieĭ: prin urmare, știŭ că există foc și mĕ feresc să nu mĕ frigă.

Sergiŭ privia la dînsul cu brațele încrucișate, cu luare aminte, drămuind bine înțelesul spuselor luĭ Tiberie.

Pe dinnainte îĭ trecu, într'o clipă, întreaga luĭ vieață de la însurătóre și se încredință că tocmaĭ el părea să'și fi uitat teoriile, de oare ce nu luase nicĭ o măsură pentru ca să împiedice mersul oarecăror aplecărĭ firești ale soțieĭ luĭ.

N'o bănuia cu nimic; însă necurmata vieață de lux și de petrecerĭ nu putea s'o lege, de casă cu temeiŭ, și de dînsul cu dezinteresarea vieței pașnice.

Tiberie făcea bine dar de se păzia.

— Întru cât-va aĭ dreptate, dragă Tiberie. Dar ca să'mĭ facĭ și mie un bine, dând Lucreției o prietenă care s'o maĭ smulgă vieței eĭ prea obositóre,— te rog să veniți cât de des la masă, să ieșiți cu noĭ la plimbare, să petreceți cu noĭ, la noĭ, și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

atunci vom putea să vĕ dăm şi vouĕ din serile-nóstre, acasă la voi.

— Frate Sergiule, dacă ne-aţi veni şi dacă v'am veni să petrecem numai împreună şi cu douĕ trei familii altele, — da; însă pentru seratele vóstre trebuie rochi şi para-rochi, pentru şosea în trăsura ta de casă, trebuie gătelĭ tot-d'auna după ultimul jurnal, — şi, fiind-că *«noblesse oblige»*, înţelegi că va trebui să invităm şi la noi pe toţi aceia ce ne-or invita la dînşii. Pe de o parte costă parale şi eŭ nu am avere; pe de altă parte, lărgesc mereŭ numĕrul cunoştinţilor şi cu cine-oiŭ vrea, şi cu cine nu. Din înmulţirea asta apoi nu se dobândeşte nici un câştig moral, de orae-ce fie-care din cunoştinţe ne va împrumuta, fără ştirea nóstră, o părticică din obiceiurile lor rele, — căci cele bune nu se prea iaŭ.

— Bre Tiberie, dar tu mi te-ai făcut *«un raisonneur»* de cel mai mare «calibru» Krupp, — rise Sergiŭ, ca să dea un ton mai vesel convorbirei prea seriósă, dar fórte dreaptă în realitate.

— O să venim la tine, Sergiule; însă, de indată ce-oiŭ vedea amestecătură multă şi fluturi sbirniitori, — nu ne mai vezi, îţi spui curat. Nu'mi-e nici o teamă pentru Emilia, îţi mai repet, însă nu uit că e femee.

Se auzi un foşnăit de rochi...

In privazul uşei apărură amânduoĕ prietenele.

Contrastul iera superb, fermecător.

Lucreţia sĕ imbrăcase c'o rochie grea de pluş în faţa fóiei de tutun, de-un gălbuiŭ fórte plăcut, cu corsagiul şi tăblia de de'nnainte împodobite-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cu şiruri de pietre preţióse falşe care imitaŭ în perfecţiune rubinele şi safirele.

Corsagiul fórte decoltat şi fără mâneci, împlinia lipsurile cu dantelărie.

Găteala iera fórte pretenţiósă, însă o prindea şi-i punea în relief frumuseţea figurei şi a formelor.

Sergiu comparâ, în mintea luĭ, şi preferi găteala cea fără nici o pretenţiune a Emilieĭ.

— Vi s'a urât, singuri? întrebâ Lucreţia.

— Da, şi v'aşteptam cu nerăbdare, — rĕspunse Florescu.

Emilia sĕ apropiase de Tiberie şi-i luase, pe de'nnapoĭ, o mână în una din mâinele eĭ.

Primul uruit de trăsură s'auzi, şi altele urmară la scurte intervalurĭ.

Invitaţiĭ sosiaŭ unii după alţiĭ.

Orchestra începuse un marş, de deşchidere, ca să predispuie nervii la danţ când, intrară Oreste şi Pilade deghizaţi în Andrievicĭ şi Zaritoneanu, de-o eleganţă strălucitoare.

— «*Madame*» *Florescu*, 'mĭ-am permis să rĕspund «*amabileĭ*»* Dv. invitaţiunĭ, cu cea maĭ mare grabă, grăi Zaritoneanu, sărutând mâna Lucreţieĭ, «*et je vous rémércie infinément*».

— «*Merçi pour votre amabilité*...

Cu códa ochiuluĭ, Lucreţia fura pe Andrievicĭ care-ĭ sărutase mâna cu politeţe rece şi acum vorbia cu Sergiu.

— «*Dis-donc*», Andrievicĭ, «*allons saluer la dame du professeur*...» In astă sĕră e «*ravissantă*» la culme.

— Ce e drept, «*mon cher*,» le'ntrece pe toate...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— «*Même ta madone, coquin?*»

— N'amesteca plăcerea și ambițiunea cu liberul arbitru al comparațiuneĭ.

— «*Elle a tout-à-fait l'air d'une petite pensionnaire fraîchement débarquée de sa pension...*» Mi-i teamă să nu mĕ prindă de inimă..

— «*Idiot, va!*» Astfel de lucrurĭ nicĭ în glumă nu sĕ spun, «*mon cher*».

In timpul acesta sĕ tot apropiaseră, salutând în dreapta și'n stînga.

Emilia fu fórte surprinsă de salutările lor și nu le întinse mâna: îĭ și uitase.

Tiberie îĭ aminti, de politeță:

— Sînt domniĭ pe care ni 'ĭ-a prezintat Florescu la șosea.

— Andrievicĭ, zise acesta.

— Zaritoneanu, se recomandă și el.

— Nu vĕ puteți închipui cât îmĭ sînteți de simpatic Domnule Levrene, începu Andrievicĭ vorba, oprindu-se între el și Emilia. Maĭ ales de când «*Sèrge*» 'mi-a vorbit despre amiciția cea mare dintre D-vs. Și fiind-că amiciĭ amicilor noștri sînt și amiciĭ noștri, 'mi-aĭ face mulțămirea cea maĭ deplină ca să mĕ onorezĭ și pe mine, cu timpul, bine înțeles, cu parte din prietenia ce daĭ luĭ «*Sèrge*».

— O! cu Sergiu e prietenie de anĭ întregĭ; — a purces aprópe din anĭĭ copilărieĭ, zise Tiberie.

Andrievicĭ începu să'ĭ grămădiască laude peste laude, pentru care găsi destulă căldură și destul accent de sinceritate în buzunarele fraculuĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Zaritoneanu pricepu manopera şi se folosi de prilej.

Incepu cu Emilia o convorbire strălucitoare de spirit şi de umor, fórte respectuos şi părînd că voia s'o distreze.

Aduse vorba de danţ şi-i ceru permisiunea s'o valţeze; iar în urma încredinţăreĭ eĭ că nu ştie a danţa, urmâ maĭ departe cu vorba, până sĕ sfîrşi valţul.

— «*O! il commence à faire chaud ici*» zise el. Imĭ permiteţĭ să vĕ conduc la bufet?

— De o cam dată nu, rèspunse Emilia. Vĕ mulţumesc de «amabilitate».

Atuncĭ veni lîngă eĭ Lucreţia, cu evantaliul rĕsfirat.

— Ce fel? v'aţĭ cufundat în discuţiunĭ, Domnilor, în loc să danţaţĭ? şi aruncâ luĭ Andrievicĭ o privire plezişă, fórte scurtă, ca o sclipire de fulger.

Apoĭ se adresâ Emilieĭ:

— Dragă Emilio, fă'mĭ plăcerea şi vino cu mine. Aĭ făcut o revoluţiune întrégă în salónele mele. Toţĭ şi tóte doresc să'ţĭ facă cunoştinţa.

Emilia sĕ roşi şi'ĭ luâ braţul, maĭ mult ca să scape de Zaritoneanu care izbutise a i se face antipatic.

În adevĕr, înfăţişarea eĭ modestă care-ĭ măria farmecul frumuseţeĭ, atrăsese atenţiunea tuturor. Invitaţĭ ieraŭ vr'o şaizecĭ şi toţĭ sĕ grăbiră să nu-ĭ trécă rîndul cu prezintarea.

Succesul Emilieĭ sădi pentru întîia óră un grăunte de gelozie în inima Lucreţieĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Vezi? îi zise ea mai apoi. Lumea te sărbătoreşte şi tu te uiţi în singurătatea caseï tale...

— Dragă Lucreţio, nu mĕ măgulește câtuşi de puţin sărbătorirea asta....

— Ce zicï însă de lumea asta a mea? E aleasă, nu-ï aşa?

— Da, pe cât sĕ vede...

— Mai ales tinerimea e fórte distinsă... Cum ţi-a părut de pildă Zaritoneanu cu care aï stat cam mult de vorbă?

— Tocmaï 'mi-a părut fórte lung la vorbă, nu lipsit de spirit, însă din cale-afară prietenos...

— Vezï tu însă pe prietenul luï, pe Andrievicï?

— Pe oacheşul?

— Da. Ce zicï de el?

—Pare să'l fi plictisit pe Tiberie cu acelaşi sistem de vorbă lungă.

— Ştiï că e un om primejdios pentru femeï? Nicï una, se zice, nu i-a rezistat.

— Cum asta? întrebâ Emilia cu nedumerire.

— Adecă a înstrĕinat pe multe femeï de iubirea bărbaţilor, căcï 'şi le-a făcut victime luï.

— Cum, pot adecă să fie asemenea femeï? zise Emilia, pe faţă c'o roşeţă arzĕtóre, căcï înţelesese.

Şi faţa Lucreţieï sĕ aprinse, însă sub îmboldul alteï simţirï.

Nevinovăţia Emilieï lovise în gândul eï ascuns şi-ï urcase ruşinea în obraz.

Ea voise a'şi căuta ca un fel de scuză întimă, în vr'o manifestare a Emileï, potrivită cu gândurile sale.

Dacă Emilieï 'i-ar fi părut frumos, dacă i-ar fi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

spus-o ei acésta; dacă i-ar fi făcut şi ei impresiune calitatea lui de seducător iresistibil, atunci cugetul ei ascuns ar fi fost îndreptăţit.

Căci, s'o spunem, Lucreţia îşi luase avînt pe povirnişul acesta al femeilor ambiţióse şi mândre de frumuseţea lor prea mult cântată.

Nu sĕ întrebase dacă i-ar fi cedat saŭ nu, lui Andrievici, însă îşi zisese deja că'l va supune privirilor ei ce 'şi le ştia subjugătóre.

De ce toţi s'o întîmpine cu murmure de admiraţie, şi dînsul să stea rece, dînsul care se pasiona atât de uşor de femei mai puţin frumóse?

Că prietenia lui cea strînsă cu Sergiu ar fi fost o cauză bine-cuvîntată, nu-i trecuse prin gând.

Ea nu vedea de cât numai prin excesiva-i dragoste de sine şi prin dorul d'a întîmpina ochi admiratori pretutindeni.

Semnalul unei mazurci şi venirea lui Zaritoneanu care o invită la joc, o despărţi de Emilia.

Bilavari, care iera p'aprópe, intră în vorbă cu dînsa.

D-na Bilavari se apropiă repede însă şi după ce o salută c'un zîmbet dulce, fórte acriŭ în suflet, — îşi pofti soţul la bufet.

— Ce lume caraghióză, şopti ea la urechea lui Tiberie. Nu vrei să ne retragem pe nesimţite, căci nu petrec.

— Ba putem să plecăm, dragă Emilio. Stai puţin să mĕ duc să îngrijesc de-o trăsură.

Abia se depărtă Tiberie, şi un noŭ tip se apropiă de dînsa.

Un tînĕr cam de vr'o duoĕ-zeci şi doi de ani,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

c'o mustață castanie bine răsucită, c'un aier blând și sfios, cu fața roșie de o emoțiune care se trăda.

Stătuse mai mult p'în câte un colț și nu 'și luase ochiĭ de la Emilia.

Dînsa îl observase în acea atitudine sfiósă și plină de-o admirațiune copilărească, sinceră expresiune a simțirilor luĭ tinere.

— Dómnă, sînteți atât de bună să 'mĭ permiteți a vĕ danța un «tour» de mazurcă?... întrebâ el cu înnec în glas, cu ochiĭ maĭ mult în jos.

Îi fusese prezintat de Lucreția ca vĕr al luĭ Florescu.

— Nu dantez, Domnule, — ĭi rĕspunse Emilia c'un zimbet prietenos.

— Cât de mult regret, — zise tînĕrul și, dupĕ ce salutâ, fórte încurcat și mult maĭ roș la față,— se depărtâ pripit și se ascunse dupĕ perdelele uneĭ ușĭ.

Emilia îl urmări câte-va clipe, c'un zîmbet ironic pe buze: făcea haz de încurcătura și de accentul luĭ de adevĕrată părere de rĕŭ.

— E copil încă, — își zise dînsa.... Orĭ cum, ciudată lume e lumea mare a Lucreției.

Dupĕ câte-va momente, ea și Tiberie, sburaŭ spre casă.

VIII.

Iera firesc lucru o vizită la Lucreția din partea soților Levreanu, dupĕ serata eĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lucreția mirată însă că trec trei zile reglementare și ei nu se vĕd, alergà într'o după prânz. Găsi pe Emilia, pe mumă-sa și pe fata din casă, în lungul coridor încălzit al casei, împrejurul unei mese lungi și late, — ele două croind și slujnica dându-le câte un mic ajutor.

— Nu ne «genăm» și te primim așa drăguță, zise D-na Merișoreanu.

— A! dar e burgheză de tot bĭata Emilia! gândi Lucreția.

Emilia o însoți în salonaș.

— Da ce făceai acolo, Emilico? Știi că ai aierul «d'une véritable femme chez elle?» adaose c'un zîmbet ironic familiar.

— Croiam fețe de masă și șervete, știi, pentru întrebuințarea zilnică. Cele bune, mai trebuesc păzite nițel, că nu se pot cumpĕra în tótă vremea.

— Admirabil spirit de economie... Și bărbatu-tĕu *«se pretează»* la asemenea «aranjări» și combinări ale «menajului?»

— Intre noi dragă Lucreție e o unitate de vederi în tóte.

— Și armonie eternă?

— Și.

— Plictiseală nici odată?

— Nici odată.

— Nu mai înțeleg din ce stofă sînteți croiți... rîse Lucreția. Dar în sfîrșit, lăsând asta, ia să mi te iaŭ la răfuială puțin: de ce n'ai venit să 'mi dai vizită după serata mea? Las'că așa cere *«eticheta»*, însă tu trebuia s'o faci nu pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

«etichetă» dar pentru dorul d'a mĕ vedea, pentru dragostea de mine.

— Dragă Lucreţio, nu ies de cât cu Tiberie şi el dispune de prea puţin timp ziua. Serile tu le aĭ prinse.

— Nu ieşĭ fără dînsul? 'Ţĭ-a interzis dînsul? întrebà ea mirată?

— Nu! Insă ce haz ar avea să ies fără el? M'aşĭ simţi fórte «genată» pe jos şi chiar în trăsură...

— « *Vraiment, tu m'étonnes!* » Emilio.... Ca fată îmĭ păreaĭ maĭ liberă şi maĭ îndrăzneaţă.

— Nu trebuie să te uĭmiască de fel, Lucreţio. Dacă te măriţĭ, pe nesimţite te vezĭ în cercul unor anume datoriĭ faţă cu bărbatul şi cu casa, şi tot pe nesimţite îţĭ creezĭ o plăcere din împlinirea şi respectarea lor, maĭ ales când bărbatul ia aminte şi te răsplăteşte cu aceeaşĭ purtare.

— Atuncĭ sînteţĭ fericiţi, rosti Lucreţia c'un uşor oftat.

Emilia o privi mirată şi întrebătóre.

— Tu nu eştĭ fericită, Lucreţio?

— Nu zic asta, fiind-că am tot ce voesc şi Sergiu nu mi sĕ opune la nicĭ o dorinţă... Cu tóte astea mĕ simt une orĭ fórte nenorocită şi nu ştiŭ de ce...

— Eată un lucru ce nu pricep...

— Dac'aĭ vrea tu, Emilio, să viĭ maĭ deş pe la mine, cu prietenia ta 'mi-aĭ face mult bine... Tu aĭ o mamă cu care maĭ schimbĭ o vorbă două în intimitate... Eŭ, — eŭ am vizite multe, convorbirĭ «*mondene*», recĭ şi măsurate, şi pe urmă singură-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tatea, când Sergiu e ocupat. Și față cu el pe urmă, nu observ acea intimitate, acea dulce apropiere de tot momentul a două cugete,—ca la voi... Și cu tóte astea îl iubesc și vĕd că mĕ iubește... In sfîrșit altă «*companie*» îți ține o mamă.... în lipsa bărbatului... ; în sfîrșit, o prietenie strînsă îmi lipsește și tu te-ai rĕcit de mine aprópe cu totul.

Lucreția luase un aier fórte sincer de tristețe și privirile pierdute ale momentelor de visare.

Emilia înduioșată și mai ales la imputarea că s'ar fi rĕcit de dînsa, îi luă mâinele într'ale ei.

— Cum crezi una ca asta? îi zise ea cu dragoste... Pricina e că sînt prea ocupată cu casa, Lucreție... O să rog însă pe Tiberiu să venim mai des pe la voi...

Cuvîntul «*prea ocupată cu casa*» îi făcu o impresie ciudată Lucreției.

Nu era nici o aluziune la faptul că dînsa nu sĕ ocupa de fel de casă, și însă sĕ simți indispusă.

Putea prea bine fi din partea Emiliei ca un fel de sfat: ocupă-te și tu ca mine și nu veĭ simți nevoie de «companie», nici plictiséla...

Acestea le gândi Lucreția și se ridică să plece.

— Va să zică pot «compta» pe promisiunea ta? îi zise c'un aier cam rece.

—. Da, Lucreție, întru cât pe Tiberie îl vor învoi ocupațiunile; căci a mai luat și nisce lecțiuni particulare, fórte bine plătite,—știi, ca să ne facem fond de călătorii, vara... Lucreția plecă puțin cam supărată pe Emilia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Avea o ciudă pe dînsa, fórte puțin lămurită pentru ce și cum, — însă o avea, iera enervată.

În drumul eĭ spre șosea nu sĕ gîndi de cât la Emilia și la tot ce-ĭ spusese despre dînsa și de felul cum înțelegea ea viața.

Atâta seninătate, atâta dragoste de-o viață simplă, atâta legămînt de casă și de bărbat, — nimic în afară de el și totul prin el, — par-că o iritaŭ împotriva Emilieĭ.

Să fi fost adevĕrata fericire creată pentu asemenea fel de caractere?

Aplicându-și în gând, o asemenea vieață, Lucreția simți o revoltă a tuturor pornirilor eĭ pentru lux, sgomot, și pentru tămâierile de admirație de la alțiĭ. — Par'că i se umfla inima subt înboldul uneĭ plăcerĭ fără sémăn, la închipuirea aprinsă că aceste «omagiĭ» curgeaŭ valurĭ împrejurul eĭ...

Șoseaua iera plină de-o lume aleasă, ca în zi de lucru, la acea oră, când funcționariĭ, când negustoriĭ își vĕd de păcatele meserieĭ lor...

Crema aristocrației l... și tótă acéstă «*cremă*» o întîmpina cu saluturĭ și cu zîmbete dulcĭ...

Eată și Andrievicĭ călare...

Iera superb...

O salutâ și trecu, îmboldindu'și calul să jóce, ceea ce-ĭ da prilejul să facă și el felurite mișcărĭ grațióse, — maĭ ca o călăreață de circ.

Lucreția nu'și putu stăpâni curiozitatea și întórse capul de se uită maĭ multe clipe după dînsul.

De altmintrelea nu o făcea asta numaĭ dînsa, dintre Dómnele «cremeĭ» sociale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Atunci se apropiâ de trăsură Zaritoneanu, călare şi el, salutâ şi se opri.

— «*Il fait un temps admirable, Madame*»

— «*Pour messieurs les cavaliers, surtout*»

— «*Pour tout le monde, Madame*»...

Sînteţi bine,? D-nu Florescu?..

— Fórte bine, Domnule Zaritonene...

— D-na amica D-v.. «*chose... J'oublie toujours son nom*», nu se arată des în lume?..

— Amica mea, de care vĕd cu plăcere că vĕ interesaţi foarte mult, şi de la care viŭ acum, se ocupă maĭ mult cu casa...

— «*A! c'est une femme du monde qui n'a pas l'air d'être de ce monde*»...

— Iĭ lipseşte obicinuinţa mediuluĭ...

— «*Cest à vous à lui donner cette excellente habitude, Madame*»... E amica D-v şi ar trebui să n'o lăsaţi «*dans cette sorte de végétation stérile*».

— Da? «*găsiţi*» că e rolul meŭ? întrebâ ea cu ironie..

— «*Certainement, Madame*» şi v'am fi recunoscĕtóre, atâta lume...

In timpul acesta Andrievicĭ se apropia... Lucreţia îl vedea, cu códa ochiuluĭ, şi lua un aier de foarte intimă convorbire cu Zaritoneanu.

Când Andrievicĭ o salutâ, de cea parte a trăsureĭ, — Lucreţia jucâ fórte minunat rolul de indiferentă că'l vede venit lângă ea, şi-ĭ rĕspunse la salut cu óre-care rĕceală.

— Florescu e bine, D-nă? Nu l'am vĕzut de la serata D-v...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Mulţumesc, e bine... Pe la tribunal nu vĕ întîlniţi, sĕ vede...

— Fórte rar... Pe D-v. vĕ vĕd fórte voiósă şi aceasta 'mĭ dovedeşte o sănĕtate perfectă.

— Amicul D-tale are atâta spirit, că tristă să fii şi te înveseleşte...

— A! «*Madame, trop de bonté*»... sĕ înclinâ Zaritoneanu...

— «*Vous permettez, Madame*»? zise Andrievicĭ salutând şi făcînd mişcare de retragere.

— «*Adieu, messieurs*» şi nu uitaţĭ că mâine seară primesc..

— Ce e plăcut, nu sĕ uită, Dómnă, rĕspunse Andrievicĭ cu politeţe, dar c'un zîmbet ce semăna maĭ mult a ironie, — şi se depărtâ cu Zaritoneanu.

Lucreţia făcu semn vizitiuluĭ eĭ să mérgă, c'un gest de iritată.

— Nu-ĭ plac de fel, sĕ vede... Dar de ce? îşĭ zise cu ciudă.

— «*Eh, mais, dis-donc, manant,*» mult o să duc jocul ăsta de indiferenţă faţă cu «*Madame*» Florescu? Auz?

— «*Mon cher*» tu pricepĭ numaĭ alfabetul... Eŭ cunosc abecedarul întreg... Lasă încă puţin... şi-o să vezĭ tu. Numaĭ aşa căderea e o beţie, — şi pe mine numaĭ beţiile marĭ mĕ maĭ mişcă...

— «*Mon vieux, tu va tomber dans ta propre piège...*» Amorul ăsta o să «*compteze*» în viaţa ta; uite, aşa presimt...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— «*Monsieur de Sottenville, tais-toi*» și haĭ la Didina să «*dinăm*»

— «*A-ha, chez ta maîtresse en titre?*» Când t'eĭ sătura de dînsa, să mĕ previĭ, auzĭ?

— «*A! ça m'est bien égal!; je te la légue dés á present*» dacă vreĭ...

Și dară câte un pinten cailor.

IX

Iarna trecuse cu asprimea eĭ, cu furiile eĭ albe, cu soarele eĭ cu dinți.

Din seninul nemărginit picura farmec de primăvară.

Mugurii copacilor își desfăceaŭ sînurile; florile lui Prier îmbrăcaŭ în vesminte de mireasă pomiĭ roditorĭ.

Un dor dulce de vieață te apuca în fie-care clipă.

Din casă, oftaĭ după acea nemărginire albastră; afară, îți umpleaĭ peptul de aier curat și sufletul de mulțumire.

Tiberie veni a-casă de vreme. Nu prea sĕ simția bine și nu ținuse clasă în ora a treea de dimineață.

Venia să munciască în grădină, să mănânce și pe urmă să doarmă puțin: ast-fel, nădăjduia să se facă bine.

Găsi pe D-na Merișoreanu pregătind semĕnatul a duoĕ brazde pentru florĭ.

— Emilia? întrebâ Tiberie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— A venit de-a luat-o Lucreția, nuștiŭ ce să târguiască împreună.

Tiberie intră în casă, nemulțămit, fără să arate însă sócre-si.

Nemulțămirea de altfel începuse s'o aibă de mult și tot 'și-o ascundea numaĭ ca o concesiune ce-o făcea prieteniei luĭ cu Florescu.

Lucreția venia fórte des de-o lua pe Emilia luĭ la plimbare, orĭ trimitea trăsura de-o ducea a-casă la dînsa. Ieșiaŭ pe jos împreună, une-orĭ însoțite de Florescu și de el, adese-orĭ ele singure.

Luase sêma în sfîrșit că Emilia prinsese plăcere de asemenea plimbărĭ și de micile petrecerĭ în cerc restrîns ale Lucreției.

Vrînd ne-vrînd, — fiind-că Emilia îl ruga cu niște privirĭ fórte dulcĭ, — se ducea când putea; când nu, Emilia nu sĕ maĭ sfia să iasă fără dînsul.

Își imputa că se arată prea slab față cu asemenea înclinărĭ ale Emilieĭ, care schimbaseră întru cât-va fața caseĭ lor, — însă stăruințele luĭ Florescu și mulțămirea luĭ că Lucreția avea o prietenă bună în Emilia, — îĭ paralizaŭ voința.

Aștepta vacanța cea mare, ca să rupă asemenea pornirĭ și să pregătiască pentru viitor o întórcere la vechile deprinderĭ, fiind că hotărîse plecarea luĭ cu Emilia la Slănicul Moldoveĭ.

Ieși în grădină dupĕ câte-va momente și începu să ingrijiască de copacĭ, de pomiĭ roditorĭ și de gardul viŭ dimprejurul grădinuțeĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Pe la orele unsprezece şi un sfert Emilia se arătâ întovărăşită de tînĕrul vĕr al luĭ Florescu. Acesta o salutâ, în dreptul porţeĭ, şi plecâ.

Emilia intrâ şi par'că fu contrariată când vĕdu pe Tiberie în grădină.

Veni însă repede la dînsul şi 'l sărută, aninându-i-se de gât.

— Ce? aĭ şi fost venit? îĭ zise ea cu dragoste, dar c'o vagă neliniştite în suflet, care pĕtrundea puţin şi'n glas.

Vezĭ-că o impresionâ numaĭ de cât aierul cam rece şi figura cam palidă şi obosită a luĭ Tiberie.

— Nu'mĭ iera tocmaĭ bine şi n'am ţinut clasă ora din urmă, rĕspunse dînsul. Apoĭ, începu să taie ramurile maĭ departe.

Nuştiŭ de ce, Emilia simţi trebuinţa uneĭ lămuririĭ a plimbăreĭ sale şi maĭ ales a faptuluĭ că venise însoţită de un strĕin.

— Am ieşit cu Lucreţia de 'şĭ-a cumpĕrat de rochie şi alte mărunţişurĭ, şi fiind-că dînsa e maĭ obicinuită de cât mine să umble singură, a rugat pe vĕrul luĭ Florescu să mĕ însoţiască pân'acasă, din dreptul Bulevarduluĭ.

Nu spunea un lucru, că le întîmpinase Andrievicĭ şi că atuncĭ Lucreţia se despărţise de dînsa şi o încredinţase luĭ Blerescu, pentru ca să o pótă însoţi Andrievicĭ pe Lucreţia.

Deja Tiberie primise în inimă o împunsătură la vederea tînĕruluĭ care o însoţia pe Emilia, iar acum, la lămurirea ce i se da, rĕmase rece şi nu rĕspunse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia privi la el fórte contrariată și neliniștea d'întâĭ o cuprinse maĭ tare.

Ce însemna primirea asta așa de neobicĭnuită din partea lui Tiberie?

— Ți-ĭ rĕŭ, in adevĕr?... îl întrebâ dînsa, plecându-se până în apropiere de obrajiĭ luĭ.

Tiberie simți c'a mers prea departe cu rĕceala și'șĭ stórse un zîmbet, îndreptându-se în sus.

— O indispoziție trecĕtóre, dragă Emilio.... Dar după masă o să dorm puțin și somnul o să'mĭ facă bine...

— Atunci mĕ duc fuga să vĕd de masă.

Porni repede, ce e drept, însă nemulțămită în sufletul eĭ...

Rĕceala luĭ Tiberie o punea pe gândurĭ fără să-ĭ fi putut da însă nota adevĕrateĭ luĭ stărĭ sufletești...

Că'l supĕrase plimbarea eĭ, orĭ maĭ bine venirea eĭ însoțită de vĕrul luĭ Florescu, asta nu-ĭ trecea încă prin minte...

Pe urmă nu'șĭ dădea seamă că sĕ schimbase, că se făcuse maĭ cochetă; ĭĭ plăceaŭ complimentele ce-ĭ adresa Zaritoneanu, pe care'l întîlnea des la Lucreția.

O interesaŭ maĭ ales atitudinile și cuvintele fórte doveditóre de dragoste, ale tînĕruluĭ Blerescu, pe care'l întîlnia la Lucreția și maĭ des.

Blerescu vĕzînd că Emilia ĭĭ arată prietenie, sĕ făcuse maĭ întreprinzător, de și nu'șĭ desminția purtarea respectuósă.

Ținea adese orĭ convorbirĭ cu dînsa în care

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

el iera de spirit; iar Emilia găsia în ele un farmec care o mulţămia.

In urma unor asemenea vizite la Lucreţia, când se întorcea acasă, simţia o «*genă*» neexplicabilă faţă cu Tiberie, însă chipul lui prietenos, glasul lui dulce, purtarea lui iubitóre, o făcea să'şi revie şi să'i stérgă impresiunile d'afară.

Cu tóte acestea, fără să'şi prindă de veste, începuse a fi alta.

Aceeaşi dragoste de Tiberie, dar şi gusturi de-o vieaţă mai deschisă, mai liberă.

Părîndu-i-se firesti aceste gusturi, nu putea să vadă nici o primejdie pentru onestitatea ei.

Nici nu-i trecuse măcar prin minte ideea că ar fi putut când-va să 'şi înstrăineze iubirea ei de Tiberie.

Ii părea tot atât de firesc lucru şi emoţiunea plăcută ce simţia când i se spunea că e frumósă şi impresiunea ce făcea în lume, şi manifestarea acestei impresiuni din partea tinerimei elegante a salónelor.

O deosebită mulţămire simţia când vedea însă pe Blerescu; de-aceea, faptul că acesta o însoţise pentru întâia óră pân'acasă, îi făcuse drumul fórte plăcut, cu atenţiunile lui delicate pentru dînsa şi cu vorbirea lui fórte delicată.

Dar tocmai pentru aceea şi rĕceala lui Tiberie îi făcu mai multă impresiune.

Pe când vedea de masă, D-na Merişoreanu se apropiâ de dînsa.

— Cine era domnul cu care ai venit până

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

la pórtă, Emilio? o întrebâ, căcĭ eŭ nu vĕd până aşa departe.

— Blerescu, vĕrul luĭ Florescu, — şi-ĭ lămuri şi eĭ cum s'a făcut că el a însoţit-o.

— Dragă Emilio, îĭ zise atuncĭ D-na Merişoreanu ,nu 'ţĭ am spus până azĭ nimic; acum însă o să'ţĭ spuiŭ un lucru de care te rog să ţiĭ sémă.

— Ce anume, mamă? întrebâ Emilia fórte surprinsă de aierul serios al mume-si.

— Mie nu'mĭ place gustul care l'aĭ prins de plimbare fórte dese orĭ cu Lucreţia şi, maĭ ales, de însoţirĭ politicóse de astea ale unor ómenĭ care nu'ţĭ sînt nicĭ măcar rude. Mie 'mĭ-a şi spus cine-va, Emilio mamă, că vĕ întîlneşte pe amânduoĕ la şosea, orĭ pe stradă, însoţite când de domnişorul ăsta, vĕrul luĭ Florescu, când de alţĭ duoĭ, nu ştiŭ cum le zice.

— Dar bine, mamă, ce rĕŭ vezĭ în asemenea însoţirĭ? Asta se face în lumea bună...

— S'or fi făcênd, drăguţă, însă nu sînt pentru tine şi pentru bărbatu-tĕŭ. Dînsul munceşte şi agoniseşte pentru traiŭ, nu pentru mode şi pentru gusturĭ prea subţirĭ...

— Eştĭ cam aspră, mamă.

— Aspră, dar dréptă, Emilio mamă. Tu nu te maĭ uiţĭ şi nu te gândeştĭ că trebuie să trăieştĭ pentru bărbatu-tĕŭ, nu pentru lumea «cea bună» a Lucreţieĭ. Tiberie e trist de la o vreme şi, ce să'ţĭ spun, rĕŭ face că nu 'ţĭ arată, fiind-că nemulţămirea numaĭ tu 'ĭ-o priciņueştĭ. Ieşirile tale singură, ba azĭ şi adusă acasă de-un domnişor, — fie el frate, nu vĕr cu Florescu, — îl tur-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

bură, şi are drept băeatul. Emilio mamă, ia séma, dragă, că aşa se răceşte bărbatul de nevastă...

Emilia se făcuse palidă şi sta cu ochiĭ în pământ.

Acum îşĭ explica răceala luĭ Tiberie, şi fiind că nicĭ un gând vinovat nu-ĭ străbătuse până acum inima, se simţi fórte nenorocită, numaĭ la singură ideea că Tiberie al eĭ ar fi putut-o bănui de vr'o uşurinţă.

Şi cu atât maĭ mult o costa, şi cu atât maĭ mult vedea în Tiberie iubire pentru dînsa, cu cât el nu-ĭ ceruse o îndreptare, o întórcere la dulcea lor deprindere de linişte.

Se vedea atât de vinovată, în cât îĭ venia să plîngă când se gândia că o să vie acum Tiberie la masă şi că ea nu ştia ce atitudine să aibă faţă cu dînsul.

Nu avu curagiul să se ducă ea să'l cheme, ca de obiceiŭ, cu rîsul pe buze, gata să-ĭ înlănţue braţele dupĕ gât.

Trimise pe servitóre.

Tiberie, c'o stăpânire fórte mare de sine, veni cu chipul liniştit, c'un zîmbet pe buze.

Dintr'o aruncătură de ochĭ pricepu că Emilia îl înţelesese şi că se judecase ea singură.

Dupĕ chipul sócre-si bănui că chiar şi vorbiseră mânduoă şi că d-na Merişoreanu trebuia să-ĭ fi arătat Emilieĭ calea greşită ce luase pe nesimţite.

De aceea, fiind că o vĕzu stînjinită pe Emilia şi ca subt apăsarea unuĭ cuget mustrător, — Tiberie sĕ înviorâ la inimă şi la chip, redeveni

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

drăguț și plin de atențiuni pentru Emilia; căutà în sfîrșiit să-i topiască neliniștea și s'o facă să'și împace cugetul.

După masă o rugâ să cânte.

Însă Emilia nu avea siguranță în degetele ei atât de îndemânatice. Ceva neînțeles i se rĕsfrîngea, din adâncul sufletului, în felul d'a executa bucata muzicală; iera nemulțămită de dînsa; nu se împăcase în inima ei cu Tiberie, nu-i ștersese cu totul impresiunea mâhnitóre ce-i lăsase purtarea ei.

De aceea sĕ ridicâ îndemnată de-o putére lăuntrică biruitóre, și i se aruncâ de gât.

— Iartă-mĕ, Tiberie, — îi zise, cu lacrămi în ochi... Te-am mâhnit, te fac să suferi fără voea mea!

Iera atâta părere de rĕŭ în glasul ei, atâta sinceritate în privirile ei, atâta simțire de căință în tótă atitudinea ei, că Tiberie o strînse cu pasiune la sîn și o sărutâ.

— Prietenia e de vină, Emilio... Jertfește omul adese orî prieteniei liniștea sa proprie și cred că e prea mult...

— Să ne reluăm viața de maĭ 'nainte Tiberie, și 'ți-o jur că fără regret și fără turburare o s'o urmăm...

Ce veselă fu Emilia după prînz, în urma plecărei lui Tiberie la curs.

Cât îĭ mulțumi mume-si că o deșteptase la vreme.

Iar când D-na Goronescu de peste drum deschise fereastra și o întrebâ dacă póte veni la dînsa, Emilia o pofti cu atâta drăgălășie, că ve-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cina trecu îndată drumul şi intră în casa «*dragostei*», cum zicea dînsa, de casa Levreanului.

Cu câtă pornire nestăvilită de sfială îi povesti Emilia «*marele incident*» familiar al ei şi cu câtă bucurie îi vesti împăcarea.

— Dragă Emilico, mĕ mira, să'ţi spun drept, că de cât-va timp ne trecuseşi pe planul uitărei, însă, ne ziceam, eŭ şi bărbatu-meŭ, că prietenia nóstră e prea monotonă. Mĕ bucur însă că întórcerea spre noi vine din parte-vĕ de la sine.

— Nu m'am gândit nicĭ o dată, crede-mĕ, draga mea, că v'ar fi casa monotonie pentru noi... Însă ne-a furat pe nesimţite dorul de traiŭ zgomotos; petrecerile şi plimbările nu'mĭ maĭ lăsaŭ timp să mĕ gândesc la tine. O! dar de-acuma, nu mĕ maĭ apucă... Haĭ să hotărâm duoă serĭ pe săptĕmână, una la voĭ şi alta la noĭ, afară de zilele când ne putem vedea câte un ceas, după ce sfîrşim cu ale caseĭ...

—Bucuros, — iera chiar să'ţi-o spun. Nicĭ noĭ n'am fost vr'o dată împotriva micelor petrecerĭ; însă nu am prea avut cu cine... Copiiĭ ne-aŭ împlinit totdeauna lipsa prietenilor bunĭ...

— O! dac'aşĭ avea şi eŭ un copil..! zise Emilia împreunând mâinele ca într'o rugăciune...

— Nu vĭ-ĭ pierdută vremea, nu vĕ temeţi, rise d-na Goronescu.

— Iartă'mĭ o curiositate, dragă, — întrebâ de o dată Emilia, fără trecere simţită, fără legătură în aparenţă. N'aĭ avut nicĭ odată cu bărbatu-tĕŭ vr'o neînţelegere, vr'un «*mare incident*» ca al meŭ?

— Se póte apă fără valurĭ, chiar lac necur-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

gător de-ar fi și închis în cine știe ce pustiŭ? Am avut și avem adese orĭ, dar nu cu ciudă, cu supărare, dar nu aduse dinnafară... Certurile nóstre sĕ iscă uneorĭ pentru că un lucru nu e făcut în casă cum trebue, pentru că eŭ l'aș vrea azĭ și Andreiŭ mâine;— orĭ pentru că Nicu și Liza nu 'și-aŭ știut bine lecția și Andreiŭ mĕ ia la treĭ că 'i-am lăsat prea mult să se jóce... Nicĭ odată însă în fața copiilor orĭ a slugilor, nicĭ o clipă în fața puținilor noștri prietenĭ. Emilio dragă, nu'ți doresc de cât viața nóstră. Trăim pe lume fórte mulțumiți de noĭ, și, să n'o crezĭ ca o laudă, facem și câte puțin bine din prisosul nostru... Aŭ cercat mulțĭ să ne scótă și pe noĭ din apele nóstre; aŭ mers încă cu rĕutatea să vîre zîzanie între noĭ... 'I-am pus pe toțĭ la locul lor, fiind că un lucru nu ne-a lipsit nicĭ o clipă din inimă, nicĭ mie, nicĭ lui Andreiŭ: *încrederea deplină, unul în altul.* Iar dacă mĕ rog lui Dumnezeŭ pentru ceva, dragă Emilio, mĕ rog, ca copiiĭ noștri, duoĭ ăștia pe carĭ-ĭ avem, — să fie ca noĭ în lume. Cel puțin până le om face vînt din casă, știŭ că dragostea nóstră de dînșiĭ a făcut totul pentru eĭ.

In acea séră Tiberie și Emilia petrecură cu vecinii de peste drum.

Pe urmă relațiunile, între eĭ, se făcură din ce în ce mai strînse,—și din ce în ce mai rare între Emilia și Lucreția.

Orĭ câte încercărĭ făcu Lucreția ca să'și mai smulgă prietena din liniștea eĭ, rĕmaseră toate fără izbândă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

X

Cu toată indiferența ce arăta Lucreției, Andrievicĭ iera fermecat de frumusețea eĭ.

Primăvara înnainta, și șoseaua se îmbrăca în vestmîntul eĭ verde, ziua țesut cu raze de sóre, nóptea poleit de lună.

Clasa care nu are ce face și care 'și trudește mintea să vadă cu ce-ar putea să'și piardă vremea, umplea șoseaua în tóte dup'amezile.

Aceste plimbărĭ da prilej luĭ Andrievicĭ să se apropie din ce în ce maĭ mult de Lucreția.

Și dînsa care voia să'l supuie, și dînsul care părea că nu vrea să se supuie, — sĕ supuneaŭ vicleșuguluĭ joculuĭ lor primejdios: se înnamoraŭ cum se cade unul de altul.

Lucreția nu 'și maĭ ascundea primejdia; — îșĭ da séma din potrivă, și începuse să se întrebe cu seriozitate dacă maĭ iubia pe Sergiu?

Par'că maĭ auzia glasul slab al uneĭ simțirĭ lăuntrice, ca fórte de departe venindu-ĭ la ureche, și care-ĭ vorbea câte puțin de Sergiu. In fața luĭ Andrievicĭ, acel glas tăcea.

Andrievicĭ i se arăta superb ca înfățișare.. Prin el trebuia să'și facă rivale pe atâtea femeĭ!...

Nu'și maĭ aducea aminte că și Sergiu fusese odată ca Andrievicĭ, că putea fi încă în d'ajuns...

Nu sĕ gândia că Sergiu, dacă i-ar fi aflat legătura, ar fi putut ajunge cu dînsa la despărțire.

Sĕ făcuse în ea o schimbare fórte mare, în fórte scurt timp. Saŭ maĭ bine, predispozițiunilor eĭ către

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cochetărie şi vanitate, care înfloriseră pe deplin, le venise vremea să rodiască.

Intr'o zi ploiósă de pe la jumătatea luĭ Maiŭ, Lucreţia sta, fórte enervată, în salonaşul eĭ de primire intimilor.

Se întîmplase micĭ înţepăturĭ ironice între Sergiŭ şi dînsa, cum maĭ avuseseră, însă de astădată maĭ satirice din partea luĭ Sergiu, şi devenite apoĭ o adevĕrată explicaţiune hotărâtóre.

Descărcăturile porniseră din bateria de observaţiune, prietenească întâĭ, din partea luĭ Sergiŭ, asupra vieţeĭ lor prea sbuciumate.

— Asta o să mĕ siliască, dragă Lucreţio, să iaŭ fórte des calea clubuluĭ, dacă nu maĭ putem avea timp şi pentru o viaţă maĭ intimă.

— Dar eŭ nu te împedic, dragă Sergiu, dacă clubul te atrage maĭ mult de cât petrecerile nóstre...

— E maĭ liniştit, în orĭ-ce caz, de cât necurmatele plimbărĭ cu străinĭ, de cât vizitele fără sfîrşit, de cât convorbirile cele maĭ sterpe tocmaĭ fiind-că's numite de spirit...

— Ce însémnă «*les mauvais exemples*»... Amicul d-tale Levreanu «*te-a câştigat*». Mĕ prind că D-ta îĭ invidieziĭ multa fericire...

— O! cât e de cuminte!..

— O! cât e de puţin social!..

— Crezĭ?

— Cred, — şi încă cum cred! Nişte egoiştĭ teribilĭ!

— Egoismul lor e-o poemă de iubire.

— Nu te facĭ, Sergiu, trubadurul acesteĭ poeme?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Mi se pare că sînt...

— Aï devenit atât de poet?

— Poetul altora, dacă nu al caseï mele proprii...

— Ah! Domnul nu e fericit?

— N'am zis cuvîntul, Lucreţio.

— Insă l'aï gândit... Vezï ce urîciósă mĕ facï?.. şi de ce? pentru că 'mï place o viaţă deschisă.

A! Sergiu ṇu te maï cunosc.. Eşti D ta «*mondainul*» de care mi se vorbia ca de-o minune a salónelor?.. «*C'est étonnant*»!

— Eştï D-ta fiinţa cu care, în chiar séra de logodnă, am avut eŭ o convorbire? Fiinţa cu care am făcut un óre-care contract fórte sincer?

— Da: fireşte că sînt. Mi-aduc aminte că ţi am spus: căsnicia nu póte fi subt o disciplină militărească, ci pe un tĕrâm de concesiunï mutuale...

— Termină, dragă Lucreţio, termină: orï aï uitat sfîrşitul? să ţi'l amintesc: tĕrâmul acesta, aşa aï sfîrşit atuncï, să fie ast-fel în cât să nu vatăme întru nimic armonia generală...

— Şi astă faimósă armonie generală 'ţï pare turburată? zise ea c'un rîs fórte sarcastic.

— Negreşit, de vreme ce «tĕrâmul d-tale de concesiunï» nu maï e al concesiunilor reciproce, dar al bunuluï plac al D-tale, dragă Lucreţio, şi acest bun plac dupĕ cum vĕd, vreï să'l facï să guverneze şi să devie lege...

— A! ţi se pare că guvernez? Eată ceva noŭ... Eştï din ce în ce maï explorator... O să găseştï acuşica şi alt tĕrâm... o Americă nouĕ,— Continentul impunereï... ţara capriţiurilor... şi a maï ştiŭ eŭ ce..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dragă Lucreţio, regret că nu ne putem apropia şi că felul micei nóstre dispute prieteneşti cade în rîndul neînţelegerei supĕrătoare. Vezi? te-ai enervat: o să'ţi rupi batista cea atât de fină... şi... pĕcat de forţa nervósă cheltuită în mod aşa de nefolositor...

— Ah! lasă-mĕ, Sergiu... lasă-mĕ, te rog...

Şi Lucreţia începu să'şi muşte batista în dinţi, în timp ce lacrimile prinseră a-i curge.

Sergiŭ se duse încet lângă dînsa şi-i cuprinse mijlocul c'un braţ, zicându-i cu glasul cel mai mângâios.

— Ei, vezi?.. Eacă lacrimi acum...

— Lasă-mĕ, îţi spun... Du-te, te rog... grăi dinsa fórte iritată, fără să priviască la el.

Sergiu socotia că lacrimile ei însemnaŭ căinţă, de şi nu voia s'o arate prin viŭ graiŭ.

Lacrimile Lucreţiei ieraŭ de necaz, de-un mic început de ură pe Sergiu, căci i sĕ păreaŭ o umilinţă atât ironiile lui cât şi comparaţiunea între dînsa şi Emilia.

Nu pomenise nimic de dînsa, aşa e. Insă nu iera soţia lui Levreanu şi împreună nu alcătuiaŭ acel traiŭ de care-i vorbise Sergiu cu atâta dor?..

Va să zică aceea avea darul să facă pe un om fericit, şi ea nu; prin urmare dînsa era inferióră Emiliei... Şi ea doar grămădea în juru-i, numai c'un zîmbet, un chor întreg de adoraţiune!..

Acestea'şi le zicea în gând printre rĕspunsurile ce da lui Tiberie, şi aceste lăuntrice frământări îi porniseră lacrămi de necaz şi de ură, care ieraŭ departe d'a-i alina nervii aţâţaţi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eĭ, de ce vreĭ să te las Lucreţio? întrebâ el cu ton împăcĭuitor.

— Pentru-că nu mĕ poţĭ împăca cu nimic, — rĕspunse ea cu hotărîre, fulgerându'l c'o privire mâniósă.

Sergiu sĕ ridică:

— Fie dupĕ cum vreĭ, Lucreţio, — sfîrşi Sergiu cu demnitate. Mĕ duc. Insă te rog să te gîndeştĭ la un lucru, cu fórte multă seriozitate: sîntem legaţĭ pentru tótă vieaţa; te iubesc, Lucreţio, ţiŭ să'ţĭ amintesc acésta; nu e nicĭ un an de când ne-am luat şi armonia dintre noĭ pare că se turbură. Judecă situaţia acésta şi vezĭ dacă ni se potriveşte. La revedere... Dupĕ cum te voiŭ găsi dispusă să petrecem împreună séra, orĭ nu, o să vĕd resultatul judecăţeĭ tale, — îĭ rosti de pe prag şi ieşi.

Lucreţia se puse pe plîns. Tonul luĭ demn, aierul figureĭ care înfăţişaŭ, împreună, simţirile ce'l agitaŭ, o enervaseră şi maĭ tare.

In el vedea pe omul care vrea s'o domineze, dictându-ĭ anume viaţă.

Şi 'n acea zi ploiósă nerviĭ sĕĭ găsiaŭ o hrană puternică de aţâţare crescêndă.

Plóia bătea în geamurĭ şi se scurgea pe dinsele în liniĭ lungĭ care se ştergeaŭ şi se formaŭ continuŭ.

Vîntul şuera prin coş; lumina turburie a zileĭ întuneca tótă strĕlucirea salonuluĭ eĭ luxos.

Pianul deschis par'că rînjia.

Îĭ făcu rĕŭ, când îl vĕzu aşa, şi alergâ de'l închise cu mânie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Trecu în camera eĭ de gătit, se spălâ şi'şĭ dădu un praf de pudră parfumată, — se privi în oglindă, apoĭ se întórse în salonaş unde se adânci în gânduri confuze.

Cam pe la orele treĭ şi jumĕtate i se vesti maiorul.

Îl primi cam rece; însă nu-ĭ spuse nimic de cérta eĭ cu Sergiu.

Maiorul ştia însă, şi venise îndemnat de Sergiu cu care se întîlnise.

Sandonescu aduse vorba. Lucreţia pricepu mărturisirea ce-ĭ făcuse Sergiŭ şi ciuda pe dînsul se mări. Mânia o covârşi, când maiorul, — sîsîind fórte părinteşte, — încercă să-ĭ facă puţină morală.

— Tată, îĭ rĕspunse dînsa cu tărie, sînt liberă în casa mea să mĕ port cum vreaŭ, să fac ce vreaŭ. Te rog lasă-mĕ; nu primesc sfaturĭ nicĭ de la bărbat, nicĭ de la D-ta...

Maiorul sîsîi fórte cu energie şi ieşĭ pe gândurĭ...

Dupĕ plecarea luĭ, Lucreţia se hotărî să iasă, — unde? — nu'şĭ lămuri, — sună însă şi ceru feteĭ din casă un capot, cu gând să'şĭ refacă pieptĕnătura şi pe urmă să se îmbrace pentru o vizită... unde-va...

Iată însă i se vesti Andrievicĭ. O trecu un fior lung, şi rĕmase o clipă pe gândurĭ, gândindu-se să'l primiască.

— Poftește'l, — şi s'aştepte, porunci feciorului c'un tremur, în glas.

Îşĭ făcu repede o gĕteală simplă, dar fórte ingrijită şi intră în salonaş.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Andrievicĭ o întîmpinâ zîmbitor, elegant, cu priviri dulci.

Îi păru ca o lumină neașteptată dar bine-venită, în acest întunerec de zi.

Din adîncimile sufletului îĭ porni o căldură dulce care i se împrăștia în privirĭ și pe figură.

Sărutatul luĭ de mână i se păru maĭ lung și focos.

— Cât îțĭ mulțumesc de mult, îĭ zise dînsa, căci pe-asemenea timp te-aĭ gândit să ții de urît amiceĭ D-tale...

— In adevĕr, Dómnă, că m'am gâdit într'adins la acésta, rĕspunse dînsul cu glas mișcat.

— Poftim șezĭ...

Se așezară unul în fața altuia.

Urmâ un moment de stînjîneală.

—Sînt vr'o duoă, treĭ zile de când n'am putut să te vĕd, Dómnă... și nu din vina mea... zise Andrievicĭ.

Ea'l privi mirată, întrebătóre...

— Din a cuĭ vină dar!

— Din a dumitale, zise dînsul țintind-o cu privirĭ aprinse.

Lucreția simți un jar pe obrajiĭ eĭ, subt acele privirĭ.

— Din a mea? Cum asta? Știĭ că eștĭ enigmatic? — și începu să rîdă cu o nervositate ce nu scăpâ luĭ Andrievicĭ.

Acésta o luâ de bun augur.

— Fiind-că, Dómnă, rĕzboiul dintre noĭ, în ultimile zile, luase un caracter fórte aspru și m'am temut să nu ajung să vĕ displac.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Rĕzboiul dintre noĭ? întrebâ dînsa.

— Firește; e-o vreme îndelungă, de când ne rĕzboim, D-ta cu grațiile D-tale «irezistibile». ca adjutanțĭ de câmp, eŭ cu o presupusă rezistență, care nu era de cât lupta cu mine însu-mĭ... Mĕ întrebam neîncetat, cu îndoială, cu temere, dacă nu cum-va e numaĭ o iluziune, o aspirațiune nefundată a cine știe căruĭ simțimînt al meŭ de trufie, de prea multă încredere în mine...

Lucreția vedea chestiunea așternîndu-i-se pe tapet cu multă delicatețe, însă fórte lămurită. Andrievicĭ iera înnamorat de dînsa. În sfîrșit!

Dar în tot acéstă clipă de repede gândire, ea nu vedea și tirania triumfuluĭ eĭ. Dimpotrivă, în loc să încépă a'și bate joc de dînsul și a'l considera numaĭ ca un învins de rînd, din rîndurile celor-l-alțĭ, — simția o dulce mulțămire care rĕspundea simțimintelor luĭ Andrievicĭ.

O singură clipă, — dar în care ea se putu analiza. Și când venea acéstă declarație a luĭ? după niște momente urîte, în care enervarea îĭ topise puterea de împotrivire și măria în ochiĭ eĭ puterea de iubire a luĭ Andrievicĭ și farmecul apropiereĭ lor.

— Acuma însă, Dómnă, — urmâ Andrievicĭ dup'o clipă în care lăsâ timp și privireĭ luĭ să vorbiască, — m'am convins că rĕzboiul nostru e terminat cel puțin întru cât mĕ privește...

Se ridicâ, tremurător, și sfîrși, ațintind-o cu tótă puterea luĭ de vrăjire:

— Te iubesc, Dómnă... mĕ daŭ învins... fericit însă că pot simți și eŭ acéstă pasiune de care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

'mi-am bătut joc totdeauna, pe care însă o văd acum în mine, și a căreea existență în firea omenească n'o mai tăgăduesc...

Cuprinsă de-un tremur nervos, lipsită de puterea voinței, aprinsă la față, Lucreția își plecă ochii și'și sprijini capul într'o mână. Se simția fericită, nespus de fericită; inima i se bătea cu putere și niște svîcnituri tari ale tîmplelor îi punea capul în foc.

Andrievici, se simți înduioșat de-acea stare a femeei biruite, care iubește și se lasă în voea simțirilor ei; lui însuși, biruit de atâta luptă, farmecul acelui moment i se păru nou și s'apropiâ de dînsa emoționat, cum i se părea că nu mai fusese nici odată.

Tot-deauna prefăcea extazul lângă femeea dorită; mintea lui însă iera limpede și gândul d'a fi dobândit o nouă victimă, îi iera atunci unică plăcere.

Acum iera cu totul altfel; în Lucreția nu vedea pe cocheta, ci pe femeea îndrăgostită.

In séra-zilei aceleea Sergiu întrebâ de Lucreția, mirat că nu vine la masă.

— Cuconiței nu-i e bine, îi răspunse fata, și rógă pe Domnu să stea la masă singur...

Vru s'o vadă; ea nu'l primi.

— Cuconița rógă pe Domnu să poftiască mâine dimineață.

Sergiu rămase câte-va clipe gânditor.

— Faptul că nu se duce nicăieri, înseamnă o reac-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

țiune. Că nu mĕ primește, e puțin lucru, își zise Sergiu și se duse să cineze la club.

De cât-va timp dormiaŭ în camere alăturate.

Când sĕ întórse către miezul nopței, de la club, cercă la ușa camerei Lucreției: închisă.

Ea dormia dusă.

Cum ar fi primit pe Sergiu, când de cu ziuă își dobîndise un amant și când, în momentele de singurătate ale serei, gustase pentru întâia óră plăcerea d'a sĕ gândi la acest amant pe care'l iubia și de care iera iubită?

XI

Andrievicĭ sĕ plimbă prin casă nervos.

Zaritoneanu, în obicĭnuita-ĭ posițiune, culcat pe canapea și cu picĭórele pe părețĭ, fumează și petrece cu el singur, aruncând rotogoale de fum care sĕ fac tot maĭ marĭ, până ce se pierd în tavan.

E prin Iunie, pe la 15, și e fórte cald afară, cu tóte că ceasurile sînt numaĭ zece de dimineață.

La o bătae nervósă din picior a luĭ Andrievicĭ, —Zaritoneanu sare sperios.

— «*Dis donc, est-ce que tu fairais le fou, par hasard?*

— «*Fiche-moi la paix, manant!*», îĭ strigă Andrievicĭ, «*et va te faire pendre ailleurs!*»

— «*Tu es grognon*» pe ziua de azĭ...

— «*Que ce major deviens imbécile*» zise Andrievicĭ, oprindu-se de-odată...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— «*Ha-ha! O! o! il l'était, je crois*» zise Zaritoneanu. Dar, «*à la fin des fins*» de ce te-aĭ supĕrat așa pe dînsul, amice?

— Bănuiește legătura mea cu fie-sa și... «*en bon père de famille qu'il l'est*» nu maĭ 'mĭ-acordă partidele de «*écarté*» la el acasă..

— «*O la-la! C'est tout bonnement fâcheux!*» Și ce bine vĕ prindea casa luĭ, ție și frumóseĭ tale Dulcinee...

— Firește că ne prindea... Făceam «*écarteul*» după dejun, îl lăsam să se plimbe cu Morfeŭ la braț, și eŭ... cu Lucreția, ridicam altar luĭ «*Amor*». A! ce zile delicióse! «*Mon Dieu*» ce pasiune la femeea asta!..

— Da rĕŭ eștĭ prins, «*mon vieux blasé*»!

— Rĕŭ, da, rĕŭ, Zaritonene. Tu știĭ, «*parbleu, à combien de belles, j'ai tiré la carotte*». Acuma însă, «*c'est mon tour*» Atâta numaĭ că Lucreția e departe de-a mĕ trage pe sfóră... Mĕ iubește; — nerodule, nu rîde, că te cârpesc!.. — mĕ iubește și vĕd că din zi în zi mĭ-e maĭ dragă...

— «*Bah! à Mărcuța on trouvera toujours une place pour toi.*»

— Dracu să te ia! — Cum să facem acuma? A-séră Lucreția 'mĭ-a scris că «dejunurile» la tatăsĕŭ nu maĭ sunt posibile... A! ce femee adorabilă e mătușă-sa!.. Ce bine o înțelege pe nepótă-sa..

— «*Parbleu*» crede tinereței.. de care și-o fi aducând aminte.... «*Mais, mon Gugusse*» știĭ că te aĭ prostit? Nu maĭ vrea maiorul ca respectabil dobitoc ce e, — recurgĭ și tu la mijlóce, așa de aprópĕ de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mintea omului, în cât numaĭ un curat cu duhul, ca tine, nu le póte vedea...

— Eĭ, care mijlóce ?

Zaritoneanu pufni de rîs.

— «*O ! le faux parisien !*» care nu'şĭ maĭ aduce aminte de «*trucurile*» de la Paris... Închiriează unde-va «*mon cher*» un apartament şi eacă lucrul «aranjat». «*Qu'elle vient là faire ses voeux à l'amour*» !

— Prea aşĭ expune o !

— Mofturĭ ! N'are de cât să se expue. Meseria de amantă cere...

— Ia ascultă, fiĭ pentru Lucreţia cuviincios, vită încălţată !.

—«*Merçi bien*». Daĭ nota cuviinţeĭ, vĕz.

— Orĭ cum, ideea ta pare a fi bună.

— «*Et, Florescu, ne se doute de rieu*» ?

— Habar n'are... Doar sîntem prietenĭ... zise cu sarcasm, Andrievicĭ...

— Ah-da... amicul intim... «*Mon Dieu, c'est toujours la même vieille histoire*» rîse Zaritoneanu... «*Comme c'est bête d'être mari*» !

— Staĭ c'am şi găsit apartamentul... O ! da, da... fórte discret... fórte cochet...

— Fórte, fórte... şi care-anume ?

— Care ? să mergem amânduoĭ după «dejun». După o clipă de tăcere :

— Ah-ah !... oftă Zaritoneanu în chip fórte tragic.

— Ce te-a găsit, nenorocitule ?..

— «*Tu as dis le mot*» Nenorocit, într'adevĕr..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tu aĭ ajuns la Lucreția, eŭ continuŭ să suspin după Emilia... «*O! la terrible bourgeoise*»!» ce virtute de fontă...

— «*Elle se fondera*»; lasă-ĭ timpul... Timpul desface și reface virtuțile de tot felul...

— Da cum și când? Nicĭ pe la Florescu nu maĭ vine cu eunucul eĭ de profesor...

— «*Peut-être par-ce qu'il n'est pas si eunuque que sa vertu, à elle, continue a être une vertu ..*» haĭ, ce zicĭ, nenorocitule!

— «*Peut-être*»...

Și Zaritoneanu oftă din noŭ...

— Bărbații ăștia prea păstrați... sînt o primejdie continuă pentru noĭ, maĭ zise Zaritoneanu... nu cum-va o fi și virgin ca un Cedru al Libanuluĭ..?

— «*Une idée, pour toi, l'imbécile*» grăi de-o dată Andrievicĭ. Ascultă-mĕ...

— Ca pe-un oracol... Orăcăe dar...

— După cum m'am făcut eŭ util maioruluĭ, pentru a'mĭ ajunge scopul d'a face din casa luĭ locul de întîlnire, — fă-te și tu util în ceva luĭ Levreanu, pentru ca să rĕzbeștĭ în casa lui. Pe urmă, cu «adresa» ta, înainte!

— Dar cum să mĕ fac util... și tocmaĭ cuĭ? Ursuluĭ ăluia! nu-ĭ om capabil de nicĭ un viţiu, mizerabilul!

— Dă'ți osteneala și caută, dacă Emilia merită pentru tine atâta răbdare și luptă.

— O! așĭ face-o chiar dacă nu ar merita-o în fond, — numaĭ pentru plăcerea d'a 'l cornifica pe afurisitul de profesor!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Atunci, — caută!..

Fură chemați la gustarea de dimineață.

În adevĕr, Lucreția Florescu se lăsase farmeculuĭ deplin al adulteruluĭ, cu tótă puterea fireĭ sale pasionate.

Tot-o-dată acéstă pasiune iĭ dăduse întréga stăpânire de sine și-ĭ desvoltase până la cel maĭ înnalt grad meșteșugul prefacereĭ, al șiretenieĭ și al născocireĭ, — treime care alcătuie geniul femeieĭ ce'șĭ îmbrobodește bărbatul.

De-aduoa zi chiar de cum se deșteptâ și'șĭ judecâ noua stare, îșĭ trase cu limpezime calea purtăreĭ.

Ast-fel, când Sergiu bătu în ușa eĭ și 'ĭ dete bună dimineața, ea 'l primĭ cu zîmbetul pe buze și, c'o deplină seninătate de suflet, se lăsâ să fie sărutată.

Iar d'aci, i se arătâ așa de supusă, fu așa de drăgălașă cu dînsul, orĭ când cerea împrejurarea, în cât Sergiu iera încântat.

Atât doar că acuma Lucreția luase deprinderea să «dejuneze» de duoĕ saŭ treĭ orĭ pe sĕptĕmână, cu mătușa eĭ și cu tată-sĕŭ, de la care plăcerę el n'o stingherea, maĭ ales că diminețile iĭ ieraŭ prinse cu afacerile care se înmulțiaŭ mereŭ.

Ce rĕŭ putea el găsi în acésta? Nu se întorcea dînsa între ora duoĕ și treĭ dup'amează, și găsia acasă pe Sergiu, și i se arăta nespus de iubitóre?

Nu ieșia cu plăcere cu dînsul la șosea?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Scena dintre ei par'că nici nu fusese vr'o dată.

De sigur însă că după acéstă scenă ea cugetase serios şi 'şi dăduse séma că, un bărbat ca el, merită iubire.

De unde să 'şi închipuiască că între duoĕ şi treĭ, când îi rîdea cu atâta drag, iera ca o mulţămire sarcastică ce-i aducea dînsa... fiind-că se lăsa aşa de bine să fie înşelat?

De unde să'şi închipuiască că ea venia din braţele prietenuluĭ luĭ, Andrievicĭ? Cum să viseze că pe preţul scump al cinsteĭ, prietenul îĭ reda acele zîmbete ale Lucreţieĭ luĭ?

De obiceiŭ, zilele cu nerăbdare aşteptate de Lucreţia ieraŭ lunea, miercurea şi vinerea.

D-na Zănătescu, sora maioruluĭ, pe care Lucreţia, firește că trebuia să 'şi-o facă părtaşă,— cedase cu uşurinţă nepóteĭ sale.

Lucreţia o îndestulase cu multe daruri.

Şi apoĭ, ce-i păsa eĭ de felul cum înţelegea nepótă-sa vieaţa?

Era măritată; să fi fost fată, s'ar fi opus; însă acum iera de capul eĭ. Aşa înţelegea D-na Zănătescu libertatea în căsătorie.

Maiorul, când fie-sa îĭ sări de gât şi-i spuse că o să-i facă plăcerea să-i amintiască timpul când o avea încă a-casă, şi să vie de treĭ orĭ pe sĕptĕmână să «*dejuneze*» cu dînsul, — sîsîĭ întâĭ a nedumerire.

— N'o fi din cauza certeĭ cu bărbatu-tĕŭ? o întrebase el.

— Aşĭ! cum îţĭ închipueştĭ!... Dimpotrivă, el 'mĭ-a dat voe. Pentru mine înţelegĭ că tot e o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

schimbare mică în traiŭ, — şi o schimbare care nu vatămă, — îi răspunsese dînsa.

In prima zi când văzuse pe Andrievicĭ că vine imediat după dejun, se arătase aşa de contrariată şi'l primise aşa de rece, — că maiorul îl şi înhăţase la «*écarté*», ca amicul luĭ, Andrievicĭ, care-ĭ da procese, — să nu se simtă ofensat.

După «*écarté*» însă, el se dăduse somnuluĭ şi Andrievicĭ se întîlnise cu Lucreţia, sub paza buneĭ mătuşe care ştia să facă bine lucrurile.

Ast-fel mersese patru săptămânĭ.

Intr'o zi însă maiorul se sculă din somn maĭ curând ca de obiceiŭ şi ieşi în coridorul caseĭ.

De odată sisiĭ cu putere şi cătă cruciş pe alee, spre pórtă.

Lucreţia se urca în cupeŭ iar Andrievicĭ, îĭ săruta mâna.

Apoĭ, pe când cupeul pornia, işĭ trimiseră cu mâna sărutărĭ fórte semnificative.

Atuncĭ îĭ trecu prin minte maioruluĭ o idee gróznică ce'l făcu să sîsîiască repede şi îndesat.

Chemă pe soră-sa şi, ca s'o facă să mărturisiască, o luă cu repedea, mânios, sîsîind o-dată la secundă.

— Care va să zică mi te făcuşĭ codoşcă, soră-mĭ-o, haĭ? Ticălóso! Să ieşĭ afară din casă! Auzĭ tu? 'Mi-aĭ făcut casa de rîs...

D-na Zănătescu, obicĭnuită cu furiile blajinuluĭ maior, nicĭ nu clipi, numaĭ doar cât işĭ făcu cruce şi pe urmă, cu mâinile încrucişate, aşteptă pe frate-sĕŭ să sfîrşiască.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Da ce mi te-apucâ frăţioare? întrebâ ea cu chipul cel mai senin de nedumerire şi de mirare.

— Cum ce m'apucâ? o facî pe sfînta cuviósa Varvara? «*Ecarteurile*» lui Andrievicî şi «*dejunurile*» la mine ale Lucreţiei ieraŭ întîlnirî de dragoste frumos, bine, fórte bine pregătite!... Acuma îmî explic cearta dintre Sergiu şi Lucreţia; acuma îmî explic procesele ce mi le dă Andrievicî... şi D-ta să le daî mână de ajutor!.. Ticălóso! Eştî mai vinovată de cât Lucreţia! să plecî din casa mea!

Şi sîsîia bietul maior de i se umflase nasul, de-i scăpăraŭ ochiî, — de te-aî fi mirat să'l fi vĕzut; şi de l'aî fi vĕzut, aî fi jurat că e altul, iar nu blajinul obicînuit.

— Dacă 'ţi-a abătut şi vreî să mĕ goneştî, n'o fi întâia oară. Sînt obicînuită cu mâniile d-tale nebuneştî. Dar că e ceva între Lucreţia, pe care o batjocoreştî însuşî d-ta, ca tată, şi între Andrievicî ăla, — să mĕ bată unul D-zeŭ de ştiŭ, de-am vĕzut, orî de-am bănuit măcar.

D-na Zănătescu, cu dibăcia rafinatelor de soiul eî, izbuti să domolească pe maior.

Însă acesta rĕmase cu bănuiala şi cu hotărîrea să ia séma; iar despre vina fie-si o socoti numaî ca început, nu şi ca fapt.

Până în séră, îî şi hotărî fie-si, să nu-î maî calce piciórele la dînsul, fără Sergiu.

Intru cât privia pe domnul Andrievicî, sĕ hotărî să-î păziască în alt chip sâmbetele.

Şi pe maior, nu cinstea în sine îl neliniştia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Grija ca fie-sa să nu'şi piardă o poziţiune ce el 'i-o făcuse cu atâta dibăcie, îl punea pe gânduri.

Sergiu ar fi divorţat, de sigur, de îndată ce-ar fi aflat.

El, maiorul, avea avere bunicică; însă strălucirea ce Sergiu da Lucreţiei cu numele luĭ, cu averea luĭ mare, cu relaţiunile luĭ intinse, nu i-ar fi putut-o da el cu averea luĭ, fórte mică pe lângă a luĭ Sergiu.

Şi apoĭ, poziţiunea uneĭ divorţate e mult maĭ tristă de cât a uneĭ fete înşelată şi părăsită; iar în cazul Lucreţieĭ, fiind-că ea avea gustul de lux mare, de strălucire, — unde ar fi ajuns, dacă nu o cochetă ce să vinde pentru o strălucire falşă şi mizerabilă!

Trebuia să împiedice el rĕul, chiar dacă vina ajunsese fapt.

Maiorul sîsîĭ, şi fulgere iĭ scânteiară în priviri.

Deschidea lupta între el şi fie-sa, pentru care însă îĭ trebuia indemănare.

XII

În una din stradele fórte centrale ale Bucureştilor să afla un fel de otel cu treĭ rînduri care să închiria cu apartamentele. Avea multe prăvălii în rîndul de jos, între care, una iera ocupată de-un croitor pentru «*Dame*».

Acesta, nu tocmaĭ din ceĭ bine reputaţi, are la rîndul I-ĭ vr'o duoĕ odăĭ în care clientele îşĭ cearcă rochile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Andrievicĭ cunoştea fórte bine pe cinstitul croitor strĕin cât şi a duoa meserie ce o avea în ascuns.

Alăturea cu odăile pentru încercare, el putea pune la dispoziţie şi odăĭ pentru întîlnirĭ amoróse...

Multe fete tinere, ispitite, îşĭ croiaŭ o sórtă nuoĕ în odăile croitoruluĭ pentru «*Dame*»

Cine putea lua în nume de rĕŭ «*Damelor*» celor maĭ cinstite şi orĭ cât de sus puse, că intraŭ la un croitor? Nimenea.

Atât numaĭ că, în capul scăreĭ fórte discrete, direcţiunea «*Dameĭ*» se schimba către camera saŭ camerele rezervate pentru «*croială specială*».

In una din dimineţele cele maĭ senine şi maĭ plăcute de la sfîrşitul luĭ Iunie, pe la orele nouĕ de dimineaţă, o dómnă fórte cochet gătită şi c'un vĕl alb pe faţă, cu mersul elegant, cu umbreluţa roşie care rĕspândia pe chipu-ĭ o uşóră văpae trandafirie, intră la firma «*Croitor pentru Dame*», din strada cu pricina.

Nimenea, pe scara fórte curat măturată...

Se opri, fórte emoţionată, în dreptul uneĭ uşĭ care purta numĕrul 3, scóse din buzunar cu grabă şi cu mâna tremurătóre o chee fórte mică, descuiâ, scóse cheea şi intră cât putu maĭ repede.

Cum intră, respirâ cu putere, aruncând umbrela pe un pat. Iar dupĕ ce se maĭ linişti, suci cheea, îşĭ ridică vĕlul şi se lăsâ, ca obosită, într'un fotoliŭ.

Inima i se bătea fórte tare, de i se mişca în dreptul sînuluĭ, hăĭnuţa subţire de mătase négră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Camera acésta da în alta,—într'un salonaş,—amêndouĕ fórte curăţel mobilate.

O canapea largă ce putea servi de pat, ocupa fundul salonaşuluĭ.

Dupĕ câte-va momente, dómna, o frumuseţe oacheşă ne maĭ spusă, se desbrăcâ de «pardesiŭ», de roche, scóse dintr'o «garderobă» un fórte elegant capot de casă îndantelat, şi, aşa pregătită, începu să se plimbe dintr'o odae în alta, nervósă în aşteptarea eĭ.

Nu trecu mult şi auzi o bătae uşóră în uşă, de treĭ orĭ, la intervale scurte.

C'un deget pe buze, palpitând, cu privirile luminate de zîmbetul dulce de pe buze, le ascultâ şi pe urmă deschise, dându-se cam dupĕ uşă.

Un domn, cu haine uşóre de vară, c'un boboc de trandafir la cheutóre, c'un mănuchiŭ de boboceĭ abia deschişĭ, în mână, intră şi încuiâ.

Se îmbrăţişară şi se sărutară, fórte emoţionaţĭ, şi unul şi altul.

— «*Pierre*», şopti dinsa cu cel maĭ dulce glas pasionat.

— «*Chére et adorable Lucrèce!*».

Inlănţuiţĭ, trecură în salonaş.

— Ah! «*Pierre*» dragă, începu dînsa, cu ce frică, cu ce palpitaţie am intrat aicĭ!... Credeam c'o să mor până să descuiŭ uşa şi până să mĕ vĕd înlăuntru... E frumuşel aci, dar îmĭ pare, nu ştiŭ cum, strĕin. Şi, pe urmă, până să viĭ tu, aşteptarea de câte-va momente 'mĭ-a părut un secol...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Scumpă Lucreţio! Cât trebuie să mĕ iubeştĭ ca să te expuĭ atât...

— Rĕspund iubireĭ tale şi nimic maĭ mult... zise ea cu ochiĭ înnecaţĭ într'o rouĕ care le da un farmee nespus.

— O! fiĭ sigură, Lucreţio, de amorul meŭ, amor care'mĭ cuprinde fiinţa întreagă, amor cum n'am crezut vr'o dată că póte aprinde închipuirea şi că póte da atâta fericire...

— Cu adevĕrat? făcu ea culcându'şĭ capul pe peptul luĭ într'o atitudine fermecătóre...

— Cu adevĕrat, dragă Lucreţio, cu adevĕrat. Ştiĭ ce ştrengar fără nicĭ un frâŭ am fost? «*Parôle d'honneur, chère enfant*», dacă maĭ pot acum cugeta de cât prin gândul la tine... Imĭ ocupĭ simţirea în întregime, «*sur ma vie!*» Zevzecul de Zaritoneanu mĕ «*taquinează*» într'un mod îngrozitor...

— Ştiĭ că Zaritonenu tĕŭ nu-ĭ de loc simpatic?

— A! nu, e fórte bun băeat; ba încă de când e amorezat şi el, s'a schimbat; şi dacă mĕ «*taquinează*» pe mine, e maĭ mult dintr'un spirit de gelozie, pe care îl înţeleg.

— Şi de cine e amorezat?

— «*C'est un secret*»; dar, în sfîrşit, de ce nu l'aĭ cunóşte? E nebun amorezat, póte tot cât şi eŭ de tine. Móre dupĕ Emilia..

— Dupĕ Emilia?

Şi frumósele eĭ sprîncene i se îmbinară dând ochilor sĕĭ o căutătură fórte întunecată.

In ce moment de părăsire deplină a fiinţeĭ salĕ, i se pomenea de Emilia, a căreea onestitate şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

viață retrasă o chinuia adese orĭ, în clipele eĭ de singurătate!

Ea lângă un altul, care nu iera bărbatul eĭ, și Emilia a-casă, zîmbitóre, cu fruntea senină, împăcată cu conștiința datoriilor...

Tóte acestea 'și le zise într'un singur moment, și sângele năvălindu-í în față cu putere, ea sări de gâtul lui Petru pasionată, tremurând.

— Ce ne pasă de alții!.. șopti ea c'o suflare care dogoria.

Ast-fel, în voluptatea deplineĭ părăsirĭ, uĭtâ glasul supĕrător al mustrăreĭ și al ureĭ ce prinsese pe Emilia.

In vremea acésta Tiberiu și Emilia sĕ plimbaŭ pe aleele curate și pĭetruite din grădina caseĭ, — un adevĕrat cuĭb de verdeață închis cu totul vedereĭ din stradă.

Ieraŭ veselĭ, după séra în pace petrecută, după nóptea ce le dase plăcerĭ intime negrăit de dulcĭ și un somn delicios.

Tiberiu îĭ puse în pĕr un trandafĭr pe care roua părea o ploaie de diamante.

Emilia îĭ puse la cheutoare o «pansea».

Pe urmă se așezară pe-o bancă subt umbrarul des a treĭ salcămĭ, așa rînduiții, că alcătuiaŭ un fel de pavilion.

— Peste câte-va zile, va să zică... la Slănic în Moldova? zise Tiberiu.

— Ce plăcere, când mĕ gândesc să vĕd ceva noŭ! O! am pregătit tot... Numaĭ mama mai are câte-va lucrurĭ de călcat...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Aĭ vĕzut rĕspunsul de la Vila Scurtu... Ni s'aŭ oprit treĭ camere...

— Da, l'am vĕzut. Insă n'o să ţie prea mult..?

— Drăgălaşa mea económă.!. Dar pentru ce strîngem, puiule? ca s'avem pentru petrecerile de vară... De! dacă pentru alt-ceva vĕd că nu avem prilej să strîngem, — zise Tiberiu, c'un zîmbet de părere de rĕŭ şi sărutând-o pe obrajiĭ fragezĭ şi rumenĭ.

Emilia cătă la dînsul c'un aier melancolic şi înnălţă uşor din umerĭ... Apoĭ, îĭ cuprinse c'o dulce pornire grumazii, şi'l sărută pe ochĭ.

— Mama ne zice leneşĭ... îĭ şopti ea la ureche

— Apoĭ că sîntem, ce crezĭ! rĕspunse dînsul Ce bine-ar prinde între noĭ, colea, un grănguraş care să ne ciripiască şi care să'ţĭ semene ţie, scumpă Emilico!

Emilia oftă şi privi la dînsul cu acelaş aier drăgălaş de melancolie şi de nedumerire.

— Ce-aĭ voi tu, Tiberie, să fie? întrebă ea, roşindu-se.

— Întâiŭ un băeţaş, pe urmă o fetică...

— Eĭ, cum să'ĭ prindem? Vreĭ să întrebăm pe dragiĭ noştri vecinĭ de peste drum? zise Emilia c'un adorabil zîmbet fórte poznaş.

— In adevĕr că ar trebui să-ĭ întrebăm. Nu vezĭ cât sînt eĭ de fericiţĭ între fetiţa şi băeţaşul lor?

— Da adecă de ce n'om fi având şi noĭ, Tiberie, pân'acum? întrebă Emilia, ţintindu'l c'o privire plină de farmec, în care iera nedumerire şi nevinovăţie...

— Aşa-ĭ, după un an!... Eaca, peste câte-va

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

zile împlinim anul... Trebue să luăm măsurĭ straşnice, Emilio, rise Tiberie.

De odată auziră un glas în curte care le striga:

—Bună dimineaţa, copiĭ...

— Sergiu! strigâ Tiberiu sărind.

— Ce surprindere! zise Emilia.

Amândoĭ îl întîmpinară.

Imbrăcat fórte elegant, păşia rar şi frumos, cu înfăţişarea luĭ distinsă şi simpatică.

Intrară tus-treĭ în grădină.

— N'aveam de lucru acuma dimineaţa, începu Sergiu. Lucreţia s'a dus la un croitor să'şĭ cerce nişte rochiĭ pentru «voiaj»; eŭ... m'am gândit la voĭ... Eĭ, ce vĕ gânguriaţĭ unul altuia, în tăinicia stufărişuluĭ ăstuia?...

— Vorbiam despre...

Emilia iĭ puse mâna la gură, luĭ Tiberie, şi se făcu roşie, roşie ca floarea maculuĭ.

Sergiu făcu haz.

Emilia fugi, zîmbitoare, şi-ĭ lăsâ singurĭ, iar din dreptul portiţeĭ, îl ameninţâ pe Tiberiu c'un gest drăgălaş.

Amândouĭ prietiniĭ vorbiră multe.

Iar la urmă se înţeleseră să prânziască împreună, adoua zi, a-casă la Sergiu, unde póte ar ajunge la o înţelegere ca să petrécă vara împreună la Slănic.

Când se întórse Sergiu a-casă, nu găsi pe Lucreţia.

Aflâ însă pe maior, în biuroŭ.

— E-he! eaca tata-Socru! Bună dimineaţa, ma-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iorule, — ce mai faci?. Da ce? nu ți-i bine? ești cam palid...

— N'am dormit tocmai bine, dragă Sergiu, răspunse maiorul.

Și sîsii... melancolic.

— Viŭ de la Tiberie... Lucreția ieșise, eŭ n'aveam nimic de lucru și m'am repezit să-i văd...

Știi, tată-Socrule că ei sînt fórte fericiți cu viața lor retrasă?

— De ce n'o adoptezi și pentru D ta, Sergiu?

— Peste putință, maiorule. Lucreția n'ar mai ține la mine... Nu'ți fac imputare, dar fiind-c'a venit vorba așa, — ai crescut-o prea răsfățată, tată-Socrule, cu gustul de lux și de viață sgomotóză...

Maiorul sisii și plecă capul.

— Sergiu, ce să'ți spun, dragostea mea prea mare pentru dînsa, îmi e scuza. Insă D-ta, trebuia să o ieĭ mai altfel... și maiorul sisîi cu înțeles. Pe urmă, dă'mi voie să'ți spuiŭ, o lași prea liberă...

— Adecă, cum vine asta, maiorule?

— Vine, dragă Sergiule, că pot aproba luxul și viața sgomotósă, însă lângă D-ta. Femeea trebuie deprinsă ca să nu iasă din pasul bărbatului...

Sergiu sĕ uită lung la maior, pe care'l tot auzia sisiind pe diferite tonuri și ale căruia priviri desmințiaŭ blândețea chipúluĭ.

Ce putea să însemne preambulul acesta, chiar de la tatăl Lucreției?

— D-ta o lași prea liberă, prea în voea eĭ, — mai zise maiorul...

— Adecă nu poți să'ți spuĭ gândirea întreagă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și lămurită cu totul?.. zise Sergiu, c'o vagă neliniște.

— Ba da, — acésta 'mĭ-a și fost ținta, de la început. De-o pildă: unde ĭ acuma Lucreția?

— La croitor. Are de cercat rochiĭ pentru «voiaj». Nu știĭ că plecăm?

— Da, știŭ. De ce o lașĭ singură la plimbare, singură chiar la daraverĭ de astea?

— Haĭda-de, tată-Socrule.. Eștĭ prea rigorist.. rîse Sergiŭ, însă cam silit.

— Femeea să nu ĭasă din pasul bărbatuluĭ... asta știŭ eŭ, pronunță cam apăsat maiorul, c'o sîsîeală aprópe mâniósă. Din-colo de pașiĭ bărbatuluĭ, sînt pașiĭ zevzecilor carĭ pândesc... Și zevzecii ăștia se pricep cum să ispitiască... Mĕ mir că D-ta, care aĭ făcut ca dînșiĭ, odată, — iartă'mĭ cuvîntul, — nu te gândeștĭ că alțiĭ....

— A! dar eŭ am încredere în Lucreția, maiorule, și nu tocmaĭ D-ta cred că...

— Încrederea s'o aĭ cât vreĭ de mare, însă și pază, însă și prevedere... E fica mea, — fie, însă e femee... Tatăl o dă unuĭa; bărbatul dacă nu și-o formează numaĭ pentru dînsul, — pate rușinea...

— Ia staĭ, tată-Socrule, le știŭ tóte astea. Bănueștĭ ceva? spune drept, ca să ĭaŭ măsurĭ...

— Nu bănuesc nimic, însă ĭțĭ observ căsnicia și înc'odată ĭțĭ spun că mĕ mir când tocmaĭ D-ta, cu teoriile ce mi le înșiraĭ o-dată, — nu vreĭ să 'țĭ păstrezĭ nevasta...

—În adevăr, așa-ĭ, tată-Socrule, și'țĭ mulțumesc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Atuncĭ eacă se iviră în cadrul uşeĭ biuroului, Andrievicĭ, şi după dînsul Lucreţia.

Maiorul sîsĭi ciudat şi puse ochiĭ în pămînt.

Sergiu înaintă zîmbitor către Andrievicĭ şi-ĭ întinse mâna, în timp ce primia sărutarea Lucreţieĭ.

El nu luă séma la o mică contracţiune de figură a luĭ Andrievicĭ, cât şi la scurta întunecare de privirĭ a Lucreţieĭ, — când amânduoĭ dădură cu ochiĭ de maiorul.

— Mĕ întorceam de la croitor şi am întîlnit pe D-nul Andrievicĭ venind la noĭ la «dejun», zise ea, cu deplină stăpânire de sine. A! «*Bon-jour*» tată...

Maiorul ĭĭ întinse mâna cu rĕceală, — ceea ce-o impresionă şi o opri o clipă loculuĭ.

Andrievicĭ i sĕ înclină, numaĭ, în timp ce ţinea încă de mână pe Sergiu.

— Eŭ vĕ las, ca să vĕd de «dejun», zise Lucreţia şi eşi.

— Apropò, Domnule maior, zise de-o-dată Andrievicĭ, procesul nostru cu Statul, în afacerea moştenireĭ Lobeanu, s'a amânat.

— Ştiŭ, rĕspunse maiorul c'o sîsĭeală fórte politicósă şi zîmbind, fără însă să se ridice.

— Cum merg treburile tale, Petre? întrebă Sergiu pe Andrievicĭ.

— «*Assez bien*», nu mĕ plîng, — mulţămită apoĭ şi D-luĭ maior, care mĕ secundează de minune...

Maiorul sîsĭi a recunoştinţă pentru bună recomandare şi laudă.

— Atât numaĭ că n'o să maĭ pot pe viitor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să vĕ secundez, D-le Andrievicĭ, de óre-ce m'aŭ grămădit procese direct încredinţate mie...

— A! regret... Şi de ce? de când?

— Chiar de acum, — aşa în cât pentru vacanţă vĕ rog să nu maĭ «comptaţĭ» pe mine...

— «*Diable! C'est fâcheux!*» Şi eŭ mĕ gândiam să plec în «*voiaj*» fără grijă, bazat pe sprijinul d-tale... «*C'est fâcheux!*»

— Chiar eŭ însu'mĭ, zise maiorul, c'o sisĭeală care însemna ceva, am lăsat pentru vacanţă pe un prieten, căcĭ o să «voiajez» şi eŭ. şi póte chiar cu Sergiu şi cu Lucreţia... dacă m'or primi, bine înţeles, pe lângă eĭ...

— Da cum nu, tată socrule... maĭ e vorbă! D-ta eştĭ om de petrecere şi de prevedere.... Lucreţia o să fie fórte bucurósă...

Andrievicĭ cătă pieziş şi furiş la maĭor.

Chipul luĭ era blând, sisĭeala luĭ, linişţită...

XIII

Pace iera acum, în adevĕr, în casa Emilieĭ.

Şi cu tóte acestea când mumă-sa iera ocupată, iar Tiberie dus de-acasă, eà rĕmânea pe gândurĭ.

Afară iera sóre. Din depărtare îĭ venea sgomotul oraşuluĭ, în orele de şosea. I se închipuia atuncĭ acel du-te vino atrăgĕtor al trăsurilor, cu întreagă priveliştea şoseleĭ. O vedea pe Lucreţia par'că, cu «echipagiul» eĭ frumos. I se nălucia

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

chipul blând şi copilăros al lui Blerescu. Îi părea că pe dînsa o caută cu ochii... şi se simţia roşind.

Gonia aceste vedenii şi se ridica să alerge la piano. Nu tot-d'auna însă izbutia să le alunge, prin muzică. Une-ori, sprijinită de piano, se uita încolo, şi se frământa cu dorul să se vadă şi ea la petreceri, la plimbări; să fie şi ea intîmpinată de murmure de admiraţiune, căci iera frumósă, tînără.

Primejdia iera, în ast-fel de vieaţă, numai pentru femeile care nu 'şi iubesc bărbatul şi casa.

Ea însă îşi iubia pe Tiberie şi cu dragoste intra în casa ei.

Dar dacă lui Tiberie al ei îi plăcea vieaţa retrasă şi numai aşa fel de vieaţă!

Atunci un oftat uşor de resemnaţiune îi ridica sînul şi căuta mulţămirea în lucru ori în cetit.

Mulţămirea însă nu mai venia deplină şi dulce ca mai înainte.

Incepuse să se facă un gol în adâncul sufletului ei!

O! de-ar trece şi aste câte-va zile până să plece la Slănic!...

Iera să fie ceva nou; iera să fie o schimbare.

De şi Lucreţia nu se învoise cu Slănicul, ci hotărîse pe Sergiu pentru Aix-les-Bains, — o să 'şi facă ea acolo cunoştinţi de ocaziune cu care o să petréca timpul şi pe care, după plecarea de la băi, o să le uite.

De-o dată 'i trecu prin minte o idee.

Tiberie se arăta greoiu la legat prietenie, fie

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și de ocazie; dacă ar putea dînsa hotărî pe D-na și pe D-nul Goronescu !...

Ce bine ar putea petrece cu dînșii...

Dădu de știre mume-si că se duce la vecina și plecă, fórte cu nerăbdare să prindă cuvîntul eĭ.

In ăst timp, Lucreția Florescu se întorsese, de câte-va momente, de la întîlnirea eĭ de miercurĭ.

Sergiu nu era acasă.

Intră în camera eĭ de gătit și se aruncă pe dormitóre, fórte dispusă să viseze.

Atuncĭ i se vesti Blerescu.

Fiind-că iera mulțumită sufletește, îl primi fórte cu multă prietenie.

— Nu te-am vĕzut cam de mult, Gogule...

Blerescu părea fórte emoționat.

— Nu, fiind-că de cât-va timp staŭ fórte retras, rĕspunse el cu glasul cam tremurător.

Lucreția îl furâ cu ochiĭ, surprinsă. Ce avea Blerescu ?

— Retras, tu, Gogule?... Știĭ că'mĭ pare ciudat?

— Nu știĭ, verișóră, că sînt stărĭ sufletești care te predispun la melancolie și la singurătate?

Lucreția îl observâ maĭ bine și'l găsi palid.

— In adevĕr că te vĕd schimbat întru cât-va... Ce aĭ?

— A dat peste mine o mare nenorocire, grăi dînsul, roșind și plecând ochiĭ.

— Nenorocire? întrebâ Lucreția, și'și zise 'n gând: e amorezat, băeatul... Ar avea haz să fie de mine! Nu; ar avea altă atitudine. El vrea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să mĕ facă «confidenta» luĭ.... Ce nenorocire póte să te loviască pe tine, tînĕr, frumuşel, bogat?... ĭĭ zise.

— Acestea, dragă Lucreţio, sînt calităţĭ insuficiente fórte adese-orĭ... Ce-ar trebui, — te rog, să'mĭ spuĭ d-ta, — să maĭ întruniască un tînĕr, pe lângă acĕste «treĭ», ca să pótă fi iubit?

— Aĭ iubeştĭ póte? Bietul Gogu... Şi iubirea te-a nenorocit până într'atâta? zise ea c'un glas mângâietor, puţin ironic.

— Da Lucreţio, iubesc, de departe, ca un urgisit, şi nu pot fi iubit... Ce 'mĭ-o fi lipsind óre?

— Depînde de fiinţa care te-a înlănţuit aşa de greŭ... Sĕ póte să nu'ţĭ lipsiască nimic şi cu tóte acestea să nu placĭ!

— Să nu plac? S'ar putea? Şi cu tóte astea persóna aceea îmĭ arăta multă prietenie; părea că înclină spre mine... In ochiĭ eĭ am vĕzut privirĭ dulcĭ... De-o dată s'a făcut nevĕzută. Pe la d-ta n'am maĭ întîlnit-o şi, atuncĭ m'am condamnat singurătăţeĭ.

— Emilia! strigâ de-o dată Lucreţia...

Gogu Blerescu se făcu roş ca focul, până în albul ochilor.

— Da, Emilia Levreanu... şopti el înnăbuşit.

Apoĭ, începu să 'şĭ şteargă năduşelile de pe frunte.

— Aĭ Gogule, Gogule... credeam că destăinuirea ta putea fi primită de-o femee măritată, maĭ mult, de vara ta; credeam că aveaĭ în vedere vr'un scop bun pentru împlinirea căruia să te fi ajutat! Pe când aşa... Emilia e măritată ca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

şi mine; e o femee virtuósă în tótă puterea cuvîntuluĭ; îşĭ adorează bărbatul; trăieşte retrasă numaĭ pentru asta...

Tóte acestea Lucreţia le zicea c'un ton ironic fórte binişor vădit, şi c'o vrăjmăşie lăuntrică destul de rĕŭ ţinută în frîŭ.

Gogu sta cu capul plecat, fórte încurcat.

— «Pardon», mormoi dînsul... Eŭ credeam...

— Ce credeaĭ, întrebâ ea c'un glas fórte dulce, c'o privire fórte prietenósă, pentru a 'l provoca pe Gogu la o destăĭnuire completă. Işĭ jucase rolul de supĕrată, acum voia să afle tot.

— Dragă verişóră, «pardon», vorbi Gogu, ridicând fruntea. Dacă am cutezat să mĕ destăĭnuiesc D-tale, pricina n'o căuta de cât în starea disperatuluĭ care nu maĭ ştie ce cale s'apuce. Tocmaĭ voiam să aflu ce caracter este D-na Levreanu, şi am greşit, adresându-mĕ D-tale, numaĭ fiind-că am început prin chiar mărturisirea amoruluĭ. Neexperienţa e de vină. Eĭ, ştiĭ până unde aşĭ fi mers, Lucreţio? până să 'mĭ-o fac soţie, dacă ea m'ar fi iubit, dupĕ cum mi se părea că vĕd la dînsa deja un început.

— In adevĕr că dînsa ţi s'a arătat peste nota obĭcinuită a politeţeĭ şi a prieteniеĭ?

— Aşa am crezut; aşa vedeam eŭ, poate fiindcă o iubesc ca un nebun... Ţĭ-aducĭ aminte când m'aĭ rugat s'o conduc pân'acasă, de la Bulevard?

— A ! da, ştiŭ...

— Atuncĭ am fost nebun de fericire: D-na Levreanu îmĭ zîmbia şi 'mĭ vorbia cu atâta dră-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

gălăşie, în cât să 'ţĭ spuiŭ drept, am socotit că nu-ĭ ieream de fel indiferent.

Lucreţia rămase puţin cugetătoare.

C'o mare putere de pricepere ea apropia faptul acesta, de întórcerea Emilieĭ la viaţa retrasă...

Póte că Levreanu prinsese de veste vre uneĭ schimbărĭ a Emilieĭ, şi tăiase, din vreme, drumul, vre unuĭ bănuit început de înstreinare al eĭ de dînsul...

Prin urmare ierea şi dînsa vulnerabilă...

A ! ce satisfacţie, dac'ar putea s'o vadă c'un amant.

Nu 'ĭ-ar maĭ apărea eĭ ca o mustrare tăcută ce-ĭ făcea un rĕŭ nespus.

— Şi o iubeşti tu până într'atâta ? ĭĭ zise ea, ca s'ajungă la un plan repede plămădit.

— N'am maĭ iubit, verişóră, rĕspunse el cu scânteĭ în priviră. Nu cunosc prefacerea. Ţi-aşĭ rĕmânea pe vecie recunoscător, devotat, dacă 'mi-aĭ arĕta calea ca să 'mĭ-o pot dobândi. Înţelegĭ, Lucreţio, că n'ar pierde nimica : iubindu-mĕ, ĭĭ daŭ numele meŭ. Eŭ nu 'ĭ-aşĭ cere favoruri care ar coborî-o din iubirea şi stima mea pentru dînsa. Eŭ ĭĭ vreaŭ iubirea...

Lucreţia privia înmărmurită la Blerescu. Ce accent de pasiune curată şi puternică !..

Ce tinereţe încrezătóre şi neîncercată de deziluziuni !..

Şi par'că ĭĭ trecu pe de'naintea ochilor, ca o linie de foc, deosebirea între Gogu şi amantul eĭ... Pe urmă eată şi ideea că Emilia putea găsi şi în Blerescu o iubire statornică...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Un fel de gelozie par'c'o răcâi la inimă şi o nemulţămi.

Orĭ cum, trebuia să deschidă luĭ Gogu calea către Emilia, — fie c'ar fi ieşit lucrul în favórea eĭ.

Timpul schimbă totul. Gogu ierea prea tînĕr: sĕ putea schimba dupĕ satisfacerea pasiuneĭ. Cine ştie ce greutăţĭ apoĭ puteaŭ să'l depărteze de Emilia.

— Dragă Gogule, îĭ rĕspunse dînsa, m'am gândit atâta, fiind-că serviciul ce'mĭ cerĭ, orĭ cum l'aĭ lua, e fórte delicat. Nu pot de cât un lucru să'ţĭ spun: Emilia se duce vara asta la Slănic, în Moldova, cu bărbatu-sĕŭ şi cu muma eĭ.

— Mulţumesc, Lucreţio, că 'mĭ-aĭ rĕspuns tocmaĭ la ultima întrebare ce-aveam să'ţĭ fac.

Îĭ sărutâ mâna cu aşa pasiune, că Lucreţia sĕ înfiorâ.

Atuncĭ intrâ Sergiu.

— Tu eştĭ Gogule? îl întrebâ.

Observâ emoţiunea luĭ cea mare şi-ĭ păru şi Lucreţia puţin cam aprinsă la chip.

— Da, a venit să'şĭ ia adio, fiind-că pleacă la băĭ peste-o zi, douĕ, zise Lucreţia, care prinse privirea prea cercetătóre a luĭ Sergiu.

— Şi unde-o plecĭ, amice?

— De-ocam dată la ţară şi dupĕ două, treĭ zile, unde-va, la băĭ...

— Atuncĭ rĕmâĭ cu noĭ la «dejun»

— Cu plăcere.

Luĭ Sergiu îĭ rĕmase însă ca un ghimpe în inimă...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

In minte îĭ veniră repede prevestirile maioruluĭ...

Tot observase el ceva, presemne...

In timpul meseĭ însă nu putu ghici nimic.

Şi'n adevĕr, Gogu venindu'şĭ în starea firească, sĕ arătâ precum iera totdeauna vorbăreţ, prietenos... Intru nimic maĭ altfel.

Orĭ cât de deştept şi învĕţat într'ale lumeĭ, — bunióră ca Florescu, — omul la casa luĭ, foarte adese orĭ pierde mirosul copoiuluĭ şi viclenia vulpeĭ, însuşirĭ cu care înşelase pe alţiĭ, ca flăcăŭ.

XIV

Una din cele maĭ frumóse localităţĭ de băĭ ale Ţĕreĭ e, fără doar şi poate, *Slănicul* Moldoveĭ.

Calea de la Târgu-Ocneĭ, dacă se nemereşte să fi plouat c'o zi două înainte, îţĭ lasă o impresiune neştearsă, maĭ ales dacă o faci pentru întâia óră.

Atât Tiberie cât şi Emilia, vĕzuseră posiţiunĭ destul de pitoreştĭ, destul de surprinzătoare, prin Elveţia şi prin Italia.

Calea, în unele locurĭ, pe sub colosurĭ de stîncĭ care haĭ, haĭ să se rostogoliască par'că şi să facă sdrob pe călătorĭ, smulgea Emilieĭ strigăte de frică orĭ de minunare.

Cu cât se apropiaŭ, munţiĭ acoperiţĭ de brădet se desfăşuraŭ unĭĭ după alţiĭ, se pierdeaŭ unĭĭ într'alţiĭ, alcătuiaŭ privelişti care răpiaŭ privirea cu farmecul lor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi'n tot drumul acesta, apa Slăniculuĭ povesteşte lupta eĭ cu bolovaniĭ de pe albie, — aci maĭ liniştită, aci spumegătóre de mânie, aci dulce murmurând ca un cântec de leagăn.

In sfîrşit, dupĕ aprópe treĭ ore de călătorie, Slănicul sĕ zăreşte cu vilele luĭ în multe stiluri, care de care maĭ poetic aşezate.

Unele dispar, altele sĕ fac la loc întocmaĭ ca într'o scamatorie.

Satu-Noŭ, la o depărtare de Slănicul băilor, ca de vr'o duoĕ-zecĭ de minute, din an în an creşte şi oferă vizitatorilor locuinţe cu preţ maĭ moderat.

Când trece câte-o trăsură care aduce óspeţĭ nouĭ, toţĭ se grămădesc pe la ferestre orĭ în ceardacurĭ să priviască pe nouiĭ veniţĭ.

Cel dîntâiŭ care se ivi ochilor Emilieĭ, îndată ce trecură puţin de Satul-Noŭ, fu Blerescu, cu costum de escursionist.

El salută, fluturând şapca-ĭ englezească... Toţĭ mulţumiră.

— Cine iera? întrebâ Tiberie.

— Nuştiŭ, rĕspunse Emilia.

Iĭ venise repede în minte scena însoţireĭ până la pórtă şi nu voia să facă neplăcere luĭ Tiberie, dacă i-ar fi spus că e Blerescu.

Ce-ĭ dreptul, Tiberie îl şi uitase.

Drumul principal al băilor, merge tot urcând; e larg şi bine îngrijit.

— Uite vila D-v... zise birjarul şi arătâ o casă de frumósă înfăţişare, în drépta, pe cóstă, cu oblóne verzĭ, închise la multe din ferestre.

— Aceea e vila Scurtu?... întrebâ Emilia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Da, încredință birjarul.

După o jumătate de ceas ieraŭ instalați în treĭ camere cu vederea spre riŭ. Muntele din față iera în întregime acoperit de pădure.

Morți de fóme, o porniră degrabă la Buch, ospětăriă reputată ca cea maĭ bună, a unuĭ evreŭ din Iași.

Priveliștea băilor, cu otelul cel mare al Eforieĭ S-tuluĭ Spiridon din Iași, cu panorama vilelor, cu șirul de case care sè întinde de-vale în fața oteluluĭ, e de-o înfățișare atrăgătóre.

Tot farmecul insă sînt munții cari înconjóră băile, de jur împrejur, într'un cerc de verdeață.

Emilia privia cu nesațiu.

Cerdacul birtuluĭ iera plin și tótă lumea începu să priviască cu curiozitate pe nouiĭ sosiți.

Frumușețea Emilieĭ făcu sensație...

Care de care se întrebaŭ cine să fie și de unde?

Eacă un domn cam gros și cu mutră de om mare, sè și ridică de la o masă și veni să-ĭ salute.

— Bine ați venit... le strigă el sgomotos.

— A! Domnul Bilavari... zise Tiberie.

— Sînteți cu Dómna?.. întrebă Emilia.

— Da, și o aștept să vie la masă... Imĭ dați voe? O să-ĭ facă mare plăcere venirea D-v. aci... Ia maĭ alătură o masă, «garçon»... Maĭ sînt d'aĭ noștri Bucureșteni... E și D-na Căpșunescu, D-na Tetevanu, D-na Panaridopol, Corinopschi... Eată-ĭ că și vin...

Din spre colțul oteluluĭ «Mare» coboraŭ încet, cu chipurile fórte ostenite, persónele numite de Bilavari.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Corinopschi, marele *elector* în domeniul feudeesc, da brațul D-neĭ Căpșunescu, care venise singură la băĭ, cu D nul și D-na Tetevanu, prietenĭ.

Căpșunescu, proprietar care'și îngrijia singur de moșie, nu putuse veni; făgăduise scumpeĭ sale jumĕtățĭ că, dupĕ treeriș, o să vie și el.

Cele-l-alte ieraŭ la brațul respectivilor legiuițĭ dupĕ pravilă.

Toți și tóte cunoșteaŭ pe Levreanu din salónele luĭ Florescu.

Fu un schimb de bucuriĭ ne maĭ sfîrșite, din partea bărbaților: Emilia le convenia tuturor; fu un schimb de ascunsă nemulțumire între femeĭ: Emilia iera prea frumósă, iar fată cu D-na Căpșunescu, maĭ tînără, ródă maĭ fragedă, îngrijită numaĭ de grădinarul eĭ: prin urmare o atracțiune maĭ mult pentru diavoliĭ de craĭ...

Puțin dupĕ aceea sĕ ivi și Blerescu. Dase p'acasă și se gătise fórte corect, ca pentru împrejurare.

— A! eaca și comeseanul nostru zilnic! strigâ Bilavari, cu obicĭnuitu-ĭ glas sgomotos; — el maĭ lipsia din rîndurile nóstre...

Își luâ osteneala să'l prezinte nouilor veniți.

— Am fericirea să cunosc pe D-na și D-nul Levreanu, rĕspunse dînsul, nu însă și pe D-na Merișoreanu, — și sărutâ mâna bătrâneĭ, cu politețe aleasă; către Levreni se înclinâ numaĭ.

Locul luĭ la masă și-l alese între D-na Merișoreanu și sluța D-nă Panaridopol, care muria dupĕ băeți frumoșĭ.

— Mi sĕ pare că sîntem singuriĭ Bucureșteni pân'acum în băĭ, — zise D-na Tetevanu...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ah! or mai fi destuĭ dintre burghezime!

Insă unde-ĭ poţĭ cunóşte, răspunse Tetevanu, de curând ieşit din Minister ca Ministru al Justiţieĭ.

Vorbia cu atâta dispreţ de burghezime fiind-că să ridicase prea de jos. Acum să considera din flórea aristrocraţieĭ române, fiind-că era bulgar de la Teteva, venit în ţară pe când era copil, cât şi fiind-că isbutise să facă vr'o două, treĭ milióne.

Chipul cum vorbia însă, te desgusta.

D-na Tetevanu, o figură oare-cum distinsă, ajunsese vîrsta critică de pe priporul maturităţeĭ: însă nu să lăsa nicĭ c'un chip de-a nu fi tînără. Ingâmfare şi spoială de educaţie îĭ ieraŭ pecetea vădită.

Ştia să fie însă şi «amabilă» cu cine îĭ abătea eĭ.

D-nul Panaridopol, care nicĭ nu vorbia bine româneşte, membru în consiliul judeţean de Ilfov, arendaş, proprietar rural şi urban, iera fórte patriot «rumân» când iera vorba de vorbit, — fórte econom îndată ce iera vorba de dat.

Nas subţire, figură slabă, ochĭ vicleni, politeţe contra-făcută, totul iera absolut contra-făcut în persóna şi acţiunile luĭ. Ba într'un rînd uzase şi de-o semnătură contra-făcută... şi iera să contra-facă şi puţină puşcărie... Insă partidul să îndură să'l scape...

Azĭ vorbia de cinste cu mult respect... şi iera capabil să te cinstiască c'un vin de Chipru dacă'l luaĭ drept om cinstit.

D-na Panaridopol, foc de slută, (cu averea căreea însă Panaridopol îşi îmmulţise afacerile, cum-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pĕrând moşiĭ şi clădind acareturĭ),—ĭera o femee cu corpul bine făcut, deşteaptă şi chiar «manierată». Dar fórte luxósă şi pretenţiósă, ceea ce nu sĕ potrivia cu sluţenia eĭ.

Bilavari ĭera tipul greculuĭ care s'a românizat óre-cum şi la chip, căcĭ se numĕra în a duoa generaţie.

Plăcut ca înfăţişare, gros şi gras, ceea ce nu-ĭ prea strică, e fórte cochet, afemeiat în gradul superlativ, puţin păsător de ce face nevasta luĭ şi fórte mulţămit când scapă fără scene de gelozie din parte-ĭ, cu tótă libertatea ce-ĭ lasă eĭ.

D-na Bilavari, scundă şi durdulie, cu ochiĭ verzĭ micĭ şi fugătorĭ, e nestatornică şi gelósă pe bărbatu-sĕŭ că e «curtezan». Vorbeşte frumos, cată galeş şi caută curte chiar pe ne-mâncate.

Corinopschi ĭera amantul *«en titre»* al D-neĭ Căpşunescu, tolerat de lume fiind-că relaţunile lor, cunoscute, zice-se, până şi de Căpşunescu, ţineaŭ de vr'o zece anĭ.

Puţinul ce-avusese Corinopschi îl tocase cu D-na Căpşunescu şi dupĕ ce sfîrşise, 'ĭ-o spusese fórte lămurit; d'atuncĭ amînduoĭ, în bună înţelegere, tocaŭ pe D-nul Căpşunescu.

Acesta, om peste 50 anĭ, zice-se, suferia tot, fiind-că era orbit de frumuseţea nevesti-si. Prefera s'o ştie cu altul, numaĭ s'o ştie şi-a luĭ, căcĭ, dacă ar fi concediat-o legalmente, n'ar maĭ fi aflat alta ca dînsa, precum îşĭ închipuia el, — care să'l înşele cel puţin cu atâta delicateţe şi cu atâtea drăgălăşiĭ ce-avea faţă cu el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acésta era societatea «*high-life*», cu atâta pulbere de aur pe aripile sale de fluture.

Dacă Tiberie ar fi cunoscut-o numaĭ a treea parte, în acea séră ar fi plecat din Slănic.

De unde s'o ştie însă?

XV

Timp de două săptămânĭ, — şir de zile din cele maĭ frumóse, în care vreme maĭ sosiseră Bucureştenĭ, — societatea acésta, mărită în d'ajuns, o dusese maĭ mult cu escursiunile. Dimineaţa făceaŭ partidă de popice la cascadă; dup'amează între 5—7 «*bostonurĭ*» şi «*cotillionurĭ*» sub conducerea pricepută a luĭ Corinopschi.

Societatea acésta sĕ alcătuise ca o mică lume, fórte deosebită prin felul sĕŭ de petrecere, de lumea cea-l-altă din băĭ.

Pe Tiberie îl supăra fórte mult «curtea» ce tot o îngrădiaŭ, maĭ toţĭ din ceată, împrejurul Emilieĭ. Îl supĕra maĭ ales că dînsa, de multe orĭ, fără nicĭ o sfială, rîdea cu Blerescu, cu Corinopschi, orĭ rĕmânea cu câte unul din eĭ maĭ depărtată de ceată.

Viaţa acésta de petrecerĭ părea că o farmecă.

Însă ceea ce-ĭ displăcea cu totul luĭ Tiberie ieraŭ glumele riscate, equivocităţile, amintirile de pe la cafenele-concerturĭ. — În sfîrsit, femeile acesteĭ cete, nu păreaŭ să aibă alt-ceva în gînd de cât intrigile amoróse, de cât pornirĭ sensuale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Pe acest tărâm unele altora păreaŭ fórte dispuse să'şĭ acorde îngăduirea şi ertarea de păcate.

Şi lua el seama bine că Emilia da o atenţiune încordată, pururea cu setea curiosităţeĭ, la tóte aceste manifestărĭ ale unor închipuirĭ bolnave.

Seara, când sĕ întorceaŭ obosiţĭ, desmerdările eĭ pentru dînsul luaŭ caracterul, maĭ mult al întărâtăreĭ simţurilor, de cât al iubireĭ curate şi plină de drăgălăşiĭ cu care iera el obicĭnuit.

Când se arăta rece, orĭ se afla pe gândurĭ, observa că dînsa nu se maĭ apropia cu sfiala nevinovată de maĭ nainte ca să'l întrebe ce are.

Dimpotrivă, alerga la giumbuşurĭ, la vicleniĭ fórte drăgălaşe, ce e drept, însă care nu-ĭ prindeaŭ luĭ.

Prin ele străbătea grija eĭ ca nu-cumva Tiberie să opriască cutare escursiunĭ, cutare petrecere.

Dintre toţĭ, Blerescu o întîmpina cu semnele celeĭ maĭ statornice şi maĭ respectuóse adoraţiunĭ.

Privirile luĭ, mişcările, zîmbetele, cuvintele ce i le adresa, sĕ îmbrăcaŭ cu vestmîntul pasiuneĭ luĭ.

Nu comitea nicĭ cea maĭ mică imprudenţă; nu avea nicĭ cea maĭ mică îndrăsneală care ar fi atins pe Emilia.

Orĭ cum însă, îĭ ghicia tóte micile eĭ dorinţĭ. Când nu putea fi servită de Tiberie, sĕ grăbia să i le împlinească el, c'o îndemînare şi c'o drăgălăşie de copil.

Emilieĭ nu-ĭ maĭ rĕmânea acum îndoială asupra simţimîntuluĭ luĭ Blerescu şi simţia o oare-care mulţumire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Însă nicĭ printr'o singură mișcare nu-ĭ da luĭ Blerescu drept să se creadă câtuși de puțin favorizat.

Une orĭ îl ocolia, preferând brațul orĭ atențiunile luĭ Bilavari, când Tiberie nu putea fi lângă dînsa.

Însă dacă Blerescu lipsia câte-odată din ceată orĭ venia ceva maĭ târziŭ, Emilia lua în sémă și se întreba de pricina lipseĭ luĭ...

Îl vedea venind; — simția numaĭ de cât o mică gâdilitură la inimă, și atuncĭ s'apropia repede de Tiberie și 'șĭ făcea de vorbă cu dînsul.

Într'o zi, pe la sfîrșitul luĭ Iulie, plecară toțĭ dis-de-dimineață în escursiune pe jos, cu duoĭ caĭ încărcațĭ pentru masa de prânz.

Tiberie se simția fórte voios; Emilia, ca contrast, părea furată de gândurĭ. Îĭ iera rĕcóre și sĕ strîngea de Tiberie, aninată de brațul luĭ.

— Nu eștĭ bine dispusă, Emilio? o întrebâ el.

Emilia tresări; glasul luĭ Tiberie îĭ venia ca din altă lume.

— A! nu, nu sînt indispusă, se grăbi sĕ rĕspundă. Sînt încă somnorósă.

Adevĕrul iera însă că se deșteptase sub impresiunea unuĭ vis ciudat: c'un moment înainte d'a se scula din somn, i se nălucise că în pat, alăturea cu dînsa, nu iera Tiberie, ci Blerescu, — și sărise așa de înspăimîntată, cu bătăĭ de inimă așa de repezĭ, că rĕmăsese câte-va secunde fără respirație.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

In timpul cât se îmbrăcase, se gândise numaĭ la acéstă gróznică nălucire şi se hotărîse să fugă, cu orĭ ce preţ, de orĭ ce apropiere de Blerescu.

La urma urmeĭ, ce-ĭ folosia adoraţia luĭ? Ea'şĭ iubia bărbatul, — o! iera fórte sigură de-acésta. Pentru ce dar atuncĭ vanitatea d'a se şti iubită de un altul, pentru care ea nu 'şĭ-ar fi ertat nicĭ odată vr'o înclinaţiune?...

Insă tocmaĭ aceste gândurĭ hotăraŭ situaţiunea şi dovediaŭ o oare-care înclinaţiune. De aci, început de luptă cu ea însăşĭ. Nu'şĭ spunea că fără voea eĭ îĭ plăcea întru cât-va Blerescu; că acesta îĭ siluise pragul inimeĭ. Işĭ zicea numaĭ că voeşte să rĕmâe soţia bărbatuluĭ eĭ.

Pe urmă, unde'l vedea pe Blerescu măcar în politeţe maĭ accentuate cu alte femeĭ? Nicĭ măcar faţă cu D-na Căpşunescu, care iera frumósă şi uşurică, ea nu'l vedea în alţĭ termenĭ de cât cu cele-l-alte.

Dracul însă nu zideşte mônăstirĭ.

Intîmplarea, sĕ vede, este oare cum rudă cu dînsul.

Intîmplarea puse faţă în faţă pe Emilia cu Blerescu, fără să fi căutat ea, şi chiar el, acésta.

Iera dupĕ prânz: o poeană încântătóre în mijlocul pădureĭ.

Emilia, gânditóre, strîngea florĭ; Tiberie rĕmăsese în urmă să discute cu Bilavari şi cu Panaridopol.

Corinopschi luase braţul D-neĭ Căpşunescu şi s'afundase în pădure.

Toţĭ sĕ împrăştiaseră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia luâ o cărăruşă şi intrâ într'un desiş fórte atrăgător, fără să se gândiască dacă o urmaŭ Tiberie şi ceĭ-l-alţĭ. Sînt clipe când sufletul ne cere singurătate.

Când se simţi obosită şi se aşezâ pe un trunchiŭ de copac, luâ séma că s'a depărtat prea tare, că nu s'aude nicĭ un glas.

Insă, fiind-că nu s'abătuse din cărare, o avea înainte-ĭ ca un şarpe care s'ascunde sub verdeaţă şi iese maĭ departe tainic şi gânditor.

Putea dar să se întórcă înapoĭ fără témă de rătăcire.

De-odată auzi înnapoĭ trosnituri de crăcĭ şi sĕ întórse c'o înfiorare de fricâ.

Iera Blerescu, cu capul plecat, venind pe cărare. Trebuia să trécă pe lângă dînsa. C'o nelinişte mare ea aşteptâ să fie vĕzută.

Blerescu ridică de-odată capul şi o vĕzu. Sĕ opri loculuĭ înmărmurit. Nu s'aşteptase la asemenea întîmplare, la o ivire aşa de fermecătóre.

Tot sângele i se urcâ la cap; viaţa tótă i se strînse în privirĭ.

— D-vs. aicĭ, dómnă? v'aţĭ rătăcit? întrebâ el cu glas tremurător.

— Nu Domnule; mĕ credeam urmată de Tiberie şi de ceĭ-l-alţĭ, iar când am prins de veste, m'am vĕzut singură. Nu e rătăcire însă, fiind-că uite cărarea...

Fără voea eĭ cuvintele îĭ ieraŭ dulcĭ, muzicale. Se simţia emoţionată.

Singurătatea, liniştea aceea, pădurea, lumina fórte cumpĕtată, picuraŭ o vrajă fără seamăn, care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

îmbĕta şi răpia o bună parte din judecată, înlocuind-o cu exaltarea.

Blerescu îşĭ încrucişâ braţele şi rĕmase, la o depărtare óre care, în extaz de'nnaintea eĭ.

Emilia fórte încurcată, rĕmăsese ca ţintuită de buştean şi cu umbreluţa scormonia uşor în muşchiul de verdeaţă de pe trunchiul buşteanuluĭ.

O idee limpede o domina: să nu se iviască Tiberie, până să se scape de acéstă situaţie, plăcută, — dar supĕrătoare pentru ea, primejdiósă pentru liniştea caseĭ sale.

— D-nă, începu el cu glas înnecat, nu aşĭ fi vrut nicĭ o dată o asemenea fericită dar şi durerósă întîmplare pentru mine... Nu v'aşĭ fi vorbit nicĭ o dată de iubirea mea profundă şi neschimbată, bucuros să rĕmân c'o speranţă în adorarea mea. Sórta însă a voit să'mĭ dea şi suferinţa pe lângă marea mea iubire, póte ca o expiaţiune fiindcă am sperat. Căcĭ, sînt sigur, D-nă, o! prea sigur că nu voiŭ putea fi iubit... Vĕ vorbesc însă de iubirea acésta, numaĭ pentru că simt o voluptate durerósă în a'mĭ pronunţa singur sentinţa. — Să 'mi-o pronunţ, cel puţin, privindu-vĕ d'aprópe acéstă înfăţişare de o frumuseţe ideală care mĕ vrăjeşte...

Emilia se ridică c'un aier ce isbutise să 'şi'l facă aspru, cu tóte că vorbele luĭ o loviaŭ drept în inimă şi o fermecaŭ.

— Dómnă, mâine dimineaţă plec... şi voiŭ căuta să nu vĕ maĭ întîlnesc... pe nicăiurea şi nicĭ odată... O! dar sînteţĭ primul meŭ amor şi acesta lasă pe vecĭ urme. Dacă nu v'aţĭ iubi casa, v'aşĭ zice:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vĕ daŭ numele şi o iubire ce nu s'ar stinge de cât cu vĭeaţa. Dar ştiŭ cât de mult ţineţĭ la omul pe care'l faceţĭ foarte fericit, de sigur, — şi...

Vocea i se înnecâ cu totul; douĕ lacrimĭ îşĭ făcură vad pe obrajiĭ luĭ palizĭ; — sĕ înclinâ şi sĕ depărtâ ca ameţit, tot pe partea pe unde venise...

Emilia rĕmase loculuĭ nemişcată, cu privirea pĭerdută în pământ, ascultând, ca într'un vis, trosniturile crăngilor uscate sub paşiĭ carĭ sĕ depărtaŭ...

Şi ca dintr'un somn greŭ tresări cu spaimă, când auzi glasul D-neĭ Căpşunescu.

— A! D-na Levreanu p'aci!..

Iera atâta sarcasm în cuvîntul eĭ din urmă şi schimbâ o privire aşa de ciudată cu Corinopschi, în cât Emilia sĕ simţi rĕu.

D-na Căpşunescu şi Corinopschi veniaŭ din partea pe unde dispăruse Blerescu, şi de sigur o bănuiaŭ.

Incurcătura eĭ de altmintrelea, da drept de bănuit orĭ-ce, chiar celeĭ maĭ blânde făpturĭ a luĭ Dumnezeŭ.

— Da, dómnă, pe-aci, — rĕspunse dînsa silindu-se să'şĭ vie în tótă simţirea şi cătând la dînsa pĕtrunzător şi drept.

— In adevĕr, locul e fórte poetic...şi izbucni într'un hohot de rîs fórte batjocoritor... La revedere D-nă...

Porni pe cărare cu Corinopschi.

Emilia sĕ lăsâ pe buştean şi izbucni într'un plîns nervos: iera prea mult pentru dînsa..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Aĭ fost prea crudă, Cecilio.. îĭ zise Corinopschi...

— I se cuvenia. Cel puţin să aibă şi'n lume sinceritatea faptelor eĭ.. « *Poseusele* » astea, cu chipul lor de « *N'y-touche* », mĕ enervează... Iar pe D-ta, Adolf, te poftesc să nu maĭ iei apărarea păcătoaselor...

— Bine, dragă, bine... nu maĭ iaŭ... rĕspunse Corinopschi şi-o sărută pe ceafă într'un chip particular, că o făcu să rîdă cu hohot...

Ceva maĭ departe, în calea lor, întîlniră pe Tiberie, singur, cu aerul îngrijat.

— Căutaţĭ pe D-na D-vs., D-le Levrene?... îĭ zise ea c'un zîmbet ironic... Urmaţĭ cărarea.. D-na e fórte romantică. O s'o găsiţĭ visând...

Şi trecu înainte.

Tiberie cătă puţin în urma eĭ, intrigat.

Emilia, când zări pe Tiberie, îl întîmpină zîmbind. El însă luă séma numaĭ de cât la chipul eĭ schimbat, la ochiĭ eĭ umezĭ.

— Da cum te-aĭ rătăcit pe-acĭ, Emilio? De când te caut? o întrebă privind-o cu nelinişte.

— Nu vezĭ ce frumos e aicĭ? zise ea. Vorbiaĭ politică, iar eŭ umblând după florĭ, fără să pierd din ochĭ cărarea, m'am oprit aicĭ socotind c'o să m'ajungeţĭ din urmă...

— N'a trecut D-na Căpşunescu pe-aci?

Un nor întunecă uşor chipul Emilieĭ; întunecărea acésta de-o clipă, Tiberie o vĕzu.

— A trecut, însă nu'mĭ place societatea eĭ şi am rĕmas, ca să puiŭ o distanţă între ea şi mine.

Îĭ luă braţul şi sĕ întórseră în poeană, unde

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

D-na Căpşunescu povestise deja tuturor «micul roman» din desiş.

Toţi primiră pe Levreni cu priviri ciudate, ceea ce făcu pe Emilia să înţeleagă rĕutatea D-nei Căpşunescu.

Insă, fiind-că sĕ ştia nevinovată, îşi luă o aşa atitudine faţă cu toţi, până la întórcerea acasă, în cât nimeni să nu mai pótă fi zeflemist în auzul ei.

Nimenea nu mai fu, în adevĕr: însă atât cocónele cât şi bărbaţii îşi ziceaŭ lor înşile, orî îşi comunicaŭ unii altora:

— Dar e foc de «rafinată» cuconiţa!.. — Ia mi te uită ce aier de cinste «ofensată»! —

— Şi nu mai lasă braţul lui bărbatu-sĕŭ...

— Nici nu mai sufere «complimentele»!

— Nu vedeţi cum adórme pe D-nul cu şópte dulci şi cu priviri viclene!..

In adevĕr, Tiberie şi Emilia coboraŭ de pe muntele «Puf», la braţ pe unde sĕ putea, orî unul înnapoia altuia, dar aprópe şi stând de vorbă.

Din una în alta Emilia aduse vorba de plecare din băi şi Tiberie, fórte bucuros că scapă de ómenii ăştia prăpăstioşi., primi cu grabă propunerea Emilieĭ.

Hotărîră să se ducă în Bucureşci ca să lase acasă pe D-na Merişoreanu. Pe urmă, ei să dea o raită p'în locuri mai singuratece saŭ cel puţin strĕine, pe unde să nu mai pótă întîlni cunoştinţi din Bucureşti.

— Bine? Dar Blerescu ce sĕ făcu? se întrebară în cele de pe urmă D-na Panaridopol şi Bilavari.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— A plecat înainte, de sigur. De! ăştia acum sĕ'nvaţă la dragoste oprită şi li-i ruşine încă de societate! grăi Bilavari, care le trântea de multe orĭ, cu aierul şi cu tonul de glumă, dar cu plăcerea de a lovi.

— Mĕ rog D-nule Bilavari, zise Corinopschi, când susţiĭ un lucru într'un anume fel, recunoştĭ de maĭ'nainte *«un révers de médaille»* ?

— *«Naturellement, cher ami»*... şi sĕ întîmplă chiar, că dacă puĭ degetul pe rana care doare prea tare, bolnavul geme, nu medicul.

Corinopschi îl privi furios şi maĭ să rĕspundă o obrăznicie; D-na Căpşunescu îl strînse de braţ.

Bilavari găsise prilej a'şĭ rĕzbuna pe Corinopschi de refuzul D-neĭ Căpşunescu d'a primi favorurile unuĭ fost ministru.

Blerescu luase un drum maĭ lung, singuratic însă. Nu voia să maĭ vadă pe nimenea. Şi fără să bănuiască supĕrătoarea întîlnire a Emilieĭ cu D-na Căpşunescu şi urmările, — el, cufundat în haosul gândurilor bine hotărite ale durereĭ luĭ, pogora pe-o potecă.

Din vale rĕcórea sĕ urca umedă; séra venise. De pe muntele «Izvórele» saŭ «Borvizul», dintr'un desiş, curgeaŭ în valurĭ de armonie accentele melancolice ale uneĭ muzicĭ care rĕspundeaŭ ca un ecoŭ alteĭ muzicĭ din chioşcul parculuĭ.

Sus se aprindeaŭ luminele candelelor la altarul Nesfîrşireĭ, jos licăriaŭ luminele adiministraţieĭ băilor, pe îngustul şes care cuprindea atâtea patimĭ nesfîrşite.

Blereşcu sĕ opri de o dată în loc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Luna se ivise de după munte şi începuse să împrăştie peste toate, sus şi jos, farmecul luminei sale sfioase.

Melancolia dulce a unei inimi care doreşte numai, fără să cunóscă anume ce, par'că se deslipia din farmecul acesta şi plutia în aer în părticele fine una cu aerul.

Şi tocmai acésta făcea şi mai adîncă durerea lui Blerescu: el ştia ce doreşte şi vedea că nici odată nu ierea să fie în putinţă să dobândiască acel ce, care se făcuse una cu viaţa lui

— O să plec, îşi zise, precum 'i-am spus... Sînt tînĕr, cred c'o s'o pot uita...

Par'că i se sfâşia inima însă, la ideea: *s'o uite*... Dar nu se putea alt-fel, — nu se putea!...

XVI

Între întâi şi cinci-spre zece Septembrie, mai tóte personagiile nóstre, se întorseseră în Capitală.

Emilia şi Tiberie petrecuseră o lună, singuri şi neturburaţi de nimeni, prin nişte înfundături d'ale Tyrolului.

La 31 August dimineaţa sosiseră în Bucureşti, obosiţi de drum; Emilia, mai liniştită, îşi revĕzuse casa cu o bucurie de copil.

În aceeaşi zi şi alergase la d-na Goronescu pe care o găsise ocupată cu rufăria copiilor, cari trebuiaŭ să se ducă a duoa-zi, la şcólă.

Fusese şi ea cu bărbatul şi cu copiii într'o lo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

calitate obscură de prin munţii noştri. Trăiseră acolo ca la ţară, în plimbări ostenitóre şi'n somnul cel mai dulce de nópte şi de zi.

Ieraŭ toţi rumeni la faţă, liniştiţi, mulţămiţi...

Emilia simţise ca o remuşcare după ce d-na Goronescu îi povestise traiul lor simplu.

Dar în sfîrşit, Emilia se hotărîse a nu'şi mai turbura vieaţa cu porniri care nu sĕ potriviaŭ firei sale.

Acum începuse şirul de zile plin de ocupaţiuni casnice.

Une-ori îi mai trecea prin minte, ca o licărire, scena din pădure; însă numai de cât s'apuca de câte-ceva ostenitor, ca să uite; — totuşi prindea o ciudă nespusă pe dînsa când aducerea aminte stăruia cu nălucirile ei.

În ziua de 15, Lucreţia Florescu, Sergiu şi Maiorul, în landoŭ, veniră să viziteze pe Levreanu.

Ei se întorseseră din ajun, de pe ţărmurile oceanului, unde, la Biaritz, petrecuseră aprópe întregi cele douĕ luni şi jumĕtate.

După ce'şi povestiră, şi unii şi alţii, călătoria şi petrecerile, bărbaţii rĕmaseră singuri în grădină, în faţa sticlelor cu bere, iar Lucreţia cu Emilia îşi făcură drum în casă.

Lucreţia aduse vorba despre Slănic şi întrebă pe Emilia de amănuntele petrecerei ei p'acolo.

Emilia îi pomeni de toţi, numai de Blerescu nu.

Aceasta îi dede să înţelégă Lucreţiei că Blerescu însemna ceva pentru Emilia.

Ţinu fórte mult s'o puie în puţină încurcătură pe prietena sa iubită, — de-aceea zise de-o dată:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ştiĭ c'am întîlnit pe vĕrul luĭ Sergiu, pe Blerescu, la Biaritz?

Emilia sĕ roşi puţin, dar sĕ stăpâni c'o mare tărie de voinţă.

— A! da, uitasem c'a fost şi D-luĭ la Slănic... rĕspunse Emilia c'o seninătate care ar fi încurcat pe orĭ-care alt muritor, afară de Lucreţia, care era femee şi dînsa.

— 'Mi-a spus Gogu că petrecea adese-orĭ în societatea vóstră...

— Da, l'am vĕzut în unele escursiunĭ, zise Emilia cu indiferenţă bine izbutită.

Dar dacă glasul îĭ ĭera la înălţimea voinţeĭ de-a preface, în adîncul eĭ tremura.

Ast-fel, sĕ încredinţâ că, orĭ cât căuta să goniască amintirea de Blerescu, impresiunea ce-ĭ lăsase el, sĕ îndârjia să rĕmâie şi s'o supere.

— A venit la Biaritz cam bolnav, fórte palid, fórte indispus, bĭetul băeat, în cât Sergiu se îngrijise la început. 'I-a fost îndestul însă ca să găsiască o franţuzóică de-o frumuseţe rară, şi să'ĭ trécă şi indispoziţie, şi «palóre», ca printr'un farmec. Ce ţi-e cu bărbaţiĭ ăştia!.. rîse Lucreţia cu batjocură.

Emilia păli însă şi simţi ca o ameţeală.

Lucreţia o apucâ repede de braţ,— ca să nu piardă prilejul, aşa de bine pregătit...

— Dar ce 'ţi-e, Emilio?

— Mie? nimic! zise ea, cu mâna însă la pept, în dreptul inimeĭ, prin care îĭ trecuse un junghiŭ.

Zîmbetul îĭ sta trist pe buzele puţin decolorate.

— Haide, linişteşte-te, nebună ce eştĭ, — îĭ zise

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lucreția cu glas mângâietor,—liniștește-te... Gogu e un băeat statornic în iubirea luĭ și nu te-a trădat. A fost o cercare din partea mea ca să te pedepsesc pentru puțina încredere ce'mĭ arătĭ... Unde s'a maĭ vĕzut prietenă rĕutăciósă ca tine!.. Să aĭ o taină și să nu 'mĭ-o spuĭ...

Emilia, în timpul acesta, îșĭ luase deplina stăpânire de sine..

— Dragă Lucreție, începu dînsa cu seriozitate, nu numaĭ că nu mĕ privește dispoziținea bună saŭ rea a vĕruluĭ tĕŭ, dar nicĭ am visat vr'o dată să 'mĭ daŭ inima alt cui-va de cât bărbatuluĭ meŭ. Îmĭ pare fórte ciudat purtarea D-luĭ Blerescu de-a spune fie orĭ-cuĭ, și maĭ ales ție, prieteneĭ mele, lucrurĭ atât de necinstitóre pentru mine. 'I-am arătat o politețe maĭ puțin rece, fiind-că l'am știut rudă a celor maĭ bunĭ prietenĭ aĭ noștri; însă n'am crezut c'o să am să mĕ plîng când-va de dînsul și că o să regret prietenia ce 'i-am arătat. Are dreptate, bietul Tiberie, când îmĭ spune că viața retrasă e cea sigură și fără mâhnirĭ pricinuite de mâinĭ streine!..

Atâta revoltă iera în privirile și în glasul Emilieĭ, în cât Lucreția, căreea Gogu nu-ĭ spusese de cât neizbânda luĭ, nu sĕ simți de fel la îndemână.

Ideea eĭ de maĭ nainte că Blerescu însemna ceva pentru Emilia, se nimici. — Rĕmânêndu-ĭ numaĭ desamăgirea, ciuda pe Emilia i sĕ mări.

Dar pentru că maĭ stăruia într'însa nădejdea să vadă și pe Emilia căzând, și anume, prin Gogu, o încredințâ că Gogu nu-ĭ spusese nimic.

— Numaĭ după chipul luĭ, după multe și multe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

lucruri mici ce-am observat la dînsul, urmă Lucreţia, am bănuit că el te iubeşte. Dar, precum prea bine 'mi-aĭ spus tu dragă Emilio, ce ne pasă şi maĭ ales ţie, de acésta? Nu-ĭ aşa?. Iartă-mĕ dacă am crezut cât-va timp că 'ţi-aĭ putut da inima altuia... Şi cu tóte astea nu iera un rĕŭ, fiind-că în lume trăim pentru plăcere; fiind-că, să ştiĭ de la mine un lucru, dragă Emilio, bărbaţiĭ ce luăm noĭ, când sîntem virgine de corp şi de suflet, sînt departe d'a fi fost şi dinşiĭ tot aşa. Eĭ ne iaŭ ca ultimă variaţiune ce maĭ pot face... şi numaĭ în variaţiune nu póte fi monotonie, — iar unde nu-ĭ monotonie trebue să fie plăcere... Crezĭ adecă în sinceritatea bărbaţilor noştri faţă cu noĭ? Dar îĭ putem noĭ controla tot timpul cât lipsesc d'acasă? De unde ştim că nu ne vin în braţe din alte braţe şi că nu trăiesc lângă noĭ de cât printr'un fel de comparaţiune care dă un farmec noŭ plăcereĭ lor? Iar noĭ ne mulţămim cu singura plăcere ce binevoiesc a ne da dumnealor, când îĭ excită cine ştie ce mişcare a nóstră, când ne vĕd desbrăcate, curate, şi, maĭ presus de orĭ-ce, ideea că pentru orĭ cine alţiĭ în afară de eĭ, sîntem róde oprite. O! da, eĭ sînt egoiştiĭ ceĭ marĭ, dragă Emilio... Totul pentru eĭ şi pentru noĭ supunere, dragoste, statornicie şi maĭ ales statornicie neschimbată. Intr'un an am ajuns să cunosc pe degete lumea şi legile nedrepte ale căsătorieĭ... E de mirare că tu n'aĭ căutat să'ţi daĭ séma de vieaţa precum este şi precum fatalmente urmează să fie...

Emilia o asculta uĭmită, — însă în ea găsiaŭ rĕsunet ascuns cuvintele Lucreţieĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nu rĕspunse nimic, tocmaĭ pentru că se simţia înriurită şi fiind-că nu voia să se desvĕluiască prieteneĭ sale.

Atunci le sosiră bărbaţiĭ.

Inainte d'a se despărţi luară înţelegere să prânziască împreună, peste două zile, acasă la Levreni.

XVI

Sergiu şi Tiberie se aflaŭ în biuroul luĭ Sergiu precum de mult nu sĕ aflaseră împreună.

Vorbiaŭ, şi unul şi altul, de amintirĭ din tinereţe; şi unul şi altul aveaŭ în tonul convorbireĭ lor ca o amărăciune uşóră; nicĭ unul, nicĭ altul însă nu'şĭ dădeaŭ pe faţă: Sergiu, nemulţumirile reale; Tiberie, începutul luĭ de temerĭ.

Ceasul nu venise încă.

In schimb, Emilia şi Lucreţia, în camera de gătit a acesteea, vorbiaŭ fórte intim şi cu încredere una în alta.

Lucreţia, cu o dibăcie rară, aprindea în sufletul Emilieĭ dorul de independenţă pentru afară, de stăpânire în casă.

Iera linişte în încăperea elegantă. Iera sgomot în sufletele lor şi acest sgomot cerea să aibă rĕsunet din inima uneea de-opotrivă în inima celeĭ l-alte.

Lucreţia pregătise tĕrâmul inimeĭ prieteneĭ sale. Trebuia să i se destăinuiască în întregime, eĭ, pentru ca s'o alipiască de dînsa, pe Emilia, prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

farmecul curiozităţeĭ deşteptate şi a dorinţeĭ firescĭ de-a experimenta apoĭ şi a se convinge prin sine singură.

— Ascultă-mĕ dragă Emilico, tocmaĭ ĭĭ zicea Lucreţia cu glas dulce insinuător. E în natura nóstră de-a ne completa prin ce ne lipseşte.

Ne măritărm şi socotim că ne-am ajuns scopul şi că ne-a covîrşit farmecul existenţeĭ. N'a trecut un an, şi am învĕţat fórte mult de la bărbatul nostru, care a avut amante şi cu care a gustat plăcerea rafinată. Atuncĭ începem a simţi că dacă ne-am ajuns un scop, farmecul deplin al existenţeĭ e departe d'a ne fi covîrşit; că maĭ există ceva, în afară de marginile strîmte ale căsnicieĭ, şi acest ceva se impune sufletuluĭ nostru şi ne face să căutăm. Lumea de de'nafară ne arată drumul prin curtenirĭ. Amorul nostru propriŭ, vanitatea, cochetăria ne învaţă să umblăm pe noua cale.

— Aĭ avut tu vreme să'ţĭ daĭ sémă de tóte acestea, Lucreţio, întrebâ Emilia cu curiozitate şi cu uimire.

— Da, Emilio, fiind-că am trăit în lumea mare în care educaţiunea femeieĭ sĕ completează repede. Sergiu, ca toţĭ egoiştiĭ, m'a făcut să învĕţ şi să judec de timpuriŭ. Astăzĭ nu'l maĭ iubesc; îl tolerez.

— Nu'l maĭ iubeştĭ? strigâ Emilia şi împreunâ mâinile, rĕmânênd într'o atitudine de îmmărmurire, la care, inocenţa îngrozită, încă maĭ lua parte.

— Da, Emilio; e adevĕrat. Şi nu'l maĭ iubesc, fiind-că altul i-a luat locul în inima mea...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Altul? E cu putință?

— Altul. Stai să ne înțelegem, dragă Emilico. Ne măritâm adese ori, nu pentru că iubim pe acela ce ni'l dă părinții, dar pentru că ne atrage către dînsul o înfățișare plăcută și perspectiva unor viitóre cunoștinți prin el. Atunci nu ne dăm sémă de acésta, însă e așa. Luăm drept amor, propria nóstră fire, care vrea să se satisfacă prin apropierea de un bărbat. După apropiere și cunoștință, golul începe în existență; iar adevěratul amor, purces din cunósterea lucrurilor, se ivește numai acuma. Nu'ți mai ascund nimica, scumpă Emilico... Am un amant, adecă pe adevěratul bărbat al inimei...

— Ai un amant?

Emilia sě făcu roșie și privi la prietena sa cu rușine și cu imputare.

După ce-i povesti cum s'aŭ ales, ea și Andrievici, — urmâ mai departe.

— Al tu nu'ți poți da séma de lupta ce se naște în sufletul nostru când acéstă adevěrată iubire începe. Vezi-că acum o să ne dăm virginitatea sufletului și pe acésta ca s'o dăm, lupta e mare. O apărăm mai mult de cât pe-a corpului; umblăm să cunóștem bine pe acela căruia îi vom da-o. Lupți cu tine, lupți cu bărbatul pe care trebuie să 'l amăgești, lupți cu lumea care nu trebue să te bănuiască... Dar și plăcerea întâlnirilor, scumpă Emilico, e nespus de dulce... O! câtă pasiune îți umple inima și cu câtă beție te lipești de sînul aceluia care te înțelege și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care'ți dă și plăcerea pentru iubire, și iubirea pentru plăcere! Ascultă-mĕ ce'ți spun, devii dispusă să acorzi și bărbatuluĭ tĕŭ momente de plăcere, ca recunoștință că e ușor de înșelat.

Îĭ povesti apoĭ lucrurĭ prea intime cu totul; modul cum sĕ intilnia cu Andrevicĭ; odaea aceea din oraș, discretă și iubită, in care plutia plăcerea desfăcută în tot atâtea atome ca și aerul de respirat; vicleniile tóte la care alerga ca să combine acele întilnirĭ, fără să deștepte luarea aminte a celor d'aprópe eĭ.

Și peptul i se bătea tare; privirile îĭ scânteiaŭ, — lua atitudinĭ potrivit momentelor; da glasuluĭ eĭ mlădierĭ uimitóre și o tărie de pasiune care înfioraŭ pe Emilia, produceaŭ în ea o adevărată revoluțiune pripită, ale căreea efecte, nu sĕ putea să nu fie dezastróse.

Ca un geniu rĕŭ, Lucreția lucra asupra închipuireĭ Emilieĭ cu o putere de insinuațiune ne maĭ pomenită.

— O! dacă aĭ vrea tu, Emilio, să fim nedespărțite și strîns unite în tainele nóstre, am petrece, și eŭ, dar și tu, cu mult maĭ bine. Plăcerea simțită, dacă e împărtășită prieteneĭ iubite, e îndoit de mare... Câte n'am combina, amĕnduoă, ce viață n'am duce!.. și te-asigur, am putea da și Cesaruluĭ, ce trebuie sĕ fie a Cesaruluĭ, — mĕ înțelegĭ! Căcĭ îțĭ afirm și azĭ ca maĭ acum câte-va zile, — Cezariĭ noștrĭ, n'aĭ grijă, gustă eĭ plăcerea și din alte cupe... tot cu farmecul înșelăreĭ, pe ascuns întorcându-se la viața lor de flăcăĭ care nu le-a refuzat nimic...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Oare cu adevĕrat crezĭ tu, Lucreţio, că aĭ noştri ne vor fi înşelând?

— Dar oare 'i-am înşela noĭ, dacă nu ne-ar înşela dînşiĭ, dacă nu ne-ar fi înşelat din chiar capul loculuĭ, luându-ne de neveste? Dragă, îĭ înşelăm, fiind-că germeniĭ înşelăreĭ ni-ĭ aduc dînşiĭ în camera nupţială... Eĭ ştiŭ bine că n'or să se mărginiască numaĭ la noĭ. Le trebuĭe însă o casă; iar egoismul lor ne face o lege din credinţa nestrămutată pentru eĭ, tocmaĭ fiind-că nu sînt sigurĭ de dînşiĭ întâĭ, şi pe urmă de noĭ....

— Va să zică ne bănuiesc şi dînşiĭ pe noĭ?.. întrebâ Emilia, pornită pe gîndurĭ...

— De îndată ce ne vĕd că schimbăm o vorbă cu ceĭ neînsuraţĭ, gelozia îĭ róde, temerea îĭ porneşte la restrîngerea libertăţeĭ nóstre şi, fără să ne fi gândit încă la înşelare, fără să fi cunoscut noĭ ceva din vieaţa în afară de dînşiĭ, eĭ ne-o arată prin restricţiunile lor egoiste.

— Bine, dar asemenea bănuielĭ sînt urîcióse, Lucreţio, şi dacă le-am şti, ne-ar lovi fórte crud... zise Emilia.

— Ceea ce se şi întîmplă... De ce, socoţĭ, ne şi dăm drumul către vieaţa de plăcerĭ oprite? Adese orĭ numaĭ pentru a ne rĕzbuna de bănuielile lor nedrepte.

— Nepotrivită scuză, zise Emilia, ca ultim strigăt al conştiinţeĭ sale clătinată.

— Nepotrivită? de ce?. Dispară'ţĭ orĭ ce scrupul Emilico, şi pune-te de observă pe chiar bărbatul tĕŭ...

— L'am cam observat eŭ puţin...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu-ĭ aşa că aĭ vĕzut simptome de egoism sălbatec? întrebâ Lucreţia repede.

— A! nu sălbatec, nu egoism, însă un fel de simţimînt căruia nu 'i-am dat nume...

— Egoismul bărbătesc, Emilio; frica d'a nu te pierde...

— Dar bine, acéstă frică d'a nu mĕ pierde e dovadă că ţine să nu mĕ piardă, e dovadă că mĕ iubeşte...

— E dovadă că-ĭ mobilezĭ casa, că în acéstă casă are el un lucru pe care nu vrea să'l împrumute, în timp ce pe dînsul se póte împrumuta... orĭ când îĭ place....

— A! nu, Lucreţio, nu cred să mĕ înşele Tiberie... Inima'mĭ spune că el mĕ iubeşte...

— Dar pe tine, te-aĭ întrebat dacă'l iubeştĭ aşa în cât să nu gândeştĭ la nicĭ un alt bărbat?.. Spune drept, nicĭ un bărbat nu 'ţi-a făcut vr'o impresiune dulce care să se împace pe nesimţite cu starea ta de nevastă a altuia?

Emilia se turburâ şi plecâ ochiĭ o clipă,— apoĭ cătâ la Lucreţia, gata să mintă. Privirile Lucreţieĭ ieraŭ însă aşa de pĕtrunzătoare, aierul eĭ aşa de ciudat, în cât Emilia plecâ din noŭ fruntea.

— Emilio, începu Lucreţia cu acel glas dulce care o făcea irezistibilă. Tu'mĭ ascunzĭ ceva, nu numaĭ mie, dar ţie însuţĭ chiar! Tu te aflĭ în lupta de care'ţĭ vorbiam adineaurĭ... Tu aĭ început să iubeştĭ pe altul...

— O! nu, nu, protestâ ea, ridicându-se palidă însă, emoţionată, gata să se trădeze.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lucreția o ghici și nu voi să piardă prilejul.

— Protestarea ta chiar o spune... Îi înconjură gâtul cu brațele și îndulcind glasul cât mai deplin cu putință, o sărută drept în gură cu buzele ei arzătóre, ceea ce înfiorâ pe Emilia. Fără voea ta, urmâ dînsa, fără să'ți spun eŭ, ai înțeles că, fatalmente viața mai are taine pentru tine. Și, tot fără voe, inima ți s'a deschis unui amor, de astă dată cel pasionat, conștient, adevĕrat, adaose Lucreția. Firea ta de femee își cere dreptul... Ori cât o să lupți cu tine, o să fii biruită de acéstă putere de de'nnafară, de-a mediului în care trăiești... Eŭ ți-am spus tot, Emilio, cu încredere și din iubirea ce am pentru tine... Tu te mai ascunzi,fiind-că ești în mijlocul lupteĭ. După ce-o să fii biruită, o să simți nevoea d'a avea o «confidentă»

Emilia sĕ lăsase pe dormitóre, biruită; melancolia îĭ cuprinsese chipul.

— Nu voiŭ să'ți par fățarnică, dragă Lucreție, și-o să'ți spun ce simt și ce gândesc, grăi dînsa.

Lucreției i se urcâ pe buze un zîmbet de triumf, de scurtă viață, dar semnificativ.

— Cât timp n'am eșit în lume, tot ce'mĭ umplea inima iera iubirea pentru Tiberie și grija de casă. Nicĭ un gând strĕin. Iera o plăcere neaseměnată, după ce ieșiam cu el la plimbare, orĭ la teatru, să mĕ întorc cât mai repede ca să mĕ vĕd în căsuța nóstră, lângă ocupațiunile nóstre obicĭnuite, unul lângă altul. Schimbarea a început în mine, — și o mărturisesc că fără să observ vre-o scimbare la Tiberie,—de îndată ce am început să venim la balurile și seratele tale, îndată ce-am început să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ies cu tine la plimbare, şi să trăiesc din viaţa ta. Adoraţia ce are lumea pentru tine, trecea par'că şi asupra mea, iar din adîncurile mele mi se ridica în inimă o mulţumire uşóră, dulce, care mĕ fermeca. Din ziua când vĕrul tĕŭ Blerescu m'a condus a-casă, am simţit că sînt iubită de dînsul şi că-i port simpatie. Însă am fost aşa de sguduită de acésta, şi mai ales de-o observaţiune a mameĭ, iar apoĭ de rĕceala luĭ Tiberie faţă cu mine, în cât...

— A fost rece cu tine? vezĭ? gelozia! Egoismul!..

— A fost, şi asta m'a sguduit cu totul, — precum îţĭ spun, — şi m'a înspăimîntat. Îl iubiam şi'l iubesc pe Tiberie, — crede-mĕ Lucreţio, îl iubesc... stărui Emilia cu căldură, la un semn de îndoială al Lucreţieĭ. Dacă aşĭ şti că 'i-aşĭ face rĕŭ, nu 'mi-aşĭ ierta-o nicĭ odată... De-aceea, ca să'l împac, am renunţat de la orĭ-ce petrecere în lume... M'am mulţumit cu întîlnirile prieteneştĭ ale familieĭ Goronescu... Vezĭ, Lucreţio? Eată nişte ómenĭ carĭ trăiesc de mai bine de 10 anĭ împreună, într'o viaţă cu totul retrasă, şi sînt mulţămiţĭ, cu totul mulţămiţĭ!

— A! aceia sînt din neamul sălbatecilor şi al ignoranţilor!

— Ba dimpotrivă, sînt culţĭ, dar liniştiţĭ, fiind-că trăiesc cu puţin, fără ambiţiunĭ deşarte, cu singura grijă şi ambiţiune să'şĭ vadă copiiĭ educaţĭ aşa, în cât să nu sufere înfrângerĭ sdrobitóre în viaţa lor. Ah! sînt ómenĭ fericiţĭ, Lucreţio! De ce nu am şi eŭ copiĭ!..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia îşĭ plecâ capul pe pept şi două lacrimĭ ĭĭ diamantară genele lungĭ şi negre.

— Ce copilă eştĭ l'îĭ şopti Lucreţia c'o imputare blândă şi-ĭ cuprinse mijlocul c'un braţ... Asemenea ómenĭ par a scăpa legilor firestĭ, fiind-că se martirisează, dragă Emilio. Dar martiriul la ce póte duce? La: să fiĭ lângă riŭ şi să nu fi bĕut; să fi pierdut viaţa în zadar pentru eĭ, căcĭ în copiĭ nu vor găsi rĕsplata, firea rĕsbunându'şĭ pe părinţĭ, în copiii lor...

— 'Şi-o fi rĕzbunând firea pe părinţĭ, în copiiĭ lor, pentru vr'o greşeală a părinţilor, nu pentru viaţa lor fără greşelĭ... zise Emilia. In sfîrşit, ca să mĕ spovedesc ţie, cu desăvîrşire, urmâ dînsa după o clipă, renunţasem la viaţa sgomotósă, după cum 'ţĭ-aducĭ aminte. Insă, dacă simţiam o bucurie lăuntrică pentru mulţămirea ce făceam luĭ Tiberie, — alăturea cu mulţămirea asta, se ridica dorul de vieaţa ce lăsasem. Vedeam bine că regrete, după regrete, îmĭ aduceaŭ momente de melancolie, de lângezeală, de nemulţămire... Tiberie, cu drăgălăşiile luĭ, mi le risipia îndată; D-na Goronescu cu seninătatea figureĭ sale mi le adormia. In singurătatea mea de câteva ore, cât nu vedeam pe Tiberie, ele sĕ deşteptaŭ însă şi 'mĭ pricinuiaŭ suferinţĭ d'acestea micĭ, dar fórte stăruitóre. Aşa ieram când am pornit la băĭ la Slănic. Intîmplarea a făcut de sigur,—(aicĭ Emilia căutâ lung la Lucreţia ca şi cum ar fi întrebat-o dacă nu luase ea rolul întîmplăreĭ; Lucreţia nicĭ nu clipi), — să întîlnesc acolo pe Blerescu şi să mĕ las fără voea mea simţireĭ dulcĭ care învia în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mine la ivirea luĭ. Cu tóte acestea, lasă că și el s'a purtat fórte respectuos, și eŭ însă nu 'ĭ-am dat nicĭ cea maĭ mică încurajare. Într'o zi, pe când rătăcisem puțin în pădurea de pe «Puf», îl věd înnaintea mea. Mĕ urmărise cred. Am socotit că mor, de rușine, de mulțimea simțirilor ce 'mĭ făcea vălmășag ființa întreagă.

'Mi-a spus că mĕ iubește, — 'mĭ-a spus... Nu știŭ în cele din urmă ce 'mi-a maĭ spus, fiind-că stam amețită și pironită pe bușteanul pe care mĕ odihniam.... După ce s'a făcut nevĕzut, am început să simt cât de grea e poziținea femeieĭ ce se lasă unor asemenea curente... nenorocite... Iĭ povestĭ apoĭ vorbele ce rĕspândise D-na Căpșunescu, atitudinea tuturor față cu dînsa, și plecarea eĭ din pricina acésta.

— De-aceea, draga mea amică, nu o să pot urma calea ta. O să'ți rĕmân prietenă, o să'ți primesc «confiidențele», însă de Tiberie n'o să mĕ înstreinez.

După vr'o jumĕtate oră de vorbă încă, Emilia purcese acasă cu Tiberie al eĭ.

Emilia pleca, însă cu totul alta. Lucreția ĭèra sigură că o schimbase.

Nu-ĭ da de cât timpul trebuitor firieĭ eĭ de femee blondă, care maĭ cu încetul pășește către transformarea întreagă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XVIII

Să ne întórcem puțin în urmă.

Innainte de plecarea la băĭ atât a familieĭ Florescu, cât și a familieĭ Levreanu, ne amintim de-o scenă, părînd fără multă importanță, atuncĭ.

Ieraŭ de față Sergiu Florescu, Andrievicĭ și maiorul Sandonescu.

Maiorul refuzase să maĭ ia procesele luĭ Andrievicĭ, declarându-ĭ că se va duce la băĭ cu fie-sa și cu ginere-sĕŭ.

Andrievicĭ fusese așa de contrariat, în cât maiorul sîsiise grozav.

Acésta ĭĭ dase nota caracteristică a situațiuneĭ: D. Andrievicĭ voia să ia urma fie-sĭ.

Maiorul nu'șĭ inchipuia încă pe Lucreția în brațele luĭ Andrievicĭ, însă de putința acesteĭ căderĭ sĕ temea.

De aceea, se înfățișâ în diminéța ajunuluĭ plecăreĭ lor la băĭ, în casa D-luĭ Andrievicĭ.

Il găsi singur, rînduind niște hârtiĭ, și pe jumĕtate înnecat în fumul uneĭ havane.

Intrâ fără să se vestiască, ci numaĭ dupĕ o bătae ușóră in ușă.

— Salut, Domnule Andrievicĭ, zise maiorul, ca la el acasă, sîsîind fórte apăsat.

Andrievicĭ Petre tresări și cătâ cam sperios, prin colacul de fum, pe care tocmaĭ atuncĭ îl scosese din cuptorul gureĭ.

— «*A! c'est cet excellent Major*», zise Andrievicĭ și sări cu multă curtenie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Maiorul sîsii cu rĕceală.

— Eŭ, în persónă, Domnule Andrievicĭ, pronunţâ el, cam sălciŭ.

— « *Je suis ravi...* » Despre ce e vorba, scumpe Domnule maior?...

— Maĭ întâĭ aţĭ putea, Domnule avocat, să nu mĕ maĭ «maioriţĭ», şi al duoilea, să bine-voiţĭ a mĕ asculta cu seriositate....

— « *Oh! comme vous parlez* », zise Andrievicĭ imitând pe surprinsul glumeţ...

In realitate îĭ cam trecuse prin inimă presimţimîntul vag al uneĭ contrarietăţĭ marĭ ce-avea să întîmpine.

— Domnule Andrievicĭ, începu maiorul c'o sîsială scurtă şi cuprinzĕtoare, nu 'mĭ-am putut închipui nicĭ odată că procesele la care mĕ rugaĭ să'ţĭ daŭ concursul meŭ, aveaŭ drept ţintă o faptă fórte puţin corectă din parte'ţĭ. D-ta aĭ voit să facĭ însă din casa mea un loc de întîlnire cu chiar propria mea fiică. Vezĭ, eŭ îţĭ vorbesc fórte de-a dreptul şi fórte lămurit. Am tăĭat drumul ce luaseşĭ, însă nu şi firul purtăreĭ D-tale de-a 'ţĭ înşela pe un prieten, care te iubeşte, cât şi de-a nenoroci o femee, din fatalitate, cam cochetă.

Maiorul sîsîĭ de treĭ orĭ, repede şi uşor, apoĭ urmâ:

— Nu'ţĭ vorbesc din punctul de vedere al moralităţeĭ sociale, — ci dintr'un punct de vedere fórte practic: D-ta nu iubeştĭ pe fiica mea, pe soţia lui Florescu. Te-a impresionat frumuseţea eĭ şi te-a atras. Pentru D-ta e femeea care 'ţĭ-ar satsifăce un capriţiŭ şi nimic maĭ mult. Eŭ însă te

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

consider cel puțin un om de onóre și 'ți zic: Domnule Andrievicĭ, D-na Florescu ajungênd la divorț cu bărbatul eĭ, când acesta ar afla-o vinovată, ar ajunge și o nenorocită, fiind-că eŭ nu am avere, iar ea s'a deprins cu luxul, cu vieața în mare... Renunță la dînsa dacă e un capriț̆iŭ, saŭ spune'mĭ limpede și hotăritor: 'ț̆ĭ-e dragă să nu poț̆ĭ trăi fără dînsa? Atunci să știŭ încaĭ că o să găsiască în D-ta un bărbat, cu care să ducă vieață cinstită, de la D-ta înainte...

Andrievicĭ, care nicĭ prin vis nu s'așteptase la asemenea pledoarie ciudată, cu conclusiunĭ până într'atât de contrariĭ apucăturilor luĭ, asculta pe maior c'o mare poftă de r.s. Și ar fi izbucnit chiar, la paragraful din urmă, dacă nu 'șĭ-ar fi impus o mare stăpânire de sine.

Glasul maioruluĭ iera fórte apăsat, chipul de-o seriozitate gravă, iar privirile amenințătóre, plus acea sîsîeală care completa înfățișarea luĭ în situațiune.

— Domnule maior, începu Andrievicĭ cât maĭ serios putu, nuștiŭ cum și de unde 'ț̆ĭ-aĭ închipuit o înclinare reciprocă, din partea mea și a D-neĭ Florescu.

— Mĕ rog, zise maiorul, c'o sîsieală poruncitóre, n'o lua așa. Eŭ nu bănuiesc, sînt sigur. Pornește d'aci.

— Al tonul D-tale e cam «ofensător».

— Și D-ta parĭ predispus pentru zeflemea, Domnule Andrievicĭ... orĭ pentru discursurĭ academice bune pentru femeĭ indulgente... Eŭ îț̆ĭ hotărăsc fără șovăire: orĭ, orĭ!..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Atuncĭ intrâ feciorul.

— Conaşule, am încărcat cuferele... Daţi'mĭ vĕ rog adresa băilor pentru unde să le scriŭ la gară...

— Maĭ aşteaptă, — ĭĭ poruncĭ Andrievicĭ, cu iritare. Domnule maior, se întórse către acesta, nu primesc maĭ departe o «conversaţie» de natura asta şi cu tonul D-tale...

— Ba o s'o primeştĭ, Domnule, strigâ maiorul c'o sîsieală iritată. Heĭ! D-ta socoteştĭ că tóte o să-ţi se treacă aşa, în bine! zise el, ridicându-se... Nu... — Te-aĭ şi gătit precum vĕz, să'ţĭ trimiţĭ cuferele la băĭ. Domnule Andrievicĭ, — eŭ plec cu fie-mea şi cu ginere-meŭ. Dacă te-oiŭ întâlni la *Aix-les-Bains*, la *Trouville* orĭ la *Biarritz*, să ştiĭ că o să aĭ de furcă cu mine... Eŭ nu glumesc şi ţiŭ să'ţĭ aduc aminte că am fost militar. Mănuiesc orĭ-care armă, perfect de bine; şi apoĭ, pe lângă forţa mea fizică, a D-tale, slăbită de ştrengăriĭ, o să facă «*fiasco*». Să nu te maĭ vĕd în calea fiiceĭ mele, — una şi cu una fac duoĕ, asta-ĭ! sîsiĭ puternic şi ieşi fără să maĭ aştepte rĕspuns.

Andrievicĭ, îşĭ încrucişâ braţele şi privi lung spre uşa pe care ieşise maiorul. Iera iritat la culme, dar şi impresionat de atitudinea şi de vorbele maioruluĭ.

Până în séră fu de-o . rĕutate nespusă, — maĭ să se certe pentru tot-d'auna cu Zaritoneanu....

Ce atitudine să ia?

Putea să renunţe la plăcerile nespus de dulcĭ ce-ĭ da Lucreţia? Se simţia prins în laţul cel maĭ fermecător, al celor două braţe albe, grăsuliĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

parfumate, în care ierea numaĭ pasiune şi voluptate...

Ce soiŭ de om ierea maiorul de s'amesteca în viaţa ficeĭ luĭ, *«femee la casa eĭ»!*

Şi cu toate acestea, când i se nălucia înfăţişarea aspră şi hotărâtă a maioruluĭ, când işĭ amintia de ameninţarea luĭ, — simţia că'l cuprind fiorĭ.

— Eĭ, dar în cele de pe urmă, nu sînt un *«laş»!* işĭ zise Andrievicĭ, fie c'aş plăti voluptatea d'a fi amantul Lucreţieĭ, c'o împunsătură de sabie şi c'un litru de sânge...

In aceeaşĭ séră plecâ, după ce sĕ informâ că a-duoa zi dimineaţa trebuia să plece şi Floreştiĭ cu maiorul.

Potrivi însă ca în *Aix-les-Bains* să ajungă după câte-va zile în urma lor, şi se opri să petreacă puţin în Geneva.

Cum veni în *Aix*, prima-ĭ grijă fu să nu s'arate şi să spioneze unde şed Floreştiĭ; iar după ce află otelul, plăti un comisionar care să ducă un bilet lămuritor Lucreţieĭ.

Biletul ajunse în mâinele eĭ şi o făcu de-o veselie nespusă, repede observată şi comentată de Sandonescu.

El, de alt-fel, se aştepta la vr'o comedie şi pândia bine, fără să pară.

Lucreţia se înfuriâ groznic în inima eĭ, pe tată-sĕŭ, pentru amestecul acesta în viaţa eĭ; însă paza ce-ĭ recomanda Andrievicĭ, trebuia s'o aibă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acum, în ce chip să se pótă întîlni cu iubitul eĭ, de care-ĭ iera dor nevoie mare de mult.

Pentru acésta îĭ trebuia o cunoştinţă în amănunţime a locurilor şi putinţa să iasă singură.

Mijlocul îl şi găsi.

Sergiu sĕ cam prindea la «bacarrat» în sălile de joc, în timp ce dînsa rĕmânea în sala în care se da concertul de zi.

Dacă într'o asemenea zi ar pleca într'o direcţiune anume şi s'ar rătăci pe urmă cu Andrievicĭ, vestit despre acéstă fericire?..

Prilejul i se ivi.

Ea rĕmase în sala de concert; Sergiu trecu la masa verde; maiorul se plimba cu niște militarĭ pe teraţă.

Lucreţia se strecură şi intră în parc, apoĭ o luă către un desiş de tufişurĭ de liliac, loc ce-ĭ plăcuse eĭ şi'l găsise potrivit pentru o întîlnire.

Acolo pe o bancă o aştepta Andrievicĭ. Întrevederea lor fu pasionată, plină de voluptate.

Apoĭ ţinură sfat că în ce chip sĕ înşele veghiărea bĕtrânuluĭ.

Câte viclenii nu întrebuinţă, câtă cheltuială de forţă nervósă ca să pară firească în dragostea ce arăta luĭ Sergiu, în atenţiunile drăgălaşe ce avea pentru tată-sĕŭ.

Bĕtrânul începuse a fi asigurat.

Dar eată într'o zi se întîlni faţă 'n faţă cu Andrievicĭ. Ploua mĕrunt; el iera cu gulerul ridicat, însă maiorul îl recunoscu, îl opri şi'l ţinu încleştat de braţ cu degetele mâneĭ luĭ, osósă dar puternică de uimit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Așa te-aĭ ținut de cuvînt, mișelule! îĭ grăĭ printre dinți, și cu sîsîieliĭ dese și repeziĭ.

— Ia ascultă Domnule, îĭ grăi Andrievicĭ, ce pofteștĭ de la mine? Am sosit aseară și cred că 'mĭ-e permis să mĕ plimb pe unde'mĭ place... Vreĭ să ne răfuim? Când ți-ĭ pofta. Mĕ bat cu D-ta și sfîrșim odată. Te asigur însă, pe «parola» mea de onóre că între mine și fiica D-tale nu e nicĭ o relațiune...

— Nicĭ una? bine, om vedea... rĕspunse maiorul. De-oiŭ prinde însă de veste, te 'mpușc. Scurt și cuprinzător.

— O! fiĭ sigur că nu mĕ tem. Iar de mĕ vezĭ p'aci, pricina-ĭ că promisesem luĭ Sergiu să ne întîlnim la un «*bacarrat*»... Peste o sĕptămână plec pe urmă la Trouville.

— Bine, om vedea, — scrîșni maiorul, și'l lăsă.

A doua-zi, Andrievicĭ înștiință secret pe Lucreția de cele întîmplate, și, oficial, pe Sergiu, că a sosit în Băĭ, dar că e indispus și'l rógă să vie până la dânsul la otel. Amândouă scrisorile picară însă în mâinile Maioruluĭ.

Rupse pe-aceea adresată luĭ Sergiu, puse la păstrare în portofel pe cea-l'altă, și începu să se gândiască la chipul prin care să tae odată dragostea dintre Andrievicĭ și fie-sa...

Pentru el nu maĭ iera cestiunea de vinovăție vădită a fie-si, ci de curmarea rĕuluĭ. Se temea de Sergiu pe care'l știa cât de repede sfîrșește el o daraveră.

Andrievicĭ nu iera s'o ia de nevastă.

Iera «june prea fashionabil» ca să facă asta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Scandal nu putea face în Băi, cu Andrievicĭ... Ce trebuia dar să facă?

Să-ĭ lase să'şĭ bată mendrele până ce-or pleca în ţară, unde iera fórte uşor de făcut socotelile? să se ţie de Sergiu, în cât să'l păziască pe dînsul ca să nu vadă păcătoşia Lucreţieĭ?

Orĭ cum, într'o clipă de inspiraţie îĭ păru că iera bine să se ducă la otel la Andrievicĭ şi să-ĭ tragă o spaimă ţeapănă. Vĕzuse maiorul, că asemenea lucru, îl cam împresionase pe Andrievicĭ.

Acésta o şi făcu.

După ce bătu în uşă, iar Andrievicĭ îĭ deschise, în timp ce el rĕmânea o clipă, surprins, maiorul răsuci cheea şi scóse repede un revolver, luând un aier de rĕsbunător de melodramă.

Andrievicĭ se dădu un pas înapoĭ, cuprins de fiorĭ, — dar apoĭ încrucişâ braţele şi începu să rîdă:

— «*Allons donc!*» «*Est-ce que ça va tourner au drame?*»

— Domnule, eŭ vreaŭ să ne înţelegem romîneşte, în ţara franţuzească, începu maiorul c'o strașnică sîsîeală de gâscan zuliar.

— Să ne'nţelegem, — însă nu fi caraghios, te rog, şi cobóră arma.

— Domnule, nu glumi, căcĭ un moment de îndărjire, din parte'mĭ, îţĭ póte fi fatal. D-ta nu înţelegĭ durerea mea de părinte şi ruşinea mea, maĭ ales acuma când îmĭ ştiŭ fata amantă a D-tale... Aĭ să-ĭ scriĭ subt ochiĭ meĭ, ce 'ţĭ-oiŭ dicta eŭ.

— «*A! Bien... Où êtes-vous, Paul de Coq?*»

— Gata? comandâ maiorul, sîsîind.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dar bine, onorabile Domn, nu pricepi D-ta că D-na Florescu n'o să creadă un cuvînt din ce 'i-oiŭ scri, de vreme ce-o să'şi închipuiască amestecul D-tale de pĕtrunjel în mâncarea asta?

— D-ta glumeşti şi eŭ turbez! răcni maiorul, ne mai putînd suferi tonul luĭ batjocoritor şi până la un punct adevĕrul observaţiuneĭ luĭ.

Şi, trase în sus vărguţa de metal, a revolveruluĭ.

Andrievicĭ sĕ gândi că nebunul putea să-ĭ găuriască pĭelea. Iĭ trecu prin minte, repede, năluca voluptăţeĭ ce aveaŭ să simtă, şi el şi Lucreţia, în urma comedieĭ acesteea, — şi se aşezâ să scrie.

— Dictează Domnule...

Maiorul dictâ:

Dragă Lucreţio,

«O împrejurare neprevĕzută mĕ sileşte să plec fără să'ţi «pot zice «adio», după cum inima mĕ îndeamnă».

Se opri o clipă, căcĭ nu ştia ce să maĭ zică... Pe urmă iĭ păru că începuse rĕu, — maĭ ales că vedea pe Andrievicĭ zîmbind fórte ironic.

De-odată iĭ fulgerâ ceva noŭ prin gând; chipul i se luminâ; sîsiĭ în mod aprobator şi comandâ scurt:

— Scrie Domnule...

«A sosit pe neaşteptate în Băĭ, sora mea, şi fiind-că iera «singură şi pe drum către Royat, unde aŭ rînduit-o mediciĭ, «a trebuit s'o însoţesc eŭ, starea eĭ fiind gravă... La revedere «în curând însă: Royat nu e la capătul pământuluĭ.

«Al tĕŭ
«*Andrievicĭ*»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Petre stîrșind de scris, rămase o clipă gânditor, ca să afle cheea acestor rînduri. Enervat însă de rolul stupid ce juca, nu găsi; închise scrisórea repede, scriind adresa și mai repede, ca să se scape de prezența maioruluĭ c'un moment maĭ curând, și 'i-o întinse.

— Poftim, Domnule, și ne putem despărți.

— Însă cu cel dintâĭŭ tren s'o plecĭ, Domnule, m'aĭ înțeles!..

— Mĕ rog, știŭ prea bine că n'o să poțĭ face scandal, de frica ginereluĭ D-tale, ca să nu afle adevărul. Plec însă, căcĭ romanele cu incidente dramatice nu'mĭ plac. Eŭ gust altfel amorurile...

— O să te supraveghez; și, o auzi ginerele meŭ saŭ nu, cu pielea negăurită nu scapĭ, — pronunță răstit maiorul și eși, sîsĭind, după ce luă scrisórea.

Andrievicĭ sĕ ținu de vorbă și plecă spre Paris, ca de aci să se ducă la Trouville.

Lucreția primi scrisórea și rămase fórte surprinsă și intrigată. Cu tot spiritul eĭ născocitor, nu putu să plăzmuiască ideea că Andrievicĭ s'ar fi putut lăsa pe mâna maioruluĭ, ca să scrie sub porunca luĭ.

La prânz se arătă fórte indispusă. Sergiu se neliniști, maiorul o încunjură cu de-aprópe îngrijirĭ, sîsĭind fórte părintește.

Lucreția nu putea să deslege enigma. Îĭ trecea prin gând că póte tată-seŭ dăduse peste Andrievicĭ. Însă cum să scrie dînsul asemenea scrisóre, pentru ea fără nicĭ un înțeles? Scuza a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ceea iera silită... I se năluci că Andrievicĭ nu fusese tocmaĭ călduros cu dînsa...

Maiorul sîsîia în mustăţĭ încet, încetişor, a mulţămire că pornise furtună în inima fie-si.

Acum trebuia să-ĭ dea şi lovitura din urmă, căcĭ combinaţia întrégă o făcuse în clipa dictăreĭ.

Între cunoştinţele ce făcuseră în Băĭ, iera un colonel în retragere, amic al maiorului.

Maiorul îĭ ceru concursul, după ce-ĭ spuse în câte-va cuvinte importanţa acestuĭ concurs şi scopul.

Colonelul, un chilipirgiŭ de frunte, primi bucuros să'şĭ asigure pe timpul şedereĭ în Băĭ, consumaţia din cafenea, şi póte chiar unele micĭ împrumuturĭ pentru atrăgătorul «bacarrat».

Ieraŭ la masa de seară când, colonelul, după o intrare în materie fórte bine adusă, zise:

— Ştiţĭ că ne-aŭ maĭ sosit de-aĭ noştri, de prin Bucureştĭ ?...

— Aĭ cine? întrebâ Sergiu.

Maiorul sîsîi... şi avu o bătaie de inimă maĭ tare.

Colonelul numi vr'o duoă familiĭ: Formachidi şi Contaropol ce le întâlnise, în adevăr, în ziua aceea.

— Mi sĕ pare că Formachidi e venit de vr'o câte-va zile... zise Sergiu.

— Nuştiŭ, eŭ azĭ 'ĭ-am întîlnit... Insă numaĭ de unul nu vĕ închipuiţĭ... Mi sĕ pare că e amic cu D-vs. D-le Florescule...

— N'o fi Andrievicĭ? întrebâ Florescu cu bucurie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lucreția tresări și se dispuse să asculte...

— Tocmaĭ. L'am întîlnit aséră, pe scara Oteluluĭ meŭ, c'o dómnă la braț... Pe cinstea mea, bobocel de primăvară, nu glumă...

Lucreția păli.

— Ce spuĭ? zise Sergiu: Diavolul! Tot cuceritor neobosit... Dar aș vrea să'l vĕd...

— Cam greŭ, zise Colonelul... Tocmaĭ fiind-că'l cunosc, am vrut să'l vĕd și eŭ, azĭ dimineață. Eŭ mĕ scol cam târziŭ, pe la unsprezece... De! om cu reumatisme soldățeștĭ!.. Când întreb de dînsul... «*garçonul*» îmĭ spune că Domnul și D-na, veniți aséră, aŭ pornit spre Paris cu întâiul tren de dimineață.. Ia'l de unde nu-ĭ, rîse Colonelul. M'am informat maĭ d'aprópe, fiind-că de! ieram intrigat, și «*garçonul*» 'mĭ-a spus că D-na cu care'l vĕzusem, se afla de maĭ mult timp în otel, și că aștepta pe un domn pentru ca să se ducă cu el... Ba încă femeea care mĕ servește, îmĭ da să înțeleg că ieraŭ amândoŭĭ ca în luna de miere..

Lucreția sĕ făcuse vînătă și numaĭ o mare putere de stăpânire, — căcĭ se vedea observată de maiorul, — o făcea să'și păstreze o atitudine demnă.

Lovitura isbutise...

— Ce om misterios! rise Sergiu. Auzișĭ Lucreție ce soiŭ bun de prieten avem? Da ce? ție tot nu 'ți-e bine? o întrebâ cu grijă.

— Nu; și dacă mi-aĭ da voie, m'așĭ duce sus, zise ea.

— Bine, du-te; viŭ și eŭ acușica.

Dupĕ un sfert de oră, Sergiu lăsâ pe bĕtrâniĭ amândoĭ și se urcâ la Lucreția.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Bine comandată expediția, — auz ? zise colonelul rizind.

Maiorul sisîi, strînse mâna superiorului sĕŭ în retragere și'n combinații...

— «Frate colonel,» mĕ 'nchin, zise maiorul; cred că rĕzboiul o să se sfîrșiască și tractatul de pace o să ție...

Apoĭ destupară o sticlă de șampanie.

D'aci maiorul putu să organizeze împrejurul cetățeĭ o «centură» de observațiune așa de aspră, în cât prinse vr'o treĭ scrisorĭ, în interval de-o lună, până ce plecară din *Aix-les-Bains*, *la Biaritz*.

In timp ce Lucreția se bătea cu tóte gândurile și ajunsese a nu mai ști ce să crédă, Andrievicĭ, care nu maĭ primia nicĭ un rĕspuns de la Lucreția, începea să se răciască, din ce în ce, de dînsa.

Îĭ trecu într'o zi prin minte că póte maiorul îĭ juca și renghiul acesta, însă amor în asemenea condițiunĭ nu-ĭ maĭ plăcea.

In *Trouville* apoĭ, găsia desdăunare destulă... iar timpul trecea..

Când se întórse în țară pe la începutul lui Septembrie, — căcĭ petrecerea, petrecere, dar și daraverile, daraverĭ, — se găsi împătimit tot atât de tare de Lucreția.

Impăcarea să făcu numaĭ de cât, dupĕ lămuririle ce-ĭ dădu Andrievicĭ, că plecase așa de repede în urma uneĭ scrisorĭ din partea eĭ, care-ĭ fusese ca un ordin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Convenirĕ că scrisórea fusese opera maioruluĭ, că tot el impedicase pe-ale luĭ către dînsa, şi aduoa zi dupĕ convorbirea dintre Emilia şi Lucreţia, o găsim pe dînsa în micul apartament al croitoruluĭ «*de Dame*», beată de mulţămire în braţele luĭ Andrievicĭ.

XIX

Iarna întreagă fu o necurmată luptă pentru Emilia Levreanu, pusă între prietena eĭ care ştia să-ĭ dea toate poştele, cu fórte multă dibăcie, şi între Blerescu, încurajat de Lucreţia, nebun de amor dupĕ Emilia.

Balurĭ, serate, teatru, gătelĭ, fuseseră grija eĭ. Tiberie, se deprinsese şi dînsul, şi nu-ĭ maĭ părea un rĕŭ asemenea viaţă, maĭ ales că Emilia luĭ iera de-o nespusă drăgălăşie faţă cu dînsul.

Nu-ĭ dăduse nimic de bănuit, nu auzise nicĭ o şóptă rea de dînsa; în chiar prietenia luĭ Blerescu pentru dînsul, nu maĭ vedea un rĕŭ: cum ar fi vĕzut, odată ce încrederea luĭ în Emilia, rĕmăsese neştirbită?...

Pe urmă Blerescu iera fórte respectuos, nu numaĭ cu Emilia, dar cu tóte femeile.

Lucreţia îl asigurase pe Tiberie că Blerescu voia să se însóre; ba încă'l şi rugase şi pe dînsul să-ĭ găsiască vr'o fată bună.

Numaĭ un lucru nu izbutise încă Blerescu: să pótă intra singur în casa Levrenilor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cu vară-sa venise, — cu Tiberie, cu Emilia şi cu Lucreţia se plimbase la Şosea, în landoul Lucreţieĭ; — maĭ departe nu mersese: Emilia îĭ arăta prietenie fórte puţin încurăjătóre şi la dînsa a-casă nu'l invita nicĭ odată. Iar într'o zi, când voise să încerce să-ĭ facă vizită, Emilia nu'l primise, sub cuvînt că nu iera acasă.

Cu tóte acestea o surprinsese pe Emilia, privindu-l cu interes; cu tóte acestea Lucreţia îl asigura continuŭ că Emilieĭ nu-ĭ maĭ iera indiferent.

Oare ce prilej neaşteptat putea să puie capăt suferinţelor luĭ şi să hotărască la un fel cu dînsul?

De partea eĭ, Emilia, în adîncul eĭ, se încredinţase că iubia pe Blerescu cu tot dinadinsul şi suferia în tăcere, stăpânindu-se.

Incepuse a fi gelósă de caracterul Lucreţieĭ, de modul cum putea dinsa să fie fericită în amorul eĭ cu Andrievicĭ.

Şi numaĭ o simţire ciudată ce nu 'şi-o putea defini, o făcea să se biruiască, să caute pe furiş lung la Tiberie, să suspine şi să'şĭ zică necontenit că nu va înşela pe omul acesta leal şi bun.

Nimic în purtarea luĭ Tiberie, nimic nu-ĭ da drept să se revolte împotriva luĭ şi să o răciască de dînsul.

Il maĭ iubea saŭ nu? Nu'şĭ putea da sémă.

Avea une orĭ porniriĭ frenetice pline de voluptate, alăturea cu dînsul, în intimitatea lor; alte dăţi, fără să simtă repulsiune pentru el, iera ca de ghiaţă: desmierdările luĭ o făceaŭ melancolică, nemulţămită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Intre acestea, în grădina Cişmigiŭ sĕ făceaŭ marĭ pregătirĭ pentru niște serbărĭ populare, în folosul ospĕtărieĭ populare înființată de Primăria Capitaleĭ.

In comitetul de Dómne intraseră Emilia, Lucreția, D-na Căpşunescu, D-na Bilavari, D-na Panaridopol, — şi tóte obicĭnuitele petrecerilor de la Florescu.

Un şir de zile frumóse ale luĭ Aprilie promitea o izbândă deplină.

Aleea cea mare iera presărată pe delăturĭ cu chioşcurĭ de felurite mărimĭ şi forme, unele cu acoperemînt roş, cu pereţĭ galbenĭ, altele cu acoperemînt şi cu pereţĭ în dungĭ colorate, — toate, combinaţiunĭ ale capriciuluĭ, «cochet» alcătuite, aşteptând să'şĭ împliniască scopul în acéstă vale... a Cişmigiuluĭ.

Intre copacĭĭ carĭ împodobesc mărginile aleeĭ, din distanţă, în distanţă, se legănaŭ, la uşóra batere de vînt, ghirlande de verdeaţă de care se atârnaŭ lampióne şi steguleţe. Icĭ şi colo ieraŭ arcurĭ de fier care, în timpul nopţeĭ, trebuia să se transforme în coróne de lumină. Din loc în loc, pe stîlpĭ bătuţĭ anume, plăcĭ cu fondul tricolor, şi cu mărcile fie-căruĭ judeţ, ca adecă să se pară că la acéstă serbare populară tótă ţara participă. Fel de fel de combinaţiunĭ şi «arangiamente» matematico-artistice, pentru a atrage lumea şi a-ĭ smulge admiraţiunea.... topită în monete de un leŭ... minimum al manifestaţieĭ filantropicĕ spontanee.

În partea din spre tribunale, pe o frumósă pa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

jiște ce abia îmbrăcase locul, de dragul lui Priek, se făcea o baracă pentru «comedianți» și comedii de tot felul, și se împrejmuia locul întreg cu uluce înalte, ca pentru plată deosebită.

Pornind de la intrarea Schitu-Măgureanu, trecînd poetic printre copacii bine gătiți de primăvară, șine de drum de fier străbăteau aleele; diferite stații, cinstite cu felurite nume istorice: Călugăreni, Valea Albă, Mircea-Vodă, Paris, Viena «Fefeleiu», «Cioplea», Fortul-Otopeni, etc., aveau să facă bucuria copiilor de-a se vedea plimbați și opriți pe la asemenea localități importante în istoria civilizațiunei nóstre din trecut și de astăzi. Unde mai puneți că asemenea trenuri ieraŭ să fie trase de catâri!

De ce nu 'și-ar da și catârii obolul lor pentru opere de bine-facere?

Bieții catâri! ei își daŭ obolul muncind fără să petreacă, — făcând pe alții să petreacă, fără să încaseze nici un ban din chieltuielile încărcate ale serbărilor pentru nenorociți!

Cascada, din fundul grădinei, care-a vrut să imiteze pe cea de la Saint-Cloud, — cum imităm noi ce e rĕŭ, lustruit și pretențios al străinilor, — sĕ gătia și dînsa ca să pară cascadă de treabă, măcar la o serbare de bine-facere.

Mecanicii Primăriei se trudiaŭ să nu dea «chix» cu faimosul joc al apelor.

Iera o hărnicie de speriat mințile, în marea și frumósă grădină, care de când cu obiceiul serbărilor, e gata tot-d'auna să'și ciuntiască arborii, să și i vadă pârliți de focuri de artificii, să'și vadă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iarba călcată în picióre, — pentru dragostea de omenirea suferindă!

In locul întîlnirilor ferite, sub umbrarele eĭ minunate, abia strĕbătute de luminile discrete ale luneĭ, — bĭata grădină avea acum prilejul să vadă amorurĭ purtate printr'o lumină feerică de focurĭ bengale, de sóre electric şi de lumĭnĭ de gaz, printre pocniturĭ şi bubuiturĭ; — în sfîrşit, printre sgomote ca ale unuĭ atelier monstru în care s'ar fabrica trăsnete şi fulgere, arcurĭ, săgeţĭ şi undiţe.

Şi cine ĭeraŭ întru toate îndeletnicitoriĭ neobosiţĭ?

Vedeaĭ colo pe Corinopschi, dincóce pe Andrievicĭ, maĭ dincolo pe Zaritoneanu.

Da, aceştia lucraŭ pentru uşurarea nevoilor celor în lipsă!

Blerescu de asemenea primise să se osteniască pentru nobilul scop, fiind-că iera în comitet Emilia Levreanu.

— «*Mais arrive donc!*» îĭ strigă Zaritoneanu. «*je suis éreinté, écrasé!*» Nu maĭ pot, «*mon-cher*», ce vreĭ! Să fie a draculuĭ de primărie cu ospĕtăria eĭ populară!

— Eĭ, ce e, de eştĭ aşa de prăpădit? îĭ zise cu ironie, Blerescu.

— *Mais tu ne vois donc pas?*» Priveşte... «*un tas d'imbéciles*» carĭ nu te înţeleg ce vreĭ şi cum vreĭ să «aranjezĭ» lucrurile! Maĭ intră şi tu în vorbă cu dînşiĭ.

— Bine, eaca intru, — şi Blerescu se puse la vorbă, după vr'o câţĭ-va paşĭ, cu Andrievicĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— «*Il faut aussi un mât de cocagne*» le grăi Corinopschi, apropiindu-se de dînşii...

— «*Eh bien, on le faira, votre mât de cocagne*»... îi răspunse Andrievicĭ... Am şi vorbit cu meşterul... «*et tu ne m'embêttera plus, n'est-ce pas?*».

Ziua începereĭ acestor serbărĭ sosi şi se vesti prin gazete, în felurite chipurĭ, care de care maĭ ispititóre.

Iera într'o duminică, zi puţin cam norósă de dimineaţă, limpezită către prânz.

Lumea nu începu să s'adune de cât dupĕ prânz, pe la două.

Emilia şi Lucreţia ocupaŭ câte un chioşc fórte cochet, unul lângă altul.

Lucreţia avea pe séma eĭ drumul de fier-ruletă, şi ca adjutant pe Andrievicĭ, în ciuda maioruluĭ care sîsîia de geaba vrînd să i'l schimbe.

Emilia avea florile. Chioşcul ce ocupa par'că iera coşul îmbelşugat al primăvereĭ, — şi dînsa, în mijlocul lor, fermecătóre, cochet gătită, foarte fericită de ocupaţia ce trebuia să aibă timp de treĭ zile.

Blerescu voise a-i fi adjutant, însă Emilia rugase pe Tiberie s'o ajute.

O frică ascunsă, ca un presimţimînt de nenorocire, o îmboldise să refuze concursul luĭ Blerescu.

Atuncĭ D-na Căpşunescu, în ciuda luĭ Corinopschi cu care se cam sfădise, îl rugă pe Blerescu s'o ajute în greaua sarcină a tombolei.

Chioşcul ce ocupa iera plin cu fel de fel de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

obiecte dăruite de negustorĭ în scopul frumos ce urmăria Primăria.

Corinopschi iera fórte plictisit de acéstă disgraţie. Şi avea, dreptate, băiatul: îşĭ pusese în gînd să'şĭ dea şi luĭ ceva folos materĭal din vînzarea biletelor de tombolă, de óre ce nu iera chip de control. Ne-putînd să dea astfel de concurs D-neĭ Căpşunescu, căuta morţiş să se facă util alt-unde-va de unde să «*iasă*» ceva.

D-na Căpşunescu de altmintrelea, — faţă cu care D-nul Căpşunescu al eĭ se arăta de-o bucată de vreme cam avar, — într'adins îndepărtase pe Corinopschi, sub pretextul supărăreĭ pe el: putea să puie şi dînsa de-o parte, un plus nebăgat în sémă, — dacă iera cu putinţă.

D-na Bilavari, D-na Tetevanu, D-na Panaridopol, D-na Zapariadi, D-na Badrazino, cunoscute nouĕ, ieraŭ fie-care cu rolul lor, fórte harnice, însoţite de câte un elegant «*giovine*» ce le oferise graţiosul Dumnealor concurs.

Cofetăria o ţinea D-na Bilavari: acolo îşĭ găsi rost, în sfîrşit, Corinopschi.

Îĭ şedea fórte bine, în felul cum ştia să atragă muşteriĭ, şi'n chipul cum nu se maĭ ostenia să dea înapoĭ restul la moneta mare saŭ la hârtia de 20 leĭ ce i se da.

— «*C'est pour les pauvres ouvriers*», zicea el, cu zîmbetul cel maĭ dulce, şi d-na Bilavari îĭ alerga în ajutor cu graţiile sale, când avea d'a face cu vr'un «recalcitrant» ce protesta...

Trenul îl expedia D-na Panaridopol cu con-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cursul D-luĭ Zapariadi, ce încasa gologaniĭ copiilor.

Cât sgomot, câtă bucurie pe copiĭ; cât îĭ inveselia de mult oprirea la staţiile «Fefeleiŭ», «Cioplea» şi altele, cărora lumea le-a făcut o reputaţiune destul de caraghioază.

Către şase ore de séră lumea nu maĭ încăpea. Ieraŭ mulţi aceĭ doritorĭ d'asemenea petrecerĭ, fórte dispuşĭ să chieltuiască un leŭ intrarea şi să maĭ dea un leŭ la tombolă, ca să 'şĭ cerce norocul, orĭ la «comediaţĭ» ca să rîză din tótă inima de hazliile lor combinaţiĭ comice.

Către opt ore grădina aprópe se golise.

In ospĕtăria luĭ Lukianof, «*higlifŭl*» nostru se strînsese la un şir de mese pentru a'şĭ pune pântecele la cale. Ocupaţia nu învoise niměnuia să se ducă pe-acasă.

Şi apoĭ, aierul iera fórte curat, séra căldicică, sórele electric şi tóte cele-l-alte luminĭ făceaŭ din aleea principală, maĭ ales, o enormă sală luminată «à giorno», subt cel maĭ minunat tavan, — cerul senin presărat cu stele.

Pe mărginile laculuĭ pâlpâiaŭ luminiţe colorate în tóte felurile; câte-va bărcĭ, cu lampióne la ele, prinseră a pluti în tăĭnicia semi-întunericuluĭ de pe lac.

Cascada avea o înfăţişare feerică şi atrăgea lumea în faţa eĭ.

Grădina se umplu din noŭ; sgomotele începură.

Rachetele plouaŭ stele multicolore şi plóia se stingea c'un trăsnet, iar bĕţul înnegrit orĭ fume-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

gând al rachetelor, cădea ca o săgeată peste copacĭ şi le smulgea crĕngĭ subţirĭ şi frunze.

Săcăluşele, cu pretenţiune de tunurĭ, bubuiaŭ din când în când, de s'auzia cine ştie până în ce depărtare a capitaleĭ.

Stelele, sorilĭ, şerpiĭ, şi feluritele combinaţiunĭ de focurĭ de artificiĭ, sfîrîiaŭ, în lumina lor învîrtitóre, trosniaŭ, ţîşniaŭ, detunaŭ, privite de jos, cu plăcere, urmărite cu interes cum despică întunerecul nopţeĭ şi cum se sting c'un pocnet scurt şi rĕsunător.

Muzica militară din chioşcul eĭ, frumos decorat, îşi amesteca marşurile eĭ triumfale, valţurile vioae, cadrilurile cochete, mazurcile elegante şi polcile săltăreţe,—bă une-orĭ şi «pot-pouriurile» naţionale orĭ din opere,—cu tóte sgomotele asurzitóre ale petrecereĭ.

Sergiu Florescu, cu alţĭ câţi-va prietenĭ de prin club, alergaŭ şi prindeaŭ muşterii pentru chioşcul cu florĭ, ruletă şi bufet, în afară de fluturiĭ carĭ se grămădiaŭ cu dróia împrejurul Lucreţieĭ, Emilieĭ şi D-neĭ Căpşunescu.

Doar ele treĭ ieraŭ stelele comitetuluĭ.

Un cârd de domnişoare, însoţite de alţĭ tinerĭ, studenţĭ de prin facultăţi saŭ funcţionarĭ, luaŭ florĭ de la Emilia şi le vindeaŭ prin grădină, ca să mărească vînzarea chioşculuĭ şi fondul scopuluĭ.

Emilia asculta cu plăcere tóte acele complimente poleite şi măgulitóre. Oferia în schimbul lor, florĭ, mereŭ florĭ... ca pe nişte graţiĭ ale eĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ce luaseră forma concretă a acelor felurite florĭ, care de care maĭ fragede şi maĭ parfumate.

Tiberie, le asculta şi dînsul, şi une-orĭ se simţia ros de gelozie; însă în calitatea luĭ de casier, işĭ ascundea nemulţămirea în rolul ocupaţiuneĭ ce'şĭ luase.

D-na şi D-nul Gorănescu, liniştiţiĭ vecinĭ de peste drum, cam părăsiţiĭ iarăşĭ de Levrenĭ de când cu vieaţa lor de lume, veniră să-şĭ dea şi eĭ obolul.

Cât o rugâ Emilia pe D-na Gorănescu să stea puţin lângă dînsa l...

D-na Gorănescu îşĭ arătâ bărbatul şi copiiĭ pe cari nu 'şi-ĭ putea lăsa şi se pierdu cu dînşiĭ în mulţime, bucurósă să petrécă neobservată, fericită să facă bucuria copiilor.

In ziua a doua, Tiberie, care nu'şĭ putea lăsa cursul, — nu însoţi pe Emilia de diminéţă şi-ĭ promise că după prânz o să vie şi el.

Ast-fel, Blerescu se folosi de prilej să-ĭ fie casier.

Lume nu fu prea multă de diminéţă; el putu să vorbiască Emilieĭ din când în când, să-ĭ strîngă mâna când îĭ da ea baniĭ, să se atingă de dînsa, să trăiască alăturea cu dînsa din propria luĭ mulţămire, din plăcerea nespusă că vedea simpatia ce are dînsa pentru el.

— Aşa-ĭ că ne merge bine vînzarea? îĭ zise Emilia într'un rînd.

— Cum să nu mérgă de pe urma uneĭ florărese adorabile, ca D-vs., Dómnă...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— O! compliment exagerat, — îi zise ea şi'l privi o clipă, ca o copilă care aude pentru întâea óră o şóptă măgulitóre, farmec negrăit pentru dînsa.

— Nu e exagerație, ci strigătul sincer al inimeĭ, D-nă...

— Dar din el nu câştigă nimic scopul nostru... zise Emilia cu puțin tremur în glas...

— Cu adevĕrat... Vedeți ce avar sînt? O! vĕ rog, vindeți'mĭ şi mie o flóre...

Emilia roşi, apucă însă repede o micşunea de Parma, din grămada mirositóre ce-avea pe teşghea, şi 'i-o dădu, fără să'l priviască...

— I'oftim, Dómnă... pentru săraciĭ Primărieĭ... Îi dădu o sută de leĭ şi'şĭ puse micşuneaua la cheutóre.

— Domnule casier, sînteți risipitor... Incasați suma... zise Emilia, şi începu să orânduiască nişte mănuchiurĭ, cu mâna uşor tremórătóre, pentru a'şĭ ascunde emoțiunea.

— O! Dómnă, aşĭ voi să fiŭ risipitorul care să cumpere cu vieața luĭ, cea maĭ frumósă şi cea maĭ scumpă flóre pentru el: iubirea D-v.

— A! Domnule Blerescu... sînteți prea romantic... şi uitați ce ne desparte...

— Ce ne desparte, ați zis? dar să fi avind D-vs puțină simpatie pentru mine..?

— Nu am zis asta; n'aşĭ putea nicĭ s'o gândesc, nicĭ s'o zic, rĕspunse Emilia cu seriozitate, în timp ce emoțiunea o stăpânia în întregime.

— Dar o puteți avea, cu tóte acestea, simpatia dulce care m'ar face nespus de fericit,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

stărui Blerescu, vĕzând că dobândise tĕrâm, simțind cât e dînsa de emoționată.

Emilia nu mai rĕspunse și oferi un mănuchiŭ de flori unui domn care trecea și care sĕ grăbi să nu refuze.

Venirea luĭ Tiberie curmă încurcătura Emilieĭ, căcĭ Blerescu, fără de voie trebui să cedeze locul.

Plecă însă, c'o speranță în inimă. De astă dată Emilia nu'și mai putuse stăpâni simțirea ce avea pentru dînsul. O! iera sigur că 'l iubia, — și că numaĭ legătura casnică și deprinderea o maĭ făcea să lupte împotriva eĭ; — însă, acea legătură putea să cadă. Iĭ trebuia prilejul hotărâtor și d'acum o să înceapă a lupta și el c'o stăruință neasemĕnat de mare, ca s'o poată smulge din acea deprindere.

XX.

Maiorul Sandonescu, cu tótă deșteptăciunea luĭ de vulpoiŭ bĕtrân, trecut prin multe, îșĭ închipuise că manopera luĭ de la *Aix-les-Bains* izbutise pe deplin; că petrecerile de la Biaritz schimbaseră apucăturile fie-si.

Tótă iarna o tot spionase pe Lucreția, dar fără să poată surprinde vr'o abatere din cale, din partea eĭ.

In a treea zi a serbărilor din Cișmegiŭ, maiorul sĭsîia melancolic și ostenit, în dosul cortuluĭ fie-si.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lumea începuse a sĕ rări către şapte ore şi jumĕtate, şi la drumul de fier-ruletă nu maĭ iera nimenĭ.

De-odată luarea aminte a maioruluĭ fu deşteptată de-o sărutare apĕsată ce rĕsună tocmaĭ lângă el, în chioşc..

Se ridică şi se apropiâ pisiceşte.

— Cât de mult îmĭ pare până mâine, şoptĭ glasul... glasul cunoscut al luĭ Andrievicĭ.

— Da, până mâine la 10 ore, auzi glasul Lucreţieĭ, — şi o nouĕ sărutare, înnăbuşită şi apĕsată, rĕsună.

Maiorul sîsîĭ încet de tot, însă fórte cu mânie.

— Vine nuştiŭ cine, — grăi Andrievicĭ..

Maiorul auzi două, treĭ glasurĭ, între care cunoscu pe-al luĭ Sergiu care îşĭ poftia nevasta la masă.

Dupĕ ce se depărtară toţĭ, Maiorul se ivi puţin şi privi pe urma lor sîsîind a milă pentru Sergiu, a mânie pentru fie-sa, a rĕzbunare pentru Andrievicĭ, — şi se pierdu printre copacĭ ca să plece din grădină.

Starea acésta nu trebuia să maĭ ţie, îşĭ zicea maiorul, păşind încet, sîsîind la fie-care pas.

A doua zi la ora zece, subt pretext că se duce să se întîlniască cu Dómnele din comitetul serbărilor, pentru facerea socotelilor, Lucreţia ieşi d'acasă şi porni la croitorul de «dame».

Maiorul, pândia; — se luâ dar dupĕ dînsa, cât pe icĭ, cât pe colea şi o vĕzu unde intră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— A! de sigur, a trecut întâiŭ pe la Croitor, îşĭ grăi dînsul.

Dar n'apucâ să trécă două minute şi zări la colţul ulicĭeĭ pe Andrievicĭ.

O luâ cu paşi fireştĭ, spre colţul cel-l'alt; alt-fel n'avea cum face.

Când sĕ întórse să se uĭte, Andrievicĭ dispăruse.

Ce căuta Andrievicĭ pe aci şi unde intrase ca în pămînt?

De-odată sîsîi cu putere.

Prin minte îĭ trecuse o idee ciudată şi repede s'apropiâ de prăvălia croitoruluĭ.

Pe-o tăbliţă citi: « *Odăĭ mobilate de închiriat* ». Se lămuri pe deplin. Acolea îşĭ aveaŭ culcuşul întîlnirilor.

Intrâ pe sală şi începu să urce scara încet chibzuitor.

In inima luĭ fierbea.

Eacă o fetişcană cobora.

— Mĕ rog, fetico, îĭ grăi maiorul cu blândeţe, 'mĭ-a zis o cocónă să viŭ aicĭ azĭ pe la 10... şi-ĭ spuse un nume oare-care.

— Nu şade p'aci nicĭ o cocónă care s'o cheme aşa, răspunse fetişcana, rîzînd.

— Mĕr og, vine des p'aci cocóna asta... Acuma o văzuiŭ intrând... maĭ zise maiorul...

— A! o fi cocóna care vine la No. 3! şi fata începu să rîdă şi să facă din ochiul stîng, aşa, cu şireclic.

— Tocmaĭ, la No. 3, aşa 'mĭ-a şi spus, grăi maiorul...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Păi vezi că e cu Domnu ăl tînĕr... grăi fata.

— Ştiŭ, şi m'aşteaptă pe mine...

Fata înnălţâ din umerĭ...

— Uite, No. 3 e colea... îĭ zise şi pogori cântând.

Maiorul sîsîi. Inima îĭ bătea maĭ tare. Iera să-ĭ prindă în sfîrşit.

Se apropiâ de uşa No. 3 şi se opri s'asculte. Nicĭ un glas.

Puse mâna pe clanţă... uşa se deschise. Firește că intrâ.

— Cine-ĭ acolo? se auzi glasul luĭ Andrievicĭ, din camera alăturată a căreea uşă iera deschisă în lăturĭ.

Se opri pe pragul eĭ şi privi...

Se auzi un ţipăt... o exclamaţie de mânie, în franţuzeşte... pe urmă fu o luptă între Andrievicĭ şi maiorul, din care Andrievicĭ căzu greŭ lovit la cap de pumnul ţeapăn al maioruluĭ.

Lucreţia se ghemuise în colţul canapeleĭ.

Maiorul se duse furios la dînsa, şi, ceea ce nu făcuse în viaţa luĭ, îĭ trase două palme apăsate, apoĭ ieşi, strigând spre Andrievicĭ care se ridicase şi se sprijinise de perete, ameţit şi palid:

— Maĭ am şi alt ac de cojocul tĕŭ!..

— Petre! strigă Lucreţia alergând la Andrievicĭ şi cuprinzându'l în braţe, nebună de ruşine şi de durere pentru starea în care'l vedea. Îţĭ cer iertare, căcĭ din pricina mea suferĭ astfel...

— Nu eştĭ cât de puţin vinovată... însă, mizerabilul, o să'şĭ plătiască amar insulta...

In timp ce unul şi altul se îmbrăcaŭ şi încercaŭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să se mângâie cu desmierdări ca să uite ridicolul pățaniei, Lucreția, îl apucă de-o dată în brațe și-i zise cu pasiune:

— Ascultă, Petre, eŭ las pe Sergiu și te iaŭ pe tine, căci fără tine nu pot trăi. Vrei? Spune!

Andrievici, își venise în fire; cătă lung la dînsa și-i păru acum, în urma sceneĭ petrecute, așa de umilită, așa de lipsită de farmec, în cât propunerea eĭ îl lăsă rece.

— Dragă Lucreție, îĭ zise dînsul c'un glas ce se sili să 'și'l facă duios, sîntem în niște momente în care nu putem lua nicĭ o hotărîre... Nu trebue să uiți cum că am de *«vidat»* o afacere de onóre cu tatăl tĕŭ; — până atuncĭ e imposibilă chiar orĭ ce întîlnire între noĭ..

— Bine, Petre,—fie cum vreĭ tu, răspunse ea, surprinsă, lipsită de energie și căzu pe canapea într'o stare de mâhnire adîncă.

— La revedere, auzi ea într'un rînd.

— La revedere, răspunse în chip mecanic și se văzu singură.

Maiorul, ascuns într'un gang, aștepta să-ĭ vadă plecând.

Văzând că numaĭ Andrievicĭ pornise și că dup'o jumĕtate de ceas, Lucreția nu maĭ ieșia, fu cuprins de grijă și se urcă sus la No. 3, în camera blestemată.

O găsi plînsă; într'o stare de rătăcire deplină.

— A! D-ta nu eștĭ tată! îĭ strigă dînsa ca o leoaică, dupĕ ce'și dădu séma că maiorul iera în fața-ĭ... Pentru ce persecuțiunea asta prin nimic îndreptățită? Eŭ nu maĭ iubesc pe Sergiu, prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

urmare pot iubi pe cine 'mĭ alege inima ca potrivit firei și dorinților mele. Ieraĭ poate întru cât va rĕspunzător, cât timp m'aflam în casa D-tale ca fată; astăzĭ nu mai eștĭ de nimic rĕspunzător, — iar eŭ sînt majoră, sînt măritată, — fac ce voiesc. 'Ți-e teamă nu cum-va să afle bărbatul ce 'mĭ-aĭ dat? Și dac'ar afla? Care ar fi rĕul? Ne-am divorța și ne-am urma fie-care drumul dupĕ pornirile nóstre firești... Te rog dar, în urma celor petrecute, să facĭ bine să nu'ți maĭ aducĭ aminte unde șade fiica D-tale, nicĭ că maĭ aĭ o fiică... Fapta D-tale sălbatecă ne-a umilit, și pe mine, și pe Andrievicĭ, unul în fața celuĭ-l'alt. și asta n'o să 'ți-o pot ierta vr'odată... Lasă-mĕ te rog și vezi'ți de bătrânețile D-tale; eŭ voiŭ ști să mĕ conduc și singură.

Maiorul, cu capul plecat, sîsiia încet și rar, ascultând cu mânie abia stăpânită.

— Ascultă Lucreție, începu dinsul, întâĭ cu ton blând, — pornirile D-tale, firește, sînt fórte jignitóre pentru mine, ca părinte. Înțeleg să 'ți placă luxul, viața cea maĭ sgomotósă și cea maĭ plină de plăcerĭ, însă în marginile pasuluĭ ce aĭ făcut. Sărbătoriască te toți, fie;— dar să și te onoreze toți, ca femee ce primește orĭ ce adorațiune, și în schimb nu dă nimic, din cinstea caseĭ sale...

— Asta-ĭ morală, de surda! zise ea cu dispreț, mișcând cu nervositate dintr'un picior.

— Nu e morală, fiind-că uite cum se maĭ pune chestiunea; nuștiŭ de ce nu'ți place Sergiu care'ți face prea mult voile; însă ar trebui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să te gândeşti că are avere mare, şi că un altul nu te-ar mai lua de nevastă, după divorţul cu Sergiu. Aĭ fi amanta tuturor, purtată cu promisiuni, şi soţia nicĭ unuia, fiind-că «gomoşii» ăştia cari vĕ sucesc capul, nu sînt făcuţi să întemeieze case, ci să le strice. Ăştia trăesc din bunul altuia ca viermele din sîmburiĭ ródelor... Crezĭ că Andrievicĭ o să'ţi întindă mâna? Nu! Ţine minte ce'ţĭ spun: propune-ĭ să te ia şi spune-ĭ că eştĭ hotărîtă să te desparţĭ de Sergiu... N'o să maĭ dea pe la D-ta. Amorul cel fără marginĭ ce 'ţĭ-a spus, de sigur, că are pentru D-ta, o să se potolească fără nicĭ o scădere treptată, măcar ca aparenţă a vre-uneĭ condescendenţe către D-ta...

Nicĭ odată glasul tatăluĭ eĭ nu-ĭ păru maĭ plin de adevĕr; zise însă, maĭ mult în neştire:

— Crezĭ pe Andrievicĭ aşa de rĕŭ?

— Nu numaĭ îl cred, — îl şi cunosc. Nu eştĭ D-ta cea dintâea căzută în mâinele luĭ şi părăsită, de îndată ce femeea încrezătóre în el, îndrăgostită de dînsul, îĭ vorbia de căsătorie. De aceea, fata mea, ascultă bine. Aşa cum te-aĭ deprins tu cu luxul, rĕmâie'ţĭ rătăcirea acésta ca o greşeală ce se póte uita. Fiĭ d'aci înainte prudentă căcĭ, de se va întîmpla divorţ între D-ta şi Sergiu, averea mea, câştigată ban cu ban, ca să'ţĭ pótă asigura o viaţă cu óre-care belşug, n'o să'ţĭ ajungă nicĭ macar un an de zile... Pe urmă ce-o s'ajungĭ şi D-ta?

Lucreţia, cu capul plecat, la rîndul eĭ, îşĭ trecea pe de'naintea ochilor camerele eĭ bogat mobilate, trăsurile, caiĭ, viaţa destul de liberă de alt-fel

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ce-ĭ lăsa Segiŭ... şi-ĭ păru fórte drepte vederile bĕtrânuluĭ...

Va să zică... un bărbat numaĭ... pe-al eĭ.. Fie... Va căuta... dacă viaţa nu trebuie să'ţĭ dea nicĭ odată tot... Al dar o să'şĭ rĕzbune pe Andrievicĭ, de-o fi cum i'l spune tată-sĕŭ... O să'şĭ bată joc cu tiranie de toţĭ bărbaţiĭ d'acum...

Acestea 'şi le zise în câte-va clipe şi pe urmă se ridică.

— Dă'mĭ voie să mĕ îmbrac şi să mĕ însoţeştĭ a-casă...

După câte-va momente ieşia cu tată-sĕŭ la braţ, spre marea încremenire a croitorului de «Dame», care nu sĕ putea dumeri de substituirea ce vedea.

Sergiu îĭ întîmpină cu zîmbetul pe buze:

— Haide, de! le strigă dînsul vesel... Mi s'aŭ lungit urechile de fóme... Vĕ vestesc că am câştigat un mare proces, de vr'o câte-va milióne şĭ partea mea de avocat, partea mea de muncă, ia ghiciţĭ cât e?

— 50.000 de leĭ, mi se pare, — zise maiorul sîsîind.

— Nu! 250.000!

Şi 'şĭ sărută pe Lucreţia, în timp ce maiorul îĭ arunca o privire cu care-ĭ zicea: vezĭ? e om de lăsat?

Lucreţia îl înţelese şi-ĭ rĕspunse prin alta ce însemna că se va supune; — apoĭ, trecură cu toţiĭ la prânzul ce-ĭ aştepta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XXI.

Treĭ zile dupĕ ciudata scenă de la croitorul de «Dame», Lucreţia Florescu primi o scrisóre de la Andrievicĭ.

Deja Lucreţia vĕzu, din felul cum ĭera scrisă, că Andrievicĭ, maĭ mult dintr'un simţimînt de datorie, îĭ cerea întîlnirea.

Nu rĕspunse.

A doua-zi altă scrisóre, — la care dînsa nu rĕspunse, cu tóte că amintirea voluptăţilor impătimitóre îĭ da ghies să se ducă.

Dupĕ prânz, pe la orele patru, Andrievicĭ veni la dînsa.

D'asupra tîmpleĭ drepte avea o vînătae care se cunoştea bine.

El, voi s'o sărute; dînsa se dădu de-o parte.

— Ce însémnă asta? întrebâ el, contrariat.

— Că nu ne maĭ putem da unul altuia, în condiţiunile din trecut, — rĕspunse dînsa cu melancolie în privirĭ, cu tristeţe în glas. Ascultă «*Pierre*», te iubesc, altfel nu m'aşĭ fi dat ţie. Dacă o potrivire de simţimînte te-a legat de mine, iar nu capriţiul, — atuncĭ legătura nóstră trebuie, sĕ impune de la sine, s'o strîngem şi maĭ mult prin forme consacrate. M'am hotărât să las pe Sergiu, căcĭ nimic nu mĕ maĭ leagă de dînsul. 'Ţĭ-am spus-o acésta şi'n momentele grele de acum câte-va zile. Prin urmare, cu sinceritate te întreb: voieştĭ, ca dupĕ divorţ, să deviŭ soţia ta? şi, cu aceeaşĭ sinceritate, te rog să'mĭ rĕspunzĭ..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Andrievicĭ, uitase de propunerea acésta, făcută atuncĭ. Acum nu avu curagiul, nicĭ măcar prezența de spirit să o priviască drept în ochĭ și să mintă, pentru moment.

Simția că nu s'ar fi scăpat de Lucreția pe urmă, cu ușurință, că 'i-ar fi dat dreptul să-ĭ turbure viața de plăcerĭ orĭ unde le putea găsi.

Inima Lucreției se strînse.

Codirea luĭ îĭ vădia pe omul precum iera în realitate.

— Te-am înțeles, Domnule Andrievicĭ... În mine aĭ vĕzut numaĭ plăcerea ce póte da o femee frumósă. Te-aĭ condus numaĭ de ambițiunea de-a dobândi cel întâĭ prada. Așa e? sfîrși ea c'o ironie plină de amărăciune.

— De ce crezĭ acésta? rĕspunse, uitându-se la ea, de astă dată însă cu privirĭ fugătóre.

— Oare nu e de crezut? spune! Pentru altul, care cu adevĕrat ar fi iubit, propunerea mea ar fi fost o fericire; pentru D-ta, deprins să culegĭ plăcerea de orĭ unde, e o sarcină grea de purtat. Firește... să'țĭ aĭ femeea în casă, soție cu care să ieșĭ în lume, față cu care să'țĭ impuĭ anume lucrurĭ, — e greŭ, o, fórte greŭ, zise ea, plimbându-se fórte aţâţată de atitudinea nepĕsătóre a luĭ Andrievicĭ;... pe când, s'o aĭ în casa altuia... ce ușor este... și ce la îndemână!..

— Imĭ daĭ voie să mĕ gândesc D-nă, la acéstă cestiune, care, pentru mine, merită în adevĕr o chibzuire de câte-va zile?...

— Poțĭ să te gândeștĭ, Domnule, îĭ spuse ea, ridicând din umere și zîmbind dispreţuitor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Atunci, pot să mĕ retrag?..

— În tótă voea...

Vru să-i sărute mâna; ea îĭ refuză acéstă politeţe nefolositóre.

Andrievicĭ plecă pe gânduri, contrariat, nemulţumit, pradă multor simţiri ciudate care iscară în el o luptă neobicinuită.

A-casă găsi pe Zaritoneanu aşezat la biuroul luĭ şi scriind.

—«*En fin, c'est toi!*, îĭ strigă dînsul şi, lăsând condeiul, se ridică. Închipuieşte'ţĭ, «*cher ami*», că nu maĭ e posibil să trăesc cu scumpa mea Dómnă Budorovicĭ. Vrea cu orĭ-ce chip să se numiască D-na Zaritoneanu...

— «*Peste!*» se vede că e epidemie... «*Figure-toi*» că D-na Sergiu Florescu vrea de asemenea să se numiască D-na «*Pierre*» Andrievicĭ...

— «*Tu blagues*»...

— Ba nicĭ de cum... A fost între noĭ o scenă de curată revoluţiune à la 1793... Răsturnarea uneĭ anume ordine de lucruri: amantele vor să trécă la rangul plicticos de soţiĭ legitime...

— «*C'est étonnant*». Vezĭ D-ta? Un mare pericol pentru libertinĭ... Distrugerea plăcerilor fără grijă... Vom avea de sigur şi greva bărbaţilor însuraţi...

— Ne apărat... Nevestele lor trecînd de la eĭ, la noĭ, în mod legitim... o s'aducă o întreagă babilonie...

— «*Mais, mon-cher ami*», nu'ţĭ daĭ séma că atuncĭ eĭ vor fi un pericol pentru noĭ..? Próstele lor neveste îĭ vor găsi maĭ bunĭ ca amanţĭ... şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

va fi rîndul nostru.,. zise Zaritoneanu c'un rîs glumeț.

— «*C'est comme dans une révolution sociale*»... Se scólă o clasă impotriva alteea, o dobóră și se ridică dînsa pentru a face, subt o «*etichetă*» nouĕ, aceleași prostiĭ ca și cea doborâtă...

— «*Mon Dieu, que c'est bête d'être marié*»!.. mai zise Andrievicĭ...

Se lăsâ în fotoliul de la biuroul luĭ și redeveni serios, gânditor.

Chipul fermecător al Lucreției, amintirea plăcerilor gustate lângă dînsa, îl răciaŭ la inimă.

— «*Que faut-il faire?*» întrebâ Zaritoneanu pe care'l chinuia un gând stăruitor.

— Să o las și pe Lucreția, ca pe altele, rĕspunse Andrievicĭ, — cu tóte că nicĭ una nu m'a «*empoignat*» ca dînsa.. A! femea asta e însăși pasiunea! «*C'est une maîtresse qui n'a pas sa rivale!*»

— Eŭ te întreb pentru mine, ce e de făcut? Căcĭ, știĭ ce 'mi-a spus, «*tout clairement*»..? Dacă o iaŭ, tótă averea 'și-o face pe numele meŭ... unele din mobile ca vîndute, altele ca ipotecate, etc..

— «*Eh bien, epouse-la*» N'aĭ amantă pe Didina mea? «*Apropós*», eĭ! cum te împacĭ cu dînsa? Mĕ regretă?

— «*Mon Dieu*», îĭ plăceam când știa că te înșală pe tine cu mine, acuma de când îĭ sînt «*en titre*» caută să mĕ înșele c'un altul...

— »*La même vieille histoire! n'est-ce pas?*» Dracu să le ia de femeĭ! zise Andrievicĭ, și bătu cu pumnul în biuroŭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Va să zică mé consiliezĭ să iaŭ de nevastă pe scumpa mea Budoroviceoae? întrebâ Zaritoneanu,

— Da, şi să 'mĭ-o daĭ pe mână să fac eŭ actele de vînzare, ipotecă şi chiar foaea de zeztre...

— «*Merci*» dragă, ieram sigur de «*gentileţea ta*»...

— Dobitocule... Asta ar fi trebuit, să te îndoeştĭ... Dar eŭ ce să fac cu Lucreţia?

— Fă ca mine... zise Zaritoneanu; şi, întru cât priveşte articolul: femee, tot tu o să fiĭ maĭ în câştig.

— «*En fin*» o să mĕ maĭ gândesc....

Un lucru nu destăinuise Andrievicĭ prietenuluĭ luĭ: scena de la croitorul de «*Dame*» cu maiorul, când acesta îĭ croise nişte pumnĭ milităreştĭ c'o forţă de sbir.

Inghiţise şi tăcuse, de óre ce martor fusese numaĭ Lucreţia.

Dupĕ douĕ zile Andrievicĭ voi să facă o nouĕ cercare la Lucreţia şi se duse la vizită.

I se rĕspunse că D-nul Florescu plecase la moşie la Zăbrătenĭ, — unde iera casa părintească — cu Dómna şi cu prietenĭĭ lor, Levrenĭĭ.

XXII.

Plecarea la Zăbrătenĭ fusese un capriţiŭ al Lucreţieĭ, purces din iritaţia straşnică a desfacereĭ de Andrievicĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nu ştiŭ dacă liniştea câmpuluĭ iera să-ĭ aducă şi eĭ linişte. Nu putea sta în Bucureştĭ însă, d'atâta numaĭ îşĭ dădea seama.

Un dor nespus o făcea une orĭ să turbeze dupĕ dînsul, şi, i-ar fi sărit de gât nebună de dragoste, dacă l'ar fi avut în faţă.

Alte orĭ venia o stare mijlocie în gîndurile eĭ şi atuncĭ medita adânc în ce chip ar face s'o ducă până la sfîrşit cu Andrievicĭ, tot precum o dusese, dar să înşele cu totul atenţiunea luĭ Sandonescu şi pe Florescu să'l facă şi d'aci înainte să dórmă pe florĭ.

Ce e drept, Florescu urma cu neştiinţa deplină de viaţa în afară de casă, a Lucreţieĭ luĭ.

Se deprinsese cu capriţiile, cu fantasiile eĭ, cu niniririle eĭ pline de drăgălaşie, cu momentele de rĕcĕală batjocoritóre din parte-ĭ; cu momente de pasiune care'l desdăunaŭ de tóte cele-l-alte momente.

Nicĭ maiorul nu-ĭ maĭ atrăsese vr'o luare aminte, nicĭ el nu nu maĭ vedea nimic neobicinuit la Lucreţia.

Bănuise odată pe Blerescu; dar pe urmă se încredinţase că nicĭ umbră de dragoste nu trecuse peste inima luĭ Blerescu, pentru Lucreţia.

Cu avocatura luĭ, cu clubul luĭ, cu acea greutate de suflet de a se apropia prea mult de lucrurĭ micĭ, ceea ce l'ar fi «derangiat» fără nicĭ un folos; mulţumit de sine şi de viaţa ce ducea cu Lucreţia, n'avea timp pentru bănueală şi neîncredere,—dar nicĭ îndemnurĭ de variaţiune nu avea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Se îngrăşase, luase un aer serios, fără să'şĭ piardă însă mlădierile politeţeĭ şi ale tuturor maimuţăriilor de salon; atât numaĭ că le da un ton maĭ grav.

I se propusese un portofoliu, de către o veche dar mică înjghebare politică, ce ajunsese la putere, şi tindea s'ajungă şi partid de guvernământ.

Însă el nu primise.

Nu'şĭ dase nicĭ odată osteneală să deslege, cu vr'un partid, ghicitórea etern nedeslegată, la noĭ în ţară, a uneĭ cârmuirĭ pentru binele obştesc.

Sgomotul că Sergiu Florescu iera ursit să fie Ministru, încântase pe Lucreţia.

Poziţiunea de soţie de Ministru ar fi mângâiat-o, ar fi despăgubit-o pentru hotărîrea d'a nu maĭ avea amant.

Ar fi avut de ce ţine să nu'şĭ piardă o asemenea înălţime măgulitóre.

Şi pe urmă, chiar dacă s'ar fi întîmplat să maĭ calce pe alăturea de casă, ar fi fost numaĭ nişte paşĭ fórte trecătorĭ — capriţiĭ uşóre, — şi Sergiu nu ar fi avut când să le ia seama, din cauza multeĭ ocupaţiunĭ ca Ministru.

Toate combinaţiile 'şi le făcea Lucreţia numaĭ pentru a'şĭ putea petrece timpul într'un fel....

Se înţelege, sărmana femee! Avea dreptate. Ştia dînsa óre să 'şĭ-l petreacă în chip folositor spiritului şi corpuluĭ?

Acuma, la ţară, voise a 'şĭ aduce şi pe Emilia pentru a se sfătui împreună şi a hotărî odată între dînsele o viaţă strînsă prin confidenţe şi acţiune comună.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Duminică séra Tiberie trebui să se întórcă la Bucureşti împreună cu Sergiu.

Cu greŭ sĕ învoi dînsul să'şĭ lase pe Emilia singură la ţară, însă rugămintele Lucreţieĭ şi asigurarea eĭ că numaĭ treĭ zile or să stea împreună, că iera linişte la ţară, că nu iera să aibă nicĭ un musafir,— il făcură să consimtă.

Pe drum, Tiberie sta tăcut, cufundat în nemulţămirea că o lăsase pe Emilia acolo; avea ca o presimţire a uneĭ întîmplărĭ nenorocită.

— Eĭ, de ce dracu te-aĭ posomorât aşa, mĕ Tiberie? îl întrebâ Sergiu, zîmbind.

— Frate Sergiule, trebuie să'ţĭ spuiŭ ţie odată drept în ochĭ, că prietenia dintre Emilia mea şi Lucreţia ta, nu'mĭ place, fiind-că numaĭ Lucreţia 'ĭ-a dat Emilieĭ gusturĭ ce dînsa nu le avea la începutul căsătorieĭ nóstre...

— Eĭ, fleacurĭ! Am maĭ discutat noĭ astea. Vezĭ că e un timp deja de când sîntem şi unul şi altul însuraţĭ, şi casele ne sînt case...

— Eŭ am presimţirea uneĭ nenorocirĭ... rĕspunse Tiberie oftând, trist, fórte trist. Nu 'ţĭ-am spus pân'acum, însă în Emilia s'a făcut o schimbare fórte ciudată. E capriţiósă, cochetă, şi'n desmierdările eĭ vĕd maĭ mult dorinţa de-a mĕ pleca voinţilor eĭ, fără să-ĭ simt plecarea. Am încercat cu óre-care revolte şi am întîlnit lacrimĭ,— am dat de-un fel de resemnaţiune de victimă, care caută însă, a'şĭ pune martiriul în vază... Şi vezĭ, aceasta îmĭ făcea aşa de rĕŭ, în cât cedam şi ridicam starea de asediu. Nu! nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai am liniștea de odinioară; sînt îngrijat și par'că tot aștept o nenorocire.

— Ia lasă, dragă Tiberie... Nu vezi ce viață duc și eŭ? Lucreția însă, cu tóte cochetăriile și capriţiile ei, este nevasta mea și urmează să fie numai a mea. Crezi că n'am căutat să mĕ conving?

Tiberie plecâ fruntea fără să mai rĕspundă, apĕsat de-o greutate care-i făcea rĕŭ.

Sergiu căută să schimbe vorba, pentru a ridica prietenului lui povara acésta de nemulțămire, din care îi revenia o parte, de vreme ce, din pricina lui, Tiberie își schimbase viața.

— Ascultă Tiberie, știi că era cât p'aci-p'aci să ajung «Excelență»? grăi Sergiu pe tonul zeflemelei..

— Adevĕrat... Cum a rĕmas cestiunea asta? întrebâ Tiberiu, pentru care politica vibra puternic de-o bucată de vreme. S'a vorbit la noi la club, cu óre care aprindere...

— In ce chip? Defavorabil, de sigur...

— Pentru tine, înțelegi că nu... Toți te consideră cum și ești, om de valóre... Și ai noștri regretă că nu vrei să vii printre noi...

— Cu voi saŭ cu alții dragă Tiberie, tot ca una fata mea! vorba ceea. Și voi, și alții, sînteți niște cetași, vrăjmași unii altora nu pentru principii, nu pentru punerea lor în aplicare, pentru transformarea lor în fapte de folos... Cetași doritori de putere, călăuziți numai de ideea acésta, fără alt ideal de cât menținerea la putere cu ori ce preț, gata de frânt mijlocul înaintea Tronului

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ă-tot puternic! Ce 'mĭ-aţĭ cere, voĭ saŭ alţiĭ? Concursul pentru aducerea la împlinire a vre unor puncte din vr'un program democratic bine-stabilit? Nu! Un asemenea program, şi când se pune pe hârtie, pe hârtie rĕmâne, ca nisipul aurit care se aruncă pentru a usca cerneala: în bătaea vre uneĭ luminĭ strĕluceşte; strĕluceşte însă numaĭ pe hârtie până ce se scutură... Şi voĭ şi alţiĭ, îmĭ cereţĭ numele dar, poziţiunea mea de om fără nicĭ o pată în viaţa publică, pentru a se zice: sîntem ómenĭ aĭ viitoruluĭ, de óre ce eată ce tinerĭ alérgă subt drapelul nostru. Vezĭ dar pentru ce n'am primit..

— Nu aĭ dreptate cu totul, căcĭ în partidul nostru dacă sînt pĕcate, sînt şi názuinţĭ cinstite spre libertăţĭ adevĕrate...

— Măre, tacĭ Tiberie frate, — rĕspunse Sergiŭ... Voĭ, ceĭ tinerĭ, sînteţĭ şi veţĭ fi pururea reduşĭ la neputinţă de ceĭ bĕtrânĭ, de ruginiţĭ. Vechile partide istorice aŭ, în adevĕr, nevoe de vlăstărĭ tinere cu care să'şĭ altoiască tulpinele îmbĕtrânite... De cât, seva se urcă, amice, iar nu coboră; vine de jos pentru a hrăni şi a da putere ramurilor... Ce putere vor putea prinde însă ramurile acestea, din seva unor rădăcinĭ implântate în pământ nepriitor, unor rădăcinĭ putregăite? Aşa hrănite, ce putere, la rîndu-le, vor putea da tulpineĭ?.. Doar numaĭ frumuseţea unor frunze tinere, care se vor ofeli curând pe ramurĭ în curând stricate... Nu folósele trecĕtoare sînt cele bune, amice dragă...

— Chiar dacă aşĭ recunóşte cu tine cele spuse atât de frumos, — unde vezĭ tu scăparea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și cum, de vor fugi toți cei buni ca tine, — și ca mine, îndrăznesc a zice..

— Unde și cum? Locul nostru e în alcătuirea unuĭ partid nou viguros, pe temelia drepturilor, milioanelor de asupriți... De-aci, din ăst pământ al curatei democrații, în care nicĭ un gând ascuns să nu încolțiască, — de-aci să rèsară ómeniĭ de luptă, — și pentru acésta să nu fim nicĭ boerĭ ca mine, nicĭ burghezi ca tine, — ci ómenĭ de ideĭ, muncitorĭ pentru fapte... Eată la ce m'aș arunca voios... mai ales că averea îmĭ dă și independența..

— Aruncă-te dar, începe și...

— Și'ți veĭ lăsa partidul ca să mĕ urmezĭ? întrebă Sergiu.

— De sigur... Dacă nu am averea ta, am tot acelaș spirit de independență și dor de muncă..

— Bine, Tiberie, — să știĭ că am să încep...

— Pân'atuncĭ, Sergiu, o să caut ca și 'n partidul nostru să arunc sĕmința acésta...

— Doar ca o datorie de conștiință, rĕspunse Sergiu...

Și așa vorbiră până la Bucureștĭ, în trăsura în care-ĭ legĕna pe șoseaua bine îngrijită.

D-na Merișoreanu rĕmase surprinsă când îl vĕzu pe Tiberie singur, dar nu-ĭ arătă că făcuse rĕŭ.

Tiberie ieși curând în oraș.

A-casă se simți că nu are astîmpĕr...

Și pentru a'și înnăbuși gândul mustrător că lăsase pe Emilia cu prietena eĭ, apucă drumul clubuluĭ politic al partidului.

Aci, ajunsese în scurt timp a fi unul din mem-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

brii cu vază, reputat ca drept-credincios, al căruia cuvînt trăgea în cumpĕna hotărîrilor.

Vederile 'şi le arăta limpede şi cu tăria comunicativă a credinţeï...

Se aruncase în politică cu căldura celor neexperimentaţi, dar cu convingerea că partidul avea un ideal, şi că el va putea să lupte pentru ajungerea, împreună cu cel-l'alţi, la împlinire acelui ideal.

La club era mare discuţie în acea séră, în privinţa noueï înjghebărï politice, ce venise la cârmă, fără să aibă în urmă un partid şi înainte siguranţa d'a deveni partid.

Tiberie, fiind-că iera deja enervat, puse fórte multă căldură în discuţiunï, arătâ, după părerea luï, cam ce drum ar trebui să ia partidul pentru a compromite înjghebarea nouĕ şi a statornici un curent sănătos, din ce în ce maï favorabil mareluï partid al lor, în opinia publică.

Tot în acea séră trebuia să se hotărască de comitetul executiv al partiduluï, punerea câtor-va candidaturï pentru care toţï partizaniï să lupte din rĕsputerï.

Care nu fu mirarea luï Tiberie când se vĕzu desemnat printre candidaţi!

Vezï-că, toţi îl consideraŭ om de valóre şi maï presus de tóte, cinstit, nepătat.

De-aceea propunerea membrilor din comitetul exécutiv, de a-ï deschide drumul în Cameră, îl însufleţi.

In lupta ce avea să ducă găsia două bunurï: contribuirea cu forţele luï tinere, cu aspiraţiunile

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

luĭ frumóse, la scopul mare al redobândirilor drepte, şi uĭtarea, pentru sine, a nemulţămirilor d'acasă care începuseră a'l descuraja.

I se spuse că în dumineca viitóre avea să vorbiască şi dînsul la întrunirea partiduluĭ, ce deja se vestise publiculuĭ, şi fu rugat să nu lipsiască, de óre ce una din chestiunile de tratat în acea întrunire, iĭ iera lăsată luĭ, şi anume: «lovirile ce zilnic sĕ aduceaŭ libertăţilor publice, în chip fórte pieziş, dar sigur».

Intors a-casă, unde putu să'şĭ adune gândurile, ca să vadă cum ar putea vorbi?

Gândurile luĭ se îndreptaŭ la Zăbrătenĭ. Liniştea şi singurătatea din casă iĭ făceaŭ rĕŭ.

Şi numaĭ când se hotărî să porniască a doua-zi sub séră, ca să'şĭ ia nevasta, putu să adórmă

XXIII.

Pe când Andrievicĭ ieşia de la Florescu, de unde i se spusese că toţĭ ieraŭ duşĭ la ţară, se întîlni cu Blerescu.

— «*Tout le monde, absent*», iĭ zise luĭ, după ce-l strînse mâna.

— Nu sînt acasă? întrebâ cu surprindere Blerescu. La ora asta?

— Da; aŭ plecat la Zăbrătenĭ cu D-nul şi D-na Levreanu, îndată după «dejun».

Maĭ schimbară câte-va cuvinte şi se despărţiră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Indată Blerescu porni acasă şi vesti mume-si că se duce la ţară, la Corlarĭ, să'şi vadă caiĭ.

De unde? cum aşa pornire pripită? Lămuri cum putu maĭ repede şi dupĕ un ceas porni la moşie.

Corlariĭ sînt vecinĭ cu Zăbrăteniĭ.

Fuseseră un mare trup de moşie odinióră. Prin măritiş sĕ despărţiseră în două, — fie-care moşie de câte 10 — 14 miĭ de pogóne.

A doua zi, duminecă, puse pe un servitor al caseĭ să cerceteze dacă Florescu o să stea mult la Zăbrăteni.

Află că Sergiu chiar în acea zi o să plece impreună cu boierul ce venise cu dumnealuĭ, iar cuconiţele or să maĭ rĕmâie. — Nu maĭ putu de bucurie, la vestea acésta.

Ce gândise el, sĕ împlinia: la ţară cu Emilia!

Maĭ neaşteptată şi maĭ fericită întîmplare!

Distanţa între Corlarĭ şi Zăbrăteni iera de-o jumĕtate de ceas, călare. Lunĭ, pe la zece de dimineaţă, Gogu o porni într'acolo, pe Djerid, armăsarul luĭ arab, de o frumuseţe rară.

Călăria de minune, ştrengarul!.. Par'că iera turnat pe cal. Iar la săriturile armăsaruluĭ, mişcările luĭ Gogu ieraŭ de-o mlădiere plină de eleganţă.

Casa de la Zăbrăteni, tótă scăldată de lumina unuĭ sóre cald de Aprilie, avea o înfăţişare veselă şi ospitalieră.

Forma-ĭ veche de odinióră fusese modernizată de Florescu, în stilul elveţian, şi dăruită de jur imprejur c'un parc foarte bine îngrijit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ploaea din ajun astupase praful şi dăduse ierbeĭ şi frunzişuluĭ o mare strĕlucire.

Aierul fórte curat, cerul fórte senin, te predispunea la nebuniĭ, la glume, la dragoste.

Porumbiĭ, dintr'un coteţ în formă de castel feudal, fórte artistic lucrat, sburaŭ în sus, în stolurĭ, şi se lăsaŭ în parc, albĭ şi brumăriĭ, cafeniĭ şi negri, dând o notă nouĕ şi plăcută parculuĭ.

Aleele acestuia ieraŭ greblate, dupĕ ploaie, şi te făceaŭ să le priveştĭ cu drag cum strĕluciaŭ de frumos la soare.

Tóte ferestrele ieraŭ deschise, ca atâţia ochĭ negri pe chipul alb şi strĕlucitor al caseĭ.

Gogu intră în curte, îşĭ dădu calul, unuĭ argat ce alergase înaintea luĭ, şi se îndreptâ spre a doua intrare de unde sĕ începea parcul.

— Cuconiţa nóstră şi cu altă cuconiţă de la Bucureştĭ, sînt la cafea, îĭ zise o fetişcană, fata chelăriţeĭ caseĭ.

— Bine, îĭ rĕspunse Gogu, sînt îmbrăcate?

— Da, fiind-că s'aŭ plimbat de dimineaţă în grădină...

Gogu se apropiâ de sala de mâncare ce da în parc. Inima îĭ bătea fórte tare; mâna cu care bătu în uşă, îĭ tremurâ...

Cum auzi acel «intră» cam poruncitor, deschise şi se opri pe prag zîmbitor, roş la faţă, emoţionat.

— Gogu — strigâ Lucreţia şi sări de 'l luâ de mâinĭ, c'o bucurie copilărească...

Emilia păli întâĭ; par'că-l pierise respiraţia. —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Apoĭ, sângele îĭ năvăli la cap când Gogu se apropiă şi-i sărută mâna.

— Dar prin ce întîmplare tu, la ţară? îl întrebâ Lucreţia, — şi privi repede la Emilia, care începuse a se stăpâni.

— In adevĕr că printr'o întîmplare, Lucreţio. M'a trimis mama să iaŭ înţelegere cu arendaşul, într'o cestiune de puţină importanţă, de altfel, încurcâ Gogu, sub privirea din ce în ce maĭ ironică a Lucreţieĭ.

— Orĭ cum ar fi, zise dînsa, 'mĭ-aĭ făcut o bucurie nespusă... O să «dejunezĭ» cu noĭ, nu-ĭ aşa?

— Dacă nu vĕ «genez» cum-va... şi privi la Emilia.

— Din potrivă, o să ne distrezĭ. A! ce păcat că nu ne sînt şi bărbaţiĭ aicĭ!.. şi furâ cu privirea pe Emilia.

— D-na Levreanu se află bine? începu Gogu vorba cu Emilia.

— Mulţumesc, bine; Lucreţia simţia trebuinţă de-o schimbare de aier şi am însoţit-o...

— Şi de sigur că nu'ţĭ maĭ pare reŭ, zise Lucreţia c'un ton de împutare prietenósă. A venit şi Gogu, o să petrecem de minune...

— Nicĭ nu 'mĭ puteam închipui c'o să'ţĭ fac atâta plăcere, Lucreţio... zise Gogu!

— C'o să ne facĭ, — vorbeşte politicos şi complet.

Ieşiră în grădină şi urmară pe tonul vesel şi uşor să vorbiască de-o mulţime de-ale oraşuluĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— de-atâtea şi-atâtea privitóre la vreme, la grădină, la casă...

Glumele şi rîsetele lor nu mai aveaŭ să se sfîrşiască par'că. Porumbeiĭ, carĭ nu se sfiaŭ să se giugiulească pe streaşina caseĭ, le dară prilej să încépă discuţiunĭ asupra amoruluĭ, — şi aşa o duseră până ce veni fata din casă să cheme pe Lucreţia pentru rînduiala meseĭ.

Emilia şi Gogu rĕmaseră singurĭ şi urmară să se plimbe, — ea, stînjinită şi emoţionată, el pornit să fie îndrăsneţ şi cuceriror.

— Am venit pentru d-vs D-nă, de îndată ce-am aflat ca sînteţi acĭ. Cred că v'aţĭ şi închipuit acésta când m'aţĭ vĕzut, zise Gogu dupĕ ce făcu vr'o câţĭ-va paşĭ, în acea tăcere ciudată.

— Pentru mine? O ziceţĭ fiind-că m'aţĭ găsit aci. Veniseţĭ póte pentru Lucreţia, rĕspunse Emilia cu glasul mişcat..

— Pe viaţa mea, D-nă, dacă acum treĭ zile visasem măcar să viŭ la Zăbrăteni. Mĕ duc însă la Sergiu acasă şi mi sĕ spune că e la ţară cu d-vs.. Erĭ am şi plecat, şi azĭ.. eată-mĕ's fericit, maĭ fericit de cât îmĭ închipuiam, căcĭ vĕ găsesc singură in «compania» vereĭ mele...

Peptul Emilieĭ se ridica furios; o cuprindea o sfîrşeală care o lipsia de puterĭ şi o dobora.

Se lăsâ pe o bancă în dreptul unuĭ mic tufiş de salcâmĭ.

Gogu se opri în faţa eĭ tremurător, aci înboldit să se apropie şi să-ĭ apuce mâinile intr'ale luĭ, aci sfios, — însă pricepător că Emilia începea să fie biruită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— O! Dómnă, de ce căutaţi să'mi dovediţi că nu mĕ înţelegeţi pe mine şi că vĕ amăgiţi pe D-vs...? Iubirea e oare o sarcină grea? Saŭ e o plăcere să vadă femeea cum un bărbat sufere de pe urma eĭ? Dar priviţi-mĕ şi vĕ încredinţaţi că nu seamăn a fi de virsta mea, din chiar momentul dintâiŭ când mi-aţi inspirat acest amor fatal, puternic, neschimbat.—Priviţi-mĕ şi cereţi'mi jertfa, orĭ care ar fi ea, dar care sĕ dovediască odată că simţimîntul meŭ e sincer...

Se aşezâ, într'un moment de fierbinţeală, lângă dînsa, apoĭ îĭ apucâ amândouă mâinile pe care le sărutâ cu pasiune de maĭ multe orĭ.

— Uite, Dómnă, aş voi să mor în clipa asta de fericire şi aşĭ muri cu ideea mulţămitóre că am trăit... fiind-că te am iubit din tot sufletul meŭ!..

O atrase la el, şi dînsa veni în chip mecanic, roşie, cu ochiĭ în jos, tremurătoare, dar ameţită de-o plăcere ne-grăită.

El o cuprinse în braţe şi buzele lor sĕ lipiră într'un sărutat fierbinte...

— Mĕ iubeştĭ, dar, Emilio, spune'mĭ, te rog... şi două lacrimĭ îĭ picurară udând şi obrazul eĭ.

— Da! şopti ea, şi'l privi aşa de fermecător, că el se înfiorâ şi o cuprinse în braţe c'o pornire nebună.

Dar atuncĭ se auziră chemaţĭ de glasul Lucreţieĭ.

Ocoliră tufişul şi se iviră înaintea eĭ, până într'atâta de mişcaţĭ, că Lucreţia ghici tot. Fu însă aşa de prudentă, — cu tótă muşcătura gelozieĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ce simți la inimă, — în cât să nu arate nimic, în cât cu o glumă să nu le risipiască emoțiunea și încrederea într'însa.

La masă fură treĭ copiĭ nebunĭ carĭ se folosesc c'aŭ rămas singureĭ în casă, și spun, și rîd, și se «tachinează». Li se maĭ răsare din când în când din pricina vorbeĭ cu mâncarea de-odată, și după ce le trece, rîd fiind că li s'a răsărit; îl maĭ apucă sughițul, de mult rîs, și'și sumuță 'n sus ca să'și vadă móșa'n pod,—copilăriĭ drăgălașe, plîne însă de enervația vîrsteĭ și a situațuneĭ celor duoĭ: a Emilieĭ și a luĭ Gogu.

Ba încă, nebunia le merse cam depărtișor cu vinul. Maĭ ales Lucreția și Emilia se amețiseră către sfîrșitul meseĭ și nu maĭ puteaŭ de cald. — Ochiĭ li se cam păinjiniseră, vorba le mergea trăgănată, — iar obrajiĭ li se făcuseră florĭ de bujor.

Gogu, maĭ deprins cu băuturica, de și băuse comparativ mult maĭ mult, avea numaĭ veselia și limbuția ce-o dă vinul vechiŭ și curat.

— A! dar știțĭ că eŭ am furat cum sĕ cade luleaua neamțuluĭ? rîse Lucreția... Mi-e cald și mi-e somn... Ce ceas e, Gogule?

— 2 și $^1/_2$...

— Cum se póte? De duoă ceasurĭ și jumĕtate sîntem la masă? Copiĭ, vĕ las... Nópte bună.. Vedețĭ că m'am îmbĕtat... Ti!.. ce frumos vĕd lucrurile... Gogule... te rog du-mĕ până sus.. că alt fel rĕmân pe scărĭ.

Gogu îĭ adresă Emilieĭ o privire rugătoare să'l aștepte și ieși cu Lucreția, care păși încurcat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eĭ, îți place situația? îl întrebâ Lucreția c'un rîs ironic, când fură sus, în dreptul ușeĭ.. Depinde de tine ca Emilia să se lege cu tine precum vreĭ tu...

— Îți mulțumesc Lucreție... O! cât mi-i de dragă...

Lucreția simți cum o cuprind fiorĭ ferbinți. În amețeala aceea dulce, pe jumătate inconștientă, îĭ veni să'și arunce brațele după gâtul lui Blerescu...

Ar fi făcut-o póte, dacă el nu s'ar fi depărtat repede după ce-ĭ sărută mâna.

Când intrâ în sala de mâncare, Emilia nu iera acolo.

Rămase suprins. Veselia-ĭ pieri degrabă, ca o stea sub norul ce întîmplător s'a ivit de-odată în dreptul eĭ.

Ușa însă de la o cameră alăturată cu sala de mâncare, iera pe jumătate deschisă.

Alergâ repede, în vîrful degetelor până acolo și să uită înlăuntru.

Emilia, pe dormitórea dintr'un colț al camereĭ, sta cu fruntea sprijinită pe-o mână și cu cotul sprijinit pe brațul dormitóreĭ.

Părea adâncită în gândurĭ.

Și'n adevĕr, după plecarea Lucreției, prin vĕlul amețeleĭ ce-ĭ acoperia privirea și mintea, îșĭ strevĕzu situația ciudată: singură cu Blerescu, pe care'l iubia, de care iera iubită,—singură,—singură...

Se ridicâ într'o clipă de revoltă și se uită în juru-ĭ...

Își dădu séma de camera d'alăturĭ și intrâ,— cu intențiunea să se închidă acolo.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Insă abia trecu pragul, şi odaea îĭ păru că se învîrteşte cu dînsa. Nu putu nicĭ să închidă uşa şi alergă să se lase pe dormitóre, împleticindu-se, maĭ să cadă.

Intr'un chip nelămurit, ca din fórte mare depărtare par'că i se arăta căsuţa eĭ, camera cu pianul, camera de culcare... Biuroul, la care par'că zăria pe Tiberie lucrând, la lumina încă turbure a dimineţeĭ; par'că auzia paşĭ înceţĭ prin cameră... De sigur paşiĭ D-neĭ Merişoreanu care-ĭ chiăma la cafea...

Simţi o strînsură de mână şi o caldă sărutare...

Tresări.. şi se uită.

Gogu iera lângă dînsa, îngenuchĭ, cu suflarea dogoritóre, cu ochiĭ plinĭ de văpăĭ, tremurător.

Vru să se ridice, cu o ultimă revoltă în sufletul eĭ, însă căzu în braţele luĭ Gogu şi sărutarea luĭ fierbinte o ameţi cu totul.

XXIV.

Beţia eĭ, din ce în ce maĭ conştientă şi de-o vrajă sălbatecă ce-ĭ răpunea fiinţa, ţinu treĭ ore, căcĭ ieraŭ şase trecute când Gogu plecă de lângă dînsa.

In focul aceleĭ beţiĭ ea îĭ promisese că'l va aştepta în seara aceea, în grădină, după ce Lucreţia se va fi culcat.

Dar nu trecură cincĭ minute după plecarea luĭ Gogu, după ce'l văzu ieşind călare pe pórtă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și trimițându-i pasionate sărutări cu mâna, — și deșteptarea durerósă a judecăței o cufundâ în remușcări gróznice...

Avea un amant!..

Cum? ce fel sĕ dăduse, — nu'și mai aducea aminte.

Faptul brutal și gróznic iera că avea un amant, — ea, care luase din amor pe Tiberie...

Și începu să plîngă ca o nebună, în timp ce, ca o persecuțiune nemilósă, începeaŭ s'o asedieze toate amintirile zilelor ei de iubire și de viață liniștită...

Cum o să se uite dînsa, la Tiberie? Cum o să'l primiască în brațele ei care primiseră pe un altul?..

Fără voea ei o făcuse, părăsită de puteri, într'o clipă de deplină necunoștință de sine... așa-i...

Intru cât însă iera mai puțin vinovată față cu ea însăși?

Da, se simțise atrasă într'un chip fatal către Blerescu, — însă nu pentru a'și da lui tot ce mai putea păstra curat pentru bărbatul ei: cinstea de soție, demnitatea de femee care-i cerea să'și biruiască pornirea străină.

Până acolo merse în judecata ei, răsărită dintr'o reacțiune fórte grabnic venită, în cât i se făcu silă de dînsa însăși.

Când veni Lucreția s'o găsiască, după somnul ei adînc de mai bine de patru ceasuri, séra prinsese a'și lăsa zăbranicul ei subțire peste firea întreagă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia, slăbită de remuşcărĭ, în teribila luptă cu sine, izbucni în plîns, de cum o văzu. — Iar când Lucreţia, surprinsă şi nedumerită, veni lângă Emilia, ea i se lipi de sîn ca un copil vinovat...

— Ce va să zică asta Emilio? o întrebă Lucreţia, ne putînd ghici în aceste momente dîntâĭ, o pricină care să-ĭ explice starea prieteneĭ sale.

Innainte însă de-a deschide gura ca să încépă a vorbi, o slujnică intră fuga şi vesti că sosise D-nul Levreanu...

Emilia se ridică de-odată, palidă ca mórtea ivită subt umbrele sereĭ, — apoĭ, bătu aierul cu mâinele căutând un sprijin şi căzu, spre spaima Lucreţieĭ şi a slujniceĭ...

— Lumină, strigă Lucreţia, uitând pentru moment venirea luĭ Tiberie, lumină şi «*eau-de-Cologne*» de pe «toaleta» mea.

Slujnica ieşi fuga, Lucreţia sĕ aşezâ în genuchĭ lângă Emilia şi începu să o pipăe la inimă...

Inima-ĭ bătea slab, mâinile ĭĭ ieraŭ rĕcite. Nu avea de fel cunoştinţă.

Ce însemna leşinul acesta?

Şi nu-ĭ venia de fel în gând... orĭ cât sĕ întreba.

De-odată aducerea aminte i se întórse la clipa când se urca sus... sprijinită de Gogu, cât şi la cuvintele ce i le spusese luĭ...

Atuncĭ pricepu starea Emilieĭ, şi pricina crizeĭ acesteea urma ca firească, la un caracter ca alĕĭ, maĭ ales când auzise de venirea neaşteptată a luĭ Tiberie.

Slujnica veni cu lumină şi cu apa de Colonia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Unde-ĭ Domnul Levreanu? întrebâ repede Lucreția, mișcată de situație.

— L'am poftit în salonaș și 'ĭ-am spus că mĕ duc să vĕ chem pe D-vs...

— Nu 'ĭ-aĭ spus de loc de ce s'a întîmplat cuconițeĭ Dumnealuĭ?

— Nu, cuconiță. Sĕ putea să fac așa prostie?

— Bine. Ia s'o frecăm. Adă sticla încóce.

Dupĕ vr'o câte-va minute, care sĕ părură Lucreției, de-o lungime ne maĭ pomenită, Emilia își veni în cunoștință.

Lucreția trimise pe slujnică să dea dulceață luĭ Tiberie și să-ĭ spue că dumnealor vin acuma. Apoĭ îĭ vorbi Emilieĭ fórte călduros, în termenĭ carĭ să n'o loviască de fel. Îĭ arătâ calea deplineĭ stăpâniriĭ de sine, printr'o silință nespus de mare, ca singura în stare s'o scape de primejdie pentru viitorul căsnicieĭ eĭ.

Emilia se sili să'și înfrîneze plînsul care-o înneca, și se înțelese cu Lucreția să spuie luĭ Tiberie că i s'a făcut rĕŭ din mâncare. Ca să'și ascundă cu totul starea sufletească, iera peste putința de om.

— Presimțiam eŭ o nemulțămire, zise Tiberie, dupĕ ce i se dădu lămurirea, și am plecat să viŭ să te iaŭ sub îmboldul neastîmpĕrat al presimțireĭ acesteea.

Emilia păli când auzi pe Tiberie vorbind de presimțirea luĭ.

Se maĭ liniști în timpul meseĭ, la care nu putu să guste nimic, cât și în timpul convorbireĭ dintre Tiberie și Lucreția, la care ea nu luă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

parte de cât cu rĕspunsurĭ saŭ afirmărĭ monosilabice.

Dar cu tótă acea liniște, o tristeță adîncă i se săpâ pe chip.

Când se gândi apoĭ la ora de retragere în camera lor de culcat, o cuprinse o așa slăbiciune că-ĭ veni să cadă jos.

O! greŭ începea să'și plătiască treĭ ceasurĭ scurte de-o plăcere nevrută de dînsa, de altmintrelea, și care iera să-ĭ aștearnă pentru viitor, pe conștiință, o neștearsă pată și 'n suflet o suferință cât viața.

Căci, să se maĭ gândiască la o recădere, — iera peste putință. Maĭ de grabă ar fi căutat moartea.

O! dacă n'ar afla nicĭ-odată Tiberie!... Póte că cu timpul, prin jertfa de sine, ar ajunge să'și redobândiască o liniște relativă, iar luĭ Tiberie să nu-ĭ știrbiască nicĭ o părticică din încrederea în ea, nicĭ o părticică din liniștea luĭ sufletească de om cu casă.

Când Tiberie propuse ducerea la odihnă, Emilia se ridică.

— Dragă Tiberie, un moment te rog, ca să orânduim cu Lucreția cele trebuitóre...

Ieșiră amânduoă.

— Ce vreĭ tu, Emilico? o întrebă Lucreția, cu milă și cu glas afectuos.

— Domnu Blerescu iera să vie în astă séră aci, îĭ șopti ea, cuprinsă de rușine și cu glas înnecat. Trimite-ĭ vorbă, — în ce chip, gândește-te-tu, — să nu vie... Și adaose după o pauză, și de-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

astă dată cu o energie care făcea contrast izbitor cu momentul de-adineaurĭ : căcĭ, înţelegĭ Lucreţio, că eŭ şi dînsul nu trebuie să ne maĭ întîlnim în viaţă, în urma abuzuluĭ sĕŭ nedemn... Ţine minte ce'ţĭ spun, — maĭ bine mĕ omor, maĭ bine mĕ fac nevĕzută, într'un chip óre-care, de cât să cad din dragostea luĭ Tiberie şi de cât să-ĭ pierd liniştea... Mĕ înţelegĭ, nu ĭ aşa? — şi scuturâ cu tărie braţul prieteneĭ sale, care sĕ înfiorâ. Glasul Emilieĭ iera rece şi tăios ca un cuţit ce pĕtrunde în carne; strînsórea eĭ, iera strînsórea unuĭ desperat.

— Da, dragă Emilio, ĭĭ scriŭ... Întórce-te lângă Tiberie şi pe urmă viŭ şi eŭ să'mĭ iaŭ bună séra.

Când Emilia se vĕzu singură cu Tiberie, nu avu curajul să priviască la dînsul şi se lăsâ cu capul în mîinĭ într'un fotoliŭ.

— Şi când 'ĭ-a venit rĕŭ drăguţeĭ mele? o întrebâ dînsul, luându-ĭ mânile şi încercând s'o sărute.

Ea sĕ feri de sărut... Prea eraŭ próspete sărutările nelegiuite cu cel-l-alt...

Ideea acésta ĭĭ trecu prin minte şi scăpărărĭ de ură pe Blerescu i se aprinseră în ochĭ.

Însă, fiind-că viaţa eĭ d'acĭ înnainte trebuia să fie o minciună, prin care să'şĭ susţie cistea caseĭ, — i se impunea să rĕspundă tuturor situaţiunilor faţă cu Tiberie, biruindu'şĭ orĭ ce scârbă de dînsa.

ĭĭ rĕspunse dar cu glas slab însă duios, că deja nu se simţise bine de la Bucureştĭ. Il rugâ apoĭ, mângâindu-ĭ obrajiĭ, s'o lase să se odihniască şi pentru aduoa-zi spera, iera sigură să fie bine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cu ce dragoste o îngriji Tiberie, cu ce cuvinte mângâetóre şi dulcĭ o culcâ ca pe un copil! In urmă, se lungi şi el în cel-l-alt pat, liniştit întru cât-va că cel puţin sĕ afla lângă dinsa.

A duoa-zi, se întórseră împreună cu Lucreţia la Bucureşti

XXV

Starea de tristeţe a Emilieĭ produse o impresiune adâncă Lucreţieĭ, şi o linişti, punînd-o pe gânduri.

Luna Maĭŭ trecu întrégă şi Lucreţia nu putea rĕspunde stăruinţilor luĭ Andrievicĭ, în cât acesta se rĕci de dînsa cu totul.

Blerescu venia fórte des pe la Lucreţia şi o tot intreba de Emilia, — până ce într'o zi, îĭ rĕspunse cam iritată:

— Dorinţa d'a avea ştirĭ de Emilia, e singura, după cum vĕd, care te aduce pe la mine, şi acésta, vere, nu mĕ prea măgulĕşte, — îţĭ daĭ séma?

— Dar nu înţelegĭ cât sufer, Lucreţio?.. îĭ strigă Blerescu. Crezĭ că plăcerea de-a posĕda o femee frumósă, m'a făcut să cedez iubireĭ mele şi să abusez de dînsa? Spune! Eŭ credeam să o leg de mine şi să fiŭ dator a-ĭ da numele meŭ, vieaţa mea... adaose el cu căldură.

— Ştiŭ, 'mĭ-aĭ maĭ spus-o asta, îĭ rĕspunse Lucreţia, în care gelozia se redeşteptа. — Insă, ce să-ĭ facĭ femeieĭ, dacă o clipă de cădere o întórce la datoriile eĭ cu aşa de mare înverşunare?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Blerescu își puse capul în mâinĭ.

— Nuștiŭ ce-o să deviŭ, șopti el și rĕmase pe gânduri.

Lucreția începu a'l privi cu oare care curiozitate și simți ca niște arsurĭ la inimă...

Așa s'ar fi voit iubită, iar nu cum fusese de Andrievicĭ...

Și ce băeat drăguț iera Gogu, cu totul în altfel de strĕlucirea falșă, de și orbitóre, a luĭ Andrievicĭ.

In băeatul acesta iera simțire multă, nefalșificată; el avea credință în femee și n'o lua ca pe un instrument de plăcere...

Când îl vĕzu ridicându-se cu lacrimile pe obraz, par'că i se strînse inima.

Subt un îmbold ciudat, veni la dînsul, îĭ luâ mâinile într'ale eĭ, și'l sărutâ cu fórte multă căldură pe frunte.

— Dragul meŭ Gogu, — îĭ zise ea cu glasul cel maĭ mângâetor... Eștĭ un băeat de inimă.

— Ce folos! șopti dînsul... Oamenĭĭ de inimă nu aŭ noroc..

— Bine, dar nu'țĭ închipuești tu că și Levreanu e ca tine, tot atât de sentimental și bun? Că e tot atât de vrednic de fericirea d'a fi iubit de Emilia luĭ, — ba el încă cu dreptul de întâietate, ca bărbat al eĭ?

— Așa-ĭ, aĭ dreptate Lucreție, aĭ dreptate.. Pentru ce însă m'aĭ legĕnat și tu c'un vis deșert? De ce nu'mĭ arătaĭ maĭ de'nnainte acéstă judecată, durerósă pentru mine, care însă nu m'ar fi făcut să ajung odios singureĭ ființĭ care-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

aşĭ fi vrut să aibă cel puţin o amintire plăcută de mine?..

— Imĭ faci imputărĭ, Gogule? îĭ zise dînsa cu tristeţe bine adusă din glas şi din gesturĭ...

— Nu, nu'ţĭ imput nicĭ ţie, nicĭ eĭ, niměnuĭ... La revedere, Lucreţio...

— Maĭ vin-o pe la mine Gogule, îĭ rĕspunse dînsa... A! copil ce eştĭ, adaose, şi-ĭ plecă capul pe peptul eĭ, sărutându'l pe frunte.

— Pentru ce să maĭ vĭŭ? întrebă Gogu cu amărăciune... Pe tine pare că te supĕră, fiind-că viŭ pentru dînsa...

— Tu, vino şi.. cine ştie... îĭ zise dînsa, învĕluindu'l cu privirĭ provocătóre.

Gogu Blerescu ieşi, iar Lucreţia privi lung în urma luĭ, pe uşa rĕmasă deschisă...

— Ce fel de femeĭ sînt astea de pasionează şi reţin? îşĭ zise ea... Gogu ăsta e încântător, cu inima luĭ curată, cu durerea luĭ, adevĕrată durere...

Oftă şi rĕmase pe gândurĭ...

— Când o să fiŭ şi eŭ cu totul mulţămită? se întrebă.

Sergiu apăru în privazul uşeĭ c'un bilet în mână.

— Lucreţia mea pe gândurĭ? o întrebă el rîzînd. Apoĭ sĕ apropiă şi o strînse în braţe cu drag.

— Ce e biletul ăsta? întreabă dînsa a lene.

— Inchipueşte'ţĭ enormitate, dragă Lucreţio. Ia cetĕşte: e o învitare la nuntă. Zaritoneanu sĕ căsătoreşte cu D-na Budorovicĭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— N'o cunosc...

— Ar putea să-ĭ fie, nu zic mamă, însă o soră maĭ mare, dar mărișóră de tot...

— Ce spuĭ? Sĕ vede că are banĭ D-na.

— Are ceva milióne de la rĕposatul dumnealuĭ... zise Sergiu cu batjocură.

— Mĕ miră și nu mĕ miră, zise Lucreția. In ziua de azĭ cu simțimîntul n'ajungĭ la nimic. Dacă averea îl poate înlocui, ce privește vîrsta?

— Dar eștĭ de-o filosofie materialistă teribilă, dragă Lucreție... rîse Sergiu... In tot cazul, cu mult maĭ bine o nemerește diavolul de Andrievicĭ...

Lucreția tresări...

Cum? și el sĕ însóră? Și așa de degrabă dupĕ desfacerea de dînsa?

— Andrievicĭ ia pe D-șóra Voridi, tînĕră, frumósă de picĭ și numaĭ cu douĕ sute de miĭ de francĭ. Acuma o sĕptĕmână 'ĭ-a propus-o, la club, o rudă a fetei, și aséră a și făcut logodna. Să te gătești, căcĭ la nunta luĭ avem de petrecut, nu glumă.

— Și... cam pe când o să fie?.. întrebâ dînsa printre dinți, în timp ce mototolia o batistă, lângă dînsa, pe dormitóre.

— La termenul legal de treĭ sĕptĕmânĭ. Uite-așa îmĭ plac mie lucrurile: repede începute, repede aduse la rezultat bun. Tărăgăneala e semn de bănuială, orĭ lipsă de energie.

Indată dupĕ trecerea luĭ Sergiu, în biuroŭ, Lucreția luâ cu mâinĭ tremurătóre de mânie, o cólă de hârtie, și scrise luĭ Andrievicĭ câte-va rîndurĭ fulgerătóre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dupĕ ce însă le receti, le rupse.

De ce să-i scrie? L'ar fi întors? Nu! Ar mai fi avut ea încredere într'însul? De fel. Pasiune pentru dînsul? Nicĭ atât...

Scrisórea aceea iera un act negândit. Se însura, — să-ĭ fie de bine.

Dar până nicĭ nu se rĕciseră bine din strînsurile lor în braţe atât de focóse?

A! dar dacă se însura tocmaĭ din pricină că dînsa se purtase atât de indiferentă, în timpul din urmă?

Sĕ hotărî să-ĭ céră o întîlnire şi să încerce a 'şi'l redobândi...

Se aşezase la biuroul eĭ elegant şi voia să încépă, când, îĭ trecu pe de'nnaintea ochilor chipul copilăresc, indurerat, sincer, al luĭ Blerescu, — şi aruncâ condeiul.

Pentru ce să maĭ redeştepte trecutul? Andrievicĭ iera în adevĕr un trecut înmormântat cu totul...

Dacă ar isbuti să smulgă pe Blerescu din durerea luĭ şi să guste din iubirea luĭ tînĕră şi neexperimentată?.. să'l facă nebun după dînsa, iar ea să cunóscă odată adevĕrata fericire? — Dacă?..

Fruntea-ĭ căzu în mâinĭ.

Cât visâ, nu'şi putu da séma. Auzi însă un glas chemând-o cu sfială.

Sĕ întórse. Iera Sergiu, cu chipul întunecat, într'o atitudine de întristare.

— Dragă Lucreţio, începu el, tatăl tĕu e fórte bolnav, şi te chiamă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Lucreția nu arătă mare neliniște.

— Bine, să mergem, rĕspunse ea, să'l vedem...

— Numaĭ să nu fie prea târziŭ...

— A murit póte?.. întrebâ dînsa, maĭ mult nedumerită.

— Da, într'o clipă, pe neașteptate... Mătușa ta e disperată și te chĭamă...

— Bietul tata, — zise ea cu lacrimĭ, fără voea eĭ venite în ochĭ. Să mergem, Sergiu, să'l vedem.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

PARTEA A TREIA

I.

Intr'o lojă din rîndul I-ŭ, la teatrul național, stă intr'o atitudine simplă, fără pretenţiunĭ d'a se impune şi de-a atrage privirile, o tînără dómnă fórte plăcută.

Găteala eĭ de bal e uşor decoltată; pórtă puţine giuvaerurĭ; pare a se interesa maĭ numaĭ de bărbatul de lângă dînsa.

Şi dînsul pare să fie un om aşezat, cu grijă de casă şi cu dragoste de nevastă.

La orĭ ce cuvînt al eĭ, se apleacă pentru a'l auzi maĭ bine. Face haz şi o învĕluĭe cu privirĭ de dragoste.

Balul la care se afla de faţă acéstă pereche, iera primul bal mascat din cele patru ce da Direcţia Teatruluĭ Național, în carnaval, pentru sporirea fondurilor.

Dómna luă séma cea dîntâĭ şi chiămă luarea aminte a soţuluĭ eĭ, asupra uneĭ măscĭ c'un corp admirabil ca înălţime şi ca forme, de observat şi ca costum.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Infăţişa pe Diana, zeiţa vênătóreĭ, cu rochie scurtă, cu braţele goale. Dupĕ gât purta un arc de vînătóre alcătuit din micşunele de Parma. In pĕr o lună cu córnele în sus, întrégă de brilante care sclipiaŭ de luaŭ vĕzul.

Masca de catifea neagră, până la gură, şi d'acolo până sub bărbie, de dantelă négră fórte fină, ascundea în întregime figura.

Braţele îĭ ieraŭ încărcate cu felurite brăţare de tot soiul de nestemate.

Se plimba la braţul unuĭ bărbat subţiratec ca trup, costumat şi dînsul. Purta uniforma pagilor din vremurile regalităţeĭ în Franţa. O mască de carton ce înfăţişa figura unuĭ copilandru fórte frumos, îĭ acoperia bine faţa.

D-na mască stîrnise curiositatea în cel maĭ înalt grad; iar uniĭ şoptiaŭ că şi pagiul ar fi fost tot femee, cu tóte că urme de sîn nu se vedeaŭ.

Dupĕ ce superba mască ocoli sala de vr'o treĭ orĭ, sĕ opri în dreptul lojeĭ cu perechia ce observarăm şi, dupĕ puţină privire, îşĭ desprinse de la sîn o prea frumósă camelie şi o svîrli în domnul din lojă, apoĭ se depărtă, fără ca pagiul, ce privia prin sală, să fi luat seama.

— Ce înseamnă asta Petrică? zise tiněra dómnă, scandalizată de-asemenea îndrăzneală ne maĭ auzită.

— Nu te supĕra, Matildo dragă, îĭ zise Petre Andrievicĭ; la bal mascat trebue să te-aştepţĭ la «tachinărĭ» de tot soiul... E obiceiul, ce să-ĭ faci?

— Trebue să te cunóscă Dómna aceea, alt-fel

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cum ar fi arŭncat flórea? zise D-na Andrievicĭ, roşie de gelozie şi de supĕrare..

— «A! *c'est bien possible*» că mĕ va fi cunoscînd; asta nu însemnează însă că o pot cunóşte şi eŭ, rĕspunse el cu linişte.

In el însă, iera frămîntat de curiozitate. Formele acelea fórte ispititóre îĭ atrăseseră privirile de cînd intrase masca în sală.

Cine să fi fost?

De sigur că vr'o Dómnă din «*înnalta societate*»...

De la căsătoria luĭ călătorise într'una; se întorsese abia de treĭ sĕptĕmînĭ, vizitele nu începuse a le face; — iera dar ca şi dispărut din Bucureştĭ, din viaţa obicinuită a lumeĭ marĭ.

Şi lumea mare, ca şi lumea mică, grozav te uită dacă nu te maĭ arăţĭ, cu viaţa ta ca parte din viaţa eĭ.

Andrievicĭ, părînd că urmează a rĕspunde la tóte naivităţile nevesti-seĭ, urmăria continuŭ pe masca ce'l bombardase cu camelia...

De la o vreme nu o maĭ vĕzu, ci numaĭ pe pagiŭ, rătăcind singur şi persecutat de nişte domino, cărora el le rĕspundea prin mimică.

Care nu-ĭ fu mirarea luĭ Andrievicĭ când, chiar lângă el, cu spatele spre dînsul, se aşezâ *Diana*, în loja d'alăturĭ, singură.

Pagiul o salutâ fórte respectuos; ea îĭ aruncâ o camelie. Pagiul o apucâ, o sărutâ şi fugi din sală, urmărit de douĕ domino, femeĭ, care'l bănuia pe pagiŭ a fi bărbat.

Sala Teatruluĭ strĕlucia prin toate becurile sale

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de gaz, ca o femee prin toate graţiile sale studiate.

Lojile ieraŭ împodobite în privazul lor cu tot felul de frumuseţi şi de sluţenii, care 'şi desfăşuraŭ ca la o vitrină de prăvălie, cărnurile de poftit la ele, sinurĭ pudrate, braţe góle şi grase cu gropiţĭ, grumazurĭ bune de muşcat, — figurĭ potrivite cu alb şi cu roşu peste oacheş ca şi peste bălan.

Expoziţia iera vrednică de studiat, căcĭ îţĭ da multă materie de gândit.

Prin saĭă furnicaŭ tot felul de străvestirĭ, care de care maĭ luxóse şi maĭ bătătóre la ochĭ când lăsaŭ vedereĭ, cu anume calcul, forme rotunde maĭ mult saŭ maĭ puţin góle. Ieraŭ şi străvestirĭ caraghióse pentru distracţia ochilor.

Tóte se împestriţaŭ cu redingotele şi fracurile acelor ce veniseră să asiste şi să petreacă fără mască, chiar cu riscul plăcut d'a pleca c'o mască, după bal.

Intr'o lojă sta răsturnat vecĭnicul curtezan bătrân, Bilavari, care striga căte-o vorbă în duoĭ perĭ când uneĭ măscĭ, când alteea d'alăturĭ cu loja luĭ, fără să'ĭ pese de D-na Bilavari, care se făcea că n'aude.

Panaridopol, Zapariadi, Badrazino, *e tutti quanti* nu lipsiaŭ. Mĕ rog, *aristocraţia* iera în pĕr. Cine să petreacă, dacă nu dînsa?

D-na Căpşunescu, care rĕmăsese văduvă inconsolabilă, încerca să se console la bal, într'un costum circazian splendid, c'o jumĕtate mască de doliŭ pe figură, aşa că, dacă rîdea, dinţiĭ eĭ micĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

şi albĭ ca sideful, contrastaŭ în chip plăcut cu marginea măsceĭ de mătase neagră. Se plimba la braţul luĭ Corinopschi, deghizat ca om serios, cu frac şi cu clac.

El iera bărbatul «*en titre*», de şi fără cununie, după cum fusese şi amantul «*en titre*», îngăduit de lume, primiţĭ şi unul şi altul, în salóne, căcĭ veniaŭ separat şi plecaŭ împreună...

Bilavari o sorbia şi acum cu ochiĭ şi iera nemângâiat că nu putea să comită o infidelitate către scumpa luĭ jumĕtate legiuită, c'o altă jumĕtate nelegiuită ca D-na Căpşunescu, după care muria cu zile în tóte zilele.

Andrievicĭ începuse a sĕ suci şi rĕsucĭ pe scaun, ca o scrumbie de Dunăre pe grătar, căcĭ îĭ veniaŭ miróse îmbĕtătóre de la vecina *Diana* şi nu putea pricepe cine iera.

Eacă pagiul că intră în aceeaşĭ lojă.

— L'am găsit, — auzi Andrievicĭ pe pagiŭ că spune Dianeĭ.

— O să vie încóce? şopti Diana.

— Da.

Andrievicĭ tresări. O sudóre rece îĭ udâ tîmplele: recunoscuse glasul... Da... da; acuma îşĭ amintia unde maĭ vĕzuse acele forme ispititóre...

Doar il înebuniseră atâta timp... Iera Lucreţia Florescu.

Dar pagiul? Şi de cine iera vorba să vie?

D-neĭ Andrievicĭ i se păru că Diana, masca nesuferită pentru dînsa, dădu un cot luĭ Petre. şi se plecâ spre el...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Trecĭ în locul meŭ, Petre, îĭ zise ea cu iritaţie, — trecĭ, te rog...

Andrievicĭ înţelese că Matilda luĭ iera gelósă şi nu voi s'o supere.

Atuncĭ, vĕzu intrând în loja Dianeĭ-Lucreţia, pe Zaritoneanu, soţul legiuit al D-neĭ Budorovicĭ.

— Bine, amice, îĭ zise Diana, de când te-aĭ însurat, facĭ şi D-ta ca alţĭ iluştri cunoscuţĭ aĭ noştri, — şi apĕsâ pe cuvintele acestea pronunţate maĭ tărişor; nu te maĭ arătĭ, te înmormântezĭ în fericirea pacînicelĭ căsătoriĭ...

D-na Andrievicĭ asculta şi da semne vădite de revoltă pentru asemenea scandalóse cuvinte...

— «*Mon Dieu, quelle femme*», şopti dinsa către bărbatu-sĕŭ Aĭ auzit, Petre? Te rog, să mergem, să ieşim d'aci..

— Bine, dragă Matildo, — «*si tu veux*»... mormăi Andrievicĭ, cam contrariat, şi ieşi cu soţia.

Ce avea Lucreţia de împărţit cu Zaritoneanu? sĕ întrebâ în sine Andrievicĭ şi par'că'l róse ceva la inimă.

— Gogule dragă, se adresâ Lucreţia către pagiŭ, du-te şi te plimbă puţin singur, prin sală; când ţi-oiŭ arunca o camelie, să viĭ ca să mergem.

Gogu ieşi, supus ca un copil.

— Dragă Domnule Zaritonene, începu Lucreţia, în ce termenĭ te maĭ afli cu D-nul Andrievicĭ?..

— «*Moi, Madame*»? In aceĭaşĭ termenĭ...

«*Comment voulez-vous qu'il soit autrement*»?

— Voiŭ să zic, vĕ maĭ vedeţĭ aşa de des, de când s'a însurat? de când şi D-ta te-aĭ însurat?

— O! «*quant à moi, Madame*».. n'am împli-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nit de cât o formalitate civilă care să'mĭ asigure vieaţa, şi o formalitate religiósă fiind-că popiĭ s'amestecă în tóte. Încolo... «*Je suis tout aussi libre que les oiseaux du bon Dieu*».

— Dar Domnul Andrievicĭ..? maĭ întrebâ ea cu oare care nervositate.

— O! «*lui... c'est autre chose*». Andrievicĭ are o nevastă tînără, frumoasă, care ţine la dînsul...

— El însă?..

— Şi el, aşa socotesc, ţine la dînsa... ca orĭ ce «*pschutist*» care, într'un moment «*de délassement*» s'a pus să'şĭ facă un interior al luĭ...

— A avut el un asemenea moment... teribil? întrebâ Lucreţia cu puţină schimbare în glas.

— Dómnă, daţi'mĭ voĭe «*que je sois sincère*»... Ştiţĭ prea bine de unde şi cum 'i-a venit acel moment.. teribil... Căcĭ... «*si vous permettez*»... el a iubit «*passionément*» pe creatórea aceluĭ moment... Atuncĭ, s'a însurat... «*Ei... voilà tout*»!..

Lucreţia fu sugrumată de emoţiune.

— Iţi mulţumesc, Domnule Zaritonene, îĭ zise ea după o clipă, în care se stăpâni, — că mi-aĭ făcut plăcerea să'mĭ ţiĭ de urît câte-va momente..

Zaritoneanu se ridică şi ieşi după ce-ĭ sărută mâna.

— «*Diable!*» îşĭ zise el în gând... D-na Florescu prea se interesează de ceĭ morţi... «*On revient toujours, à ses premiers amours!.. Oh!.. la gueuse!..*»... Dacă 'i-aşĭ face curte... ca locotenent perpetuŭ al luĭ Andrievicĭ?.. «*C'est ce qu'on verra!*».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dupĕ pornirea luĭ Zaritoneanu, Lucreţia căutâ cu privirea pe pagiul eĭ...

Drăguţul de pagiŭ iera chiar sub loja eĭ. Îĭ aruncâ floarea. Pagiul alergâ îndată.

Dupĕ câte-va momente Diana şi pagiul eĭ părăsiaŭ balul, iar cupeul de piaţă, în urma ordinuluĭ, o luâ spre Şosea şi sĕ opri la Vila Regală, unde o cameră anume îĭ aştepta.

Fusese ideea Lucreţieĭ să cunóscă emoţiunile uneĭ femeĭ măritată, care »supează« cu amantul la «Vila-Regală», întocmaĭ ca orĭ ce cocotă ce se respectă.

Işĭ făcuse din Gogu, în duoă treĭ lunĭ de zile, un instrument-om care nu gândia, nu se mişca, nu trăia, de cât cum voia dînsa.

Capriţiile cele maĭ «extravagante» Gogu i le împlinia c'o supunere oarbă, din care lipsia orĭ ce revoltă sufletească.

Plăcerile ce i le da Lucreţia, care ajunsese o nervósă rafinată de prima clasă, — îĭ înnăbuşise cu totul iubirea pentru Emilia Levreanu, pe care, de altmintrelea, hicĭ n'o maĭ vĕzuse.

Lucreţia, de partea eĭ, nu sĕ maĭ temea de tată-sĕŭ, care, trecênd din viaţă, îĭ lăsase treĭ sute de miĭ de leĭ moştenire, al cărora venit îl lua ea de-a dreptul, fără să se amestece Sergiu.

Çine iera s'o maĭ sîcîe?

Sergiu, fórte ocupat, fórte încrezător, — de-o încredere prostească, în ea, tocmaĭ el, marele teoretician îndoelnic, — îĭ lăsa tot timpul pentru plăcerile eĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Recunoscătóre luĭ, de acésta, când îl vedea dispus să petreacă cu dînsa, îĭ acorda favorea fără să'l contrarieze câtuşĭ de puţin. Ne maĭ fiind capriţiósă faţă cu dînsul, îĭ dobândia şi maĭ mult dragostea încrezătóre.

Dacă se maĭ gândia câte odată la putinţa ca Sergiu să afie şi s'ajungă la divorţ, — lucrul nu o maĭ impresiona. Avea averea eĭ proprie şi pe urmă pe Blerescu, de care iera şi maĭ sigură că o va lua de nevastă.

Ne putîndu-se duce pe la serate şi pe la balurĭ oficialmente, petrecea acasă, în lipsa luĭ Sergiu, orĭ la Blerescu acasă, — căcĭ tînĕrul ocupa un apartament cu intrare cu totul deosebită.

Eat-o în astă séră, la bal mascat şi pe urmă la «Vila-Regală».

Cum îşĭ închipuise c'o să petreacă de bine!

Şi cu tóte acestea întîmplarea că vĕzuse pe blestematul de Andrievicĭ cu nevasta, o chinuia şi-ĭ da dorinţa să'l pótă întórce la dînsa măcar pentru un timp scurt.

Iera ca un fel de dor de rĕzbunare contra cuconiţeĭ luĭ care o tratase cu dispreţ, şi contra luĭ care se însurase fără nicĭ o trecere oare care de timp, de la ruperea legătureĭ lor. Ieraŭ lucrurĭ absurde, care însă îĭ împuiaŭ capul şi o făceaŭ să fie distrată; iar bietul Gogu, pasionat de ea până în virful unghiilor, nu maĭ ştia ce să facă pentru ca s'o dispue bine.

Într'un moment de enervare ceru lăutarĭ şi începu să bea şampanie ca o nebună.

Dacă ar fi existat vr'un anume agent al mo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ralităţeĭ publice, şi acela ar fi oprit din spre ziuă, în drum, un cupeŭ care nu mergea tocmaĭ repede, şi venia în oraş din spre Şosea, cu «storurile» lăsate, ar fi dat cu ochiĭ de-o scenă desgustătoare şi ar fi avut o notă caracteristică a moralităţeĭ sociale.

Cupeul se opri în strada Romană; duoă măscĭ se dădură jos şi congediară pe muscal; iar dupĕ ce acesta se depărtă, una din măscĭ, un pagiŭ, descuiă o portiţă mică din zidul grădineĭ şi dispăru cu cea-l-altă mască.

Sub paşiĭ lor omĕtul scârţâia. Luminile sure ale dimineţeĭ începeaŭ să se lămuriască din nópte.

Nimenĭ din casă nu ştia de plecarea Dómneĭ; însă dimineaţa, fata din casă, nu putu intra în camera de culcare a cuconiţeĭ.

Când fu chemată slujnica, cuconiţa părea singură.

Cafeaua însă o bĕu cu D-nul Blerescu, în biuroul luĭ Sergiu.

Nóptea de orgie le săpase oboseala pe chip şi maĭ ales pe chipul luĭ Blerescu.

II

Sînt orele şase de séră.

Emilia Levreanu, în capotul eĭ fórte larg, ceea ce arată o stare interesantă, — cóse la nişte scutice.

E palidă; din când în când se uită pe gânduriĭ şi iar împunge.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

A mai slăbit, de când n'am văzut-o, și ne înfățișează, în tóte trăsurile generale, o ființă care sufere.

D-na Merișoreanu, veselă că o să fie mamă mare. Tiberie fericit că o să fie tată, D-na Goronescu de peste drum, bucurósă că prietenii sĕi o să cunóscă deplină mulțămirea vieței de casă, — toți, puneaŭ slăbiciunea Emiliei și melancolia ei în greutatea sarcinei.

Și dînsa, față cu aceștia toți, se făcea că primește judecata lor și urările lor sincere de bună ușurare.

In adîncul ei însă suferia cumplit din grózznica idee că rodul ce purta în pântece iera strĕin de bărbatul și de casa ei.

Cu cât vedea pe Tiberie mai vesel și așteptând cu mai multă nerăbdare ora când să se vadă tată, cu atât chinul ei iera mai adînc și mai revoltătoare ura ce prinsese pe ea însăși.

O! dacă nu 'i-ar fi fost c'o să pricinuiască unui om bun ca Tiberie o durere fără leac, — 'și-ar fi curmat viața, — până într'atât îi iera scârbă de dînsa!

Dar nu! trebuia să sufere. Une ori simția chiar o plăcere sălbatecă la culme că se vede suferind: iera ca o ispășire a pĕcătoșiei ce făptuise.

După întórcerea de la Zăbrătenĭ, căzuse de aduoa zi chiar, bolnavă de frigurĭ și bóla ei ținuse trei sĕptĕmânĭ, iar convalescența două.

Se putuse dar încredința, până la cea mai îngrozitóre evidență, că rĕmăsese grea de pe urma aceleĭ nenorocite rătăcirĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi timpul trecea, starea ei de sarcină înainta cu starea ei sufletească, negrăit de durerósă.

Nu mai ieşise în lume, nici chiar la plimbare cu Tiberie. Asupra acestui capitol hotărîrea ei rămăsese neschimbată.

Numai cât îşi închipuia că ar fi putut da ochi cu nesocotitul ce-o nenorocise, şi simţia pierindu-i puterile, şi simţia o ruşine şi o gróză de nedescris.

Acest capriţiŭ, Tiberie şi D-na Merişoreanu, ca şi Floreştii şi vecinii de peste drum, îl puneaŭ tot în spatele sarcinei sale. Nimenea nu'şi bătea capul s'o contrazică.

Cel puţin de partea acésta Emilia avea o linişte relativă.

Une-ori Emilia plîngea ceasuri întregi, închisă în odaea ei, nelăsând pe nimeni, nici chiar pe Tiberie, să pătrundă: îşi plîngea neputinţa d'a se mai întórce odată înnapoi, la vieaţa-i de fată tinără în deplina înflorire a iluziunilor ei...

I se înfăţişa de multe ori, cu o stăruinţă disperătóre şi în ciuda ei neasemănat de mare, acea epocă frumósă a logodnei, timp ce-i părea fórte înfundat acum în negura depărtărei unei întregi vieţi apuse.

I se înfăţişaŭ zilele pline de pace, de bucurie, de iubire, ale anului întâiŭ, până a nu trece la viaţa sgomotósă ce-i stricase gusturile şi pentru todeauna liniştea.

O! Lucreţia, cât iera de vinovată în tótă acéstă nenorocire! Dînsa o atrăsese la viaţa ei periculósă, la acéstă viaţă de ruşine şi de cădere morală.

Cu povestirile ei neruşinate că avea un amant,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cu înșirarea emoțiunilor unei asemenea vieți destrăbălate, oare nu sădise Lucreția, în inima ei curată, porniri vinovate?

Oare nu subt înrîurirea unor asemenea emoțiuni începuse și ei să-i pară Blerescu atrăgător? Ce folos acuma însă că învinovăția pe Lucreția? Pentru ce nu luptase cu înverșunare? Pentru ce se depărtase de prietenia dulce și liniștită ca o zi de primăvară, ce-i da D-na Gorănescu? Pentru ce nu urmase pilda vieței lor retrasă și în totul mulțămitoare? Oare nu fusese și D-na Gorănescu tînără? oare nu întîmpinase și ea ispite? Ba da; însă preferase liniștea și gloria obscură a onestității ei în veci nepătată, în locul gloriei de-a străluci și de a cădea apoi în căință și în lacrimi pentru toată viața... Și bietul Tiberie, — ce nu făcuse pentru a-i împlini toate dorințele? Avusese ea să-i impute vr'o dată ceva? O! nu, cât despre asta, nu, nu!

Acum iera deputat: vrusese să strălucească în arena politică, tot pentru dînsa. Orator distins la cameră, membru influent în partid, pe urma lui curgeau zilnic laude; D-nul Gorănescu, care le culegea, i le spunea, dar acestea cădeau pe inima ei ca tot atâtea glónțe de plumb grele și împovărătóre.

Cu nespusă putere de voință izbutia să-i dea și dînsa în schimb, dulci desmierdări pentru el, ca să semene a-i fi fost ca odinióră; și'l vedea, pe bietul băeat, că iera mulțămit, că se uita în ochii ei c'o dragoste pururea tînără...

O! cu cât mai mult suferia atunci, căci nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

putea să împărtășiască și cu inima ei acele porniri sincere din partea lui, — căci trebuia să fățărească, să înșele!

Odată el o surprinse pe gânduri; se apropiă și îngenuchiă lângă dînsa, îi luă mâinile, i le sărută și-i vorbi c'un glas plin de duioșie:

— De ce atâta tristețe, Emilio, scumpa mea Emilico? Oare nu te înveselește și pe tine sosirea apropiată a óspelui mult așteptat? Nu'ți aducî aminte când 'mi-ai spus, cu atâta drăgălășie, cât ai fi de fericită să ai un copil, rod al iubirei nóstre nestrămutate?.. Spune... Ai vr'o nemulțămire?.. 'Ți-am greșit cu ceva și nu 'mi-am luat seama?..

Aci glasul lui fu așa de desmierdător, în cât Emilia nu mai putu să se stăpâniască și'și plecă capul pe un umăr al lui, izbucnind într'un plîns înnăbușit...

— O! nu, nu 'mi-ai făcut nimic... îi șopti dînsa printre lacrimi.

Sărutarea lui fierbinte îi făcu un bine negrăit. 'I-o întórse cu pornirea unei căinți sincere și a unui jurământ tainic d'a-i fi credinciósă, fără nici un gând ascuns d'acum.

— Știu eŭ de ce-am devenit așa de ciudată?— adaose Emilia, cu rîsul pe buze, cu rouĕ pe genele ei frumóse..

Și, zîmbetul ei în acele clipe, fu ca o rază de sóre ce strĕbate printre norii de furtună și plóie. Toate iaŭ atunci, în natură, un aspect de-un farmec noŭ; și chipul ei luă o înfățișare nouĕ plină de farmec.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tiberie o strînse la sin cu adîncă mişcare sufletească şi zise cu glas tremurător:

— O! de-ar veni mai curând... Şi ce-aĭ vrea tu să fie?..

Emilia nu mai putu răspunde: cerul frumoşilor ei ochi să întunecă din nou.

Acum îl aştepta pe Tiberie să se întorcă de la Cameră.

Când ceasornicul bătu întâiul sfert după şase, auzi clopoţelul şi alergă să deschidă.

Să dădu înnapoi surprinsă.

Ieraŭ Sergiu şi Lucreţia.

— Voĭ? grăi dînsa.

— Noĭ! Nu-ĭ aşa că'ţĭ facem o «surpriză» plăcută? zise Lucreţia.

— Ce? n'a venit încă Tiberie de la Cameră? întrebâ Sergiu.

Pentru Emilia ivirea lor, într'un moment când nicĭ nu-ĭ trecea prin minte vr'o vizită, fu ca o reînviere a uneĭ lumĭ dispărute de mult şi-o crudă amintire de Zăbrăteni.

— Am venit pe neaşteptate să stăm cu voĭ la masă, îĭ grăi Lucreţia... Bravo! stăm bine cu sarcina nóstră...

— De-ar fi băeat, cel puţin... zise Sergiu...

— Nuştiŭ ce'ţĭ fi avînd voĭ, bărbaţiĭ, de nu voiţĭ fete, şi cu toate astea după fete umblaţĭ de cum vĕ mijeşte mustaţa! rîse Lucreţia...

Sosirea luĭ Tiberie mări veselia.

— Am tras guvernului o săpuneală, strigâ Tiberie cu mulţămire, de mi-l'am pus cu botul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe labe... E stupid guvernul, cu pretenţiunile luĭ, că aĭ luĭ numaĭ aŭ făcut fericirea Patrieĭ... 'I-am arătat eŭ fericirile ce curg de pe urma luĭ...

— Frate Tiberie şi Domnule deputat, tot un drac e şi guvernul şi opoziţia ta.. Păcat că eştĭ om de credinţă şi că aĭ încă iluziĭ.

— Ia lasă-mĕ cu teoriile tale, nene... care dă greş în tóte. Aşa teoriĭ ciudate aveaĭ şi de căsătorie, odată, şi, slavă Domnuluĭ, uite: şi tu, şi eŭ, sîntem cât sĕ poate de fericiţĭ... Avem nişte neveste model... trăi-ne-ar, şi 'şĭ sărutâ pe Emilia care se roşise până în albul ochilor. In acest timp Lucreţia îşĭ vîrî repede nasul în albumul de pe masă, pentru a se putea stăpâni de rîs...

Dupĕ masă învitară şi pe Gorăneştĭ şi cu toţiĭ petrecură o seară fórte plăcută.

Intr'un moment însă, Lucreţia se vĕzu lângă Emilia, izolate de ceĭ-l alţĭ.

— Ştiĭ că Blerescu are o amantă? îĭ şopti.

Emilia tresări.

— Pentru ce'mĭ vorbeştĭ de dînsul, îĭ rĕspunse ea cu asprime... Saŭ îţĭ face plăcere să'mĭ aminteştĭ o rătăcire care mĕ face să sufer?

— A! nu... Imĭ veni în minte, aşa fără voie... zise Lucreţia cu rĕceală.

Emilia se ridică de lângă dînsa...

— Dă'mĭ voie, te rog, să mĕ duc să vĕd de ceaiŭ.

Lucreţia privi pe urma eĭ cu mânie.

— Aşa ţi-ĭ vorba? gândi. Bine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Se despărți de prietena eĭ fórte cordial, însâ îĭ giurui o farsă care s'o coste pe Emilia.

Lucreția ajunsese la acel grad de rĕutate, care nu cere motive, pentru a se manifesta.

In fața uneĭ superiorități de caracter, ca a Emilieĭ, ce se păstrează tare și 'n urma uneĭ greșeli, Lucreția nu ar fi fost ea, dacă nu s'ar fi simțit jignită. De aci, dorul de-a o face să sufere și maĭ mult.

III.

Andrievicĭ, din séra în carĕ vĕzuse pe Lucreția atât de fermecătóre în strĕvestirea eĭ, la bal, fu cuprins de dorul s'o revadă, să se apropie earăși de dînsa.

In ce chip însă?

El nu făcuse încă vizite cunoștințelor luĭ și-ĭ veni repede în minte să se ducă la Florescu cu nevasta.

A duoa zi dupĕ petrecerea intimă de la Levreanu, Zaritoneanu se vesti luĭ Andrievicĭ.

— «*Comme les temps ont changé!*» îĭ zise Zaritoneanu, de cum îl vĕzu pe Petre venind in biuroŭ, din camera de culcare. Fac lungă anticameră, la tine, vechiĭ tĕĭ prietenĭ...

— «*Eh, que voulez-vous mon cher, quand on est marié!...* rĕspunse Petre rîzînd...

— Dar eu nu sînt însurat?

— «*Fischtre! Toĭ, et marié*»... Asta 'mĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

place... Tu aĭ făcut o parodie a adevĕrateĭ căsătoriĭ... Eŭ, «*par éxemple*» sînt virtuos... Nu maĭ umblu mahalalele. Pe când tu... Ba nu zĕŭ, ce maĭ face Didina?

— Iți trimite dulcĭ sărutărĭ. Viŭ de la ea.

— Cum? aĭ dormit acolo, miserabile.

— Ca în sînul luĭ Avram... «*je te le jure!*»

—«*Mais, comment ça?*» Și «femeea» ta?.

— Cocóna mea! Ce? nu-ĭ ajunge titlul de soție legitimă, numele meŭ aristocratic? Auz?.. dar tu, tu, strĕlucite «*maître*», cum de te-aĭ afundat până în urechĭ, în fericitul tĕŭ culcuș conjugal? Nicăiurea nu ieșĭ. Lumea sĕ plînge că aĭ uitat codul manierelor elegante. N'aĭ făcut «*pas une visite*».

— Am să încep,— și chiar cu Florescu.

— «*Apropòs*»... (Și începu să rîdă)

— Ce rîzĭ, Guguță?..

— *A! c'est épattant!*» *Figure-toi...*» știĭ, la balul mascat al teatruluĭ... Iera și D-na Florescu, și'n chiar loja vecină cu a ta... deghizată «*en Diane Chasseresse*»...

— Ea, era acolo și chiar vecină cu loja mea?

— « *Maître, ne fait pas le sot!*» Aĭ ghicit-o ca un ticălos ce ești. Lasă, *ne vends pas des*... castraveți, *au jardinier!*»

— «*En fin*» urmează cu «*apropò-ul*».

— D-na Florescu a trimis pe pagiul eĭ și m'a chĭămat.

— A! tu va să zică ieraĭ în loja eĭ? Mĕ rog, dar pagiul ăla cine ierà? Femee, orĭ bărbat?

— Iera Blerescu. Ce dracu? Nu, ți-l'aĭ închipuit. «*Es-tu bête, depuis ton mariage!*»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eĭ, şi?

— Şi... asta-ĭ, m'a chĭămat. M'a chĭămat însă, ca să mĕ întrebe de tine, dacă'ţi iubeştĭ nevasta; dacă te iubeşte... dacă trăiţĭ bine... etc... «*Tu comprends, n'est-ce pas?*»... Nu te poate uita, «*maître, toi, le roi du plaisir*»! «*Sacré tonnerre!*» numaĭ eŭ n'am parte de cât de Didine...

— *Par ce que tu n'est que le roi de la bêtise*»

— «*Merçi*»... «*Tu est gentil, toi*»...

— Să mĕ fi iubind încă? se întrebă Andrievicĭ.

— «*En tout cas*», te doreşte...

— De aceea o să mĕ duc cu nevasta...

— Cu nevasta! «*Est-ce que...*»

— Tacĭ, «*nigaud*»! Cu nevasta, mĕ duc oficial, «*mondainement*», dacă vreĭ termen clasic,— ca să'mĭ deschid drumul. In urma feluluĭ cum am rupt cu dînsa, alt chip nu e de reîntroducere cu folos...

— «*Decidément, tu reste mon maître!*»... Numaĭ eŭ fatalist. Ah! Emilia Levreanu...

— «*Apropòs*» ce se face femeea aea?

— Continuă a fi virtuósă soţie de profesor şi deputat...

— «*Tiens!*» Levreanu, deputat?

— «*Oui-da!*» Da cum crezĭ? Om superior... de şi profesor de curs secundar...

— Să fiŭ al draculuĭ de nu te fac şi pe tine deputat, Zaritonene, numaĭ să ajungĭ şi tu om superior.. Ca egal luĭ Levreanu, poate să ajungĭ atuncĭ şi la comunism cu dînsul prin «*femeea*» luĭ.

— «*Oh! c'est un rêve; n'en parlons plus!*»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

In acea zi, după prânz, D-nul şi D-na Andrievicĭ porniră la vizite.

D-na Andrievicĭ auzise pe Petre al eĭ vorbindu-ĭ adesea orĭ de D-nul şi D-na Florescu, ca de-o familie aristocrată «*de la plus haute volée*». Prima vizită iera pentru acéstă familie, şi aştepta cu nerăbdare să vadă pe D-na Florescu, de care de altmintrelea, şi'n familie la dînsa, auzise vorbindu-se.

Sergiu, Lucreţia şi Blerescu stăteaŭ de vorbă în salon.

Iera ziua lor de primire, şi fiind-că vizitele începeaŭ să curgă de de-vreme, Sergiu se hotărîse să rĕmâie şi el acasă.

Când Lucreţia vĕzu pe Andrievicĭ, sĕ înfiorâ...

Iĭ primi însă, nespus de politicos, pe el şi pe soţia luĭ. Ea iĭ păru o prosticică tînără şi frumuşică, o figură fără nicĭ un «relief».

— Numaĭ asta n'o să'l prindă în mrejĭ pe Andrievicĭ, gândi Lucreţia. Işĭ zări, dintr'o aruncătură de ochĭ, minunata-ĭ fiinţă, rĕsărind ca o vrajă din luciul uneĭ oglinzĭ, şi zîmbi.

— O să se întórcă la mine măcar de curiozitate, îşĭ zise ea... De astă dată însă...

D-na Andrievicĭ nu'şĭ maĭ lua ochiĭ de la Lucreţia pe care o admira cu fricĭ... Intr'adevĕr că iera frumósă femeea asta!

Şi par'că nuştiŭ unde auzise glasul eĭ... Şi fiinţa eĭ bine clădită, i sĕ înfăţişa ca un ceva cunoscut... ce-ĭ atrăsese când-va luarea aminte...

Prima vizită trebuia să fie scurtă de tot, — de cincĭ minute cel maĭ mult.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sergiu îĭ ţinu un stert de ceas.

D-na Andrievicĭ, cu tótă prietenia dulce ce-ĭ arătâ D-na Florescu, porni c'un fel de nemulţămire în sufletul eĭ: Lucreţia nu i se putuse lipi de inimă.

Andrievicĭ o întrebâ cum i s'a părut D-na Florescu?

— Prea frumósă, rĕspunse Matilda, însă o fiinţă care 'mĭ pare maĭ mult că vrea să fie «amabilă», de cât că e sinceră în prietenia eĭ...

— Cum vĕ judecaţĭ voĭ, femeile, una pe alta! Tot-d'auna nefavorabil...

— A! te rog să nu crezĭ Petre, că o fac din gelozie. 'Mĭ-aĭ cerut părerea şi ţi-am spus-o dupĕ impresiunile ce am... rĕspunse Matilda cu sinceritate.

Până la şése şi jumĕtate de séră, Andrievicĭ şi Matilda, înşirară vr'o cincizecĭ de case; se dară jos, din cupeŭ, şi se urcară înapoĭ, de vr'o treĭ zecĭ de orĭ.

— Ce obositóre sunt vizitele astea de «etichetă» zise Matilda, când se vĕzu acasă. — Cu ce curiozitate te privesc cucónele şi Domniĭ, dar cucónele maĭ ales...

— «*Mon Dieu, chère Mathilde*», o femee de curând mĕritată, când işĭ face primele vizite, e tot-d'auna o curiozitate...

— De ce? întrebâ ea cu mirare, căcĭ nu înţelegea aluziunea luĭ Petre...

Petre se mulţămi s'o sărute, ca să nu fie silit să se explice...

Apoĭ trecu în biuroul luĭ, până la ora meseĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

chip să reguleze hârtiile pentru a doua zi.— In realitate, voia să se gândiască la Lucreţia pe care o găsise cu mult mai fermecătóre.

— Femeea asta câştigă cu timpul, în loc să piardă, îşi zise el... E şi în vîrsta cea mai frumósă pentru orî ce femee frumósă...

IV.

Lucreţia începuse să nu mai placă pe Blerescu. Ii părea prea copil. Amanta trebuia să-i fie un fel de dădacă. N'avea geniul invenţiunilor în amor. Nu arĕta nicî o revoltă; era d'o egalitate monotonă de pasiune şi de supunere care nu aveaŭ nimic atrăgĕtor.

Femeea, — cugeta dînsa, — trebuie să fie dominată. In acelaş timp, bărbatul să i se arate eî în fie care zi, altul, cu o schimbare oare care, cât de mică, pe care însă femeea o simte numaî de cât. Numaî aşa dînsul ar putea fi sigur de-o afecţiune statornică din partea eî.

Ea nu'şî zicea, că un bărbat, pururea preocupat de vieaţa zilnică, pentru care plăcerile în căsnicie nu sînt un ceva căutat, nu póte să se studieze mereŭ ca să fie mereŭ un altul. Nu'şî zicea că asemenea prefacerî ieşiaŭ din firesc şi că ieraŭ atribuţiunî numaî ale unor afemeiaţî cu profesiunea de amanţî. Nu'şî zicea că prefacerî de acestea ieraŭ căutate numaî de acele femeî, din sufletul cărora pierise demnitatea;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

a cărora ocupațiune sta numaĭ în plăcerile rafinate, în lipsă de orĭ ce altă ocupațiune folositóre spiritului.

Blerescu o ispitise prin puterea luĭ de iubire pentru Emilia. Fusese o plăcere pentru dînsa ca să'l smulgă din brațele unei prietene și să'l facă s'o uite, — ea însăși căutând să uite pe Andrievicĭ...

Acuma farmecul pierise. Andrievicĭ i se ivia ca un puternic motiv de comparațiune. De când îl vĕzuse la teatru și'l știa și al alteea, toate emoțiunile ce-ĭ dăduse el, îi turburaŭ simțirea și o făceaŭ să'l doriască

Smulsese pe un amant de la iubita luĭ. Cum iera óre plăcerea d'a smulge pe un bărbat de la soția luĭ, și, maĭ ales d'a'și întórce un amant din trecut? Asemenea plăcere n'o avusese și trebuia s'o guste. Copiiĭ sînt supărătorĭ însă. Cum să îndepărteze pe Gogu?

Intr'o zi, cam dupĕ vr'o sĕptămână de la vizita luĭ Andrievicĭ, Lucreția se pomeni cu D-na Blerescu, muma luĭ Gogu.

E o femee fórte simpatică, în vîrstă, potrivit de naltă, cu privirĭ pĕtrunzătóre. Sĕ pórtă simplu: e fără închipuirĭ de sine aristocratice, cu tóte că e viță de boer din neam de pămîntenĭ, neaoși românĭ.

Vizitele eĭ eraŭ rare la Florescu, fiul fratelui eĭ.

— Dragă nepótă, îĭ zise ea dupĕ multe altele. Am să'ți cer un sfat D-tale, ca femee și rudă, căcĭ o femee maĭ degrabă pricepe pe-o mamă, și o rudă e maĭ aprópe de cât un strein. Ce e

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de făcut cu Gogu nostru? Are duoăzecĭ şi treĭ de anĭ şi nu se ţine de carte ca să'şĭ ia şi el odată diploma. Trebuie să fi căzut pe mâinele vre uneĭ deochiate de femeĭ, care mi l'a zăpăcit rĕŭ de tot, — că numaĭ muiereturile astea schimbă aşa pe băeţiĭ ăştia neformaţĭ.

Lucreţia încruntă puţin sprînceana... S'o fi bănuit pe dînsa? In acest caz modul eĭ de exprimare iera o insultă prea directă... Şi, pe urmă, cum de s'adresa tocmaĭ eĭ?

Dar fiind că vedea prilejul de-a se scăpa de Gogu; — orĭ în ce chip se ivia acest prilej, — iera bun venit.

— De ce nu'l trimeţĭ la Paris. orĭ la Berlin, dragă mătuşico? zise ea... Căcĭ, in cazul d'a fi adevĕrată bănueala D-tale, fórte uşor îl depărtezĭ de-acea femee...

D na Blerescu o privi lung, până în fundul sufletuluĭ, şi seninătatea cu care Lucreţia iĭ da sfatul, o mirâ.

Să se fi înşelat de adresă?

Nu Lucreţia iera ticălósa ce-ĭ zăpăcia băeatul, dupĕ cum bănuise, dupĕ cum oare-care cercetărĭ o făcuseră să creadă?

Lucreţia nu se turburâ de privirea aceea, şi adaose:

— Eŭ chiar l'am certat pe Gogu că se ţine numaĭ de petrecerĭ,—însă nu 'i-am cerut, de sigur, să'mĭ spuie care-ĭ sînt felul petrecerilor. Inţelegĭ că nu mĕ privia, — rîse dînsa.

— Sfatul d-tale e bun, nepótă dragă, şi să ştiĭ c'o să'l puiŭ în practică. Sîntem în Ianuar. Ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

are a face, nu-ĭ așa? Îl trimet, ca până la începerea școleĭ, la Octombrie viitor, să se familiarizeze cu nemțeasca. Și la Berlin o să'l trimit, fiindcă e maĭ multă seriozitate acolo.

In aceeașĭ zi, D-na Blerescu își chĭămâ odrasla, de cum află că Gogu e acasă.

Rĕmăsese vĕduvă de timpuriŭ, nu știuse să'l crească strins de casă, nu avusese destulă autoritate asupră-ĭ, de pe timpul când trăia încă bărbatu-sĕŭ, și eată că acuma băeatul se lăsa pornirilor uneĭ tinereți neînfrînate.

Care să fi fost însă femeea ce'l apucase, căcĭ o femee, fără doar și póte, trebuia să fie.

Gogu se arătâ voios, gătit, tot bun băeat, tot drăguț, dar fără acea sfioșie ce'l făcea, c'un an în urmă, și maĭ drăguț.

După ce mumă-sa îl luâ, pe de departe întâĭ și vĕzu că Gogu se făcea a nu pricepe, îĭ zise, lămurit.

— Dragul meŭ, fiind-că averea nu dă și carte, te rog să facĭ bunătatea să mi te ducĭ la Berlin, și chiar sĕptămâna viitóre, iar acolo să lucrezĭ din inimă și cu tótă mintea ca să dobândeștĭ un titlu și cu titlul știința de carte. Ștrengăriile sînt bune, însă după ce omul a scăpat de-o grijă: de-a cărțeĭ. Tu nu te mărgineștĭ la petrecerĭ, ca orĭ care băeat la vîrsta'țĭ, ci mi te-apucĭ numaĭ și numaĭ de berbantlâcurĭ... Dacă nu vreĭ să mĕ amărâștĭ, plécă...

Gogu rĕmase întâiŭ încurcat, dar apoĭ prinse limbă și voi s'o mlădieze pe mumă-sa cu vorbe; nu fu însă cu putință.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

La clipe de rĕzvrătire, D-na Blerescu, puse lacrămĭ; la clipe de hotărîre energică, D-na Blerescu puse tótă înrîurirea eĭ de mamă şi tot geniul de biruinţă femeească, prin ademenirĭ.

Gogu atuncĭ ceru, să se gândiască, un termen de-o sĕptămână.

Cum scăpâ de la mamă-sa, alergâ la Lucreţia.

Când ajunse la dînsa, nu fu întîmpinat de nicĭ o slugă şi păşi, cu obicinuinţa de toate zilele, spre salonaşul cu misterele.

Bătu la uşă, nu i se rĕspunse.

— Sînt eŭ, Lucreţio, zise el...

Atuncĭ, i se păru că cheea se rĕsuceşte în bróscă, fórte încet.

Puse mâna pe mânerul clanţeĭ, uşa încuiată...

Un palton iera în cuiŭ...

Se apropiâ... Nu-ĭ păru să fie paltonul luĭ Florescu.

Intrâ în biuroul luĭ... nimenĭ. Atuncĭ, fórte in trigat, sunâ. Feciorul se ivi după câte-va clipe.

— Lucreţia nu-ĭ acasă? întrebâ el.

— Ba da... Are o vizită... pe D-nul Andrievicĭ...

Simţi că i se învĕlue pe de'naintea ochilor...

— Spune-ĭ, te rog, că sînt aci... zise el cu glas cam înnecat.— Ce să fie asta? gândi el... Cercâ la salon: gol. Va să zică ea primise în salonaş pe Andrievicĭ.... Dar de ce atuncĭ uşa salonaşuluĭ iera încuiată?

Pe când se trudia cu gândurile, eaca fata din casă, cu zîmbetul pe buze,— fata care ştia legătura cuconiţeĭ cu Andrievicĭ, însă nu pe-a luĭ Gogu cu dînsa,—şi-ĭ zise cu glasul fórte dulce:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Cuconița a ieșit de mult...

— Da? întrebâ el, uluit

— Da, cuconașule,—după masă, numaĭ de cât.

Gogu ieși în sală... Paltonul nu maĭ iera în cuiŭ. Rĕmase o clipă nemișcat, cu ochiĭ țintă la cuier, apoĭ ieși ca un om care s'a trezit din somn și sĕ întrébă dacă a visat, orĭ a vĕzut în realitate ceva anume?

Pe trotuar stătu un moment gânditor...

Să 'l fi înșelând Lucreția cu Andrievicĭ, dar cum și de când? Nu prinsese încă de veste... și, afară de asta, iera cu putință asemenea lucru?

Subt impresiunea grozavă ce-ĭ pricinui o asemenea idee, porni câțĭ-va pașĭ cu capul în jos.

De-odată îĭ veni în minte să pândiască, să se ducă să-ĭ facă o scenă, s'o ție minte, infama!

La vr'o treĭ case maĭ departe se dădu cam în dreptul unuĭ colț de stradă și așteptâ.

Și mult n'așteptâ, ce e drept

După vre-o câte-va momente vĕzu pe Andrievicĭ ieșind cu pașĭ repezi...

Dar tot în acelaș timp, eaca și Sergiu, pe jos, cu portofelul profesional la subțioară.

Se întâlniră. Sergiu și Andrievicĭ, și-ĭ vĕzu că 'șĭ daŭ mâna cu fórte mare prietenie, amânduoĭ, îșĭ vorbesc câte-va momente și pe urmă Andrievicĭ se duce înainte, iar Sergiu intră în curte la el...

Nu iera chip să se ducă să sdrobiască cu mânia luĭ pe temeea nevrednică, de și fierbea în el...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nu iera cinstit pentru ea nici faptul că 'l avea pe dînsul amant, dar o pasiune ce nu sĕ póte înfrîna,— se iartă. Insă ca o femee să aibă doui amanți, nu i se póte ierta nici măcar scuza pasiuneĭ; atuncĭ devine o cocotă de rînd.

Așa gândindu-se Gogu, porni acasă într'o stare de iritație ne maĭ pomenită la el. Câtă încredere îșĭ pusese într'însa! Maĭ să ajungă să o despartă de Sergiu... Da, încolțise în el ideea acésta. O iubia și ajunsese să-ĭ pară că fără de dînsa nu maĭ putea trăi.

In Calea Victorieĭ, pe lângă librăria Socec, se încrucișâ cu o trăsură ce venia din jos.

Tresări... și salutâ repede, cu stîngăcie. Trăsura trecuse însă. Se uitâ... Dispărea în Lipscanĭ. Da... Vĕzuse bine. Iera Emilia Levreanu cu mumă-sa...

Și atuncĭ amândouĕ figurile i se înălțară înaintea ochilor, a Emilieĭ și a Lucreției;—a Emilieĭ, femeea ce i se dase într'un moment de amețeală și de slăbiciune, cu sfieala și cu rușinea onestității ce cade fără a se degrada, — și a Lucreției care i se dase cu voluptatea femeieĭ desfrînate.

O! de sigur că Lucreția maĭ avusese amanți! și de ce nu chiar pe Andrievicĭ, înainte d'a se fi însurat, pe care 'l relua, după însurătóre?

Ce bărbațĭ mișeĭ! Ce femeĭ scârbóse!

Și începu să se judece pe dînsul, să se condamne că abuzase de Emilia, care iera o femee cu adevĕrat cinstită; să se condamne că se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

lăsase să fie îmbrobodit de Lucreția, o desfrînată.

Le judeca după moralitatea lui: la el nu exista principiul că réŭ făcea să lege relațiuni vinovate cu soția altuia, saŭ cu soția vĕruluĭ luĭ...

El acorda amoruluĭ trecerea peste asemenea scrupul de onestitate.

Se condamna, *post erorem*, fiind-că recunoștea în Emilia o femee onestă de care abuzase, și fiind-că nu cunoscuse în Lucreția pe desfrinata.

Tot iera o notă bună.

Cum ajunse acasă, maĭ liniștit puțin, plin de dispreț pentru Lucreția, iĭ scrise pe patru paginĭ tot ce credea de dînsa, cu ceĭ maĭ energicĭ termenĭ, și o vesti că plécă fără să doriască s'o maĭ revadă vr'o dată; c'o dorință pornia însă: ca vĕru-sĕŭ s'o afle cine e și s'o îndepărteze ca pe o rușine a familieĭ și chiar a omenireĭ.

Ast-fel sfîrșia scrisórea pe care o și dădu feciorului s'o puie la o cutie poștală.

In aceeași séră, spre marea mirare a mume-si, Gogu Blerescu porni, fără să dea nicĭ o explicație mumeĭ luĭ.

Il vedea fórte enervat, îl vedea fórte zăpăcit, dar pentru că Gogu pleca, D-na Blerescu nu maĭ stărui să aibă lămuririĭ, bucurósă că 'șĭ ajunsese scopul.

Despărțirea de dînsul fu duiósă; și cu atât maĭ mișcătóre pentru ea, cu cât vĕzu lăcrimĭ și 'n ochiĭ luĭ Gogu.

Acasă se întórse însă fórte pe gândurĭ: ce 'l hotărîse, într'o jumĕtate de zi, pe Gogu, la o plecare așa de pripită?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

V.

D-na Blerescu rămăsese ea singură în tótă casa.

Cam singură sĕ chĭăma că fusese şi maĭ 'nainte, de óre ce pe Gogu 'l avea musafir; orĭ cum însă, îl ştiea lângă dînsa, şi'l vedea venind pentru câte-va minute să schimbe o vorbă, două cu ea.

Adoua zi dupĕ plecarea luĭ Gogu, pe la orele 10 de dimineaţă, auzi clopoţelul, sunat cu multă violenţă.

Nu dupĕ multe clipe auzi paşi repezĭ şi greĭ,— şi uşa-ĭ se deschise lăsând trecere luĭ Sergiu Florescu.

Sergiu iera palid, — de-o iritare nespusă, care-ĭ într'aripase mersul până în odaea mătuşe-si.

Cum o vĕzu pe bĕtrâna, par'că simţi o barieră ridicându-se de-o dată şi mânia luĭ sĕ opri, ca unuĭ cal de cursă, pornirea, când i se taie calea pe neaşteptate.

Iĭ sărutâ mâna şi o întrebâ:

— Unde-ĭ Gogu?..

— Ce? nu ştiĭ? A plecat aséră. Curios, că nu 'ţĭ-a spus. Simţisem, dragă Sergiule, că Gogu iera prins în ghiare de nuş'ce paţachină de muiere, şi-am stăruit pe lângă el grozav de mult, ca să se ducă din Bucureştĭ. Cam cu greŭ îl convinsesem, nu maĭ departe de cât ierĭ. Rĕmânea numaĭ o chestie de timp, plecarea luĭ. Când, mĕ pomenesc de-odată tot ierĭ, către séră, că vine foc de turburat, îmĭ cere banĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

porunceşte să-ĭ pregătiască un cufĕr, — şi, pe la 10 il duseiŭ la gară. Ce l'o fi pornit aşa de grabnic, pentru ce iera aşa de zăpăcit, — nuştiŭ. In sfîrşit, bine că s'a dus... Póte că o da de minte p'acolo şi s'a ţine de carte.

In timpul acesta Sergiu ascultase c'o enervare crescîndă. Cuvîntul aspru al mătuşe-si, privitor la femeea ce prinsese in ghiară pe Gogu, îl făcuse să se ridice în sus ca atins de foc; îĭ făcuse o impresiune durerósă.

— Mătuşică, eŭ cunosc adevĕrul şi veniam să întîlnesc pe Gogu, socotind că încă nu plecase, — începu Sergiu cu mânie abia stăpânită... Aveam să-ĭ cer câte-va lămuriri... Nuştiŭ în sfîrşit ce aveam să-ĭ mai cer...

Par'că se învîrti locul cu el şi căzu într'un fotoliŭ cu capul în mâinĭ... Acest moment de slăbiciune iera firesc; reacţiunea venia după marea încordare de-o oră şi mai bine: vezĭ-că într'o clipă să gândise la momentele frumóse ce gustase cu Lucreţia, la iubirea ce tot o mai avea pentru dînsa, şi ideea sórteĭ comune ce'l lega cu atâţia amăgiţi, îĭ aduse acea slăbiciune.

D-na Blerescu alergâ la el, speriată, şi cu glas de mamă, îl întrebâ:

— Dar ce aĭ, Sergiule, pentru D-zeŭ! Ce-a dat peste voĭ? Erĭ Gogu, ca ne oameniĭ, azĭ tu...

Sergiu se încordâ asupra'şĭ, ridicâ fruntea şi apucâ mâinele mătuşe-si într'ale luĭ...

— Gogu a fost amantul nevesteĭ mele, eată ce am; Gogu a surprins pe femeea asta şi c'un alt amant, şi de scârbă, a fugit aşa de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

grabnic precum știi... Iar eŭ, în cunoștință de asemenea mișeliĭ, 'mĭ-am pierdut pentru un moment capul și-am venit să'l găsesc... Bine c'a plecat; 'i-așĭ fi rupt urechile...

D-na Blerescu se dăduse câțĭ-va pașĭ înnapoĭ și împreunase mâinile de rușine și de grózã... Fiu-sĕŭ până într'atât de pĕcătos, în cât să năzuiască la nevasta vĕrului luĭ, a fratelui luĭ!.. Era dar adevĕrat ce bănuise, de altmintrelea, și ea!

— A! dar nu-ĭ nimic, — zise Sergiu cu energie, ridicându-se... 'Mĭ-a trecut momentul de slăbiciune și știŭ ce-o să fac...

— Sergiule, te rog pentru Gogu... póte că n'o fi el vinovat...

— Nu, mătușicã, nu e-atât de vinovat... Am scrisórea luĭ către mizerabila ce 'mi-a fost până azĭ nevastă... Ce-ĭ scrie dînsul, e strigătul uneĭ inimĭ bune, e scârba unuĭ om care voia să spele greșala... căcĭ avea intențiunea să o despartă de mine, pe Lucreția, și s'o ia dînsul.. A vĕzut însă cu ce soiŭ de femee avusese a face și a plecat deziluzionat...

— Voia s'o ia dînsul?..

— A! dar acum s'a sfîrșit. D-ta liniștește-te, și nu-ĭ scrĭ nimic de cele întîmplate... La revedere, mătușicã.

— La revedere, Sergiu dragă; însă crede-mĕ, sufer de cele întîmplate...

Sergiu făcu un gest ce însemna: e de prisos compătimirea, — și ieșĭ, lăsând pe D-na Blerescu să plîngă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Eată cum intrase scrisórea în mâinele luĭ Sergiu.

Corespondența tótă, gazete și scrisorĭ, se aducea luĭ Florescu, întreagă, și el trimitea nevesti-si gazete și scrisorĭ ce purtaŭ adresa eĭ.

In acea dimineață pe când le împărția el, care-ale luĭ, care-ale Lucreției, vĕzu o scrisóre adresată eĭ, aprópe nelipită și fără timbru, iar feciorul îĭ cerea zece banĭ, portul eĭ.

Iĭ păru lucru curios, scrierea adreseĭ fórte urît scrisă, ca de-o mână mâniósă orĭ nedeprinsă bine cu obiceiul de-a scri. Pe urmă, faptul că nu iera timbrată, nicĭ bine lipită, îl făcu să se gândiască la vr'o «farsă» și o desfăcu.

Iscălitura: Gogu, — îl surprinse. Ce putea fi? Fără voie, o ceti, și rĕmase ca trăsnit.

Iera fórte lămurită, pentru el, tótă viața ascunsă a nevesteĭ luĭ.

Gogu iubise pe Emilia Levreanu și la Zăbrăteni devenise amantul eĭ; Emilia însă, de care Gogu abuzase într'un moment de slăbiciune, se înmormântase într'o viață de căință.

Iar Gogu, tot venind să afle de la Lucreția știrĭ despre Emilia, se vĕzu într'o zi atât de ispitit de Lucreția, în cât nu putu să se biruiască, — ceea ce și voia Lucreția. Din acea zi fu amantul eĭ, și'n acéstă parte a scrisóreĭ, Gogu îșĭ punea tótă amărăciunea, căcĭ, pe când el uita pe Emilia în brațele pasionate ale Lucreției, acésta îl juca întocmaĭ ca pe-o «marionetă», făcînd din el un capriciŭ de desfrânată și nimic maĭ mult.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dupĕ ce Sergiu plecâ de la D-na Blerescu, sĕ intórse a-casă, încă nehotărit asupra chipuluĭ cum să sfîrşiască cu nevrednica luĭ nevastă.

La cine să alerge ca să'şĭ uşureze supĕrarea adîncă? La Tiberie? Sărmanul! Nu iera şi dînsul tot pe atâta de batjocorit? O mică nuanţă deosebitóre între stările lor: Emilia îl înşelase pe Tiberie şi se pocăia, însă viaţa eĭ iera tot a uneĭ comediane, pururea în executarea unuĭ rol, destul de penibil pentru ea; pe dînsul, Lucreţia îl înşelase fără remuşcărĭ şi cu tendinţă progresivă către nemernicie absolută. Tiberie nu aflase; şi el aflase.

Aşa dar, teoria luĭ de odinióră, pentru experimentarea căreea purcesese la însurătóre, se adeveria. In orĭ ce mediŭ pusă, femeea, de îndată ce i se măgulĕşte simţimintele vanităţeĭ şi cochetărieĭ, cade, sĕ pĭerde....

Lucreţia luĭ o luase de la început cu viaţa în mare, el îĭ împlinise tóte capriciurile, — ea că zuse, şi pentru tot-d'eauna.

Emilia, maĭ iubitóre, maĭ casnică, de îndată ce se vĕzuse în lume, prin contact cu soţia luĭ care prinsese deja gustul destrăbălăreĭ, se molipsise; — căzuse şi ea.

Regula se confirma în întreaga eĭ întindere, neschimbată şi teribilă ca o lege fixă a natureĭ...

Şi acum sĕ întreba dacă maĭ putea fi excepţia, a căreea existenţă se zice că întăreşte regula?

Problema iera fatală.

Şi cine ieraŭ factoriĭ?

Ceĭ maĭ d'aprópe: un prieten şi o rudă...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Vecînic aceeşi notă caraghióză, în cântecul banal şi une-orĭ plîngător al existenţeĭ omeneştĭ!

Să recurgă la rĕzbunare, acel mijloc care dă par'că o satisfacţie sufletuluĭ lovit?

Pentru acésta trebuia comedia prefacereĭ, ca să se încredinţeze şi «*de visu*». Atuncĭ, uzând de dreptul luĭ de bărbar legitim, să pedepsiască şi să provóce despărţirea.

Dupĕ o clipă de gândire, îĭ venirĕ în minte toate amorurile luĭ şi'şĭ zise: de ce atâta turburare? Am făcut altora, mi se face mie. Cu bărbaţĭ ca noĭ, avem femeile acestea vrednice de noĭ. Oare ar fi atâtea pĕcătoşiĭ, dacă noĭ, bărbaţiĭ, am fi crescuţĭ cu simţimîntul demnităţeĭ şi al respectăreĭ dreptuluĭ altuia? Fără control însă din partea părinţilor, luăm drumul greşit şi pildele de la alţiĭ ne desăvîrşesc. Da, tata 'mĭ-a arătat mie ce e rĕŭ şi ce e bine, ca să fiŭ om practic; nu 'mĭ-a arătat însă şi ce e moral, ca să pot fi şi moral. Pentru el însuşĭ, familia iera ceva nepotrivit cu timpul, o prostituţie autorisată... Se vede că avusese vr'o desiluzie amară şi m'a crescut cu scepticismul luĭ. Nu acésta însă e adevĕrata educaţiune... o vĕd acuma... In sfîrşit, trebuie să rĕmân cel ce sînt, iar pe dómna cu care am dus experienţa la capăt, să o las liberă de orĭ-ce legătură cu mine. Nu voiŭ să fiŭ «paravan» cu numele mĕŭ, cu fiinţa mea.

Vesti pe D-na că voia s'o vadă.

Lucreţia se arătâ dupĕ puţin, voiósă, zîmbitóre, plină de farmecul ce purcedea dintr'însa ca un parfum din florile vre-uneĭ brazde din faţa ta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sergiu o privi câte-va clipe, nemișcat, impresionat ca pentru întâia óră de frumusețea acésta, atât de viermănósă, sufletește.

— M'aĭ chĭămat, dragă Sergiu? îl întrebâ c'un adorabil zîmbet, c'un glas dulce de copil rĕsfățat...

Sergiu simți că'ĭ trece prin inimă un fior.

— Da, rĕspunse el și căutâ să'și redobândiască energia.

— Al dar tu parĭ preocupat, supĕrat... esclamâ ea c'o mirare adîncă. Avea expresiunea nevinovățieĭ ce n'are să'și impute nimic și nu poate crede că, din pricina el, s'ar putea isca vre un rĕŭ.

— Ce aĭ tu?... adaose, și s'apropiâ de dînsul ca să'l sărute.

Sergiu putu face un pas înapoĭ, și c'o mișcare nicĭ de cum cugetată, scóse din buzunar scrisórea și 'i o întinse.

— Cetește! îĭ zise cu asprime.

Lucreția, c'o înfiorare ușóră, apucâ scrisórea și începu a ceti, iar de ce cetea, de ce rĕmânea maĭ nemișcată. Pe chipul eĭ treceaŭ, ca niște umbre lăsate de norĭ, rînd pe rînd expresiunea fie-căreĭ simțirĭ, a fie-căreĭ turburărĭ ce 'i-o ridica fie-care parte a scrisóreĭ.

Cu tótă tăria eĭ de voință, aprópe pierduse noțiunea faptuluĭ că se afla în fața bărbatuluĭ eĭ ca judecător.

Sfîrși de cetit și încercâ să fie îndrăzneață, să sfideze; curagiul nu o ajută. Mâna-ĭ căzu d'alungul corpuluĭ, cu scrisórea între două degete.

— Prin urmare, Dómnă, îĭ grăi atuncĭ Sergiu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care, de îndată ce-o vĕzu biruită, luâ întâietatea în situaţiune, — vezĭ-că nu maĭ putem trăi împreună. Nu discut dacă aĭ avut saŭ nu a te plînge de mine, discut faptul în sine şi el te condamnă. De ázĭ înainte retrage-te, te rog, în casele părinteluĭ D-tale, lângă mătuşa D-tale, şi fiĭ sigură că peste duoă lunĭ cel mult o să fii cu totul liberă. Iţĭ voiŭ trimete un coleg avocat, care să'mĭ prezinte pretenţiunile D-tale, şi cred că prin bună înţelegere, ne-om despărţi în linişte, fără scandal.

Ea, fără să zică o vorbă, ca o maşină căreea i se atinsese «resortul»,—ieşi.

Când fu în camera eĭ, izbucni în plîns, şi nicĭ voi s'audă de masă.

Sergiu de-asemenea plecâ, să mănînce în oraş, iar slugile începură să facă comentariĭ, împărţindu'şĭ bucatele care nu puteaŭ să se rĕciască, aşteptând.

IV

În acea séră Sergiu cinâ la Club cu Corinopschi, cu Bilavari şi încă cu vr'o câţĭ-va devotaţĭ amicĭ aĭ *macaleĭ*.

Făcuse tot posibilul să pară în stare normală, însă nemulţămirea luĭ sufletească ĭera ca o pată uleiósă, care sĕ pierde în momentul când o ştergĭ cu benzină, şi se face la loc de îndată ce puţin praf să bate pe locul acela.

De îndată ce convorbirea sĕ opria, gândurile luĭ ĭĭ puneaŭ pe chip umbrele nemulţămireĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tu eşti preocupat Florescule, îi zise Bilavari.

— Nu mĕ simt tocmaĭ bine, póte asta să fie pricina că par preocupat, rĕspunse el rîzînd.

— Da ştiŭ că nu te-am văzut de mult «*dinând*» la club? îi zise unul din comesenĭ. Vezĭ cum «*rangează*» pe om, însurătoarea?

— Eĭ, tocmaĭ prea multă «*ranjare*», vorba ta amice, mĕ face să mĕ «*deranjez*» şi eŭ câte odată... rîse Sergiu. Şi ca dovadă de acésta, o să vĕ fac astă séră un banc, să meargă vestea ca de bancher falit.

— «*Parôle*»? zise Corinopschi, — şi ochiĭ luĭ sticlirà.. A! apoĭ te-aĭ «*deranjat*» rĕŭ, amice Florescule...

— Dar ce-o să zică D-na Florescu? glumi Bilavari. O s'o nelinişteştĭ...

— Linişteşte-te D-ta, cel puţin, D-le Bilavari. D-na Florescu nu-ĭ în Bucureştĭ.

— «*A la bonneheure!*» strigâ Corinopschi, aşa te înţeleg şi eŭ.

— D-ta, «*jeune homme*»? De unde? Orĭ te-aĭ cununat cu D-na Căpşunescu? zise Bilavari cu ironie...

— «*Oh! quant á ça, non*». Dacă m'aşĭ cununa, n'ar maĭ ţine la mine... I-aşĭ da dreptul să mĕ cornifice... Pe când acum, ştie că nu e ilegal, şi n'o face...

— Corinopschi, «*mon cher, tu n'est pas prudent*»... Facĭ intrigă bărbaţilor însuraţĭ... zise un becher cam tomnatec.

— Ceĭ însuraţĭ n'aŭ de cât să se admită în excepţie pe dumnealor. «*N'est-ce pas*» Florescule?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Firește, răspunse Florescu, cu ochiĭ în farfurie...

— Da Andrievicĭ cum o duce cu mititica luĭ? întrebâ unul dintre ceĭ tinerĭ.

— Asta ne-ar putea-o spune Zaritoneanu, «*son ombre chinoise*», zise Corinopschi...

— Mĕ rog, iera de mine vorba? zise Zaritoneanu ivindu-se atuncĭ...

Fu primit de ceĭ tinerĭ cu urale...

— Da, vorbiam de lup... zise becherul tomnatic.

— «*Et... voilà sa queue*», răspunse el, rîzînd, și arătând códa fraculuĭ... Apoĭ se așezâ și dînsul la masă..

— Ce-ĭ asta pe tine? îl întrebară unĭĭ.

— Par'că eștĭ un ginere... zise becherul.

— Viŭ de la cununiea unuĭ prieten... a luĭ Forovicĭ... A făcut-o de vreme, căcĭ plécă «*en voyage de noce*»...

— Încă un nenorocit, rîse un tînĕr care se divorțase...

— «*Et encore une proie*», împlinĭ becherul...

— «*O! quant à toi, cher papa*», 'ți-a trecut vremea, rîse Zaritoneanu...

— Așa-ĭ... Mĕ rog, D na Zaritoneanu e bine? întrebâ becherul cu ironie.

— «*Merçi*». Turnul Colțeĭ e gelos de starea sănătățeĭ D-neĭ Zaritoneanu, zise el.

— Dar amicul Andrievicĭ, cum o duce cu giuvaericaoa luĭ? întrebâ Bilavari, care se interesa tot-d'auna de cucónele tinere ale altora.

— «*O! a-t-il de la chance, le misérable!*» zise

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Zaritoneanu; e nebună nevastă-sa după el... Şi mi'l ţine din scurt, dar ştiţi, din scurt... nu glumă..

— Sită nouĕ, rĕspunse becherul tomnatec...

Orele zece îi găsi pe ei toţi, şi pe alţii noui veniţi, împrejurul unei mese enorme pentru «*macà à deux tableaux*».

Şi care cum venia şi afla cu mirare că Sergiu Florescu e bancher, se lipia de masă ca o lipitóre.

Iera un eveniment pentru toţi...

In sfîrşit, însurătórea care li'l răpise, li'l înnapoia după un timp, tot aşa de bun cavaler al meseĭ verzi...

In faţa luĭ zăcea un morman de aur; de'nnaintea prietenuluĭ ce primise a-ĭ fi «*crupier*», sta subt o greutate, o pătură grósă de bilete de-o mie, de-o sută şi de duoăzecĭ...

In sălile cele-l'alte, din una în alta, pline de lumină şi de sgomot, se deosebia zornăitul bucăţilor de 5 leĭ şi-ale aurului, de glasurile jucătorilor, cufundaţi în patima lor.

Pe sub candelabrele aprinse plutia, ca un nor subţire, fumul de tutun care sĕ mişca maĭ tare de îndată ce sĕ deschidea vr'o uşă şi se făcea curent.

Atuncĭ, tótă pătura de fum pornia către locul unde curentul tare îl atrăgea şi sĕ făcea grămadă spre sala de intrare.

După ora spectacolelor sălile sĕ umplură toate.

In jurul meseĭ verzi rîndurile sĕ îndesiseră, uniĭ, pe scaune; douĕ, şi treĭ rînduri adese-orĭ, în picioare, uniĭ la spatele celor-l'alţi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Atâția ochi cari să uitaŭ țintă la mâna bancheruluĭ ce împărția carte 'n stînga, carte 'n drépta, carte luĭ!..

Par-c'ar fi vrut să strébată prin porii fie-căreĭ cărți și să vadă, c'o clipă douĕ maĭ nainte, câte puncte dăruia sórta fie-căruĭ tabloŭ și bancheruluĭ.

Și bancherul da mĕsurat, încet, cu ochiĭ mișcătorĭ asupra grămezilor de aur și de hârtii, cu care fie-ce puntator spera să'l bată.

Ieraŭ peste douăzecĭ de miĭ de leĭ pe primul tabloŭ, și vr'o optsprezece miĭ pe cel d'al douilea...

Bilavari iera cel ce primise cartea în stînga, la tabloul I-ŭ. Prima carte iera un 6...

Când primi pe a doua, o lipi de spinarea celeĭ-l'alte, și începu s'o «fileze», s'o guste, încet, încet, cu emoțiunea și răbdarea jucătoruluĭ pasionat.

Cu cât o «fila», cu atât întîmpina un gol fórte promițător.. Dac'ar fi treĭ... ochĭ?

Aprópe de jumĕtatea cărțeĭ, se opri un moment, ca să respire... De sigur. iera treĭ..

— Ce zice tabloul I-iŭ? întrebâ Sergiŭ, care uitase de casă, de Lucreția, de tot, afară de faptul că mereŭ câștiga.

— «*Reste*» — rĕspunse Bilavari și puse cărțile pe masă în formă de cruce.

— «*Reste*» zise și tabloul al douilea, prin organul autorizat al luĭ Corinopschi.

Acuma momentul emoțiuneĭ celeĭ marĭ începea...!

38.000 de leĭ pe amândouă tablourile!

— Ce are bancherul? — se întrebaŭ în gând puntatoriĭ. N'a dat pe față, are maĭ puțin de-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

opt... Tablourile aŭ stat, trebuia să aibă cel mult șase și șapte.

Sergiu plimbâ o căutătură fierbinte și scurtă asupra puntatorilor, apoĭ trase o carte și începu s'o «fileze» încet, încet de tot...

Nu sĕ maĭ auziaŭ respirațiunile acestor muritorĭ teribilĭ. Numaĭ dincolo, glasurile, ținênd ison zuruitului banilor și foșnăiturilor biletelor de bancă.

De-odată Sergiu zîmbi și trînti cărțile pe față... Avea o figură și un cincĭ, și trăsese un treĭ.

— Opt! strigară toți...

Sergiu îșĭ șterse sudórea de pe frunte... Sĕ făcu o larmă straşnică... Fie-care, cu vecinul sĕŭ, discuta cu aprindere, ba că el prevĕzuse că bancherul o să aibă opt, — ba că dacă venia cutare puncte tablouluĭ, bancherul iera bătut mĕr.

In acest timp, crupierul trăgea cu lopățica foile albastre care păreaŭ bucățele de azur rupte din cer, și napoleonii, care păreaŭ stele ce binevoiseră să ia o formă reală și să intre în comerț.

Crupierul, care nu iera altul de cât un specimen de meseriaș al meseĭ verzĭ, îndeplinia maĭ în tóte serile acéstă sarcină, c'un beneficiŭ de... dacă perdea bancherul, c'un beneficiu de... dacă câștiga bancherul, plus un act de generozitate din partea bancheruluĭ, în cazurĭ prea fericite pentru acesta.

— 100.000! avem în casă, șopti el luĭ Florescu ce prefăcea cărțile.

— Dar avem și ceasurĭ multe încă până la ziuă... rĕspunse Florescu..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eŭ taiŭ, strigâ Bilavari,.. cu «dama» de caro, care este o...

— «*Farcensă*» împlini Florescu... «Damele» te cam trag pe sfóră, Domnule Bilavari, şi mai ales cele de caro...

Florescu făcea aluziune la D-na Căpşunescu după care Bilavari rĕmânea vecĭnic suspinător.

— Eĭ, atunci uite taiŭ cu popa...

— Tache? întrebâ un jucător.

— Cu el... Tăicuţule, blagosloveşte şi chĭamă pe Dumnezeŭ într'ajutorul tablourilor nóstre.

— Amin, ziseră jucătorii.

Trebuie să se ştie că, nicĭ un neam de pătimaşĭ, când sînt în exerciţiul patimeĭ lor, nu sînt aşa de superstiţioşĭ şi aşa de uşor crezătorĭ în fel de fel de menirĭ, ca jucătorii.

Unii dintre jucătorĭ, la ruga lui Bilavari, făcură într'ascuns, pe partea de jos a vestelor, semnul sfinteĭ crucĭ...

— «*Messieurs, faites vos jeux*»! strigâ crupierul cu glas rĕsunător.

Tăcerea căzu îndată în atmosfera caldă.

— A eacă şi Andrievicĭ! strigâ Zaritoneanu, lângă care acesta se aşeză încet. «*Si tard?*»

De unde vii? întrebâ încet.

In timp ce privirile tuturor se îndreptaŭ spre Andrievicĭ, care scotea portofelul umflat ca un obraz de popă catolicesc, roş şi lins, Andrievicĭ rĕspundea încet: «*je viens de chez moi mon cher*». Pe când mĕ întorceam acasă de la o serată, pe drum începu' de-odată o scenă teribilă între gaiţa mea de nevastă şi mine. Mĕ bănu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ieşte de... «*tu comprends*», şi cum ne-am întors acasă, «*je l'ai plantée là, et me voilà*».

Sergiu, de cum se ivi el, să opri o clipă cu datul cărţilor, căci toate cele uitate începură să i se înfăţişeze..

Sângele îi năvăli la cap şi să ridică un moment în sus, hotărît să nu mai facă bancul.

Andrievici îl salută şi-i întinse mâna, foarte prietenește... Iera un moment fórte ciudat...

Mânia îl birui pe Florescu. Il privi pe Andrievici încruntat şi-i îmbrânci mâna.

— «*Canaille!*» îi zise apoi.

Andrievici, păli şi se ridică.

— «*Moi, canaille!*». Ia séma, Sergiu...

Toţi, nedumeriţi, ştiindu-i fórte buni prieteni, se uitaŭ la dînşii, şi unii la alţii întrebători.

— Domnilor, iertaţi-mă că nu mai pot urma cu bancul. Vă promit «*revanşă*» mâine-séră... Am de dat explicaţii D-lui Andrievici...

Acesta deja să sculase, fórte nemulţămit şi îngrijat. Prin minte îi şi trecuse că Sergiu aflase de relaţiunile nevestei lui cu dînsul. Şi, de! Lucreţia grozav îi convenia ca amantă, însă fiind nevasta altuia; divorţată, iera primejdiósă pentru el.

Sergiu strînse banii, regulă de-o parte, cu «*crupierul*», suma ce-i spuse crupierul că i se cuvenia şi trecu pe lângă Andrievici, poruncindu-i scurt şi încruntat, să'l urmeze.

Depărtarea lor lăsă o impresiune ciudată tuturor; comentariile începură, împiedecând vr'un sfert de oră formarea unui noŭ banc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Zaritoneanu se și furișâ ca să le spioneze convorbirea, însă amânduoĭ ieșiseră deja în curtea clubuluĭ și sĕ îndreptaŭ spre pórtă.

VII

Cerul iera senin; calea Victorieĭ deșeartă. Stelele sclipiaŭ cu vioiciune. Piața teatruluĭ iera tăcută. Nu rĕsuna în ea de cât apăsările de călcâiŭ, rare, ale unuĭ sergent ce sĕ plimba cu capul între umere.

«*Continentalul*», în jocul de umbră și lumină al felinarelor din fața teatruluĭ, avea ceva misterios cu turnul luĭ ce despica nóptea, părînd că vrea să pĕtrundă adîncimile-ĭ înstelate.

Douĕ trăsurĭ veniaŭ încet, încet, din spre palat, cu felinarele aprinse, care aruncaŭ pete de lumină fugătóre, pe trotuarele întunecate.

Impresiunea de pustiŭ se deslipia din toate și te făcea să'ți grăbești pașiĭ ca să ajungĭ maĭ repede acasă.

Sergiu și Andrievicĭ, — tăcuți și unul și altul fórte agitați de propriele lor gânduri și simțirĭ, — mergeaŭ unul în urma altuia, părînd că se uitaseră unul pe altul.

Când ajunseră în dreptul stradeĭ Regale, Sergiu se opri și'l căutâ cu privirea...

Andrievicĭ iera cu maĭ mulți pașĭ în urmă și mergea cu capul plecat: ideea că Lucreția iera să-ĭ cadă pe cap, să-ĭ strice casa, liniștea, iera singura care'l chinuia în acea clipă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Andrievicĭ, îĭ zise Sergiu...

El se opri la duoĭ paşĭ, tresărind, apoĭ îşĭ dădu socoteală de situaţie şi luă cuvenita atitudine de stăpânire de sine.

— Andrievicĭ, urmă Sergiu, nu'ţĭ discut fapta, nicĭ nu voiŭ să'mĭ daŭ seama care din douĭ, tu saŭ dînsa, aţĭ năzuit unul la altul. Spre nenorocirea nóstră, asemenea mizeriĭ se află tot-d'auna. Când te-am văzut la club, aşa de repede ce m'aŭ asediat mânia şi dorul de-a mĕ rĕzbuna, în cât nu m'am putut stăpâni. Aierul curat mi-a redat judecata... Pentru ce m'aşĭ bate cu tine, — singura cale a rĕzbunăreĭ? Dacă eştĭ un om de inimă, precum socotiam că ieraĭ, o să'ţĭ pese fiindcă aĭ pierdut un prieten ca mine; şi'ţĭ ajunge, în cazul acesta, dispreţul meŭ. In faţa lumeĭ care o să afle în cele din urmă scandalul, nuştiŭ care din noĭ douĭ, o să fie ridicol, — poate eŭ, căcĭ aşa se întîmplă, însă şi tu o să aĭ partea ta de necaz. Cine ştie dacă nu ţi s'o strica şi ţie casa.

Dacă însă cuvîntul ce 'ţĭ-am adresat la club, în auzul tuturor, îţĭ pare că te-ar fi supĕrat, că 'ţĭ-ar fi rănit onórea, — sînt la ordinile tale: trimite'mĭ mâine martoriĭ..

Andrievicĭ vru să vorbească.

— Nimic, — îl opri Sergiu. Scuză nu încape. Vreĭ duel? primesc... Adio!

Îĭ întórse spatele şi o luă înainte pe Calea Victorieĭ.

Andrievicĭ privi pe urma luĭ, rĕmas câte-vă momente uluit, însă fierbênd în el.

Il atingea adînc dispreţul acesta. Furia luĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sergiu l'ar fi făcut pe el batjocoritor şi pe Sergiu ridicol, póte; dispreţul luĭ Sergiu îl făcea ridicol pe el...

Trebuia să înghită însă orĭ ce umilinţă, maĭ ales că Sergiu, ca să'l sdrobiască cu totul, îĭ lăsa luĭ alegerea d'a se bate, orĭ nu.

Motivul, faţă cu ceĭ de la club, era: cuvîntul *canalie* ce-i adresase Sergiu. Dar în realitate el nu avea nicĭ un motiv. Ofensatul iera singurul Sergiu. Simţia prea bine acésta şi apoĭ, un duel cu Sergiu, şi divorţul luĭ Sergiu cu nevasta luĭ, imediat dupĕ duel, — nu ar fi dat lumeĭ să înţeleagă adevĕratul motiv? In acest caz, ce obraz ar avea faţă cu nevasta luĭ? Nu ţinea mortiş la dînsa, însă îĭ plăcea, o vedea că ţine la el; — şi pe urmă, voia să rĕmâie cu casă şi cu linişţea în casă.

Porni fórte turburat, ne-ştind în cele din urmă cum să hotărască. Nu se maĭ întórse la club şi se îndreptâ acasă. O găsi pe D-na Andrievicĭ plînsă şi aşteptându'l: sărmana, îşĭ iubia pe Pe tre al eĭ!

Cum îl vĕzu îĭ sări de gât, înseninată, rîzînd printre lacrimĭ.

— De ce eştĭ aşa cu mine? îl întrebâ dînsa. Te-aĭ supĕrat şi te-aĭ dus la club... Nu vezĭ că 'mĭ eştĭ drag, şi că sunt gelósă fiind-că te iubesc.

Ca un copil, sĕ împăcâ repede, şi furtuna trecu, de par'că nicĭ fusese.

A doua zi dimineaţă, fu vestit că Zaritoneanu îl aştepta în biuroŭ...

— A! omul ăsta! zise D-na Andrievicĭ cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ciudă. Numaĭ el te înstrĕinează de casă. E însurat şi nimenĭ nu'l vede, cu nevasta, pe nicăierĭ.

Andrievicĭ începu să rîdă.

— Lasă, tu rîzĭ şi mie'mĭ vine să pling, când vĕd nepĕsarea ta... Tu nu mĕ iubeştĭ, vĕd eŭ..

Andrievicĭ o sărută.

— Eştĭ un copil rĕsfăţat, eacă ce'ţĭ rĕspund eŭ.

O maĭ sărută odată şi eşi lăsând-o maĭ voiósă.

D-na Andrievicĭ nu'şĭ putea explica altfel căsătoria de cât prin înţelegerea între bărbat şi femee. Dacă m'a luat, 'ĭ-am plăcut; fiind-că 'mĭ-a plăcut, l'am luat, îşĭ zicea dînsa. Atuncĭ, pentru ce pare că ar împlini numaĭ nişte datorĭ care 'ĭ-ar fi ca nişte sarcinĭ?

C'un gest, o supăraĭ, c'un zîmbet o împăcaĭ. Trecerea de la o impresiune la alta iera fórte vie, de o clipă, ca a fulgeruluĭ.

Nu avusese încă timpul să aibă emoţiunĭ prea marĭ, nicĭ suferinţĭ care s'o cócă, nicĭ gândirĭ care s'o absórbă în întregul sufletuluĭ.

De-aceea purtarea luĭ Andrievicĭ o surprindea, fără s'o puie pe gândurĭ straşnice. Ivirea luĭ c'un mănuchiŭ de florĭ, o strîngere în braţe, o făceaŭ să'l vadă numaĭ pe el şi să se considere fórte fericită.

— «*C'est toi? Qu'est-ce que tu me veux?*»

— «*Moi, oui, maître Canaille!*», îĭ rĕspunse Zaritoneanu, c'un aer comic de umilinţă.

Andrievicĭ tresări şi se aprinse la faţă. «*Canaille*», cuvîntul ce-ĭ adresase Sergiu, repetat de Zaritoneanu cu aierul acela comedios, îĭ spuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

totul. Iera ridicol, căcĭ fusese insultat, căcĭ nu provoca pentru ca să spele insulta prin duel...

— Orĭ 'ţĭ-aĭ constituit martoriĭ, fără mine? întrebâ Zaritoneanu.

— Dar am eŭ dreptul să'l provoc, întrebâ, la rîndul luĭ, Andrievicĭ. Nu l'am insultat eŭ óre, fiind amant al nevesteĭ luĭ?

— «*C'est ça*»... 'Mĭ-am închipuit eŭ că nu putea fi altă cauză. Orĭ cum, la club s'a discutat mult asupra acestuĭ punct. Pentru unĭĭ n'a avut perdea cestiunea. Motivul a fost ghicit imediat: cunoşteaŭ relaţiunele tale cu D-na Florescu. Corinopschi a şi accentuat. Şi cu tóte acestea, «*moncher*», părerea unanimă a fost că trebuie să te baţĭ. Dacă te-ar fi făcut şi maĭ rĕŭ de cât «*canaille*», insă «*tête-à-tête*», ar fi fost «aranjat» lucrul dupĕ inspiraţia momentană şi dupĕ scrupulul fie-căruia... Pe când aşa cum s'a întîmplat, «*il n'y a pas autre moyen réparatoire*», care să satisfacă opinia publică...

Andrievicĭ îĭ spuse temerea luĭ d'a nu afla Matilda astăzĭ că se bate cu Florescu, şi mâine că Sergiu ĕ în divorţ cu nevasta.

— «*Tu est bête, maître*».. «Mariajul» te-a făcut fricos... Un copil ca «femeea ta», n'o să se gândiască ea, la analize sociale...

Andrievicĭ rĕmase pe gândurĭ. In adevĕr, poziţiunea luĭ faţă cu lumea, iera ciudată. Trebuia eĭ maĭ mult să-i dea satisfacţia,de cât luĭ insuşĭ.

— Nu! nu mĕ bat... zise el cu energie.

— «*Mais alors, tu ne viendra plus au cercle, je l'espère!*» rînji Zaritoneanu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— « *Je m'en fiche pas mal de ton cercle*»... zise Andrievici... O să viŭ deséră şi o să vedem ce-o să'mĭ facă opinia ta publică!..

— « *Comme tu voudras*»...

Zaritoneanu, iubitor de scandaluri, în cazul de faţă, alcătuia, singurul, marea opinie publică de care vorbia cu atâta respect. D'aceea, plecă fórte enervat.

Nu jucase de mult rolul de martor şi nu'şĭ dase *marea bătae de cap* de-a ticlui procese verbale, care să fie publicate în ziare, cu numele luĭ în josul lor...

Ieraŭ singurele luĭ opere şi singurele momente de celebritate...

VIII

Când ajunse Sergiu acasă, găsi slugile ne-culcate încă, moţăind în câte un colţ. Tóte se ridicară c'un aier fórte somnoroso-misterios. Sergiu căutâ surprins, la dînsele.

— Dar ce e asta pe voĭ?

— Vezi-că, cuconiţa... mormoi feciorul..

— Eĭ, ce e cu cuconiţa? întrebâ el, cu oarecare curiozitate, învĕluită în tonul aspru al graiuluĭ.

— A plecat de cu séră cu multe cufere în care 'şĭ a luat, — ce-o fi luat, numaĭ Anica ştie... zise feciorul...

— Şi pentru asta trebuia să vĕ strîngeţĭ gră-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

madă aicĭ, ca la priveghiŭ de mort? Pieriţĭ, acuma numaĭ de cât!

Dupĕ ce se vĕzu singur, intrâ în camera de culcare. Aci găsi neorânduială. Uşa iera deschisă la odaea de gătit a Lucreţieĭ. Se opri pe pragul eĭ şi privi. Neorândueala iera şi maĭ mare. Tóte nimicurile ce servesc gătituluĭ capuluĭ şi feţeĭ, dispăruseră. Pe jos, hârtiĭ rupte; maĭ dincolo o sticlă spartă şi lichidul din ea stând încă lac pe scândurĭ. Şervete şi două «camizoane» aruncate pe dormitoare şi pe un fotoliŭ...

Sergiu se uită melancolic la acéstă privelişte ce vestia o plecare grăbită şi'n iritare; apoĭ stinse lumina şi trase uşa dupĕ el...

Căutâ la ceasornic: ora cincĭ de dimineaţă, — iar somn, de fel

Trecu în biuroŭ. In tăcerea cea mare, tótă casa îĭ părea un pustiŭ, căre-ĭ cuprindea sufletul, şi'n care rĕsunaŭ trist şi monoton bătăile inimeĭ luĭ.

Pe când iera flăcăŭ, nu simţise nicĭ odată golul acesta...

Care va să zică... singur de-acum: ea plecase şi pentru totdeauna!

Şi prinseră a i se înfăţişa earăşĭ plăcerile din timpul căsătorieĭ, care încadraŭ tabloul în mijlocul căruia strălucia fiinţa Lucreţieĭ cea plină de pasiune şi dătătóre de voluptăţĭ.

— In adevĕr, numaĭ voluptatea iera singura calitate ce te lipia de dînsa... îşĭ zise dînsul... Maĭ mult simţimînt şi maĭ puţină vanitate, şi femeea asta ar fi fost perfectă...

Şi gândurile îl munciră, în fel de fel de chipurĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

până ce adormi pe canapeaua din biuroul lui, așa îmbrăcat precum iera, și cu ochiĭ în lumina lampeĭ.

Ce făcuse Lucreția în tot acest timp?

După ce plînse, în urma plecăreĭ de-acasă a lui Sergiu, se puse a'și cumpăni starea din tóte punctele de vedere. Prima simțire ce i se deșteptă și i se puse ca temelie, fu amorul propriŭ. Nicĭ un gând de împăcare, de întórcere la trecut. Simți de îndată că nimic nu mai putea s'o lege de Sergiu.

Pe urmă se născu în sufletul eĭ o pornire de ură pe Sergiu, fiind-că rupsese cu dînsa așa de repede și-ĭ arătase atâta dispreț. Ce-avea de făcut? Să plece chiar în acea séră din casa ce-ĭ devenise străină.

Trimise iute un bilet mătușe-si care locuia tot în casa maiorului, în vr'o două camere numaĭ și o vesti să-ĭ pregătiască iute două odăĭ căcĭ vine să dórmă acolo în acea nópte.

Pe urmă, rămase singură ca să chibzuiască pentru viitor.

Gândirea i se îndreptă întreagă și cu putere asupra luĭ Andrievicĭ; de Gogu nicĭ nu'și aminti de o cam dată. Ce iera de făcut ca s'o maĭ pótă duce cu Andrievicĭ?

Și se înfiorâ la aducerea aminte a voluptăților trecute și la cele viitóre, ce nu aveaŭ să'și piardă farmecul; numaĭ că dînsul era acum legat.

A doua luĭ locuință trebuia să 'și-o hotărască

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

la dînsa, jumătate din viaţa luĭ trebuia să fie a eĭ, orĭ ce s'ar fi putut întîmpla.

Şi ce rĕŭ altul s'ar fi putut întîmpla, în realitate, de cât acela de-a'şĭ lepăda şi el nişte legăturĭ care l'ar fi împiedicat în calea plăcerilor?

Şi nu maĭ iera un rĕŭ atuncĭ.

A! ce negrăit farmec o cuprindea la gândul că avea să stăpâniască pe Andrievicĭ, pentru care simţia o învăpăiere ce-o ardea, un dor ce-ĭ sleia, în unele clipe, orĭ-ce alt izvor de gândurĭ.

Intr'un rînd, îĭ trecu prin minte putinţa uneĭ dărĭ de-oparte a luĭ Andrievicĭ, care, n'ar maĭ fi voit o legătură cu dînsa, ca divorţată.

— A! nu, se asigură ea însăşĭ. Chiar dacă ţine întru cât-va la casa luĭ, tot o să urmeze să fie al meŭ. Ca să se depărteze de mine, n'o să pótă, căcĭ nevasta luĭ n'o să ajungă a-ĭ da plăcerile ce i le daŭ eŭ. Şi-apoĭ, eŭ aşĭ merge până acolo în cât să'l compromit în ochiĭ aceleĭ femeĭ şi să i'l smulg. Amorul propriŭ, în cele de pe urmă, o s'o facă pe nevasta luĭ să'l lase..

Pentru ca să se asigure de stăpânire asupra luĭ trebuia să'l ia repede pe Andrievicĭ; trebuia chiar a doua zi dimineaţă să-ĭ scrie şi să'l chĭăme... unde? în casa primelor lor întîlnirĭ... Oare n'o să'l impresioneze acésta?

In mijlocul unor asemenea combinărĭ, ea, cu fata din casă, îşĭ aşezâ în cufere rochiĭ, ruſărie, tot ce iera al eĭ, ca să nu fie silită să se maĭ întórcă. Iar pe la orele nouĕ porni un servitor cu treĭ trăsurĭ pline cu cufere, la locuinţa maiorului, a eĭ de acuma şi ca şedere, şi ca proprietate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Când ieşi în sală şi dădu cu ochiĭ de slugile tóte, care o priviaŭ c'o prefăcută mâhnire, — sĕ roşi. Fu un moment greŭ..

— Vĕ las d'acum, băeţĭ, şi fetelor, li se adresâ cu glas glumeţ, fórte silit. Care'ţi vrea însă, veniţi la mine...

Pe pragul uşeĭ de intrare, simţi ca un cutremur... şi se întórse cu privirile sĕ maĭ îmbrăţişeze marea sală... O clipă de induioşare o stăpâni. Dar apoĭ, făcu o mişcare de nepĕsare şi coborî repede treptele, de sĕ ghemui în trăsura de piaţă.

Numaĭ una din slugĭ, Anica, fata din casă a eĭ, îĭ făgăduise că se va duce la dînsa, de a duoa zi chiar.

Cu D-na Zănătescu, mătuşă-sa, nu făcu vorbă lungă. N'o obicĭnuise, tot timpul de la măritişul eĭ încóce, să-ĭ stea dimpotrivă şi să-ĭ dea sfaturĭ în contra voinţeĭ eĭ.

Când se vĕzu în cele douĕ camere pregătite în grabă, calde însă, aerisite, micĭ şi pline de lumină, par'că respirâ liber. Se simţi aşa de bine, aşa de acasă la dînsa, că nu sĕ putea sătura de-a trece din una în alta.

Ceru mătuşe-si ceaiŭ şi bĕu împreună cu dînsa, şi făcu proĭecte de viitor în privinţa vieţeĭ ce aveaŭ să ducă, d'acĭ înainte, amândouĕ.

— Numaĭ, uĭte ce Lucreţio maĭcă,—nu doar că voiŭ să 'ţĭ zic: fă aşa, că numaĭ aşa e bine;— da ştiĭ, un sfat nu strică. Cu venitul tĕŭ propriŭ n'o s'o poţĭ duce la capăt. Însă fiind-că bărbatutĕŭ aştéptă condiţiunile tale, cere-ĭ un venit lunar...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Încaĭ să poţĭ ţine trăsură, caĭ, vizitiŭ şi o slugă, douĕ maĭ mult...

Lucreţia sĕ gândi puţin şi pe urmă, rîzînd, grăi:

— Ştiĭ că nu e rea ideea D-tale?... Asta se chĭamă pensiune alimentară... mi sĕ pare...

— Nu ştiŭ cum s'o fi chĭămând, dar ştiŭ că prinde bine; şi fiind-că Florescu 'ţĭ-a spus vorba, tu, maĭcă, nu te da înlăturĭ, — că ce are omul, şi-ĭ strică?

Dupĕ ce D-na Zănătescu se duse de se culcă, Lucreţia scrise luĭ Andrievicĭ; se desbrăcă şi s'admirâ aprópe góllă, în oglindă,—apoĭ se culcă şi adormi fără grijă, ca un copil.

Sergiu Florescu se deşteptâ aprópe înţepenit, unde adormise chinuit, pe canapeaua tare.

Iera zece de dimineaţă. Soarele îĭ înveselia biuroul. Sunâ. Feciorul intrâ sfios.

— M'a căutat cine-va? întrebă dînsul.

— Da, maĭ întâiŭ domnul Tiberie.

— Şi ce 'i-aĭ spus?

— Că domnul s'a culcat târziŭ şi că dormiţĭ.

— A spus c'o să maĭ trécă?

— A întrebat şi de cuconiţa şi v'a poftit pe la Dumnealuĭ... Nuştiŭ ce-avea; iera fórte vesel, domnul Tiberie.

— De la cuconiţa n'a venit nimenĭ?

— Nu..

Ciudat, însă era aşa. Sergiu sĕ deşteptase c'un fel de speranţă că Lucreţia o să se întórcă, o să-ĭ ceară iertare, el o să primiască şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

viaţa o să le fie d'aci înainte bună... Când feciorul îĭ spuse că n'a venit nimenĭ de la cuconiţa, — Sergiu zîmbi cu tristeţe. Iera de tot sfîrşită comedia.

Pe la 11 ore porunci să-ĭ puie caiĭ la cupeŭ şi porni la Tiberie.

Acolo găsi mişcare neobicĭnuită prin coridor. Tiberie îĭ ieşi înnainte zîmbitor.., fericit.

— Zi să ne trăiască! grăi dînsul...

Sergiu îl privi nedumerit. Nu pricepea.

— Să trăiască, dar cine?

— Am dobândit aséră un băeat, sdravăn şi frumos ca un îngeraş.. zise Tiberie, şi se sărutâ cu prietenul luĭ.

— Noroc să-ĭ dea Dumnezeŭ, frate Tiberie, îĭ urâ Sergiu, maĭ luminându-se puţin la chip.

— Noroc... adaose şi Tiberie. Pe Emilia n'o s'o poţĭ vedea acuma chiar, însă o să mănânci cu noĭ, sper, şi dupĕ masă o să'ţĭ arăt şi pe Emilia, şi pe dragul meŭ Nicuşor... Să trimit vorbă acasă la tine, să nu te aştepte cu masa? Ce face Lucreţia? De ce n'a venit şi dînsa? N'am lăsat în aşa sens vorbă, urâcioşilor!

In marea luĭ mulţămire, Tiberie nu luâ seama că Sergiu se încruntâ, când auzi numele Lucreţieĭ.

— Nu maĭ trimite vorbă, fiind-că ştie deja să nu m'aştepte, rĕspunse el cu ton fórte firesc.

D-na Merişoreanu iera de-o veselie nespusă. Naşterea copiluluĭ iera să schimbe, de sigur, dispoziţiunile melancolice ale Emilieĭ, iera să-ĭ dea o ocupaţiune, atât de plăcută mamelor timere, la primul lor copil.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Masa fu atât de voiósă, că Sergiu se mai luâ puţin cu D-na Merişoreanu, cu Tiberie şi cu móşa, o vorbăréţă şi jumétate.

D-nul Nicuşor Levreanu, îşĭ făcu aparițiunea, la sfîrşitul meseĭ, în braţele móşeĭ. De şi de câte-va ore, iera fórte frumuşel, şi grăsuliŭ ca un burduşel

D-na Merişoreanu încredinţâ că tînĕrul Nicu seména luĭ Tiberie; Tiberie bănuia că seména Emilieĭ; móşa asigura că o să semene amândorora. Adevĕrul iera că nu se vedea cuĭ sémănă. Iera blond însă, blond de tot.

Emilia declarase c'o să'l alàpteze dînsa şi medicul nu se opusese.

Când Emilia putu să primiască pe Sergiu şi'l vĕzu, — cât iera de palidă, — sĕ roşi puţin şi-ĭ întinse mâna cu sfială. Zîmbetul eĭ iera vesel, nuanţat însă de melancolie.

— Ce face Lucreţia, întrebâ ea cu glas slab. De ce n'a venit să mĕ vadă?

— O să vie, rĕspunse el şi nu se putu opri d'a nu o privi câte-va clipe lung, în timp ce cugeta: pentru ce a greşit şi ea? Cel puţin s'a plecat căinţeĭ... Am să distrug scrisórea luĭ Blerescu, ca nimenĭ să nu afle taina tristă care ar nenoroci pe aceştĭ douĭ ómenĭ...

Când să plece, Sergiu zise c'un ton fórte grav, luĭ Tiberie:

— Am să'ţĭ vorbesc. Nu voiŭ să fim însă auziţĭ de nimenĭ.

Tiberie se uitâ la dînsul, surprins.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eaca? Da ce-ĭ asta? zise el. Şi'l introduse în biuroul luĭ de două zile aşezat într'o altă odaie.

— Tiberie, începu Sergiu, pe un ton serios, îţĭ cer iertare c'o să'ţĭ turbur puţin sărbătoarea bucurieĭ tale. Insă trebuia să ştiĭ o-dată. Prin urmare, c'un ceas maĭ nainte, orĭ cu douĕ maĭ târziŭ, impresiunea o să fi aceeaşĭ.

Ce însemna precuvîntarea asta care se părea ca o prevestire de rĕŭ?

Sergiu se opri o clipă, îşĭ trecu mâna pe frunte şi zise de-o dată, brusc şi aspru:

— Lucreţia mĕ înşela...

— A! exclamâ Tiberie, pălind şi ridicându-se.

După acésta Sergiu îĭ povestĭ tot, — lăsând, bine înţeles, cu totul de oparte, ce iera privitor la bietul Tiberie, pe care'l vedea împărtăşind c'o durere reală, durerea luĭ.

— N'aşĭ fi crezut nicĭ odată, murmurâ el, cu mâinele strînse, înfiorat, mâhnit. Şi Emilia iera prietenă cu dînsa! zise el, într'o clipă de neştire, fiind-că sĕ gândise la primejdia uneĭ prieteniĭ cu asemenea femee. Işĭ luâ séma şi tăcu, fără să explice frasa-ĭ imprudentă.

Sergiu îl înţelese şi clătină uşor din cap.

— Ascultă, Tibere, închiăiâ Sergiu, pe când pleca. Să nu facĭ comedia să spuĭ Emilieĭ de asta, până nu s'o scula din pat. Pe femeĭ ca dînsa le revoltă o asemenea întîmplare şi Emilia e în primele zile ale facereĭ...

— Nu, nu-ĭ spun... Şi-apoĭ, de ce 'ĭ-aşĭ spune? Crezĭ c'o s'o las să o vadă vr'o dată?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Amêndouĭ prietenĭ se despărțiră, după ce Tiberie promise că o să vie să'l vadă maĭ des pe Sergiu.

IX

Când ajunse Sergiu acasă, pe la 3 ore și jumĕtate, i se spuse c'aŭ fost să'l caute mătușa cuconițeĭ și D-niĭ Zaritoneanu și Corinopschi, carĭ lăsaseră cărțile de vizită.

Venirea acestora o atribui curiozităței, în urma sceneĭ de la club; venirea D neĭ Zănătescu îl împresionâ...

Să fi alergat ea pentru pace?

Gândul acesta îĭ dădu fiorĭ de mulțămire, maĭ ales că i se înfățișase bucuria de-acasă de la Tiberie. Adecă n'ar fi și el vrednic de-asemenea bucurii? De ce n'ar ierta-o?

— A zis D-na Zănătescu că se maĭ întórce?

— Nu, n'a zis. Dar a luat pe Anica la cuconița. Anica rógă pe domnul să'ĭ lase acasă leafa eĭ pe câtă vreme are de luat... sfîrși feciorul.

Sergiul sĕ încruntâ... Ce misiune dase Lucreția D-neĭ Zănătescu, și la ce samsarlâc se coborîse acésta?...

Feciorul să codia, par'că maĭ avea ceva de spus.

Sergiu luâ séma.

— Maĭ e ceva? îl întrebâ..

— Vezĭ-că e așa de ciudat, ce'mĭ maĭ spuse cucóna bĕtrâna...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eĭ, spune, ce?

— A zis că dumneavóstră să faceţĭ bine să trimeteţĭ cuconiţeĭ mobilele care-ĭ plăceaŭ dumneaeĭ şi care nu'ţĭ fac trebuinţă dumitale...

Sergiu avu un zîmbet trist...

Nu, asta nu putea veni din partea Lucreţieĭ. De mojiciĭ nu iera capabilă. Cerşetoria iera a bĕtrâneĭ care voia să se folosească de prilej.

— Alt nu maĭ aĭ de spus nimic?

— Nu, domnule.

— Cuĭ m'o căuta, spune-ĭ că sînt la club...

Sergiu eşi pe jos. Intîlni pe secretarul luĭ, un avocat tînĕr, de curând înscris în baroŭ. Acesta, de când iera student, învĕţase practica avocatureĭ lângă Florescu, la care ţinea fórte mult şi ca simpatie, şi ca interes.

Florescu îĭ spuse pe scurt în ce chip anume să se ducă la Lucreţia şi să hotărască începerea divorţuluĭ, rĕmânând ca el, la club, să vorbiască prieteneşte cu magistraţiĭ, pentru repedea încheiăre a tristeĭ luĭ afaceriĭ.

Tînĕrul Lăbotescu, surprins în cel maĭ înnalt grad, luâ o birjă şi porni la Lucreţia.

Lucreţia Sandonescu, — precum iera să înceapă peste puţin a se numi iarăşĭ, — se deşteptâ c'un oftat, c'o umbră de părere de rĕŭ în suflet. Avu chiar câte-va clipe de gândire, sub aripa melancolieĭ.

Iera cald în casă; sóre voios venia d'afară şi-ĭ auria plapoma albastră, şi-ĭ colora piciorul furişat de sub plapomă, mic, bine modelat, şi fórte alb.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Se ridică de-odată; cu două trei gesturi alungă gândurile și sună.

Fu mirată când văzu pe Anica.

O întrebă cu bucurie când venise, cum?

— Nu făgăduisem cuconiței c'o să viu? răspunse vicleana, fără să spuie că D-na Zănătescu venise și o luase.

Ieraŭ unsprezece trecute...

— Vaĭ, ce leneșă am fost! strigă dînsa c'un accent copilăresc. Fuga Anicuțo să mĕ îmbracĭ... Staĭ, ia maĭ întâiŭ scrisórea asta și trimite-o pe Moș-Marin. Să ia trăsură moșul, și s'o ducă la D-nul Andrievicĭ; fără răspuns să nu vie însă. —Auzĭ?

— Bine, cuconiță.

— Și să se'ntórcă repede moșul. Uite, acuma să'l vĕd plecat și intors.

— Bine, cuconiță.

După vr'o câte-va clipe intră D-na Zănătescu niniritoare, dulce ca zaharul de candel. Își sărută nepóta și-ĭ spuse vestea că «*vis à-vis*» de dînșiĭ se mutase de două zile, așa pe neașteptate, D-na Căpșunescu și c'un domn...

— Cu Corinopschi al eĭ... Dar cum mutare, acuma, iarna? Și pe urmă avea casele eĭ, pare-mĭ-se...

— Casele în care s'a mutat ieraŭ ale D-neĭ Zapariadi, știĭ, ale grecilor, cum le ziceam eŭ...

— A! bine zicĭ...

— Zapariadi a plecat la Paris pentru mulțĭ anĭ, cu nevasta și cu copiiĭ. Casa, mobilată așa cum o avea, a închiriat-o D-neĭ Căpșunescu. Am

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vorbit ieri chiar, cu dînsa.. Dar nu ți-am spus a-séră, fiind-că la drept vorbind, nici n'am avut vreme. O să te superi c'am poftit-o la «dejun» azi?

— Nu știi că trebuie să vie Andrievici azi? De ce nu m'ai întrebat?

— Ei, vezi? am uitat — Am văzut-o azi dimineață ieșind să se plimbe, i-am spus noutatea mutărei tale aici și, ce să zic, mai mult ea singură s'a invitat, fiind că domnul ăla al ei nu «dejunează» azi a-casă.

— Bine, acuma vie. Altă dată însă țaţo, te rog să mĕ lași să le fac eŭ toate rînduelele în casă...

— Bine, Lucreţio maică, bine... Tu să le faci, nu te supĕra.

N'apucâ bine să se îmbrace, și eacă d-na Căpșunescu, elegantă, radiósă, intrâ pe ușă. Îi sări de gât Lucreției, cu o prietenie foarte surprinzătóre, pentru dînsa.

— Imi spuse D-na Zănătescu vestea că ești în divorț cu Florescu. Bine ai făcut, dragă prietenă... Bărbații ăștia cu cununie sînt «*si prétentieux, parôle d'honneur*», că'ți vine să nu mai pomenești de dînșii... Eŭ, cu Corinopschi, uite, — de când am rĕmas văduvă, — trăesc «*presque maritalement*», și lumea ne primește legătura, iar în casa nóstră e plăcere și bună înțelegere. Corinopschi e liber, eŭ liberă, și amândoui credincioși unul altuia. Imi place să'mi facă curte toți bărbații; dar nici unuia nu-i acord «*la plus moindre faveur*»! Ei dar d-ta, Lucreţio? Cum? ce fel?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

Lucreția, căreea nu-i plăcea acel ton de familiaritate mahalagiească, — precum o numise în gândul eĭ, — îĭ spuse pe departe că nu maĭ putea suferi pe Florescu, om gelos. cârcotos...

— El, un așa om? strigă D-na Căpșunescu surprinsă. «*Je ne l'aurais jamais crû*»! Pe urmă, fără nicĭ un înconjur adaose: Dar cu Andrievicĭ ce este? Aséră la club, Florescu l'a apostrofat într'un chip fórte energic. «*Il lui a dit: canaille!*»

Lucreția se roși.

— De unde știĭ? întrebă dînsa, vĕzênd că nu e de prefăcut cu Căpșuneasca.

— Corinopschi îmi-a spus... Și sĕ miră tot clubul că în urma uneĭ așa apostrofe, care pentru toțĭ e un mister, afară de mine, bine înțeles; se miră, zic, că nu e nicĭ o provocație la duel... Și cu tóte astea aŭ ieșit împreună din club ca să se explice... Bine, explicația, explicație, dar urmarea eĭ, duelul, unde ĭ? Știĭ că e frumos lucru să se bată douĭ bărbațĭ pentr'o femee? Uite, mie nu mi s'a întîmplat asta și tare mult așĭ fi doritʼo!

«*C'est un noble scandale, parôle d'honneur!*»

Fură poftite la «dejun». D-na Căpșunescu hodorogi ca o móră stricată, de te miraĭ când mănâncă, de óre-ce bucatele dispăreaŭ repede de pe farfuria eĭ. Și mânca cu poftă și mult.

Lucreția iera gânditoare.

Aștepta cu nerăbdare pe Andrievicĭ și se înciuda că nicĭ moșul nu maĭ venia cu rĕspunsul.

In sfîrșit îl vĕzu dânduse jos din trăsură, la pórtă, și'șĭ ceru voie să le lase puțin singure, pe prietena și pe D-na Zănătescu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Moşul aducea, în adevĕr, un rĕspuns scurt, pe o cartă de vizită, într'un plic închis:

« Vers une heure et demie je serais chez toi».
« Tout à toi: Pierre.»

D-na Zănătescu îĭ explică D-neĭ Căpşunescu că Lucreţia aştepta pe Andrievicĭ. Era ca un sfat eĭ, ca să nu stea mult dupĕ masă.

— Ce e Lucreţio? o întrebâ D-na Căpşunescu, zîmbind.

— A! nimic interesant, rĕspunse ea cu nepăsare, dar emoţionată în realitate.

Dupĕ ce se sculară de la masă, D-na Căpşunescu îşĭ ceru voie să se ducă, pretextând că iera obosită, că voia să dórmă şi că, dupĕ somn, voia să iasă la şosea *«tout-à-fait fraîche et bien disposée»*.

Lucreţia, dupĕ plecarea prieteneĭ sale nu tocmaĭ suferită, — îşĭ făcu o «toaletă» din cele maĭ seducătóre.

Iar în timpul acela, un singur gând o muncia: faptul povestit de D-na Căpşunescu, întîmplat la club între Andrievicĭ şi Florescu.

Ideea unuĭ duel între eĭ iera fórte nemerită... Ar fi produs ceva sgomot şi Andrievicĭ trebuia să rĕmâie al eĭ, pe urmă, căcĭ de sigur, D-na Andrievicĭ iera să rupă cu bărbatul sĕu.

O! eată ceea ce căuta dînsa pentru a'şĭ apropia pe Andrievicĭ, cu siguranţă, şi pentru a 'şĭ'l face sclav.

Auzi o trăsură... Se uită la ceas repede: iera unu şi jumĕtate. Andrievicĭ se coborî. Ea îl întîmpină şi-ĭ înlănţui grumazii cu braţele eĭ cele frumóse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

X

Când Andrievicĭ plecâ de la Lucreţia, pe la 2 şi jumĕtate, iera ameţit de pasiunea luĭ pentru dînsa şi hotărît să se bată cu Sergiu.

Orĭce altă judecată îĭ dispăruse.

Porni drept la club, unde spera să întîlniască pe Zaritoneanu saŭ pe Corinopschi, carĭ mâncaŭ de prânz fórte adese orĭ acolo.

In adevĕr că-ĭ şi găsi. Ast-fel se explică faptul că Sergiu Florescu, când se întorsese de la Tiberie, aflase de vizita lor şi le găsise cărţile.

Eĭ se duseseră ca martorĭ aĭ luĭ Andrievicĭ.

Dupĕ ce Sergiu trimise pe secretarul luĭ la Lucreţia, pentru a-ĭ afla pretenţiunile, porni la club.

Ieraŭ patru trecute. Obicĭnuiţiĭ începuseră să vie şi luminile să se aprindă, cu tóte că afară, luminile zileĭ nu se stinseseră încă.

Vestea unuĭ duel între Florescu şi Andrievicĭ sĕ rĕspândise deja în club.

Cum intrâ el, — îndată şi trecu prin salóne, ca un fior, ştirea că venise. Mulţĭ sĕ grăbiră să'l întîmpine.

— Aşa dar te baţĭ? îl întrebâ unul.

— Eŭ? posibil. Insă pân'acum nu ştiŭ nimic, rĕspunse Sergiu, totuşĭ aprinzându-se puţin la faţă...

Repede îşĭ explicâ atuncĭ vizita luĭ Zaritoneanu şi Corinopschi.

Eaca şi Bilavari, suflând greŭ, în urma luĭ. Tocmaĭ sosise.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— A? «*bonjour*» Florescule... Şi, zi, te baţi? Am aflat ştirea tristă.... Eĭ, ce să-ĭ faci? Dacă toţĭ însuraţiĭ s'ar uita prea de tot aprópe la ce fac nevestele lor, zĕŭ de aĭ maĭ vedea pe cine-va însurat, — iar tribunalele n'ar avea alt soiŭ de procese...

Toţĭ se uitară uniĭ la alţiĭ ciudat. Va să zică, sĕ adeveriaŭ şóptele că Sergiu surprinsese pe nevastă-sa cu Andrievicĭ... Bilavari o spunea «*ritos*». Sergiu se aprinse şi maĭ tare la obrajĭ. Andrievicĭ spusese presemne cauza duelului, pentru a se făli cu o cucerire aşa de mare, ca Lucreţia, la care rîmniseră atâţia suspinătorĭ.

Simţĭ că'l ia cu fierbinţeală. Inţelegea fapta luĭ Andrievicĭ d'a 'şĭ cornifica prietenul cel maĭ bun, de şi n'o scuza; dar fanfaronada n'o maĭ înţelegea, şi chip de scuză nu putea fi.

— Domnule Bilavari, rĕspunse Sergiu stăpânindu'şĭ mânia, nu tot-d'auna şoaptele cuprind adevĕrul lucrurilor. Un duel póte avea şi altă cauză de cât cea închipuită...

— A! firește... sĕ poate.. nu zic ba... rĕspunse Bilavari ridicând puţin din umere; şi, cam buzându'şĭ buzele, sĕ depărtă..

Inconjurat de toţĭ ceĭ ce sĕ strînseseră în juru-ĭ, Sergiu înnaintă în sala cea mare, unde se începuse deja macaua cea iubitóre de nouĕ ochĭ frumoşĭ...

Andrievicĭ, care ştia că Sergiu iera în club, se pregătise să'l întîmpine în mod demonstrativ. In adevĕr, luâ o atitudine aşa de sfidătoare, un aier aşa de obraznic, o privire aşa de provocătóre, în cât Sergiu sĕ opri în loc, în faţa luĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ca un vinovat să fie pe lângă mișel și obrasnic, nu mi-am putut închipui.. D-ta îmi oferi în cel mai înalt grad tipul perfect al celui mai murdar dintre ómeni... Îți aștept martorii.. canalie, de trei ori canalie!.... — Îi svîrli în obraz una din mănușile ce ținea în mână, cu atâta dispreț sincer, în cât Andrievici păli și ridică brațul să'l loviască...

Ceĭ din prejur îl opriră. Sergiu de altmintrelea, trecuse.

Sergiu își alese martorii imediat și-i rugâ să primiască toate condițiunile martorilor lui Andrievici.

Clubul întreg începu să vuiască: unii luaŭ partea lui Andrievici, și aceștia ieraŭ puțini. Ceĭ mulți luaŭ parte lui Florescu, mai ales aceia cari-i știeaŭ purtarea din tot timpul căsătoriei.

Aceia pe care Florescu îi îndatorase, găsiră prilejul să'și arate recunoștința: ei se bucuraŭ mai mult de cornificarea lui Florescu, — ei căutaŭ să îndreptățiască pe Lucreția că'l înșelase.

Numeroșii curtezani care nu înaintaseră câtuși de puțin în grațiile Lucreției, o învinovățiaŭ c'o înverșunare fără seamăn.

Florescu rămase să jóce până pe la 12 din nópte. Andrievici plecă la ora meseĭ, fórte enervat. Disprețul lui Sergiu, conștiința lui care-i spunea că el iera de vină față cu Sergiu, pasiunea lui care-i spunea că bine face de se bate, îl înrîuriaŭ sufletul și i'l turburaŭ adînc.

Avea să se bată cu pistolul la douăzeci și cinci de pași...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nu iera mare lucru, căcĭ la urma urmeĭ, de omorît nu ieraŭ să se omóre. Insă intîmplarea are ea de lucru une orĭ? S'amestecă... şi eacă pocinogul gata: unul din douĭ, primejduit..

D-na Andrievicĭ vĕzu numaĭ de cât agitaţia luĭ şi-ĭ căutâ drept în ochĭ... Un zîmbet însă al luĭ Petre, o glumă, de şi silită, — o sărutare, de şi din buze obosite, — o liniştire foarte degrabă...

Andrievicĭ o pregătĭ apoĭ că iera silit să plece la Ploeştĭ, de dimineaţă, pentru un proces, şi-ĭ promise să se întórcă până în séră, ca să pótă merge amêndouĭ la opera eĭ de predilecţie: *Trovatore.*

In aceeaşĭ séră, Lucreţia aştepta, ca pe cărbunĭ, ştiinţă de la Andrievicĭ, în privinţa duelului.

Primĭ în adevĕr un bilet fórte scurt: «Nu pot veni să'ţĭ vestesc eŭ însumĭ că mâine mĕ bat; fiĭ însă liniştită. Dupĕ duel viŭ direct la tine.. — Pasionate sărutărĭ.»

Eacă pe la ceasurile aprópe nouă, D-na Căpşunescu.

— Eĭ, ştiĭ? duelul e pentru mâine dimineaţă la opt şi jumĕtate. Bine că e vremea a moină... Corinopschi al meŭ e unul din martorĭ...

— Draga mea, întrebâ Lucreţia, eŭ nu mĕ pricep în lucrurĭ de astea, de cât numaĭ din ce-am cetit. Tot-deauna sînt primejdióse duelurile?

— A! prin alte părţĭ, póte, rĕspunse ea rîzînd. La noĭ dragă, e maĭ mult o formalitate. De câte orĭ Corinopschi nu mi s'a întors de la duelurile luĭ fórte serióse, învins, bătut, prăpădit de ameţit, însă nu de rănĭ orĭ de fumul pistoa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

lelor ci de şampanie, de şampania onóreĭ sătisfăcute prin duoă glónţe trase în vînt... orĭ de şampania curateĭ împăcărĭ pe teren... Duelul e o petrecere de «*bon-ton*» la noĭ, dragă Lucreţio, şi nicĭ fir de frică să n'aĭ,—«*sur mon honneur*»!

— Orĭ cum, rĕspunse Lucreţia, eŭ mĕ tem... Par'că presimt o nenorocire...

Şi gândul i se duse de la Sergiu, care nu-ĭ iera întru nimic vinovat, la Andrievicĭ de care o lega patima.

— Ba nicĭ să'ţi treacă prin minte ideea de vr'o nenorocire, dise Căpşunească... Eu o să mĕ duc la bal la Hugo... Mergĭ şi tu? Ne însoţeşte Corinoposchi...

— A nu, nu pot, dragă; pentru altă dată cu plăcere...

După ce rĕmase singură, Lucreţia căzu pradă uneĭ melancoliĭ fórte stăruitóre.

Intre cine, iera duelul, şi cine?

Intre acela care, prin secretarul sĕŭ acum duoă, treĭ ore, primise condiţiunile eĭ în chipul cel maĭ favorabil; între acela ce'ĭ fusese bărbat, îĭ dase destule plăcerĭ, — şi acela care...

Aci încetă cu comparaţiunea, fiind-că înaintea ochilor i se înfăţişă farmecul plăcerilor oprite, al întîlnirilor emoţionatoare, al pasiuneĭ şi al rafinăreĭ neasemănate, — întrupat în Andrievicĭ.

Şi, serios orĭ nu, duelul, — tóte urările eĭ de izbândă sĕ presărară ca nişte florĭ de primăvară, în calea de a doua zi a luĭ Andrievicĭ.

Ah! cu ce dor avea să'l strîngă la sînu-ĭ, după duel,—veni-r'ar maĭ curând ceasul acela de beţie!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XI.

Ziua de 29 Ianuarie se vestia, de cu zorĭ, a fi o zi de primăvară.

Iera senină, întreaga boltă a Bucureştilor. Nicĭ idee de ceaţă.

Cocoşiĭ cântaŭ prin coteţurĭ, la mahalale. Muncitoriĭ se deşteptaŭ.

Stelele licăriaŭ icĭ, colo. Luna trunchĭată şi albită, maĭ trimetea luminĭ şterse, dintr'un colţ al bolţeĭ, gata să se şteargă şi ea în adîncimile pe care purcedea să le cuprindă ziua.

Nicĭ roua care umezise acoperemânturile caselor, nu se putuse preface în vĕl de brumă.

Când sórele începu să 'şĭ arate cinstita faţă roşie, ca un glob de metal înroşit atuncĭ în niscare-va cuptoare ale lumeĭ cele-l-alte, un cupeŭ cu geamurile aburite se îndrepta spre ipodrom în fugă bună de cal.

Praful de pe şosea, ne turburat încă de nicĭ o căruţă, şi puţin umezit la faţă de roua ce căzuse cu belşug, se lipia de roatele cupeuluĭ şi pica în bucăţele subţirele ca nişte fărîmele din pesmecioriĭ pentru ceaiŭ.

Nu mult dupĕ ce cupeul trecu de «rondul» al douilea, un «landoŭ» îĭ călcâ pe urme.

Unul din persónele înlăuntru aflătoare, tot ştergea cu mâneca paltonuluĭ geamul din dreptul luĭ şi privia afară.

Chipul îĭ era obosit de nesomn, dar o oare-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care veselie nu lipsia să se arate alăturea cu acea oboseală.

Iera Zaritoneanu. Arunca câte-o glumă şi cu acestea işĭ întrerupea alcătuirea tăcută a ştraşniculuĭ proces verbal ce urzia în gându-ĭ.

Mergea doar la o partidă de duel, «*sapristi*»!... Un prilej de-a se ilustra, cum nu avusese de mult «*saperlotte*»!..

— *A-ha... regarde donc, Pierre*»... Adversarul tĕŭ «*roule son chemin*» spre ipodrom... Ne-a «devansat» blestematul, cu duoă minute de drum... zise Zaritoneanu.

Andrievicĭ, nu prea voios, şi silindu-se a părea, ca să nu se dea în zeflemea prietenilor, rĕspunsese pân'atuncĭ la glume.

Când îĭ pomeni Zaritoneanu de «adversarul» luĭ, — el şi vĕzu cu mintea pe Sergiu, liniştit, mândru, pălmuindu'l cu acea atitudine batjocoritóre şi plină de dispreţ. Avu un fior şi cugetul îĭ spuse tainic: «Ceea ce facĭ, nu iera în drept s'o facĭ».

Lumea însă pe de-oparte, cu intimiĭ luĭ ţinêndu-ĭ ison, — şi pe de altă parte stăruinţa Lucreţieĭ, printre sărutările eĭ care te-ar fi făcut să jurĭ atuncĭ şi pentru o crimă, — îl hotărîseră să facă pasul acesta în afară de convincţiunea luĭ sinceră.

Şi eacă'l, pe drum, cu câţĭ-va paşĭ în urma aceluia pe care dînsul îl batjocorise în realitate, venind să-ĭ ceară satisfacţie fiind-că'l batjocorise, luîndu-ĭ nevasta!

In ochiĭ unuĭ om sănătos la minte, el, Andrie-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vicĭ, nu iera oare ca o mĕsură ridicolă a omuluĭ ce 'şĭ-a perdut până şi noţiunile abecedarice ale cuviinţeĭ?

Eĭ, dar acuma trebuia să facă faţă poziţiuneĭ falşe ce'şĭ crease. Pentru acésta îşĭ chiĭămâ tótă stăpânirea de sine ca să'şĭ acopere ridicolul prin aparenţă, prin obrăznicie provocătóre, de care dăduse dovezĭ în alte împrejurărĭ.

Sergiu Florescu, fórte liniştit, c'o nuanţă de tristeţe pe figură, din pricină bine-cuvîntată, îşĭ aştepta, fără nicĭ o emoţiune, pe adversar.

Se auziaŭ duruĭturile uneĭ trăsurĭ închise, în direcţiunea ipodromuluĭ. Iera, de sigur, Andrievicĭ cu aĭ luĭ.

Martoriĭ luĭ Sergiu, figurĭ serióse, respectabile, ieraŭ douĭ «clubmanĭ» a cărora locuinţă ieraŭ sălile clubuluĭ, a cărora vieaţă, iera jocul, a cărora hrană ieraŭ scandalurile, ce făceaŭ alţiĭ. Aceştia, fórte cinstiţĭ becherĭ de altmintrelea, cu taĭnă îşĭ acoperiaŭ amorurile, — o taĭnă desăvîrşită fiind pentru tótă lumea: vieaţa lor de-acasă şi punga.

În club se bucuraŭ de o reputaţiune neştirbită, cu tóte că une-orĭ provocaŭ norocul la duel şi ieşiaŭ eĭ biruitorĭ pe teren, la masa verde.

Câte reputaţiunĭ de-acestea în lumea nóstră de aparenţe!..

Şi'şi merg mersul, neturburate, ba încă susţinute şi ţinute sus!

Landoul se opri la intrarea tribunelor. Andrievicĭ cu Zaritoneanu, Corinopschi şi un medic, coborîră, şi salutară pe adversarĭ.

Andrievicĭ începu să priviască la tribunele góle,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

umede de rouĕ, lucitoare la soarele ce se ridicase.

Sergiu, cu mâînile de'napoĭ, îşĭ rotia privirile pe vastul tĕrâm rotund, împrejmuit cu uluce.

Se uĭta la păduricea Meri-Nanieĭ în drépta; maĭ aprópe, la ruina unor case; pe urmă la acoperişul roşu al staţieĭ Băneasa, şi'n stînga la câmpul întins, cu Chitila ca punct negru la orizont.

Martoriĭ se apropiară, îşĭ dădură mâna, cercetară pistólele fie căruia din duelgiĭ şi mĕsurară distanţa de 25 de paşĭ, aşa pusă, ca sórele să nu bată în ochiĭ vre unuia din clienţiĭ lor.

Unul din martoriĭ luĭ Sergiu, propuse împăcarea, aşa, de la dînsul, fără autorizare.

Zaritoneanu o respinse şi chiămâ, în poziţie de apărare, pe ceĭ douĭ.

Le dădu câte un pistol şi le aminti condiţiunea duelului.

— Întorşĭ cu spatele unul la altul, la comandă se vor întórce, vor ochi o clipă numaĭ şi vor şi trage amêndouĭ odată. Nefiind nicĭ unul rănit, al douilea glonţ va fi cel din urmă care se va trage, la comandă, adversariĭ stând cu faţa unul la altul şi fără ochire.

Andrievicĭ nu voia să răniască pe Sergiu; a cesta ar fi vrut să-ĭ ia cât de puţin sânge, numaĭ ca să-ĭ lase un semn care să-ĭ aducă aminte nemernicia luĭ faţă cu cel maĭ bun prieten.

Două clipe după ce se aşezară în poziţiune, Zaritoneanu dădu semnalul.

Şi unul şi altul sĕ întórseră, ochiră o clipă şi traseră...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Două detunături, puțin fum...

Emoțiune în toți...

Andrievicĭ duse mâna la pept și par'că i se învălui.

Zaritoneanu se repezi cel întâiŭ, ingrijat, și'l sprijini la timp.

— Sînt lovit, îĭ zise Andrievicĭ..

— Unde?

Cum văzu Sergiu că Zaritoneanu îl sprijini pe Andrievicĭ, alergă lângă eĭ. Medicul îl căuta.

— Rana e în partea de sus a peptuluĭ, la drépta... Nu pot ști dacă este primejdie saŭ nu.

Andrievicĭ îșĭ pierduse cunoștința.

— «Drace!» îĭ zise Zaritoneanu, — «*vous-avez tiré à la vengeance*»...

— Nicĭ de cum, rĕspunse Sergiu, mișcat...

Dimpotrivă, regret... și vĕ rog să'mĭ trimeteți imediat știre, dupĕ ce s'o pronunța doctorul.

Salutară și se despărțiră.

— Ar avea haz, le grăi Sergiu martorilor luĭ, să'l fi rănit prea greŭ... Ce să-ĭ fac! El a voit-o...

Când Matilda văzu pe fecior că intră speriat și-ĭ spune că pe Domnul îl aduc bolnav, niște domnĭ, ea se repezi palidă și tremurând.

— Ce este? ce s'a întîmplat? întrebâ dînsa.

Andrievicĭ îșĭ venise puțin în cunoștință și-ĭ zîmbi cu tristețe.

— Nu-ĭ nimic, îĭ șopti el...

— Duel... zise dînsa împreunându'și mâinile... Și m'aĭ mințit, — adaose apoĭ, cu glas blând de imputare... Pe urmă cu grijă, către medic: e gravă rana?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— A nu, nu, fiți liniștită, D-nă...

După o jumătate de oră, «sondagiul» iera făcut, glonțul scos și rana «pansată».

Glonțul străbătuse carnea macră, nu produsese nicĭ o rupere de arteră; nimic grav nu iera.

Două săptămâni de pat, și daravera iera să fie ca și cum nicĭ n'ar fi fost.

— Din ce pricină, duelul? întrebâ Matilda, pe Zaritoneanu.

— Dómnă, credeți-mĕ, nu știŭ bine cauza...

— Nu cred... rĕspunse ea.

— «*Je vous le jure!*»

— Cu cine s'a bătut însă?

— Cu Florescu...

Matilda păli. Un fior lung îĭ străbătu corpul...

— Cu Florescu, prietenul cel maĭ bun? zise ea, fórte pusă pe gândurĭ.

— A! Dómnă, «*je vous assure*»... Intre prieteniĭ ceĭ maĭ buniĭ se întîmplă schimbărĭ de cuvinte grave, la club, și «*et... voilà le duel*»!

— Și la club s'a întîmplat «altercațiunea» între Sergiu și «Pierre»?

— Da, dómnă...

După ce plecară toți, Matilda rĕmase lângă dînsul, foarte intrigată, — chinuită de-un gând ciudat care cerea lămurire cu orĭ ce preț.

Andrievicĭ, îșĭ venise bine în fire. Rana-ĭ iera durerósă, și trebuia să stea maĭ mult nemișcat. S'aștepta apoĭ la o interpelare seriósă din partea nevesti-si; și d'aceea, se făcea că doarme.

Printre gene o privia și o vedea cum ea'l

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

fixează din când în când cu privirĭ pĕtrunzătóre, ca şi cum ar fi vrut să cetiască adevĕrul pe chipul luĭ palid.

In atitudinea eĭ se vedea o luptă lăuntrică mare.

Nu trecu un ceas şi jumĕtate şi feciorul veni de aduse o carte de vizită.

— E Domnul Florescu...

— Florescu? esclamâ Matilda. Se făcu palidă, apoĭ roşie ca focul... Inima-ĭ bătu fórte tare. Privirea i se duse la Petre.

Il vĕzu cu ochiĭ deschişĭ, cu figura emoţionată.

— Să'l poftesc? îl întrebâ ea c'un glas ciudat.

— Da, rĕspunse Andrievicĭ încet, intrigat în sine de vizita luĭ Sergiu, fapt de altmintrelea, cavaleresc.

Matilda ieşi. Cu toate că iera într'o gătează fórte nepotrivită pentru a primi, — întimpinâ pe Sergiu, emoţionată.

— Mĕ iertaţĭ, D-nă, de nemulţămirea ce v'am pricinuit. Dovadă însă că duelul nostru, n'a pornit din nicĭ o cauză... prea vrednică d'un asemenea pas greŭ, viŭ să vĕ cer scuze, Dómnă, şi să vĕ rog să'mĭ daţĭ informaţiunĭ de starea Domnuluĭ Andrievicĭ..

— După cum ne-a afirmat Doctorul, starea luĭ Petre nu e gravă... Poftiţĭ, dacă voiţĭ, să'l vedeţĭ...

Sergiu intră şi fără să-ĭ întindă mâna, schimbâ cu Petre câte-va cuvinte, apoĭ se ridică şi plecă.

— Dómnă, încă odată vĕ rog, să mĕ scuzaţĭ de câte-va momente de linişte ce v'am pierdut... Sînt convins că D-nul Andrievicĭ nu e în nicĭ o primejdie...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Şi cu toate acestea 'mĭ-aţĭ putea spune cauza duelului, zise Matilda, biruită de curiozitate, c'un accent copilăresc, roşie de ruşinea că nu se putuse stăpâni.

— Dar dacă vĕ spun că nu merită atenţiunea D-vs...

— Şi cu tóte acestea putea să vĕ coste vieaţa pe unul din D-vs...

— Din fericire... nu s'a întîmplat.

— O! nu, zise Matilda, trebuie să fie ceva serios.. Faţă cu dînsul am vĕzut rĕceală din partea D-vs şi vĕ ştieam prietenĭi cei mai bunĭ..

— Pe onórea mea, D-nă, nu va mai fi nimic între noĭ de-aci înainte, rĕspunse Sergiu cu accent plin de adevĕr. Apoĭ după ce-ĭ sărută mâna, plecă.

Spusese adevĕrul, între el şi Andrievicĭ nu iera să mai fie nimic, de oare ce ieraŭ să fie unul altuia strĕinĭ cu totul.

Matilda luă lucrul în înţelesul cel bun şi tótă neliniştea şi curiozitatea ĭi pieriră, pentru moment.

XII

Se sfîrşise la tribunal procesul şi divorţul se pronunţase între D-na Lucreţia Florescu şi soţul eĭ Sergiu Florescu, pe motivul incompatibilităţeĭ de caractere.

Iar dacă după cele patru înfăţişărĭ legale, nu se mai dase anul de gândire celor doui soţĭ, cauza fusese stăruinţele luĭ Sergiu şi prietenia luĭ cu magistraţiĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Inaintea tribunaluluĭ Lucreţia nu voise să aducă şi cestiunea pensiuneĭ alimentare; atuncĭ Sergiu, îĭ constitui de la sine 500 leĭ pe lună, cât timp va trăi dînsul, sumă ce avea s'o primiască totd'auna fórte la timp, în două câştiurĭ, la S-tu Dumitru şi la S-tu Gheorge.

Insă ce folos pentru D-na Lucreţia Sandonescu?

Când o întîlnim, după divorţ, e tristă şi enervată. Andrievicĭ, după ce se făcuse bine, purcesese cu nevastă-sa la Nissa, şi acum dacă se întorsese, nu maĭ voia s'audă de dînsa.

In adevĕr, vestea divorţuluĭ dintre Lucreţia şi Sergiu, ajunsese curând la cunoştinţa Matildeĭ Andrievicĭ şi mult maĭ curând dînsa îşĭ dase seama de cauza dueluluĭ, de pe urma căruia Petre al eĭ tot suferia încă.

Acea cauză trebuia fără doar şi poate să fi fost în relaţiunĭ vinovate între Petre Andrievicĭ şi acea femee, pentru care simţise de la prima vedere, sfială şi antipatie.

In mod intuitiv merse până la vremea căsătorieĭ luĭ Petre cu dînsa, şi'şĭ zise că nu se putea d'atuncĭ numaĭ să fi început acele relaţiunĭ. Apoĭ în mod deductiv conchise, cu multă logică, cum că acele relaţiunĭ numaĭ reîncepuseră după căsătoria eĭ cu Petre, şĭ că datau de maĭ 'nainte.

Vĕzu ea singură că n'o privia ce fusese înainte; o privia însă acuma, şi simţi că Lucreţia, divorţată de Florescu, devenia, cu frumuseţea eĭ drăcească, şi maĭ primejdiósă pentru Andrievicĭ.

Fiind-că ea, Matilda, ţinea la dînsul şi voia

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să aibă casă cu dînsul, de vreme ce cu dînsul începuse viața de femee, — trebuia cu orĭ ce preț, să'l smulgă înrîurireĭ acelei femeĭ.

Astfel, cum sĕ făcu bine, îĭ vorbi categoric cu o energie ce Andrievicĭ n'o bănuia la Matilda, că nu s'a măritat ca să se divorțeze; iar D-luĭ să facă bine să'și închee socotelile de flăcău, cu duelul ce-avusese, și pentru a căruia pricină dînsa îl ierta. La din contra, să-ĭ spuie clar, ca să știe ce să facă, precum și dacă el o voia nenorocită, fără să fi avut să-ĭ impute cea maĭ mică nemulțămire.

Îĭ și propuse călătoria la Nissa, lucru la care Andrievicĭ nu se împotrivi. Iera bucuros să scape, de-o tiranie care ar fi ajuns să nu-ĭ maĭ dea nicĭ o plăcere, iar de jugul eĭ să nu se maĭ scape maĭ tărziŭ, când pasiunea ar fi trecut în stare de deprindere, cu vîrsta.

De-aci înainte Matilda îșĭ dădu silința să fie atât de prevenitóre fără să fie plicticósă, și atât de drăgălașă, fără să fie aceeași, — în cât Andrievicĭ începu să prindă dragoste de dînsa.

După întórcerea în țară, Matilda știu să biruiască pe deplin, cu însușirile eĭ, și să lege de casă, și să transforme pe vechiul berbant, pe care avea să'l facă în curînd și tată de familie.

Astfel încercările felurite ale Lucreției se loviaŭ de-o stâncă puternică: geniul femeieĭ cinstite care luptă să'șĭ păstreze bărbatul.

De-aceea pe Lucreția o reaflăm fórte pe gânduri, fórte tristă, fórte enervată.

Nu'șĭ închipuise nicĭ un moment că D-na An-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

drievicĭ putea fi o adevĕrată femee de casă, cu voinţă şi fără gelozie exagerată.

Ce iera dar de făcut?

Cu cât primă-vara înnainta şi lăsa asupra capitaleĭ zile frumóse, care te făceaŭ să simţĭ şi maĭ mult dragostea de vieaţă, Lucreţia simţía şi maĭ mult tristeţea singurătăţeĭ.

O! da, vanitatea urma să-ĭ fie satisfăcută; la şosea, pe stradă, toate vechile-ĭ cunoştinţĭ o salutaŭ, sĕ grăbiaŭ să-ĭ cerşiască favórea unuĭ zîmbet, permisiunea d'a-ĭ vorbi şi voea d'a o vizita...

Ce folos însă!

Pe craiĭ tomnateciĭ nu-ĭ putea suferi, spre ceĭ tinerĭ nimic pasionat n'o îndemna.

Maĭ degrabă simţi într'o zi dorul să vadă pe Sergiu; şi fiind că iera fórte grabnică în implinirea uneĭ hotăririĭ, îĭ scrise pe o cartă de vizită:

«Vĕ rog, treceţĭ pe la mine»

Sergiu trimise pe secretarul luĭ să vadă ce iera; póte că avea nevoie de banĭ.

Lăbotescu, secretarul luĭ Florescu iera fórte plăcut. Pe Lucreţia el o impresionase une orĭ, prin privirile furişe dar foarte pline de admiraţie ce pironia asupra eĭ.

Cu tóte acestea întâĭ îl primi cu rĕceală, când îl vĕzu în locul luĭ Sergiu. Care va să zică, el voia să rĕmâie d'acum cu totul strein pentru dînsa!.. Pe urmă, simţi oare care plăcere să stea de vorbă cu tînĕrul avocat şi'l învită s'o viziteze... când îşĭ va aduce aminte de ea.

Tînĕrul îşĭ aduse aminte dupĕ duoă zile, —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

atras fără voe de acea frumusețe la care, în tăcere, rîmnise de-atâtea orĭ.

La ultima reprezentație din stagiunea teatrului Național, Lucreția se duse cu mătușă-sa.

Domnul Lăbotescu îĭ făcu vizită în lojă, îĭ trimise un «cornet» cu «bomboane», și fu reținut în lojă până la sfîrșitul pieseĭ.

Și fiind-că iera o nópte superbă, Lucreția voi să mérgă pe jos până acasă și rugâ pe D-nul Lăbotescu să le însoțiască.

Dupĕ o sĕptĕmână Lăbotescu lăsâ secretăria de la Sergiu, și începu o viață quasi-oficială cu D-na Lucreția Sandonescu.

XIII

Emilia Levreanu îșĭ ține băeatul pe brațe, în dreptul ferestreĭ, și-ĭ face jocurĭ cum numaĭ mamele se pricep... Mititelul, rîde, rîde, și bate din mâinile desfășate, și gângurește, și tresaltă cu corpul, par'c'ar vrea să umble, să vorbiască, să facă nebuniĭ.

Rîde el, rîde...dar și când 'ĭ-abate, apoĭ plînge și țipă de s'aude la cel-l-alt capăt al caseĭ. Atunci s'o vezĭ pe bunicuța cum dă fuga: că ce are băețelul? Ce i s'a întîmplat? Și unde-ĭ vorbește ea, numaĭ în diminutive; și unde mi'l leagănă, și unde mi'l sărută cu drag, — iar el, hoțomanul, bunghește ochiĭ, cu buzișórele înc'a plîns și ascultă, și par'că se pĕtrunde de răsfățările bunicuțeĭ, că numaĭ ce începe-a rîde...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Par'că nu țipase el c'un minut maĭ nainte.

Bată'l norocul de băiat! Câtă bucurie aduce tuturor. Mĕ rog, s'a sfîrșit: el e împĕrat în casă, — el poruncește cu plînsul, el subjugă cu risul. Numaĭ să mîriiască puțintel, și toțĭ sar în jurul luĭ, — tăticul, mămica, bunicuța...

Și dumnealuĭ mĭ se tăbârcește și mi se umflă, când se trezește din somn, și se face buzățel, căcĭ vrea desfășare!

Libertatea mâinelor și-a piciórelor, mĕ rog! Da cum socotițĭ dumneavostră? Ce? par'că n'ar fi cetățean cu dreptul de-a voi?..

Orĭ ce-ar fi însă, cu toțĭ sĕ împacă el, cum sĕ 'mpacă, — însă când vede pe mamița cu burdușelele albe săltând în cămeșuță, sĕ dă în vînt după mamița... și unde 'mĭ cuprinde gurguiul, cu gurița ceea lacomă, și suge de-ĭ gâlgâie laptele pe gâtișor, și cuprinde țîțica cu amândouă mânuțile și-o ține sdravăn, să nu-ĭ scape cum-va. Iar după ce se satură, purcelușul începe-a rîde, o lasă și iar o apucă, și dacă mamița vrea să 'ĭ-o ia de la gură, dumnealuĭ strînge cu gingioarele...

— Ni cățeluș, îĭ strigă mamița, nu mușca... Și, drăcușorul, par'că înțelege, căcĭ rîde și maĭ trage un gât, două...

Eată petrecerea Emilieĭ de patru lunĭ și jumătate..

E pe la 15 din Iunie.

Abia așteaptă să termine Tiberie cu examenele la lyceŭ, și să plece cu puiul, la aier curat, la viea ce-aŭ cumpărat pe lângă Valea Călugărească.

'I-a maĭ pierit Emilieĭ melancolia și s'a obicĭnuit cu noua eĭ stare de mamă...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Rare orĭ s'abate pe fruntea eĭ liniştită, câte un nor de aducere aminte că 'şĭ datoreşte bucuriile maternităţeĭ, uneĭ rătăcirĭ ruşinóse.

La ideea însă că e tot copilul eĭ, că trecutul e mort pentru ea, că e o taină pentru vecĭ ascunsă de bărbatul şi de mama eĭ, — îĭ trecea numaĭ de cât înpunsătura din inimă şi în zîmbetele copiluluĭ, şi în iubirea cea mare a luĭ Tiberie pentru nevinovata odraslă, — ea găsia uitarea.

O! nu ar maĭ fi căzut într'o a doua rătăcire, nicĭ ameninţată cu mórtea...

Divorţul Lucreţieĭ de Florescu, fusese o lovitură mare pentru dînsa.

Orĭ de câte orĭ 'şi-amintea de acéstă întîmplare a prieteniеĭ sale, se înfiora de grózā...

Dacă s'ar fi întîmplat şi cu dînsa aşa! Dómne, ce ruşine! Ce durere! Ce nenorocire!

O singură dată, pe când iera încă în divorţ, venise pe la ea, Lucreţia.

Vederea cu dînsa, îĭ pricinuise o mâhnire adîncă. Lucreţia devenise pentru dînsa remuşcarea întrupată...

Câtă mulţumire să n'o maĭ fi întîlnit nicĭ-o dată!

Nuştiŭ de ce însă, Emilia presimţia că de pe urma femeeĭ acesteea, avea să maĭ sufere şi poate... cu mult maĭ tare... Nu! nu voia s'o maĭ vadă...

Cu adevĕrat mulţămită iera numaĭ cu familia Gorănescu aĭ căreea copiĭ îĭ şi botezaseră pe Nicuşor al eĭ!

Şi mult se maĭ ruga luĭ Dumnezeŭ, Emilia, ca să-ĭ dea pentru viitor vieaţa acesteĭ familiĭ peste care cerul revĕrsase toate binefacerile luĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

In ziua aceea de 15 Iunie, pe când ea se juca, așa de fericită, cu copilașul ei, eaca Lucreția pe ușă.

Fórte parfumată, elegantă, zîmbitoare, fără grijă de ceva,—par'că lumea 'ntrégă iera pe moșia ei, și moșia arendată noroadelor lumei,— s'apropiâ de Emilia și vru să sărute copilul.

Nicușor se speriâ însă și începu să țipe așa de tare, că Emilia nu mai fu în stare să'l împace...

— Hm! da rĕŭ copil ai, Emilio!.. zise Lucreția.. Ce bine că n'am nici unul... Așĭ fi și plictisită, și enervată..

D-na Merișoreanu îl luâ și trecu în odaia ei să'l împace.

— Te înșelĭ Lucrețio... Nicu e fórte bun copil, rĕspunse Emilia cu puțină înciudare. Insă tu nu știĭ cum să te ieĭ pe lângă copiĭ...

— «*Que Dieu m'en garde*»... A! dar știĭ o noutate? zise de-odată. la ghicĭ a cuĭ vizită am primit, pe neașteptate, dar așa de pe neașteptate că am rĕmas de piatră când l'am vĕzut?..

Emilieĭ îĭ trecu fiorĭ prin inimă. Lucreția trebuia să-ĭ aducă o veste neplăcută. Nu venise ea de dorul s'o vadă. De-aceea n'arătâ de fel curiozitatea să afle noutatea și începu să rînduiască niște scutice și fețe...

Lucreția simți că se turburase apa, și voi s'arunce puțină dinamită ca să facă să sară amintirile, fie chiar ametite, ca peștiĭ, la o astfel de pescuire tiranică; — dar să sară!

— S'a întors Blerescu din Berlin, pentru vacanță, și dorește să te vadă, căcĭ iubirea luĭ s'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

făcut şi mai aprinsă, şi mai statornică, cu timpul şi cu distanţa ce a pus între el şi tine...

Emilia se opri palidă şi c'un tremur uşor de buze, drept în faţa Lucreţiei, după ce dînsa sfîrşi...

— Nu'ţi-am făcut nici un rĕŭ în viaţa mea, Lucreţio, îi zise cu multă silinţă ca să se stăpâniască. De ce dar mĕ tratezi aşa? Pentru c'am greşit odată şi atunci într'un moment când nu mi-am putut da seamă de crima ce făceam şi de urmările ei? — Se opri, căci sĕ înec; şi apoi, vĕzu că s'aprinde şi se temu să o supere, ca să nu şi-o facă primejdiósă.

Lucreţia avu un zîmbet fórte dispreţuitor, ceea ce revoltă pe Emilia.

Ah! de ce n'avea dreptul să-i arunce'n faţă că iera cinstită şi Lucreţia o depravată?..

Cu tótă greşeala ei, Emilia simţia că potrivire între moralitatea ei şi a Lucreţiei, nu putea fi, însă, ori cum, greşise, şi prietena ei putea sĕ fie destul de crudă cu dînsa!.. De aceea tăcu şi înghiţi.

— Dragă Emilio, pentru ce te revolţi? zise Lucreţia, c'un ton rĕsfăţător în care pĕtrundea o ironie fină. — Blerescu pretinde că a dobândit drepturi asupra ta... Sînt eŭ vinovată pentru acésta? Crezi că nu te-am apărat? O! cât!... El însă 'mi-a rĕspuns că în zădar a plecat, ca să puie depărtarea între voi amânduoi; pasiunea l'a ţinut în aceeaşi încordare şi s'a întors cu hotărîre să dobândiască de la tine... ce? nu mi s'a explicat. — Însă hotărîrea lui e straşnică. Îţi cere neapărat o întîlnire, ori face scandal. Înţelegi acum

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pentru ce am venit, să te previŭ, însă neautorizată de el. O să-ţi scrie de sigur.

Emilia simţi că-i vine ameţeală. Se lăsă într'un fotoliŭ. Suferinţa ei iera fără seamăn... Să putea oare ca Blerescu să mérgă până într'atât de departe? Să putea? Aşa dar, când să socotia scăpată, eacă pierzarea bătându-i la uşă şi de astă-dată cu înverşunare.

O! dacă Tiberie, când 'i-a vestit divorţul luĭ Sergiu cu Lucreţia, 'i-ar fi spus că şi Blerescu iera pricina, pe lângă Andrievicĭ, — cum 'i-ar fi strigat acuma că fusese amantul eĭ, că acel drept nu'l maĭ avea! Insă nu ştia, şi din svon nu aflase de cât că tot Andrievicĭ fusese pricina, Andrievicĭ, de care ştia şi dînsa din timpul destăinuirilor.

— Dar nu 'i-aĭ spus că am un copil, că sînt maĭ mult de cât orĭ când legată de bărbatul meŭ?

— 'I-am spus-o! da, cum să nu'i spuiŭ? 'Mĭ-a rĕspuns că amorul nu să opreşte la asemeuea amănunte. Copilul tĕŭ, e ca şi copilul luĭ...

Emilia tresări şi se roşi gróznic. Dar când ar şti că e chiar copilul luĭ! să gândi dînsa, plină de teamă.

Şi, repede să hotărî să aibă o întrevedere cu Blerescu şi să-i spue dînsa, cu glasul eĭ disperat, că e peste putinţă să fie a luĭ, căci ar omorî pe Tiberie, iar el stăruind şi amenințând-o, să-i declare cu energie că ea e dispusă maĭ bine să dispară şi să fie plînsă de Tiberie, de cât urîtă, dispreţuită, blestemată de el.

— Bine, Lucreţio, îĭ rĕspunse ea ca prinsă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de friguri, spune-i că'l aştept mâine dimineaţă la 10, când sînt singură.

Lucreţia avu un zîmbet de triumf, scurt, expresiune a bucuriei mari ce-i înveselia sufletul... Iera óre natural ca Emilia să nu sufere de pe urma greşeleï sale, şi numaï dînsa, Lucreţia, să sufere înfrîngerï, după înfrîngerï, rînd pe rînd, de la unii şi de la alţii? Nu, trebuia ca şi Emilia să sufere!.. îşi zise Lucreţia după ce porni de la «prietena» eï.

XIV.

Cu Lăbotescu, fostul secretar al luï Sergiu, Lucreţia ţinuse scurt timp casă. După dînsul, se perîndaseră vr'o patru inşi în scurtul interval de 3 lunï şi ceva... Căcï, îndată ce începea să se creadă sigură pe unul, şi voia să'l stăpâniască, jugul aluneca de pe gâtul acestuia şi el se făcea nevăzut, mulţămit că fusese amantul Lucreţieï Sandonescu.

Intr'o zi, cu două înainte de venirea Lucreţieï la Emilia, spre-a o turbura, — eacă i se ivi în cale Blerescu. Sĕ opriră o clipă unul în faţa altuia, pe strada deşartă.

— Te-aï întors? îl întrebâ ea întinzîndu-ï mâna fórte prietenesţe.

— Da, dómnă... îï rĕspunse el, strîngîndu-ï mâna uşor şi lăsându-i-o îndată.

— Eştï supĕrat pe mine, nu-ï aşa? Dă'mï bra-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ţul şi vino la mine să mĕ explic. Te-rog!.. Nu mĕ refuza, Gogule... Nu'ţi cer iubire, ci dupĕ justificarea mea, puţinĕ indulgenţă şi stimă din parte'ţi...

Gogu sĕ lăsase să fie dus la dînsa acasă.

— Ascultă, dragă Gogule, — începu ea, dupĕ ce sĕ găti ca pentru a-casă la dînsa, — Andrievicĭ n'a fost amantul meŭ. Dovadă că s'a însurat. Iar atuncĭ, când tu ţi-aĭ închipuit că iera închis cu mine, dupĕ cum te exprimaĭ în scrisórea ta, noĭ vorbiam fórte în linişte despre căsătoria luĭ şi chiar de planul să'l cunun eŭ şi cu Sergiu. Scrisoarea ta însă a căzut în mâna luĭ Sergiu, căcĭ aĭ trimis-o prin poştă, — şi eacă divorţul meŭ, şi eaca duelul luĭ Sergiu cu Andrievicĭ. Iar în timpul ăsta tu, adevĕratul amant, singurul ce-am iubit cu adoraţie, — aĭ plecat şi m'aĭ lăsat pe mine să sufer tóte urmările... singură...

Aci Lucreţia găsi de cuviinţă să plîngă puţin.

Gogu rĕmase însă de piatră. Toate ispitele ce urmară, nu'l făcură să-ĭ bată inima pentru dînsa. Gândul luĭ întreg iera la Emilia. Ca s'o maĭ vadă se întorsese, ca să'şĭ maĭ încălziască inima la luminile frumoşilor eĭ ochi albaştri şi să se întórcă, mulţumit cu atât: că o vĕzuse.

Lucreţia turba în adîncul eĭ că'l vedea aşa de nesimţitor. Asemenea dispreţ ascuns, o omora. Atuncĭ, pentru a'l chinui puţin, ca rĕzbunare, ea singură-ĭ dechise vorba despre Emilia şi-ĭ spuse că are un copil, că'şĭ adoră pe Tiberiŭ al eĭ maĭ mult de cât orĭ când, că rătăcirea cu dînsul, de la Zăbrăteni, rĕmăsese numaĭ un abuz din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

din parte-i, din care cauză Emilia avea pentru el un adînc dispreț, de mórte...

Blerescu, palid, trecea prin tot atâtea chinuri de gelozie, de rușine și de ciudă, — iar dorul s'o vadă i se făcea patimă hotărîtă pentru ori ce luptă.

Când îl vĕzu așa, Lucreția îl aţâţâ până la culme, — și-i sădi ideea unei întrevederi cu dînsa.

Ori cât căutâ apoi să profite din acea iritare a lui, ori cât se puse pe dînsa în evidență ca un fel de comparațiune alăturea cu Emilia, și anume că amorul ei pentru dînsul trăia necurmat, — în ciuda ei cea mare, Gogu plecâ și o lăsâ, făgăduindu-i doară să vie s'o mai vadă.

— Bine, atunci să știi că mĕ duc la Emilia și o hotărăsc să'ți dea o întîlnire...

— D-ta? îi zise el, oprindu-se pe prag...

— Iubirea ce am pentru tine, Gogule, știe să își impue sacrificii mari, sacrificiul amorului propriu și al gelozieĭ... Te vĕd că suferi pentru ea... și, ce să'ți spun, — sufer cu tine....

Gogu îi sărutâ amândouĕ mâinile cu drag și se duse.

— Gogoman! îi vorbi din urmă, bine înțelesca s'audă numai dînsa. O să vĕ joc eŭ pe amândoui, n'aveți grijă...

După două zile, am vĕzut cum își repetâ rolul la Emilia a casă.

În acea zi, după prânz, Lucreția primi vizita fórte amicală a lui Gogu.

— Ei, te încredințezi acuma de cât fac eŭ pentru tine, nerecunoscătorule? îi zise ea, învĕ-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

luindu'l cu priviri pline de vrajă. Ea te aşteptă mâine la zece...

— Cu-adevĕrat? exclamă Gogu luminându-se la faţă de razele unei adevĕrate mulţumiri sufleteşti...

— Da; să te ducĭ uriciosule...

— Cât îţĭ mulţumesc Lucreţio!..

Ea rînji, fórte frumos, — însă rînji!

Işĭ închipui scena d'a doua zi cu primirea rece de la Emilia, şi pe dînsa demnă, solemnă, făcênd apel la simţîmintele luĭ de lealitate... etc., etc... şi par'că-ĭ făcu bine la inimă figura de rătăcit a luĭ Gogu şi plecarea luĭ umilită...

Pĕcat de Gogu!... Insă, ce iera să-ĭ facă dacă iera prost de da în gropĭ, faţă cu femeile, nepricepându-le meşteşugurile?

Şi nu se judeca pe dînsa că avusese pe Gogu odată, că'l pasionase de dînsa, că această calitate a luĭ de-a fi stăpânit de femeea pe care o iubeşte, îĭ putea servi ca să facă din el cel maĭ supus bărbat, — cu condiţiunea ca şi ea să fi rĕmas cinstită, cel puţin în vieaţa cu el!...

Blerescu plecă nebun de bucurie că avea s'o revadă pe Emilia... şi, cine ştie, s'o hotărască să devie soţia luĭ...

In adevĕr, de când se dusese din ţară şi, fiind-că plecase sub lovitura unei amăgirĭ şi cu amintirea de Emilia, rĕmăsese statornic gândurilor de tóte zilele pentru dînsa şi numaĭ pentru dînsa.

Mumă-sa îl pusese în cunoştinţă de cele întîmplate în Bucureştĭ, la câte-va zile după plecarea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

lui, și el se mâhnise fórte tare că pierduse iubirea lui Sergiu... Astfel, pentru Lucreția, din zi în zi dobândia antipatie.

Intru cât privia pe Emilia, căutase să se informeze prin niște prietenĭ despre dînsa...

Nimenĭ nu-ĭ putuse scri nimic, de oare ce nimenea din eĭ n'o putea întîlni, și cu singurii prietenĭ aĭ caseĭ, cu Gorăneștiĭ, nimenea din aceștia n'aveaŭ cunoștință.

Cu încetul, cu încetul, imaginea Emilieĭ se statornici în adîncul inimeĭ luĭ ca o stea, ce 'șĭ avusese locul acolo, de când exista acel mic cer al simțireĭ luĭ. Și-ĭ strălucia steaua aceea, ca din depărtarea cerului celuĭ mare, în momentele de melancolie.

In cele de pe urmă, când să porniască în țară, se obicĭnuise cu durerósa idee că Emllia nu maĭ putea fi nimica pentru dînsul. Și, fiind-că 'l îndemnase inima să porniască numaĭ de cât în țară, să petreacă vacanția la Corlarĭ saŭ în altă parte, c'un singur dor modest pornia: s'o vadă numaĭ de departe, ca într'un vis, și pe urmă să se întórcă în Berlin cu acéstă mulțumire tristă.

Acuma eată că, fără voea luĭ, Lucreția îl servia. — Și ce nesperată fericire: putea să și vorbiască Emilieĭ!

A doua-zi Emilia iera în prada uneĭ nespuse neodihne.

Tóta nóptea maĭ nu dormise, nicĭ ea nicĭ copilul. Mititelul plîngea mereŭ fiind-că laptele mameĭ adînc turburată, nu-ĭ iera destul de hrănitor și nu-ĭ pria, pricinuindu-ĭ durerĭ în pântece.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ea, îşĭ frîngea mâinele, într'o enervaţie la culme, la gândul că trebuia să revadă pe omul pe care'l ura, pe omul care-o ameninţa cu scandal.

Şi în timp ce Tiberie alerga din când în când, deşteptat din somn, şi 'şĭ lua copilul în braţe, şi încerca să'l liniştiască, plimbându'l — Emilia rĕmânea cu mâinele în jos, cu privirile fixe, într'o atitudine de părăsire şi de durere, care făcea milă.

— Ce aĭ tu Emilio? o întrebâ Tiberie cu grijă, surprinzând-o într'o aşa stare.

— Eŭ? nimic... rĕspunse dînsa ca deşteptându-se din somn... Sînt obosită..de nu maĭ pot... Cad..

— De ce nu vreĭ să luăm o doică, puiule? E prea peste puterile tale să lăptezĭ pe Nicuşor al nostru...

— Om vedea... rĕspunse ea încet şi 'şĭ culcâ capul pe perină... Cuvintele luĭ Tiberie, «Nicuşor al nostru», o săgetaseră la inimă maĭ mult de cât orĭ când.

Tiberie puse copilul adormit, în leagăn, şi trecu în camera luĭ.

Ast-fel o apucase ziua pe Emilia, în nesomn şi 'n frămîntărĭ vecine cu desnădejdea.

La ora opt, Tiberie plecase d'acasă fără să maĭ spuie Emilieĭ la ce oră sĕ întórce. — Emilia făcu pe mumă-sa să se ducă în târg, pe la nouă şi jumĕtate, iar ea se pregăti s'aştepte pe Blerescu, ca un condamnat la mórte, pe călăul ce trebue să-ĭ curme viaţa. Când bătu zece, simţi o slăbiciune cuprinzând-o. Nu trecură câte-va clipe şi o trăsură se opri la pórtă;—din ea se dădu jos Blerescu.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

Emilia se înfiorâ, — şi repede îşĭ luâ în braţe copilul adormit.

Servitórea veni să i'l vestiască. Ea porunci să 'l-întroducă.

Blerescu intrâ fórte emoţionat. Se opri lângă uşă, după ce salutâ, fórte contrariat însă, de oare ce privirea Emilieĭ şi rĕspunsul eĭ la salut, fură fórte reci.

Fără voie, într'o clipă, privirea eĭ se duse de la copil, la Blerescu, şi numaĭ acum fu lovită de asemĕnarea cea mare între Nicu şi tatăl luĭ...

Dac'ar maĭ fi avut vr'o îndoeală în privinţa acésta, acum 'i-ar fi dispărut cu totul.

— Poftim, şezĭ, Domnule, — îĭ zise ea cu rĕceală adîncă. — Aĭ dorit să mĕ vezĭ şi să 'mĭ vorbeştĭ,.. cu tóte că nădăjduiam să fie în dumneata acel om aĭ onóreĭ şi al datorieĭ, care să înţeleagă gravitatea excepţională a pasuluĭ ce face... M'aĭ ameninţat, prin Lucreţia, că de nu voiŭ primi să viĭ să mĕ vezĭ, veĭ da în vileag greşeala din trecut... Oare la ce 'ţi-ar servi acésta?.. Ştiĭ bine că rătăcirea mea nu a avut de cauză simpatia ce'ţĭ păstram. Cum aĭ socotit dar că amenin ţarea D-tale o să mĕ întórcă la D-ta? Nu 'ţi-aĭ închipuit că în urma căinţeĭ mele pentru acea rătăcire, că în urma dispreţuluĭ ce-am hrănit pentru D-ta, chiar după săvîrşirea aceluĭ abuz din parte'ţĭ, mi-aĭ devenit pentru vecĭ străin şi odios?

Gogu se ridicase palid, şi asculta ameţit...

— Vĕ rog de iertare, D-nă, — rĕspunse el, de îndată ce vĕzu pe Emilia că se opreşte. Dar nicĭ n'am visat să vĕ amenin ţ; — nicĭ n'am sperat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

chiar să vĕ pot vedea, de şi o doriam din suflet. M'am întîlnit, întîmplător însă, cu D-na Sandonescu şi ea 'mi-a aprins dorinţa d'a vĕ vedea; ea 'mi-a promis că o să vĕ facă să mĕ primiţi... la D-v.. Pe onórea mea D-nă, nu sînt capabil de crime, căcĭ ameninţarea, în scop d'a turbura liniştea uneĭ femeĭ ce respecţĭ, e o crimă...

Işĭ şterse sudorile de pe frunte şi înaintâ c'un pas, muncit d'a pricepe ce însemna fapta Lucreţieĭ... şi atuncĭ, ca o lucire de fulger care străpunge întunerecul, ideea uneĭ rĕzbunărĭ de inimă pĕcătósă, îĭ luminâ mintea întunecată.

Emilia se ridicase aprinsă.

— D-na Sandonescu te-a îndemnat, zicĭ?.. întrebâ ea cu ochiul scânteietor... căcĭ aceeaşĭ lumină sĕ făcuse şi'n sufletul eĭ.

— Da, Dómnă, v'o jur... Eŭ n'aveam de cât dorul sfios d'a vĕ zări de departe şi d'a mĕ întórce mulţumit cu atâta, la studiile mele în strĕinătate. Căcĭ v'am iubit şi vĕ iubesc, dómnă, — iar uĭtarea nu póte să'mĭ şteargă acest amor care a devenit a doua mea fire.. Insă, vĕ rog, nu mĕ lăsaţĭ să plec, subt impresiunea «penibilă» că aşĭ fi vrut să v'aduc nenorocire...

— Te cred, Domnule, că eştĭ un om de inimă...

Se apropiâ şi-ĭ întinse mâna.

Copilul se uita cu ochiĭ marĭ, distrat de sgomotul ce auzĭa... Blerescu se aplecâ asupra-ĭ şi'l sărutâ, dupĕ ce sărutase mâna Emilieĭ.

Copilul rîse.. Emilia sĕ înfiorâ...

— «Adio», Domnule, îĭ zise ea cu glas puţin cam înnecat. Cu prilejul acesta pot să'mi cunosc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prietena, fără însă să'mĭ pot bine lămuri motivul care-a făcut-o să lucreze așa de dușmănește... «Adio».

— «Adio», dómnă...

Gogu o privi din prag, lung, lung... cu lacrimĭ în ochĭ și străbătu galeria, urmărit de douĭ ochĭ întunecoșĭ... de ochĭ luĭ Tiberie..

XV

Tiberie sfîrșise la 9 și jumătate cu examenul și pornise către casă, după ce se abătuse pe la medic, pentru a'l invita să vie să vadă pe copil și pe Emilia.

Cum ajunse a-casă, intră tocmaĭ prin dreptul bucătărieĭ, ca să nu maĭ sune, și trecu în biuroul luĭ.

Servitórea-ĭ spuse că iera un domn la cuconița. El nu întrebă cine, convins că iera Sergiu.

Dar de îndată ce intră în biuroul luĭ, se opri lovit de glasul ridicat al Emilieĭ care vorbia.

Se auzĭa fórte bine ce spunea, și, înghețat cu totul, ascultă până la sfîrșit scena teribilă care-ĭ descoperĭa pe Emilia luĭ, pe adorata luĭ, pe femeea căreea ĭ dăduse tot sufletul cu încrederea cea maĭ deplină, — că'l înșelase!..

O! cuvîntul eĭ de căință și revolta că Lucreția pregătise întîlnirea acésta a Emilieĭ cu amantul eĭ, — amantul eĭ!.. ea, un amant! — nu însemna nimic alt pentru dînsul, de cât culmea vicleniеĭ și a amăgireĭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dupĕ ce plecâ... Blerescu, — da, îl recunoscuse; iera vĕrul luĭ Sergiu, — Tiberie căzu pe gândurile cele maĭ sdrobitóre.

Când bănueala începe, deja e îngrozitor chinul; dar când realitatea brutală îţĭ pune înaintea ochilor o pĕcătoşie pe care nicĭ n'o visaĭ să fi putut fi, — chinul e şi maĭ îngrozitor.

Şi'ntr'un caz, şi'ntr'altul, nicĭ nu'şĭ póte închipui un om strĕin acestor cauze, cât de degrabă încep să curgă în mintea nenorocitului lovit, toate, dar toate întîmplările trecute, ca nişte amintirĭ viĭ ce spun cu o limpezime tiranică, în ce timp şi cum s'a întîmplat fapta criminală.

Ca întâĭe amintire îĭ veni faptul care'l şi nemulţumise odată, când a vĕzut pe Blerescu însoţind pe Emilia până la pórta caseĭ, la întórcerea eĭ din târg; turburarea eĭ, schimbările eĭ rînd pe rînd, şi scenele de la Slănic, şi... în sfîrşit ajunse la Zăbrătenĭ...

Da, acolo căzuse Emilia, în braţele seducătoruluĭ ce n'o slăbise nicĭ un moment, cu urmăririle luĭ...

N'o găsise fórte turburată, când se dusese el s'o ia de la Zăbrătenĭ?

Nu avusese el atunci presimţirea uneĭ nenorocirĭ?

Dupĕ întórcerea de la moşie, nu se îmbolnăvise ea? Bóla, de sigur, 'ĭ-o adusese numaĭ puternica sguduire morală ce-ĭ dăduse greşeala eĭ... şi căinţa...

Căinţa! Ce-ĭ servia luĭ căinţa, de vreme ce simţirea eĭ sĕ înstrĕinase de dînsul, — de vreme ce era şi el... înşelat!.. Şi iera adevĕrată căinţă, saŭ téma d'a nu se vedea aflată şi părăsită? Işĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

judecase urmările greşeleĭ, din punctul de vedere al interesuluĭ; părăsită, fără avere, ce iera să ajungă?..

Cine 'ĭ-ar fi întins mână de ajutor cu desinteresare, fără să fi căutat a se folosi de dînsa?

Nu iubirea dar o maĭ ţinea în casa eĭ şi legată de dînsul, — ci interesul... Şi cine 'ĭ-adusese tot reŭl acesta în casă? Prietenia cu Lucreţia, cu desfrinata care ajunsese la divorţ cu bărbatu-seŭ.

O! de sigur, amândouă îşĭ combinaŭ plăcerile nelegiuite. — Fie-care cu câte un amant, fie-care înşelându'şĭ bărbatul, şi apoĭ comunicându'şĭ impresiunile şi emoţiunile... în tăĭnicia prieteneĭ lor necurate..

Creerul luĭ înfierbântat îĭ născocĭa toate chinurile, îĭ arăta, în fel de fel de închipuirĭ plastice, desfrâul celor două prietene şi'l făcea să turbeze, să'şĭ fringă mâĭnile in singurătatea biurouluĭ luĭ.

Eată-ĭ însă furia trecută şi înainte înfăţişându-i-se una din scenele de-acasă de la Sergiu, când discuta cu dînsul asupra căsătorieĭ...

Se însuraseră, experimentaseră.

Îĭ venise şi luĭ rîndul acuma să se încredinţeze, că nu există adevărata «femee la casa eĭ»...

Fu cuprins de-atâta scârbă şi de-atâta mâhnire, în cât vieaţa i se ivi ca fără nicĭ un rost.

In adîncul luĭ simţi că se deschide un gol, un abis ce nu'l va putea umple, de-aci înainte, să fi urmat a trăi miĭ de anĭ.

Îl deşteptă ca dintr'un vis greŭ şi plin de vedeniĭ cumplite, ţipătul copiluluĭ luĭ...

Se ridică, ascultă şi se cutremură.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

O idee nouĕ îĭ strĕbătu mintea... Iera de la el, copilul? Emilia nu concepuse în tot timpul vieţeĭ lor liniştite... De când purcesese grea?... De când? Şi încercă să stabiliască timpul, însă nu izbuti. Capul îĭ iera un chaos... Cu cine sĕmĕnă copilul? Nu'şĭ putu închipui figura luĭ... Se simţia obosit... Atuncĭ auzi o bătae uşóră în uşă. Tresări... Voi să se ridice, şi nu putu.

— Cine-i? întrebă, cu glas fórte schimbat.

Emilia intră, — şi venise fórte surprinsă, căcĭ îĭ spusese servitoarea că Domnul iera de mult acasă...

Când o vĕzu, rĕmase o clipă mut şi nemişcat, cu privirea ţintită la ea: îĭ părea o fiinţă nouĕ, în bătaea luminelĭ din dreptul uşeĭ, rĕmasă deschisă.

Nimic într'însa nu-ĭ amintia pe Emilia de altă dată, plină de-o nevinovăţie fermecătóre...

I se arăta acum vicleană, făţarnică, ceva veşted şi pătat.

Plecă ochiĭ în jos, urmând să 'şĭ păstreze nemişcarea.

Emilia se îngrozi când îl vĕzu în acea stare.

— Ce aĭ, Tiberie? îl întrebă cu grijă şi se apropiă de dînsul...

— Sînt bolnav, şopti el abia... Lasă-mĕ.

Ea stărui să-ĭ spuie şi-ĭ apucă mâinele care-ĭ ardeaŭ. Gróză deplină o cuprinse când se uită bine la ochiĭ luĭ, cu viţe însângerate, la faţa-ĭ aprinsă, la privirile luĭ de tâmpit, la înfăţişarea luĭ întreagă ce 'l arăta cu totul un altul, greŭ bolnav...

Dar ce putea să aibă.?..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dădu fuga să chiăme pe mumă-sa...

Tiberie avu puterea să se ridice un moment, dar căzu jos lipsit de cunoştinţă...

Când veniră femeile şi'l găsiră căzut, începură să ţipe.

Din fericire, tocmaĭ atuncĭ sosi medicul pe care Tiberie îl chiămase cu douĕ ceasurĭ maĭ nainte, pentru copil.

Dupĕ ce'l aduseră la cunoştinţă, medicul le şopti că Levreanu avea frigurĭ cerebrale, că starea luĭ insufla temerĭ.

Emilia se făcuse albă ca hârtia, la auzul acesteĭ veştĭ dureróse, şi repede chiămâ la o parte pe slujnică, fiind-că-ĭ trecuse prin minte putinţa adevĕrateĭ nenorocirĭ ce-o lovia.

— De când a venit Domnul a-casă? o întrebâ pe servitóre, cu nelinişte.

— De mult.

— Iera Domnul acela la mine?

— Da, Cuconiţă.

— Şi Tiberie ce-a făcut?

— A intrat în biuroŭ la dumnealuĭ şi... nu l'am maĭ vĕzut.

Biuroul iera despărţit de camera în care primise pe Blerescu, numaĭ printr'o uşă, în cadrul căreea iera aşezat un scrin c'o oglindă d'asupra, — aşa că s'auzia ori-ce vorbă, cu multă uşurinţă.

Va să zică Tiberie aflase tot... De-aci starea acésta.

Par'că i se învĕlui înaintea ochilor, şi intrâ maĭ mult mecaniceşte, în odaea în care Tiberie zăcea pe spate, aprins la faţă, cu gura deschisă, cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ochiĭ închişĭ şi umflaţĭ. Privi la el, nemişcată, lovită până în adîncul inimeĭ.

Din când în când Tiberie tresăria şi buzele luĭ alcătuiaŭ cuvinte neînţelese.

Către seară starea bolnavuluĭ se maĭ îmbunătăţi. Căldura maĭ scăzuse, însă cunoştinţa nu venise. Acésta îngriji pe medic; se temea de-o pierdere a minţeĭ şi întrebâ pe Emilia cu multă stăruinţă, asupra cauzeĭ ce-l adusese în acéstă primejdie.

— O mare supĕrare morală, rĕspunse dînsa, stăpânindu-se să nu isbucniască în plîns. O! scapă'l doctore, se rugâ ea şi trecu repede dincolo.

La dînsa începea reacţiunea; — încordarea eĭ cea mare purcedea să se topiască în lacrimĭ.

XVI

D-na Merişoreanu o urmâ, neliniştită, nedumerită asupra rĕspunsuluĭ ce fie-sa dăduse mediculuĭ. O găsi maĭ mult căzută lângă dormitoare şi plîngând cu sughiţurĭ, cu faţa în mâinĭ.

Dădaca legăna copilul şi se uita îmmărmurită de milă, la cuconiţă-sa.

D-na Merişoreanu iĭ făcu semn să iasă, şi s'apropiâ de Emilia.

— Draga mameĭ, ce vorbă spuseşĭ doctoruluĭ? — ce supĕrare a putut să aducă bóla asta, luĭ Tiberie, aşa de odată? — luĭ, omul cel maĭ liniştit, cel maĭ bun şi care, de când îl cunóştem, nicĭ o nemulţumire nu ne-a pricinuit?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia începu să plîngă mai tare; cuvintele blând dojenitóre ale mame-si, — calităţile lui Tiberie înşirate de mamă-sa, tocmai într'un asemenea moment, — o făceaŭ să'şi strecóre până şi viaţa par'că, în lacrimile ei amare..

D-nei Merişoreanu îi trecură fiori reci prin inimă...

Oare fie-sa iera vinovată? Şi pe când legăna copilul ce da semn de deşteptare, numai de cât îi veni în minte faptul de dimineaţă, că Emilia o trimisese în târg, şi că, la întórcere, întîlnise pe Blerescu... Nu iera o potrivire gróznică?

Ce vĕzuse Tiberie? Ce bănuise!

O! Dómne, dar nu dintr'o bănuială cade omul în aşa stare primejdioasă...

Se apropiâ din noŭ de Emilia şi de astă dată, c'un glas grav, puţin poruncitor, îi zise, apucând-o de-o mână:

— Ce s'a întîmplat, Emilio, — trebuie să ştiĭ, şi... voiŭ şi eŭ să ştiŭ...

— Mamă, rosti Emilia, ridicându-se palidă ca mórtea şi cu privirea umilită, mamă nu mai sînt vrednică să trăiesc, fiind-că 'mi-am necinstit casa, bĕtrâneţea D-tale, numele unui om bun şi iubitor..

Şi, c'o pornire de nebună, începu să-i povestiască toate pricinile care o făcură să se schimbe în cât ea singură să nu se mai cunóscă. Cum omul acela abuzâ de dînsa fără ca ea să aibă putere de împotrivire, — apoi chinurile ei, prietenia duşmănóşă a Lucreţiei — şi'n cele din urmă, ca ultimă lovitură, că nici măcar copilul pentru care Tiberie avea atâta iubire, nu iera sânge

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

din sângele lui, ci odraslă streină, odraslă de la amantul ei de câte-va ore.

— Judecă, mamă, dacă nu e drept să fug din casa asta ca o urgisită, — judecă dacă nu sînt bună de cele mai crude chinuri ce póte răbda un om, — când mĕ gândesc mai ales cât a trebuit să sufere sărmanul Tiberie, când a aflat azi îngrozitorul adevĕr!..

Şi se făcu ghem, smulgându'şi pĕrul, lângă leagănul copilului care începu a scânci, pe jumĕtate deşteptat.

D-na Merişoreanu se făcuse vênătă şi mintea mai să i se rătăciască de tot...

— Pĕcatul ajunge pe om tot-d'auna, murmură ea în neştire...

Iar cu ochii vedea în urmă cu vr'o douăzeci şi ceva de ani, când ea însăşi se părăsise desmierdărilor altuia, de pe urma cărora dobândise pe Emilia, — rod strĕin subt acoperemîntul bărbatului legitim...

Oare greşelele sĕ repetă? E o fatalitate care nu schimbă în bine nici un pas greşit? care pedepseşte pe mumă în copilul ei, şi pe copil pentru pĕcatul mumei?..

Atunci s'arătă medicul în cadrul uşei şi căută o clipă, cu pĕtrundere şi cu milă, la durerósa privelişte a celor două femei date pradă durerei şi remuşcărilor.

— De sigur că e drama banală a adulterului, banală dar şi durerósă pentru ómenii de inimă, îşi zise medicul... Apoi grăi tare: Dómnelor, bolnavul e mai bine. Şi-a redobândit cuno-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ştinţa de sine şi în urma calmantuluĭ ce 'ĭ-am dat, a adormit... Eŭ mĕ retrag. De-o fi iar vr'o criză, mĕ veţĭ chiăma; de nu, ceea ce sper de altfel, o să viŭ mâine dimineaţă.

Ca dintr'un vis deşteptate, ascultară cu luare aminte, pe medic, şi dupĕ ce acesta plecă, Emilia trecu în vîrful degetelor în camera luĭ Tiberie.

Incepu a'l privi cum dormia, în oare-care linişte, însă cu chipul tot aprins şi puţin încruntat. Il privi lung, cu ochiĭ plinĭ de lacrimile ce prinseseră a-ĭ curge încet pe obrajĭ, dupĕ câte-va clipe.

Il privia, şi'n pustiul arzător al sufletuluĭ eĭ, treceaŭ ca într'un efect de miragiŭ, frumósele zile ale logodneĭ, lunile dîntâi ale căsătorieĭ, plăcerile dulcĭ şi liniştite ale caseĭ din timpul vieţeĭ lor retrase.

Şi cine le pierduse? Ea!

Şi cine iera victima? El!

Iar dînsa, numaĭ c'o disperare care nu omóră, asistase la frămîntările de mórte ale aceluĭ ce-o iubia şi pe care, — simţia ea bine, — cu sinceritate îl iubia, dar pentru care iera pierdută d'acuma.. pierdută pe vecie!

Ce-aştepta dînsa? De ce nu avea curagiul bărbătesc d'a'şĭ răpune vieaţa, înnainte de deplina luĭ redeşteptare? N'ar maĭ fi avut să roşiască înaintea luĭ; nu s'ar maĭ fi pus în durerósa poziţiune pentru sufletul luĭ nobil, de a-ĭ face imputărĭ blânde, orĭ d'a o sdrobi sub dispreţul ce ea îl merita fără

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nicĭ o împrejurare uşurătoare? De ce n'avea acel curagiŭ?

Nu putea să'şĭ răspundă, — dovedia numaĭ, prin lipsa-ĭ de energie, că nu putea să'şĭ facă singură acéstă dreptate.

Auzi pe copil ţipând; tresări, şi privi speriată la Tiberie, cu teama să nu se deştepte.

Ţipătul copiluluĭ îĭ dădu o nouĕ direcţiune gândireĭ: iera copilul eĭ în orĭ ce caz... Şi apoĭ Tiberie nu ştia că nu iera al luĭ...

Poate că iera să-ĭ dobândiască iertarea, prin acest copil, care-ĭ iera drag ca lumina ochilor...

D-na Merişoreanu se ivi şi o trimise lângă copil, rînduindu-ĭ să stea lângă el, şi dînsa să vegheze pe Tiberie. Iera apoĭ şi prudent să o vadă pe dînsa, bĕtrână şi tot atât de greŭ lovită, de cât pe Emilia.

Emilia înţelese şi plecă fruntea.

Iar dupĕ ce se maĭ uită la Tiberie, — par'că s'ar fi temut că nu avea să'l maĭ vadă,— ieşi încet şi trecu în camera eĭ la copil.

XVII

A doua zi medicul îl găsi bine pe Tiberie. Febra dispăruse. Cunoştinţa sĕ întorsese din chaos în lumea realităţeĭ dureróse a stăreĭ luĭ.

D-na şi D-nul Gorănescu se şi repeziră să'l vadă, fórte îngrijiţĭ şi miraţĭ, de cum îĭ vesti servitoarea lor care prinsese şóptă de la servitoarea Levrenilor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tiberie îĭ primi cu liniște, dar c'un zîmbet trist.

Gorăneștiĭ luară seama la durerea stăpânită a Emilieĭ, la atitudinea ciudată a D-neĭ Merișoreanu, și se întórseră acasă foarte nedumeriți, cercând să'și explice.

Prin minte nicĭ nu le trecu, măcar ca o umbră, adevĕrata situațiune.

Să bănuiască eĭ, pururea liniștiții și nebântuiții de ispite lumești, cinstea Emilieĭ?.. De unde..!

Astfel, bóla luĭ Tiberie, și maĭ cu sémă durerea mută a Emilieĭ, le rĕmase, pentru moment, o taină. Pe lângă grija și teama pentru Tiberie, iera, de sigur, alt-ceva...

Și'n adevĕr, plutia în aierul caseĭ aceleea vinovăția. Un observator, nu așa de nebănuitor ca Gorăneștiĭ, și-ar fi explicat numaĭ de cât, de pe chipul Emilieĭ și de pe al luĭ Tiberie, că la dînsa remușcarea îĭ însufleția tóte mișcările, și la Tiberie descuragiarea cea maĭ adîncă; — iar între dînșiĭ, că se rupsese pentru totdeauna zăgazul care strîngea și opria apele iubireĭ...

Tiberie se afla bine, după spusa mediculuĭ, acum de dimineață. Sĕ afla bine, — da. Își redobândise adecă pe deplin, facultățile de-a 'și aduce aminte, de-a cunóște și de-a suferi.

În locul foculuĭ ce-ĭ ardea capul și făcea să-ĭ svîcniască tîmplele, rĕmăsese o rĕceală potrivită, însă care iera sub cea normală.

Mâinele îĭ ieraŭ recĭ, piciórele de asemenea, fără ca el să fi simțit că-ĭ e frig.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia nu avusese curagiul să dea ochĭ cu dînsul de când ştia că... primejdia trecuse.

De zece orĭ poate venise până la pragul camereĭ luĭ şi acolo să oprise ca de piatră.

Cum era s'o priviască? Ce iera să-ĭ spue? Cum era să steă dînsa în faţa luĭ şi ce-o va îndemna momentul să facă?

În sfîrşit, într'una din acele dăţĭ, pe când se oprise iarăşĭ în nehotărîre, se rezemă de uşă şi uşa, fiind-că nu era bine prinsă'n clanţă, se deschise. Emilia fu maĭ să cadă, şi intră. Sgomotul care se produsese făcu pe Tiberie să se ridice...

— Emilio, îĭ zise el cu blândeţe, copilul doarme? Aşĭ vrea să'l văd...

— Doarme, răspunse ea cu glas tremurător.

Astfel, se apropiă de pat. Cum îţĭ este, Tiberie, îl întrebă, neîndrăznind să'l priviască.

— A l... mĭ'-ĭ bine... bine, răspunse, înnecându'şi un oftat ce-ĭ pornise greŭ de la inimă. Aştept să'mĭ daţĭ să sorb puţină supă...şi cred să mĕ pot ridica din pat dupĕ prânz.

Emilia nu putu să'ĭ vorbiască alt nimic... Simţia răceala luĭ; simţia că nu voia s'o ierte, fiind-că de-ar fi vrut, 'ĭ-ar fi imputat, 'şi-ar fi dat drumul inimeĭ şi, uşurat, ar fi devenit îndurător. Ieşi, fără ca dînsul s'o fi oprit, şi ieşi cu lacrimile în ochĭ. De astă dată, 'şi-o zise cu cea maĭ deplină siguranţă şi desnădejde: sînt pentru tot-dauna pierdută pentru el...

In adevĕr, iera pierdută pentru el, căcĭ însuşĭ, Tiberie iera pierdut pentu sine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cu cât ziua înnainta în mersul eĭ, cu atât şi în Tiberie se înrădăcina maĭ mult scârba de viaţă.

Par'că i se tăiase, de-o mână nevĕzută dar haină, firele ce leagă un corp de viaţa sufletuluĭ.

Viaţa sufletuluĭ se depărta pe mică, pe ceas, de trunchiŭ, de corpul acesta care nu maĭ putea fi hrănit de nimic, de nicĭ o dorinţă, de nicĭ o plăcere, de nicĭ o trebuinţă măcar...

Între această viaţă a sufletuluĭ şi corp, se săpa din ce în ce, o prăpastie. În acest gol întunecos, plutia ca un fulg alb rătăcit, ideea clară că trebuia să'şĭ ia rămas bun de la lume...

Că vorbia într'însul cel maĭ îngrozitor egoism ajuns la culmea desnădejdeĭ, nu'şĭ da séma.

El în acéstă căsătorie îşĭ pusese tótă viaţa... o dorise ca pe un ideal, o făcuse; dorise o viaţă liniştită, o începuse...

Lumea nu 'ĭ-o lăsase, lumea îĭ răpise principiul de vieaţă al acesteĭ căsătoriĭ, al acesteĭ liniştĭ; pe femeea ce iubea, lumea o făcuse să uĭte, fie măcar pentru câte-va ore, cea maĭ grea dintre răspunderĭ: cinstea eĭ şi a caseĭ.

El, care nu se îndepărtase o clipă măcar de la iubirea pentru dînsa, — acum nu maĭ putea s'o rabde lângă dînsul. Să se despartă? pentru ce? ca să trăiască... pentru cine?..

Pentru copil... îĭ şopti cugetul.

Şi atuncĭ i se ivi iarăşĭ acel gând, fórte dureros, ca o nouĕ cauză a scârbeĭ de vieaţă:

Copilul acela iera al luĭ?

Şi din noŭ începu să socotiască timpul şi împrejurările concepţiuneĭ acestuĭ copil...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Zăbrăteniĭ i se iviră... Zăbrăteniĭ, de care vorbise Emilia cu Blerescu, în acele îngrozitóre clipe când el aflase ce n'ar fi putut bănui nicĭ odată.

Bóla eĭ, timpul convalescenţeĭ, ce ţinuse maĭ mult de-o lună şi jumĕtate... óre nu ieraŭ o dovadă destul de sigură?

El n'avusese cu Emilia nicĭ o apropiere în tot timpul acesta.

Cum! de unde atuncĭ ieşia potrivirea de nouă lunĭ până la naşterea acestuĭ copil?

Şi până într'atât îl cuprinse acéstă durerósă siguranţă, că se ridică cu putere şi trecu în odaea copiluluĭ, unde găsi pe dădacă făcând jucăriĭ mititelului:

Mititelul rîdea şi gânguria.

Tiberie se opri pe prag şi căutâ lung, palid la chip, cu privirile aprinse, însă şi pătrunzătóre.

Apoĭ se apropiâ şi cătâ ţintă la el, în timp ce copilul, vĕzându'l şi cunoscându'l, începu să-ĭ rîdă şi să-ĭ vorbĭască...

De fel atins de aceste manifestărĭ care'l făceaŭ atât de fericit, cu câte-va zile maĭ 'nainte, cuprins în totul de ideea luĭ fixă, Tiberie căutâ o asemĕnare şi acéstă asemĕnare îĭ rĕsări dupĕ câteva clipe neîndoiósă, îngrozitoare...

Iĭ rĕmăsese, luĭ Tiberie, fórte clară în minte, figura luĭ Blerescu, pe când ieşia de la Emilia, în ziua fataleĭ descoperirĭ...

Asemĕnarea acestuĭ chip copilăresc ce-avea în faţă, rĕspundea trăsurilor chipuluĭ omuluĭ aceluĭa...

Nu! nu iera o închipuire...

'Şĭ-aduse aminte apoĭ că adese orĭ sĕ făcuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vorbă despre asemĕnare şi că D-na Gorănescu zisese într'o zi: o să vĕ semene la amânduoĭ, când s'o maĭ mări. Acuma nu se poate cunóşte încă... Şi cu toate acestea, asemĕnarea cu nicĭ unul din eĭ, se vedea şi atuncĭ ca şi acum. Atuncĭ nu'l impresiona, căcĭ nu bănuĭa nimic; acum neasemĕnarea cu nicĭ unul din eĭ şi fórte apropiată cu chipul luĭ Blerescu, ieşia în relief cu cât se uĭta maĭ mult la copil.

Privirea luĭ arzătóre şi fixă făcu rĕŭ copiluluĭ care începu să se svîrcolĭască puţin şi să plîngă....

Atuncĭ asemĕnarea i se ivi şi maĭ mare, întocmaĭ cu chipul trist al luĭ Blerescu pe când ieşia de la Emilia.

Fie că iera maĭ mult un joc al închipuireĭ luĭ deja bolnave, a sufletuluĭ luĭ otrăvit de bănuĕală, Tiberie porni să se întórcă în camera luĭ, întărit în credinţa luĭ.

Pe galerie întîlni pe Emilia, care sĕ opri deodată încremenită, când îl vĕzu turburat şi venind din odaea copiluluĭ...

La vederea eĭ în acĕa atitudine, sângele i se urcă în cap şi i se învĕlui pe de'nnaintea ochilor.

Se duse repede, o apucă de mână şi strîngându-i-o cu putere, o întrebă cu asprime:

— Copilul e al luĭ... aşa e?...

Emilia, la întrebarea acésta neaşteptată şi fórte sdrobitoare, se învineţi şi plecă ochiĭ ca un vinovat ce nu are nimic de rĕspuns.

— Nicĭ cel puţin mângâĭerea că e al meŭ!.. zise el cu amărăciune şi lăsând-o, ca trăsnită, intră la el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Emilia, cu totul zdrobită, abia avu timpul să trécă în odaia eĭ şi căzu maĭ mult fără cunoştinţă pe dormitoare.

Dar nu trecură prea multe clipe din amorţirea in care sta cufundată, şi o detunătură o făcu să sară, cu ochiĭ rătăciţi....

De-o dată intră D-na Merişoreanu, speriată..

Atuncĭ Emilia, îĭ arătâ cu mâna spre odaea luĭ Tiberie, fără să se pótă mişca, fără să pótă grăi....

D-na Merişoreanu dede fuga acolo.

Emilia auzi un ţipăt gróznic al mume-si şi atuncĭ putu să alerge şi dînsa...

În mijlocul odăieĭ Tiberie sta căzut cu faţa'n jos într'un lac de sânge...

Se nemerise drept în inimă.

XVIII

Aŭ trecut şase lunĭ d'atuncĭ, ca şase şiruri de rîndunele pornite 'n pribegie, tómna.

O femee, tînără încă dar veştejită de-o adîncă suferinţă, statornică şi mâncătoare ca un val ce vecînic curge;

Cu vesmintele cernite, cu inima pentru vecie cernită;

Zîmbeşte cu drag unuĭ copilaş de vr'un an, care să învaţă să facă întâiĭ paşĭ; dar, pe buzele acelea ce nu maĭ aŭ colorĭ viĭ, stă pecetea amărăciuneĭ. În zîmbetul eĭ, fără să fi căutat dînsa,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sĕ întipăria acea amărăciune; şi astfel sĕ ivia trist, trist, acel zimbet blând de mamă.

Copilul e grăsuliŭ, bălăior ca un snop de grâŭ în pârgă, rumen şi voios cu nişte ochĭ marĭ albaştri, pe carĭ, când îĭ ridica în sus, nu sĕ putea să nu'ţi dea ideea unuĭ heruvim gata să zboare într'o lume diafană.

Dădaca îĭ dă drumul dintr'un colţ al odăieĭ, şi mamica, cu braţele întinse stă gata să'l prindă...

— Fuguliţa, fuguliţa... îĭ strigă ea...

Iar mititelul Nicuşor, cu mica luĭ voinţă încordată, dă fuga clătinându-se, şi ajunge în braţele mameĭ în care se lasă fără putere, obosit dar fericit.

Ea îl sărută şi'l laudă pentru bărbăţie; el rîde şi cu ochiĭ ceĭa marĭ si albaştri, aşa de fumoşĭ, că te farmecă, sĕ oglindeşte în iubitoriĭ ochĭ aĭ mameĭ.

Câte-odată greşeşte pasul şi hop! cade întins cu faţa 'n jos.

Muma sare să'l ridice, speriată că s'a lovit.

El, hoţul mititel, care nu s'a lovit cătuşĭ de puţin, ridică capul, se sprijină în mâinele luĭ micĭ, grăsuliĭ şi cu gropiţe, şi rîde, rîde, — şi tare drăgălaş maĭ rîde!

— Nu te-aĭ lovit, Nicuşor? îl întreabă ea.

El spune că nu, clătinând capul de i se ridică pĕrul vâlvoiŭ; asta'l face să petreacă, fiind-că se vede în oglindă, şi stă aşa maĭ multe clipe, dând din cap şi îngânându-se pe el singur.

Eaca mama mare pe uşă...

Chipul eĭ e aspru; pĕrul e alb maĭ de tot. Aprópe nu maĭ recunoştĭ pe D-na Merişoreanu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dar la vederea lui Nicuşor, chipul ei se luminează şi şade bine acel zîmbet de sóre sub zăpăda ce acopere culmea.

Băeţelul se ridică şi alérgă la dînsa. Ea îl ia în braţe; el îi cuprinde gâtul cu brăţişórele lui. Amândoui încep să se jóce într'un colţ, înţelegându-se de minune.

Emilia rămâne nemişcată şi adîncită în gânduri. Din când în când peptul i se ridică sub apĕsarea unui oftat lung...

Ce gălăgie face Nicu!

Ea nici n'o aude. E dusă în altă lume... In care? Cine ştie? Poate nici dînsa nu o ştie.

Eată încep să-i curgă lacrimile, încet, încet, bóbă cu bóbă, ca nişte diamante topite de cea mai arzătóre durere. Ea pare că nici nu le simte. Lacrimile curg, privirea i se pierde... Emilia trăieşte numai în cugetul ei.

— 20 Iunie!... par'că-i şopti cine-va la ureche... Ea tresări... Se uită speriată împrejur şi ochii sĕi se opriră ţintă asupra calendarului din părete...

— 20 Decembrie!... zise ea tărişor... Şase luni astăzi...

Capul îi picâ în mâini, greŭ ca plumbul.

D-na Merişoreanu, iera cu totul cuprinsă în mrejile fermecătorului nepot.

De-odată Emilia sĕ ridicâ şi-şi şterse lacrimile.

— Mamă, rosti dînsa. Mĕ duc la cimitir... Azi sînt şase luni..

— O să te ducĭ singură?

— Nu; o să rog pe cumĕtra să mérgă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi trecu numaĭ de cât drumul la D-na Gorănescu.

Durerea ce simţiră Gorăneştiĭ de cele întîmplate Emilieĭ, fu sinceră.

De-atuncĭ o adevĕrată iubire de mamă, se resfrînse din inima D-neĭ Gorănescu, asupra Emilieĭ.

Ea o iertă pentru greşéla ce adusese mórtea luĭ Tiberie. Nu căuta să-ĭ dea uitare, ci să-ĭ aline întru cât-va remuşcările.

Când o vĕzu intrând pe uşă, plînsă,—adevĕrată închipuire a durereĭ,—inima D-neĭ Gorănescu se strînse, ochiĭ i se umeziră.

Sări, o strînse în braţe, o sărută c'o dragoste de rîmnit la ea, şi şĕzând, o ţinu pe braţe.

Emilia îşĭ plecă capul, ca un copil, la sînul prieteneĭ sale fără seamĕn, şi cu lăcrimĭ fierbinţĭ îĭ şopti:

— Azĭ sînt şase lunĭ!...

Sĕ făcu tăcere...

Sînt clipe de acestea, de-o aşa de adîncă durere, că vorba ce s'ar spune ar cădea pe inimă ca un glonţ care ar face rana şi maĭ adîncă.

— Mergĭ cu mine la cimitir?... o întrebă Emilia.

— Da drăguţa mea, merg. Dupĕ prânz, orĭ chiar acum?...

—Dupĕ prânz... Dupĕ o clipă adaose: Ierĭ a fost pe la mine Sergiu Florescu. Nicĭ nu credeam să'l atingă aşa de mult mórtea luĭ Tiberie... A adus jucăriĭ luĭ Nicuşor, s'a jucat cu dînsul... şi, închipueşte'ţĭ, mi-a spus că seamănă la ochĭ cu mine, iar la chip, în totul, luĭ Tiberie...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Să fi semănând?... să fie o rătăcire a mea că'l am din păcatul meŭ blestemat? Nu ştiŭ cum să cred... O! câtă mângâiere aşĭ avea să ştiŭ sigur că e din sângele, din viaţa luĭ Tiberiel... Devotamentul meŭ pentru copilul ăsta ar întrece toate iubirile de mamă strînse în inima mea...

Rĕmase maĭ multe momente într'o deplină adîncire în sine.

— Biata fată! gândi D-na Gorănescu... şi oftă lung...

Atunci sosiră copiĭ sĕĭ de la şcólă, sgomotoşĭ, veselĭ, — săriră de gâtul mameĭ, — şi se opriră sfioşĭ, întristaţĭ, în faţa Emilieĭ care li se ivia aşa de îndurerată.

Emilia îĭ sărutâ şi plecâ.

XIX.

Ziua aceea de 20 Decembrie, iera din acelea care alcătuiesc coróna de brilante şi de mărgăritare a Ierneĭ.

Omĕt pe case, omĕt pe uliţĭ, bătut bine şi lustruit, frig sănătos, aier curat care 'ţĭ face bine, sóre ce 'şĭ picură luminile vioae şi le oglindeşte în fie-care fulg de neauă.

Era o scânteiere în toate.

O sanie mergea în trapul cailor pe calea Şerban-Vodă, — pentru mulţĭ cea din urmă cale.

De la uzină o luâ înainte....

Se ducea la cimitir, de sigur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi pe acest drum, zăpada iera bătută, iar sania trăgea liniĭ paralele, cu şinele eĭ. Numaĭ pe de marginĭ se ridica nalte de câte va palme, mormane de omĕt curat, pe care scânteiaŭ miĭ de steluţe.

Valea ce se întinde în stînga drumuluĭ iera toată numaĭ un luciu neumblat.

Casele din deal păreaŭ cuĭburĭ înconjurate cu puf.

Şi de ce sania se urca maĭ la deal, din urmă-ĭ rĕsăria oraşul cu mantie albă, strĕpunsă de turnurile bisericilor, de copacii desfrunziţĭ şi de coşurile caselor.

Eată se zări domul capeleĭ din cimitir, în ferestrele căruia mănuchiurile de raze aprindeaŭ focurĭ de multe feţe.

Eată şi zidul lung, lung.... ce înconjoară marea cetate a morţilor.

Sania să opri în şfîrşit.

Două dómne, cu negru învestmintate, coborîră.

Eraŭ Emilia şi D-na Gorănescu.

Emilia apucă înainte, cu paşĭ repezĭ.... Cunoştea drumul bine, O! da, destul de bine...

Multe din drumurĭ ieraŭ bătute în marea cetate: pe multe le acoperia omĕtul alb, fulgos, scânteietor.

Cele maĭ multe din monumente ieraŭ cu totul acoperite, după cum suflase vîntul; altele purtaŭ zăpada ca o corónă din care curgeaŭ picăturĭ ce liniaŭ marmura, drept şi des.

Iera un pustiŭ, cetatea nămeţită, în care copacii ca niştе schelete uriaşe par'că sfiidaŭ din liniştea lor vecînică, oraşul ce sĕ zăria în de-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

părtare, de unde se ridica un sgomot confuz al vieţeĭ.

Emilia sĕ opri puţin. Drumul la mormântul luĭ Tiberie iera acoperit şi numaĭ o urmă de picióre se vedea, urmă întinsă de altfel...

Nu vorbiseră nimic pân'aci: Emilia cufundată într'un haos de gândurĭ, D-na Gorănescu respectând tăcerea sfântă a prieteneĭ sale...

— Trebuie să mĕ duc păn' acolo.... zise Emilia, ca şi cum D-na Gorănescu 'i-ar fi obiectat ceva. Tu rĕmaĭ aci dacă voieştĭ....

— Nu, Emilio, — te urmez.

O luară pe urma aceea, păşind cu greŭ, şi dupĕ un mers obositor de vr'o zece minute, se opriră.

— Aci... aci eată locuinţa ce 'ĭ-am dat-o eŭ... zise Emilia fără plins în ochĭ şi 'n glas, — însă c'un ton amar care te înfiora.

Monumentul să ridica alb din zăpada albă ce se grămădise între grilaj şi acoperise pĭatra.

Iera un bloc de marmură foarte curată, tăiată în forma de colónă piramidală, c'un glob în vîrf.

Pe una din feţe şi anume pe cea din dreptul drumuluĭ, iera sculptat în formă de medalion chipul luĭ Tiberie de-o asemĕnare deplină.

Pe faţa opusă, d'asupra brîuluĭ soclului, şi de unde începea piramida, iera scris cu aur:

« Ca ultimă dovadă de iubire neschimbată, din partea prietenului tĕŭ Sergiu».

Monumentul iera făcut de Florescu fără ştirea familieĭ, şi când dusese el, pentru întâea óră

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

după așezare, pe Emilia și pe D-na Merișoreanu, acestea rămaseră surprinse, iar jalea lor se făcuse și mai adîncă.

— Șase luni astăzi!.... și'și sprijini fruntea de brîul de sus al grilajului rece.

D-na Gorănescu, în urma ei, sta tristă, cu ochii țintă la Emilia, gata s'o sprijine de 'i-ar veni rău!

După câte-va momente Emilia ridică fruntea, tresărind...

Se auzi un cântec zis de-un glas bărbătesc, un fel de plînset monoton și duios în care poporul își spune multele lui nevoi.

Privi cu surprindere durerósă în spre partea de unde venia cântecul, și văzu cum dintr'o adîncătură se ivia vîrful unei lopeți care arunca afară pămînt, de făcea grópei ometite ca un guler negru de astrahan.

— Încă pentr'un nenorocit, o locuință, zise D-na Gorănescu...

— Nu, — pentr'un fericit... De ce nu sînt eu, fericitul acela!.. Așî dormi fără vise și fără deșteptare. colea, *alăturea* cu dînsul...

Cântecul tăcuse...

Ea, aținti ochii asupra chipului din medalion care par'că zîmbia într'o aureolă de seninătate și de fericire fără sfîrșit, — și izbucni într'un plîns înnăbușit... întretăiat de șópte:

— Așa-i că nu suferi de fel, Tiberie? Așa-i că nu te mai trădează nimeni, acolo? Așa-i că în locul iubirei ce-ai dat, nu mai întîlnești ingratitudine?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Iar în timpul acesta începu din nou glasul, o arie voiósă de chef... pe când pământul sbura afară, din rĕstimp în rĕstimp, fără ca vîrful lopeţeĭ să se maĭ vadă acum.

Emilia îşĭ opri plînsul. Cântecul acela lovia dureros în amărăciunea inimeĭ sale...

— Haidem, zise Emilia, D-neĭ Gorănescu... «Adio», Tiberică, «Adio»... adaose, trimiţând un sărut cu mâna, chipuluĭ care par'că se întorcea după dînsa.

Ea se opri o clipă ademenită de aceasta iluziune... Nu... chipul nu sĕ mişca...

Oftă adînc şi porni după prietena sa, — petrecute de cântecul groparuluĭ ce sĕ aprinsese şi striga din ce în ce maĭ tare, par'că 'ĭ ar fi fost frică să nu 'l înnăbuşiască mormântul altuia.

După un sfert de ceas ieraŭ în sanie. Emilia se întórse către cimitir cu ochiĭ, spre partea de unde tot se maĭ auzia cântecul, şi maĭ trimise un «adio» fierbinte, în cugetul eĭ, aceluia ce 'l vedea de 'nnaintea ochilor, zîmbind, rece însă, în medalionul de pe monument.

Priveliştea Bucureştilor îĭ apăru luminósă, subt ploaia razelor de soare, care o împodobia cu bóbe de diamant sclipitoare.

Dar şi acest Bucureşti, din spre care pornia vieaţa topită în sgomotul ce plutia în aer, nu iera óre pentru dînsa un pustiŭ tot atât de dureros ca şi oraşul ce lăsase în urmă, în care vieţile sĕ topiseră în liniştea eternă?

Când trecură pe de 'nnaintea bisericeĭ «Dom-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

niţa Balaşa», vĕzură o mare grămădire de trăsurĭ, iar pe trepte suind tocmaĭ atuncĭ repede, o mireasă, întîmpinată de mirele eĭ şi de cavalerĭĭ de onóre..

Emilia par'că se revĕzu pe dînsa, în acea epocă de speranţă şi de iubire, suind treptele aceleeaşĭ bisericĭ, în luna luĭ Iunie, în una din acele serĭ rĕcoróse de vară, senină, luminată de lună, făcută într'adins par'că pentru vieaţă şi amor.

O! de ce nu ştiuse să rĕspundă pentru totdeauna acelor prevestirĭ de fericire ce i le făceaŭ inima eĭ, timpul frumos, iubirea luĭ Tiberie!...

Tot ce vedea, tot ce-ĭ amintia acel timp, iera pentru dînsa un motiv chinuitor de remuşcărĭ şi de mâhnire ce nu maĭ pot pierĭ.

In dreptul bulevarduluĭ iera o oprire mare de sănĭĭ, unele venind din spre şosea, altele ducându-se.

De-odată Emilia tresări, şi sub vĕlul negru ce-ĭ însovonia figura, păli.

Alăturĭ chiar, într'o sanie fórte luxósă, iera Lucreţia Sandonescu, într'o atitudine de cochetă triumfătóre, aţintind privirĭ galeşe asupra tuturor acelora ce-o priviaŭ cu surprindere şi cu admiraţie.

— Ce-ĭ maĭ pasă Lucreţieĭ! zise unul, de ceal-altă parte a saniеĭ în care şedea Emilia, către un prieten cu care se-plimba. A prins în capcana ochilor eĭ diavoleştĭ pe Rizovicĭ...

— Pe milionarul? Ce spuĭ? Dar pe Pandelescu îl maĭ are?

— O! acela e al inimeĭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Săniile începură a se mişca, drumul a se lămuri...

Sania lor apucâ pe bulevardul Academieĭ, după dorinţa Emilieĭ.

— Auzişĭ, dragă Emilio, cum a ajuns nenorocita de Lucreţia? şopti D-na Gorănescu, Emilieĭ.

— Am auzit, rĕspunse ea, roşind, cuprinsă de o ruşine gróznică. Ale cuĭ gusturĭ luase dînsa? Ale cuĭ sfaturĭ urmase!

Sania se opri din noŭ, aprópe în colţul bulevarduluĭ, când să dea în strada Colţeĭ.

Un lung cortegiŭ funebru trecea pe strada acésta.

Lângă pórta Universităţii sta, cu mâinile în buzunarele paltonuluĭ, un domn tinĕr, care se plimba, de sigur. Cortegiul chiămându-ĭ luarea aminte, se oprise şi privia la el.

Dricul de clasa I-a, încărcat de coróne, lume după dric, multă preoţime înainte, săniĭ şi cupeurĭ, berechet...

— A! e îmmormîntarea fostuluĭ ministru Bilavari... auziră pe cine-va din preajmă.

De-o dată, pe când se întorcea, ca să'şĭ urmeze drumul, tînĕrul acela rĕmase de piatră. Ochiĭ luĭ dăduseră de sania în care s'aflaŭ cele douĕ femeĭ...

Recunoscu pe D-na Gorănescu... Şi cu cine putea fi dînsa, cu cine, în doliŭ, dacă nu cu Emilia?...

A! da, — îĭ putu deosebi figura după o privire fixă de câte va clipe.

Fără de voe fu atrasă privirea Emilieĭ către

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dînsul... Păli, sub vĕlul eĭ negru; fiorĭ de ghiață o cuprinseră și se lipi de D-na Gorănescu...

— Ce aĭ? o întrebâ dînsa, luând séma că iera turburată.

— Nimic... Mĕ gândiĭŭ cum trec de repede tóte...

Făcu apoĭ semn birjarului să înainteze.

Dupĕ câte-va clipe sania se făcu nevĕzută în strada Colțeĭ, urmărită de ochiĭ mâhniți aĭ tînĕruluĭ... Blerescu...

XX.

Sinuciderea luĭ Tiberie, a doua-zi chiar dupĕ explicațiunea luĭ cu Emilia, în casa lor, lovise fórte greŭ pe Blerescu.

Cum auzise, întâiul luĭ gând fusese: de sigur că Tiberie a aflat adevĕrul... și cum? ascultând póte acea explicațiune din vr'o cameră alăturată.

Dupĕ două zile, fusese îmmormîntarea luĭ Tiberie și, în aceeași séră, Sergiu, găsindu-l, îĭ spusese cum se întîmplase drama cea mâhnitóre.

Atunci, plecând capul, adînc atins, Blerescu murmurase:

— Intre mine și Emilia s'a deschis prăpastia cea mare... Eată-mĕ ucigaș fără voe...

— Prin urmare să nu maĭ cauți să vezĭ vr'o dată pe Emilia, îĭ zisese Sergiu.

— Da, nu trebue s'o maĭ vĕd... Mâine séră o să plec...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acuma, de şi se întorsese de vr'o două luni de zile in ţară, in care timp îmmormântase pe mumă-sa şi luase în stăpânire averea, — se putuse ţine să nu se ducă la Emilia, cu tot dorul care-l mistuia.

Şi eată că întîmplarea 'i-o scotea în cale pentru ultima óră póte...

Câtă plăcere şi câtă durere însă!

Îl vĕzuse óre şi dînsa? Mai bine dacă nu l'ar fi vĕzut... Un blestem mai puţin pentru el, de la aceea pe care o iubia...

Trist de mórte, urmări sania până ce dispăru după o cotitură a străzei Colţea, şi începu să urce Bulevardul, cu capul plecat ca ramura încărcată de prea mult rod...

Avea să plece din ţară pentru ani îndelungaţi. Cine ştie de iera să se mai întórcă p'aci; cine ştie de iera s'o mai vadă pe Emilia!...

Un an după aceea, gazetele vestiau, după cele pariziene, căsătoria «fórte bogatului şi simpati-«culuĭ tînĕr român Gheorghe Blerescu cu încân-«tătórea D-şóră Atena Panaridopol, de asemenea româncă, fiica unuĭ mare proprietar agri-»col, etc.»

— In sfîrşit, zise D-nul Gorănescu, către nevastă-sa, după ce citi vestea acésta, — în sfîrşit! Emilia scapă de persecuţiunea luĭ Blĕrescu.. A tot mijlocit el, când pe lângă noĭ, când pe lângă Florescu, să hotărîm pe Emilia să'l ierte, — şi dacă a tot citit rĕspunsurile nóstre, s'a încredinţat în cele de pe urmă că iertarea Emilieĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

în sensul unei legiuite vieţuiri împreună, n'o mai putea dobândi.

— Emilia, dragă bărbate, răspunse D-na Gorănescu, e din acelea care pot cădea prin surprindere, dar a cărora căinţă pe urmă, ţine cât viaţa... Nu 'i am dat eŭ să înţeleagă că e tînără, că ar trebui să se gândiască la pasul căsătoriei? Nu i-am şi numit pe Florescu? Nu 'i-am spus că Florescu îi pórtă o dulce simpatie şi că visează de sigur la asemenea legătură cu dînsa? Cu ochii ei mari şi frumoşi, plini de mâhnirea atât de adîncă, semn al unei dureri veci-nice, îmi răspunse :

— Dacă n'ar fi copilul, aşi căuta să mor... Lumea tótă, singura fericire pământească, singurul gând ce'mi aminteşte că mai sînt om, — e acest copil.. Să mi se respecteze durerea şi doliul sufletului, eată ce mai voesc pentru mine...

Sergiu Florescu o vizitează la zile mari. Duce jucării copilului, se jócă cu dînsul, vorbeşte cu Emilia şi cu D-na Merişoreanu de viitorul lui Nicuşor şi plécă împovărat de nestrămutata durere a Emiliei.

Călătoreşte luni întregi prin ţări streine, însoţit de imaginea Emiliei şi să întórce cu o speranţă.

O reaflă însă pe Emilia, senină în durerea ei, — icóna ideală a suferinţei resemnată, căreea numai o viaţă immaterială îi mai zîmbeşte, — şi speranţa i se pierde în respectul pentru asemenea suferinţă, în prietenia pentru asemenea făptură rară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Spre a'şĭ da stăreĭ acesteea sufleteştĭ o altă hrană, minţiĭ luĭ o hărnicie, vieţeĭ luĭ un scop, Sergiu a încercat să strîngă în juru-ĭ un tineret cu care să pregătiască un noŭ tĕrâm de luptă.

A întîmpinat neîncredere la uniĭ, aceeaşĭ iubire de interesele lor proprii, la alţiĭ, încercărĭ pentru a'l exploata, din partea altora, — şi maĭ la nimenea, adevĕratul dor de muncă, de luptă pentru o idee...

S'a mărginit atuncĭ a sĕ face proprietarul unuĭ ziar, ca cel puţin să arunce încetul cu încetul sĕmînţa deşteptăreĭ conştiinţilor, în acele păturĭ pe care, pe nesimţite le poţĭ face stăpâne pe ele, fără sguduire le îndrepţĭ pe calea evoluţieĭ firescĭ, la revoluţia cea mare a sentimentelor şi a ideilor din care curge, şi apoĭ se aşează, statornicia lucrurilor.

Şi aşa, casa luĭ s'a prefăcut, peste scurt timp, în locuinţa Tăcereĭ şi a Gândireĭ.

SFIRŞIT

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr